

JOSEF ŠKVORECKÝ

TRISTEȚEA LOCOTENENTULUI BORŮVKA

JOSEF ŠKVORECKÝ

Tristeţea locotenentului Borůvka

Basm poliţist

în romîneşte de Nicolae Mărgeanu
şi Sanda Aposiolescu

Bucureşti – 1969
EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ

CAPACITĂŢILE SUPRANATURALE ALE LOCOTENENTULUI BORŮVKA

Sergentul-major-şef Šinták – unicul deţinător al acestui grad din întreaga republică – nu voia în ruptul capului să admită că locotenentul Borůvka n-ar dispune de forţe supraomeneşti. Šinták se apropia, ce-i drept, de şaizeci de ani şi era îmbîcsit de prejudecăţi religioase, pe care, la serviciu, le ascundea. Dar în satul său natal Deštná, din munţii Orlice, unde îşi petrecea concediile şi unde lua parte la şedinţele de spiritism din cocioaba unui fost ţesător, un anume Potěšil, îşi lăsa gura slobodă şi povestea cîte-n lună şi-n stele despre superiorul său.

După părerea lui, locotenentul Borůvka nu era, nici mai mult, nici mai puţin, decît un vrăjitor.

Faptul fusese dovedit cu prisosinţă – cît îl privea pe sergentul-major-şef Šinták, dovadă mai concludentă nici nu se putea concepe – cu prilejul faimosului caz Semeráková. Locotenentul ajunsese cu întîrziere la faţa locului, întrucît în ajun benchetuise, în oraşul K., la reuniunea de aniversare a treizeci de ani de la absolvirea liceului. Veseliei de rigoare de la orele mici îi urmase o stare de mahmureală în directă proporţie cu cea dintîi. Pe deasupra, şi ceasul deşteptător se încăpăţînase, să nu sune. Aşa se face că, în primele ore ale după-amiezii, cînd ajunse Borůvka la locul crimei – o adunătură de cîteva căsuţe singuratice, de felul celor cum îşi construiau, înainte de război, din economiile de o viaţă întreagă, unii muncitori mai chivernisiţi şi mai ambiţioşi – adjutantul Málek aproape încheiase ancheta şi nu mai aştepta decît rezultatul examenelor de laborator.

— În ele vom găsi ultimele clenciuri, îi raportă adjutantul locotenentului, care sosise cu sufletul la gură. Din punct de vedere psihologic, adăugă el, îţi dai seama de la o poştă că tipul e un criminal. Nu vreau însă să ni se reproşeze mai tîrziu că ne-am pripit. Psihologic

vorbind, repet, te convingi numaidecît, de la prima ochire, că ai de-a face cu un ucigaş - perfect, dar ce ne facem pe urmă, dacă reiese că totuşi am scrîntit-o? Ne ridicăm în cap opinia publică, şi unde mai pui că ne trag o săpuneală şefii noştri, de nu ne spălăm cu şapte ape, urmă adjutantul. Nu, nu, trebuie să dobîndim certitudinea, iar certitudinile nu ni le oferă decît ştiinţa.

În timp ce adjutantul îşi dezvolta filozofia criminalistică în faţa locotenentului, acesta îşi plimba ochii trişti – două flori de nu-mă-uita lipite pe o faţă rubicondă – de-a lungul şi de-a latul sărăcăciosului pod. Chiar la mijloc, de o frînghie, legată de una din grinzile acoperişului, atîrna trupul ţeapăn al unei băbuţe, îmbrăcată într-o rochie slinoasa, în carouri. Părul cenuşiu, răsfirat, îi cădea peste faţă. Un picior (vîrfurile degetelor îi ajungeau locotenentului cam la nivelul centurii) mai era încă încălţat într-un papuc găurit, al doilea era desculţ, şi încheieturile noduroase şi negre îi istoriseau lui, Borůvka o întreagă poveste. Povestea jalnică a ceea ce se numeşte îndeobşte viaţă. Pe duşumea, dedesubtul cadavrului, aidoma unui cîine pierdut de stăpîn, abătut, zăcea cel de al doilea papuc. În rest, podul era aproape gol şi arăta mizer; într-un colţ, rezemate de perete, se vedeau nişte dulăpioare şi scaune cu picioarele rupte, un ghiveci de flori ciobit, cîteva lăzi, un teanc de ziare gălbejite şi locotenentul ar fi pus rămăşag că, dacă s-ar apuca să le frunzărească, ar da de cele mai noi amănunte în legătură cu descoperirea cadavrului Vranskăi ori cu arestarea criminalului anarhist Klepetář[1]. Vîntul rece al verii tîrzii pătrunse prin lucarna deschisă şi făcu să se mişte, o clipă, părul cenuşiu de pe faţa răposatei. Tocmai boarea aceea de vînt păru să încheie jalnica poveste a acelei vieţi stinse.

— Sinucidere! făcu Málek dispreţuitor. Pe naiba! Ce-i drept, treaba a fost bine ticluită; bătrîna, cică, avea într-una crize de astm, toată ziua-bună ziua ameninţa că se spînzură. Şi vecinii declară la fel. Dar ia uită-te niţel, Josef, la urmele de strangulare. Un moment – şi privi primprejur – să-ţi facem rost de un scaun. Tovarăşe sergent-major-şef, adu un scaun. Stai să ţi-l aducă, Josef, şi pe urmă cercetează atent urmele astea.

---

[1] Vranska – prostituată asasinată în 1936; asasinul nu a fost descoperit. Klepetář – personaj celebru al vremii, a asasinat în 1936 un deputat

În timp ce sergentul major-şef Šinták executa ordinul, Málek îşi continuă relatarea. Fremăta de nerăbdare, era primul său caz independent şi îl datora chefului din ajun al locotenentului şi ceasului prost întors. Ardea de dorinţa de a-şi convinge şeful că e omul potrivit la locul potrivit, sau mai degrabă că locul lui e*, de jure,* cu o treaptă, mai sus, pe scara ierarhică. Aşa că îi dădea toate explicaţiile, cu un-zel deosebit:

— Totul a fost bine ticluit. Înţelegi, moarta însăşi a fost auzita spunînd că se va omorî! Da, dar cum rămîne cu urmele de strangulare, Josef? La curs, am învăţat că, la spînzuraţi, urma funiei trece oblic, de sub bărbie către ceafă. Pe cînd baba asta are două urme! Pun prinsoare că are două! O să te convingi îndată. Nu se observă prea clar, una din ele o mai acoperă funia, dar dacă te uiţi atent, vezi că puţin mai jos, sub funie este încă o urmă! Doar nu s-a smucit! Doar nu s-a spînzurat de două ori! Šinták susţine că e numai o urmă, sau că dacă sunt două, asta-i fiindcă bătrîna şi-a încordat în mod reflex muşchii grîtului, care pe urmă au cedat şi laţul s-a ridicat ceva mai sus, dar, după mine, astea-s prostii. De aceea am şi lăsat-o spînzurată. Doctorul a vrut s-o coboare, zicea că, pînă n-o are pe masă, nu poate spune nimic precis, dar mi-am asumat eu întreaga răspundere. Nu, am hotărît eu, trebuie s-o vadă tovarăşul locotenent atîrnînd în laţ, aşa că nu mai încape discuţie!

— Îţi mulţumesc pentru încredere, Pavel, spuse locotenentul Borůvka încurcat şi îşi pironi privirea tristă pe chipul smead, avid, al tînărului său coleg. Fireşte că…

— N-am avut dreptate? îl întrerupse Málek. Tu eşti şeful, aşa că trebuie să vezi cu ochii tăi. Între timp, uită-te puţin la asta, adăugă mîndru şi desfăcu în faţa locotenentului un sul de hîrtie. Am întocmit o schiţă şi un fel de grafic, pricepi? Odată, la metodica ştiinţifică a anchetei, ne-ai ţinut o lecţie despre cazul acela din Moravia, unde tocmai un grafic ţi-a dat posibilitatea să analizezi situaţia topografică şi orară şi să ajungi astfel la premisele care au dus la descoperirea făptaşului.

— Da, rosti locotenentul, posomorîndu-se. Dar…

— Atunci, uită-te! îl întrerupse din nou Málek. Ai aici schema deplasărilor făptaşului – suspectului, vreau să spun - şi toate

coordonatele de timp precum şi distanţele corespunzătoare.

— Da. Numai că…

— Aşa este, mai întîi, ca să poţi înţelege, trebuie să te pun la curent cu evoluţia cercetărilor, - îi tăie Málek, pentru a treia oară, vorba bătrînului criminalist şi se pomi pe explicaţii cu atîta înfocare, încît nu băgă în seamă uşorul oftat al superiorului său. Locotenentul Borůvka se dădu bătut. Fruntea boltită i se încreţi ca de o suferinţă lăuntrică, iar ochii săi trişti cuprinseră resemnaţi schema îngrijit desenată cu creioane de mai multe culori şi prevăzută cu o legendă frumos caligrafiată.

— Telefonul l-a dat Semerák nu departe de aici, dintr-o cabină, începu adjutantul. La 0,57, am ajuns la locul crimei. Toate erau cum le vezi acum, am avut grijă să nu fie clintit nimic. Semerák – cel puţin aşa pretinde – s-a întors la 12 şi jumătate noaptea de la han, a găsit cocioaba goală şi pe nevastă-sa spînzurată în pod. Susţine că s-a dus imediat sa telefoneze la miliţie. Fii atent, Josef: la 0,30 se întoarce de la han, iar la 0,45 ne cheamă pe noi la telefon – şi pînă la cabină sunt cinci minute bune. N-ai zice c-a fost nevoit să-şi caute nevasta cine ştie cît. Mai degrabă îţi vine să crezi că s-a dus direct în pod. La fix!

— Înţeleg. Numai că… încercă să intervină locotenentul Borůvka.

— Să admitem, îi luă Málek vorba din gură. Acum să privim mai de-aproape versiunea lui Semerák. Zice ca a plecat de acasă la ora 18.00. Adică nu zice. Faptul îl confirmă şi un vecin, un oarecare Pěnkava, un feroviar. Tocmai se îndrepta spre casă, cînd Semerák ieşea din cocioabă. A intrat în vorbă cu el, vreau să spun, Semerák cu Pěnkava şi fii atent, Josef, despre ce-ţi închipui c-au vorbit? Despre vreme! Pe urmă, Semerák şi-a amintit că a uitat acasă punga cu tutun, şi ce crezi c-a făcut?

Locotenentul strînse din umeri.

— Nu ştiu. Numai că…

— A strigat-o pe nevastă-sa! rosti Málek triumfător. A strigat-o pe nevastă-sa, în loc să se întoarcă el să-şi ia punga! Şi s-a şi ciorovăit cu ea peste gard, arătîndu-i unde s-o caute. Înţelegi? Pěnkava a văzut-o pe bătrînă! Bine gîndit, ce zici?

— Da, făcu sumbru locotenentul Borůvka.

— Ăsta zic şi eu alibi, spusa Málek, cu un soi de satisfacţie,

înveselindu-se brusc. Făptaşul – adică suspectul – are un martor că a plecat de acasă, ba chiar şi la ce oră, fiindcă Pěnkava e navetist şi se întoarce întotdeauna cu trenul de 17.45. În plus, martorul o vede şi pe victimă în viaţă. Alţi doi martori declară că l-au întîlnit pe Semerák pe şoşea, unul în dreptul troiţei, al doilea, aproximativ un sfert de oră mai tîrziu, în staţia de autobuz. Cu amîndoi a intrat în vorbă, el, Semerák, din proprie iniţiativă, şi tot despre vreme. Să nu-ţi vină a crede! Un individ – toate mărturiile concordă în privinţa asta – îndeobşte mut ca peştele, taciturn, simte nevoia, pe nepusă masă, să discute despre vreme. Şi încă cu trei inşi la rînd! Şi cînd – tocmai în ziua în care nevastă-sa îşi pune laţul de gît. Asta, în ce priveşte punctul *a*...

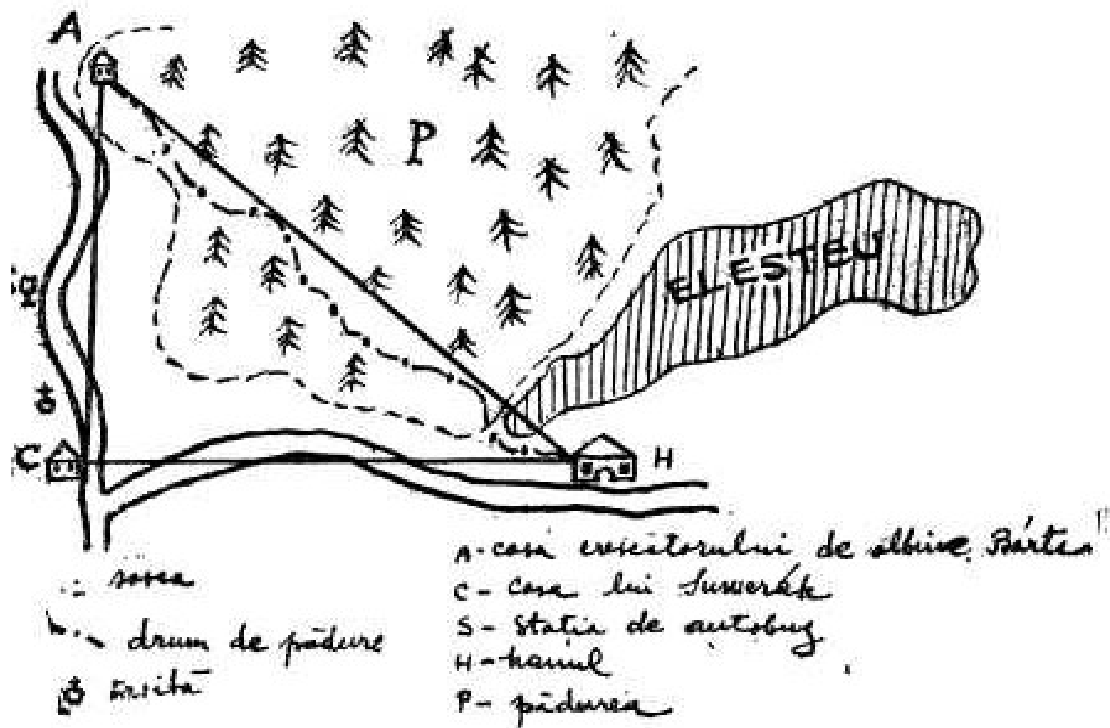
— Da, rosti moale locotenentul Borůvka. Şi…

— Şi acum, să trecem la *b*: îşi alege, spre a pleca de acasă, exact momentul cînd se întoarce Pěnkava de la slujba, deci cînd ştie că îl va întîlni pe drum. Fiindcă trebuie neapărat să-l întîlnească. Şi nu numai să-l întîlnească: e absolut necesar – asta, în ce priveşte punctul *c* – ca Pěnkava să-i vadă nevasta în viaţă, şi de aceea, taman în ziua în care femeia îşi pune capăt zilelor, el îşi uită acasă punga cu tutun. Şi e atît de leneş, încît nu se deranjează să se ducă să şi-o ia singur. În loc să se ducă el, pune pe drumuri o babă astmatică.

Adjutantul privi triumfător spre bătrîna măruntică la trup, care le atîrna deasupra capetelor, şi apoi spre locotenent.

— Hm, îşi drese glasul bătrînul criminalist. Deducţiile sunt corecte. Ce-i drept, e drept, trebuie să-mi scot pălăria. Nimic nu-ţi scapă! Doar că…

— Stai, că n-am terminat încă, se precipită Málek. Precum vezi, depoziţia lui Semerák e plină de vicleşuguri, de chichiţe, dar are şi destule puncte slabe. Iată unul din ele: individul declară că în după-amiaza respectivă s-a dus la un oarecare Bárta, după ceară de albine. Bárta ăsta e un apicultor cunoscut, iar Semerák se ocupă şi el cu albinăritul. Nu prea se pricepe şi nici nu-şi prea dă silinţa. E destul să-ţi arunci ochii la prisaca lui, în grădiniţa din spatele casei. Într-o prisacă

dintr-asta pot vieţui numai nişte albine de rînd, nişte albine declasate, sau cum să le zic, rîse adjutantul. În sfîrşit, ca să nu lungesc vorba, s-a dus după ceară. Bárta-apicultorul locuieşte într-o casă singuratică, în mijlocul pădurii, cam la trei kilometri de aici. Semerîk a ajuns acolo la 18,45, a zăbovit trei sferturi de oră şi, pe urmă, s-a îndreptat, prin pădure, spra hanul din Hodkonfn.

Priveşte planul. La han a ajuns cam pe la nouă fără un sfert, şi pe la nouă s-a aşezat la joc. A bătut cărţile pînă la 22,30, cînd a plecat acasă.

De la han şi pînă aici sunt patru kilometri, pe care i-a străbătut într-o oră. Corespunde exact, toate corespund exact.

— Dar vezi că… Locotenentul Borůvka îşi luă ochii de pe bătrîna moartă şi-i aţinti pe faţa îmbujorată a adjutantului.

— Toate se potrivesc, numai că e ceva care scîrţîie, îi luă vorba Málek. Priveşte planul ăsta.

— Frumos, nimic de zic, lăudă locotenentul Borůvka schiţa. Desenezi frumos, totul e clar… Mă întreb însă…

— Vrei să vezi tabelul orar, nu-i aşa? Uite-l, şi Mîlèk îi întinse locotenentului o a doua foaie de hîrtie. Ai aici şi tabelul distanţelor şi cel al intervalelor ele timp necesare pentru a le parcurge. Uită-te!

Locotenetul Borůvka se uită:
18.00 – plecarea din C
18.45 – sosirea la A
19.30 – plecarea din A
20.45 – sosirea la H (din care circa 30 min. la closet)
23.30 – plecarea din H
00,50 – întoarcerea la C
00.45 – telefonează miliţiei din cabină
00.57 – sosirea echipei noastre la locul crimei

Distanţele şi timpul necesar:

distanţa C.A. = 3 km, adică 45 min. mers
distanţa A.H. = 5 km, adică 1 oră 15 min.
mers distanţa H.C. = 4 km, adică 1 oră mers
distanţa A.C.H. = 7 km, adică 1 oră 45 min. mers
distanţa A.C.A.H. = 11 km, adică 2 ore 45 min. mers

— De ce indici şi distanţele A.C.H. Şi A.C.A.H.? întrebă locotenentul, după ce studie tabelul.

Adjutantul îi făcu şmechereşte cu ochiul.

— Îţi explic numaidecît, spuse. Eu pornesc de la premisa, ipotetică deocamdată, că Semerák este asasinul, deci că Semeráková nu s-a

spînzurat singură, ci Semerák a sugrumat-o, după care a atîrnat-o în laţ.

— Bine, dar asta…

— Aşa e. Pentru moment, nu pot s-o dovedesc. Pentru moment…

— Eu cred că…

— Am însă motive temeinice să cred că aşa s-au petrecut lucrurile.

O dată în plus, bătrînul criminalist renunţă la intenţia de a-şi spune şi el părerea. Îl lăsă pe colegul său mai tînăr să vorbească în voie şi acesta se folosi din plin de acest prilej:

— Presupun, aşadar, că Semerák e asasinul. Desigur, are un alibi grozav. La 18,00 pleacă de acasă – un martor o vede pe nevastă-sa încă în viaţă – la 18,20 alt martor se întreţine cu el în staţia de autobuz, cam la jumătatea drumului dintre C şi A. La 18,45 ajunge la Bárta, la A – avem şi în cazul acesta ora exactă, fiindcă pretinde că pe drum i s-ar fi oprit ceasul, aşa că l-a rugat pe Bárta să-i spună ce oră e, potrivindu-şi ceasul în faţa lui. Lucrul acesta îl confirmă Bárta. Şi avem şi ora exactă a plecării lui de la Bárta – s-a uitat la pendulă, s-a speriat că s-a şi făcut şapte şi jumătate şi, cu toate că Bárta şi Bártová au încercat să-l mai reţină, nu s-a lăsat înduplecat şi a plecat.

La acest punct al relatării, bătrînul criminalist nu izbuti să intervină decît printr-o tuse scurtă.

— Să ne oprim acum asupra soţilor Bárta, înainte de a-l urma pe Semerák la han, continuă Málek, ca şi cum ar fi ţinut o prelegere în faţa unor începători în ale criminalisticii. Locotenentul îşi petrecu din nou privirea peste podul gol. Aici intervin de asemenea trei elemente demne de reţinut, îşi urmă explicaţiile Málek. În primul rînd, intersul pentru ora exactă. Tocmai în ziua în care i se spînzură nevasta, suspectului i se opreşte, ceasul şi tocmai în ziua aceea trebuie să ajungă punctual la han, de parcă cine ştie ce treburi importante l-ar fi aşteptat acolo, cînd, de fapt, se ducea să joace cărţi – el care, toată lumea o ştie, n-are cîtuşi de puţin reputaţia de cartofor. Hangiul spune că Semerák vine din an în paşte să joace cărţi şi atunci rareori zăboveşte mai mult de o oră. Numai ieri, bagă de seamă, le freacă aproape trei ceasuri încheiate. Dar despre asta mai tîrziu. Acum să ne oprim asupra familiei Bárta. Vasăzică, interesul pentru ora exactă este prima circumstanţă suspectă: modul discret în care a avut grijă să-i atragă atenţia martorului asupra orei

sosirii sale în casa lui şi tot aşa asupra orei exacte a plecării. A doua chestie interesantă este mărturia însăşi a soţilor Bárta. Trebuie să spun că am folosit unul din străvechile trucuri învăţate de la tine… Málek zîmbi, şi un zîmbet încurcat împodobi, pentru o clipă, şi faţa rubicondă a locotenentului. Ne-ai vorbit cîndva despre asta la cursul de tactica interogatoriului, îţi aminteşti? Ei! principiul audierii separate a martorilor aceleiaşi întîmplări şi…

Locotenentul încercă încă o dată, dar fără tărie, să oprească avalanşa de vorbe a adjutantului.

— Da, v-am vorbit. În cazul respectiv, fireşte că…

Dar trebui şi de data aceasta să se dea bătut în faţa elocvenţei entuziaste a colegului său. Se încruntă şi oftă.

— Aşteaptă, făcu Málek, nerăbdător. Nu ştii despre ce e vorba. De un lucru foarte simplu: o haină.

— O haină? îngăimă locotenentul.

— Da, o haină. Şi în afară de asta – bagă bine de seamă! - de o bicicletă!

Pauză plină de semnificaţii. Málek se uită la locotenent, şi vechiul criminalist citi fără greutate pe faţa smeadă a adjutantului dorinţa de a fi lăudat. Se posomorî şi mai tare. Îi făcea plăcere să-şi bucure semenii, drept care şi acum zîmbi cu toată abnegaţia de care fu în stare şi îl îngînă:

— O bicicletă?

— Întocmai! Adjutantul îşi frecă mîinile. Bicicleta e un element esenţial în ipoteza pe care am elaborat-o ulterior – de fapt, ipoteza însăşi a rezultat din descoperirea acestei biciclete. Ea m-a şi determinat să desenez schiţa asta… şi Málek lovi cu dosul palmei foaia de hîrtie pe care locotenentul, din politeţe, o mai ţinea încă în mînă. Dar întîi şi întîi, haina; celor doi soţi Bárta – fiecăruia în parte – le-am pus o întrebare din cele mai simple: cum era îmbrăcat Semerák cînd a venit la ei în vizită? Şi acum, ascultă: Bárta a susţinut că într-o haină de *tweed,* pe cînd Bártová era gata să jure că într-una cafenie, din catifea reiată. Mai-mai să se încaiere pe chestia asta; altminteri, sunt o pereche cît se poate de reuşită, rîse adjutantul. Oricui ar avea chef să se însoare, i-aş recomanda să stea niţel de vorbă cu alde Bárta: pun rămăşag că ar

deveni celibatar convins, ca mine! Ha-ha-ha!

Un zîmbet acru schimonosi faţa locotenentului, dar adjutantul nu remarcă decît zîmbetul, nu şi calitatea acestuia.

— S-au ciorovăit de mai mare dragul – mă şi mir că le-au rămas întregi coardele vocale, iar noua timpanele intacte, continuă el. Şi, furioasă la culme, ce crezi că zice Bártová, mai bine zis, ce rage: „Era îmbrăcat în haina pe care o purta şi săptămîna trecută, cînd a trecut pe-aici cu bicicleta!“ Aşadar: un punct dubios – dezacord în decla- laţiile pretinşilor martori oculari. Bineînţeles, faptul, luat ca atare, nu este concludent. De obicei, bărbaţii nu sunt atenţi la îmbrăcămintea celorlalţi. Totuşi, o întrebare e inevitabilă: dar dacă, de fapt, e vorba de o înţelegere prealabila, pricepi, de un alibi fals? Dar dacă Semerák nici n-a trecut pe la familia Bárta, ci din staţia de autobuz s-a întors pe furiş acasă, şi-a ornorît nevasta şi pe urmă s-a dus la han? Iar la han – dar la asta o să revin mai încolo am constatat altă chestie dubioasă. Pentru moment, însă, mă mulţumesc cu următoarea presupunere: de înţeles, s-or fi înţeles ei, dar au uitat să se pună de acord şi asupra detaliilor… Tu, la curs, ne-ai atras de nu ştiu cîte ori atenţia că un alibi fals poate fi demascat uşor prin cercetarea detaliilor. Aşa că ideca asta ţie ţi-o datorez, Josef…

Un nou zîmbet, la fel de acru, apăru pe faţa criminalistului; mîna care ţinea schema lui Málek schiţă un gest timid de protest. Adjutantul reacţiona prompt:

— Ştiu, e cam exagerat să pornesc de la ideea că Semerák şi-ar fi aranjat un alibi pentru crimă, şi încă cu doi oameni deodată, dintre care unul mai e şi cunoscut ca gură-spartă, bîrfitoarea satului… N-am luat niciun moment în serios ipoteza asta, ţi-am expus-o doar ca să nu omit nimic. Depoziţia Bártovei cuprinde un element mult mai important: săptămîna trecută, ea l-a văzut pe Semerák pe bicicletă. Nimic mai obişnuit, nu-i aşa? Cei ce trăiesc în aşezări mai izolate posedă de obicei biciclete. Hazul e că Semerák n-are bicicletă şi că neagă cu vehemenţă că s-ar fi întîlnit cu Bátová!

Privirea adjutantului cerşi un cuvînt de laudă. Locotenentul Borůvka îşi drese glasul.

— Da, făcu el posomorit. Deducţia e justă. Aşadar, pornind de la

bicicleta asta, deduci…

Adjutantul, văzîndu-se lăudat, îşi continuă expunerea cu un zel sporit:

— Că nu mai stau în picioare corelaţiile de timp ale cazului… Dacă Semerák avea ascunsă undeva o bicicletă, atunci tabelul orar arată cu totul altfel. Ia priveşte! Şi Málek, plin de el, scoase din buzunarul de la piept o altă hîrtie, pe care i-o întinse locotenentului, adăugind: Eu, după cum ştii, mă bizui pe sisteme! Întreaga noastră orînduire e bazată pe planificare şi sistematizare, aşa încît noi, criminaliştii, nu ne putem permite să ne ghidăm după idei de moment, cum vedem că se întîmplă în unele romane poliţiste…

Tabelul era, intr-adevăr, cît se poate de sistematic:

Distanţele şi intervalele de timp necesare în cazul folosirii unei biciclete:

distanţa A-C-H	7 km, adică cca 20 minute
distanţa H-C-H	8 km, adică puţin peste 20 minute
distanţa A-C-A-H	11 km, adică cca 45 minute

Pentru făptuirea crimei, 20 minute, adică:

A-C-H	total 40 minute
H-C-H	total puţin peste 40 minute
A-C-A-H	total puţin peste o oră.

Locotenentul privi îndelung, cu o mină tristă, rezultatul grafiei foarte îngrijite a adjutantului. S-ar fi zis că în forul său interior se dă o luptă înverşunată. Oftă, îşi drese glasul şi, în sfîrşit, întrebă:

— De ce ţii cont şi de porţiunea H-C-H?

— Îţi explic imediat. Adjutantul luă schiţa cu planul din mîna locotenentului şi începu să-şi plimbe degetul pe ea. Presupunînd că Semerák şi-a ascuns bicicleta pe undeva prin preajma casei lui Bárta – şi consider că putea s-o facă, după cum ştii, casa e la marginea pădurii şi primprejur sunt nenumărate tufişuri – vom lua în consideraţie trei

eventualităţi. A: la 19,30, plecînd de la Bárta, Semerák s-a urcat pe bicicletă, s-a dus acasă străbătînd porţiunea A-C, a săvîrşit fapta – pentru asta îi dau aproximativ 20 de minute – după care s-a îndreptat spre han, străbătînd porţiunea C-H. Deci, drumul A-C-H, plus douăzeci de minute pentru săvîrşirea crimei, în total circa patruzeci de minute. Asta înseamnă că a avut timp berechet să scape, pe undeva pe lîngă han, de bicicletă şi la 20,45 să-şi facă apariţia la han.

Locotenentul Borůvka dădu aprobator din cap.

— Dar seara devreme, drumul C-H este destul de circulat. E adevărat că era întuneric, totuşi… Poate că Semerák n-a avut curajul să apuce pe drumul acela, şi de aceea, după săvîrşirea crimei, a făcut calea întoarsa pe o şosea relativ puţin umblată, de la C la A, şi de acolo prin pădure, pe porţiunea A-H. Deci: A-C-A-H, plus douăzeci de minute pentru crimă, în total şaizeci şi cinci, şaptezeci de minute. Dar şi aşa ramîne destul timp ca să ajungă la 20,45 la han, pentru partida de *Mariaş*[2].

— Da… Locotenentul Borůvka se înecă şi fu nevoit să-şi dreagă glasul. După acest incident, rosti: Dar de ce ai calculat şi porţiunea H-C-H, cînd zici că de la 20,45 la 23,30 a jucat cărţi? De altfel, voiam să…

Dar locotenentul nu apucă să-şi ducă ideea pînă la capăt. Adjutantul îl prinse complice de mînecă, se aplecă spre urechea lui, şi bătrînul criminalist simţi în obraz răsuflarea înfiorată, cu iz de tutun „Partizan”, a tînărului său colaborator.

— Tocmai asta-i, că n-a jucat! rosti triumfător acesta. Vreo treizeci-patruzeci de minute a stat la closet!.

Un muşchi tresări violent pe faţa locotenentului, că în urma unei suferinţe fizice.

— Cît anume a stat, e greu de stabilit după depoziţiile martorilor. Am audiat opt inşi, inclusiv pe chibiţi, pe hangiu şi pe fiica acestuia, care face pe chelneriţa. Semerák pretinde că n-a stat mai mult de un sfert de oră, pe cînd unul dintre parteneri susţine că a stat aproape o oră întreagă. Iată ce înseamnă relativitatea perceperii subiective a timpului, rosti Málek rar şi clipi din ochi de cîteva ori. Dacă facem media, ne ies cam treizeci, patruzeci de minute. Suficient pentru acoperirea porţiunii

[2] *Mariaş* – joc de cărţi

H-C-H, plus douăzeci de minute. E o şosea asfaltată de curînd, se circulă rapid pe ea. În orice caz, faptul că a stat atîta la closet e simptomatic.

— Cum? întrebă locotenentul, nesigur.

— Simptomatic, repetă adjutantul, pronunţînd distinct fiecare silabă în parte. Fiindcă fie că oferă posibilitatea săvîrşirii crimei cu varianta porţiunii H-G-H, fie că dovedeşte că Semerák, cu puţin înainte de a sosi la han, a trecut printr-o puternică tulburare nervoasă. La cursul de psihologia criminalului, doctorul Seifert ne-a arătat ca organismul omenesc reacţionează uneori la cîte o emoţie puternică printr-o nevoie de nestăpînit de a merge la closet…

— Da, ştiu. Locotenentul Borůvka părea cufundat într-un noian de amintiri difuze. Avea reputaţia unui om cu sînge rece, cine nu ştia că o dată, cu mîinile goale şi fără să clipească măcar, zvîrlise cît colo un pistol încărcat din mîna unui asasin şi, cînd tîlharul scosese prin surprindere cuţitul, îl doborîse la pămînt dintr-o lovitură bine ţintită sub bărbie. Desigur, şi locotenentul Borůvka trecuse, într-o împrejurare sau alta, prin emoţii puternice însoţite de respectiva reacţie a organismului, reacţie nu tocmai plăcută, dar despre asta nu ştia nimeni; era o chestiune strict intimă.

— Aşadar, în limbaj popular, continuă Málek, pe scumpul nostru ucigaş, după săvîrşirea faptei, l-a apucat cufureala. Şi aici intervine laboratorul de criminalistică, reacţia de analize bio-chimice, ha-ha-ha!

Un nou rictus schimonosi faţa locotenentului. O clipă, îl stăpîni imaginea, fantastică în felul ei, a bizarei analize în laborator a unor materii mai mult decît neatrăgătoare; adjutantul, însă, se grăbi să-l lămurească.

— În urma unor cercetări atente la faţa locului, spuse el, adică la closet, s-a constat că cineva a ieşit sau a intrat, sau a intrat şi a ieşit pe fereastră. Mai mult, pe geamul ferestruicii există o colecţie întreagă de obiective dactiloscopice, continuă el pe un ton doctoral, făcîndu-l pe bătrînul criminalist să bată iute din pleoape de cîteva ori; el le spunea „amprente digitale”, dar adjutantul făcea parte din generaţia mai tînără şi mai aplecată spre ştiinţă. Ei bine, Semerák are, pe palma mîinii drepte, o julitură suspect de proaspătă. Iată ce măsuri am luat: la

punctul *a* – analiza chimică a tencuielii peretelui de sub fereastra -closetului şi a îmbrăcăminţii suspectului – rezultatele le primim pînă la patru după-masă. La punctul *b:* extragerea şi compararea urmelor de pe fereastra closetului cu amprentele suspectului. Şi, în sfîrşit, la punctul c; examinarea zidului exterior de sub fereastra, dacă nu cumva prezintă urme de ţesut biologic identic cu epiderma suspectului, în acest scop, am pus să i se ia lui Semerák o probă de piele din palmă. A trebuit să ne deplasăm la Secţia I-a dermatologică, după un dermatom…

— După ce? făcu locotenentul.

— Un fel de cuţit dermatologic, un instrument special. Poţi extirpa cu el un strat subţire, compact, din epidermă, ca mostră pentru comparare.

Locotenentul rosti sumbru:

— Da. Înţeleg…

— Bineînţeles, am întîmpinat unele greutăţi, oftă Málek. Tencuiala de sub fereastră se sfărîma şi exista pericolul să n-o putem transporta intactă la laborator. De aceea, am chemat nişte zidari, care au desprins toată bucata de zid de sub fiereastră, zidul l-au fixat cu ciment într-o ramă metalică specială – pentru rama asta a trebuit să dăm o fuga la ČKD[3], unde ne-au sudat-o pe loc. Fii liniştit, pînă la urmă toate au fost transportate în perfectă stare la laboratorul de biologie.

— După cîte înţeleg, closetul…

— Closetul, rîse adjutantul, e scos din uz pentru un timp. Şi hangiul ne-a făcut greutăţi. Dar l-am convins, arătîndu-i că e vorba de anchetarea unui caz de omucidere, astfel că datoria socială a oricărui cetăţean…

— Sigur că da, aşa e cum spui…

— … este să contribuie din toate puterile la demascarea criminalului. Trebuie să recunosc că ceilalţi cetăţeni din Hodkonín au dat dovadă de mai multă conştiinţă. Să-ţi dau numai un exemplu: ca să mi se confirme ipoteza, trebuia să găsesc bicicleta.

Pe fruntea locotenentului se iviră broboane de sudoare,

— Şi ai găsit-o?

— Încă nu, spuse adjutantul, sigur de sine. Dar mi s-a alăturat întreaga organizaţie locală a Uniunii Tineretului Cehoslovac, tovarăşul

[3] *Českomoravská Kolben-Danek* – fabrică de turbine şi locomotive

director al şcolii de opt ani arătînd şi dînsul multă înţelegere. Tinerii, precum şi membrii Organizaţiei pentru Apărarea Patriei cercetează eleşteul. Málek ciocăni planul. Acesta e împrejmuit de un stufăriş des. La Hodkonín există şi un detaşament de scafandri, care mi-au oferit şi ei sprijinul. Eleşteul are în unele locuri o adîncime de pînă la patru metri, dar chiar în clipa asta fundul e cercetat de un tovarăş cu scafandru autonom.

Locotenentul Borůvka dădu semne de sufocare.

— Zău, Pavel, tu ai talent organizatoric, nu glumă! Ştiu asta, dar…

— Ştiu şi eu că am, rînji Málek. Pot spune că aici am organizat totul destul de bine. Pionierii şi ceilalţi elevi, cu tovarăşul director şi cu profesorii în frunte, scotocesc între timp pădurea. Ar trebui să-şi vîre dracul coada ca să nu găsim pînă diseară bicicleta!

— Bineînţeles dacă…

— Nu te teme, îl linişti Málek pe locotenent, care începuse din nou să dea semne de nervozitate acută. Ai să vezi, ipoteza noastră e valabilă. Mai deţin şi alte elemente care pledează în favoarea ei. Astfel, la punctul *a:* pe pantofii lui Semerák s-a găsit lut cu bucăţele de muşchi încrustate în el. Chiar cu ochiul liber, îţi dai seama că lutul şi muşchiul sunt identice cu lutul şi muşchiul de sub fereastra closetului. Bineînţeles, Semerák afirmă că muşchi dintr-ăsta creşte şi pe dramul de pădure din sectorul A—H, pe unde pretinde el; că a mers, venind pe jos de la Bárta la han. Să admitem. În orice caz, am luat probe din muşchiul din curtea hanului şi din alte cincisprezece locuri din pădure, pe unde susţine Semerák că a trecut, şi le-am trimis la Institutul de botanică al Academiei. Ne dau concursul şi tovarăşii de la institut; am vorbit la telefon cu profesorul Kavina în persoană.

Locotenentul Borůvka cuprinse podul cu o privire aproape disperată, pe care o aţinti apoi asupra bietelor picioare ale bătrînei moarte. În spatele său, se auzi o tuse; se întoarse şi el, şi Málek, şi îi văzură pe sergentul-major-şef Šinták care ţinea în mînă un scaun.

— Un moment, tovarăşe. Să termin întîi ce am să-i spun tovarăşului locotenent, pe urmă va cerceta şi dînsul cadavrul, spuse Málek şi se întoarse din nou spre locotenentul Borůvka. Aşa, şi cînd ne-am dus să luăm probele de muşchi, ne-am uitat şi la urme. Pe drumeagul acela, în

vreo cîteva locuri, e un pămînt argilos umed, absolut ideal pentru depistarea urmelor. Şi am găsit destule: urmele roţilor a cel puţin cinci biciclete diferite. Am dispus să fie turnate toate în ghips. Cînd vom găsi *corpus delicti,* îl comparăm cu ele şi vom avea o dovadă de mai mare dragul. Toate bicicletele sunt destul de vechi, aşa că urmele prezintă caracteristici individuale pronunţate.

— Şi… Dar adjutantul nu-i îngădui nici de astă dată bătrînului criminalist să ia cuvîntul.

— Bineînţeles, spre a fi perfect loiali faţă de Semerák, am pus să se ia şi amprentele lui; la cererea mea, au fost şi ele imprimate în ghips, ca şi toate urmele mai proaspete de pe drumeagul din pădure. S-au făcut o groază de mulaje, dar fiind vorba de o gravă crimă antisocială, nu puteam să ne zgîrcim, oricît ne-am gîndi la economii…

— Toate astea ar fi avut poate rost, interveni locotenentul Borůvka, dacă…

— Da: dacă tîlharul ăsta n-ar fi ticluit lucrurile atît de bine, încît nu e chiar o jucărie să-l demascam, îşi ieşi Málek din sărite. Dar şi-a greşit socotelile! Noi dispunem de ştiinţa cea mai modernă, de o armă infailibilă! Auzi cu cine îndrăzneşte el să se măsoare! Am cerut să fie aduşi cîinii.

— Cîinii? făcu speriat locotenentul.

— Da. Pe Ajax al nostru. Cred că-l cunoşti, Josef, nu? Ce animal superb! Corcitură de cîine cu lup. Şi ce muşcătură are! În viaţa mea n-am văzut o muşcătură mai grozavă!

— Da, rosti sumbru locotenentul. Muşcătura superbului Ajax nu-i era străină. Splendidul animal încercase s-o demonstreze asupra turului pantalonilor locotenentului, adineaori chiar, pe cînd alerga prin curte, de la maşină spre locul crimei. Fusese nevoie de eforturile reunite a doi experimentaţi păzitori de cîini pentru a stăpîni fiara, pe care, din motive necunoscute, mirosul locotenentului o aducea în starea de maximă capacitate de lucru.

— L-am pus pe urme, continuă Málek, şi rezultatul pledează în favoarea variantei A-C-A-H, chiar dacă rămîn cîteva puncte neclare. Pe acestea, însă, le vor elucida testele de laborator. Ia priveşte! Málek despături din nou planul. Pe porţiunea A-H, la mică distanţă de casa lui

Banta, cîinele a pierdut urma şi n-a mai putut-o regăsi nicăieri în pădure. A găsit-o pe porţiunea A-G, dar cu oarecare greutate. În schimb, pe porţiunea H-G a găsit-o cu multă siguranţă. Ce confirmă asta? Şi, după această interogaţie retorică adresată locotenentului, Málek făcu o pauză semnificativă. Dar locotenentul tăcea încurcat. Ei bine, lucrurile îmi sunt atît de clare, de parcă aş fi asistat eu însumi la scenă, reluă Málek cu înflăcărare. Nu departe de casa lui Bárta, Semerák a încălecat pe bicicletă, a pornit spre C pe porţiunea A—C, douăzeci de minute mai tîrziu, s-a întors tot pe acolo şi şi-a continuat drumul pe porţiunea A—H, pînă la han, unde a aruncat bicicleta în eleşteu. Asta înseamnă că porţiunea C—A a parcurs-o o dată pe jos – la 18,00, cînd a plecat de acasă la Bárta – şi încă de două ori pe bicicletă. De atunci au trecut – adjutantul se uită la ceas – aproape douăzeci de ore, de aceea i-a fost atît de greu cîinelui să găsească urma. Porţiunea A —H, Semerák a parcurs-o exclusiv pe bicicletă – dovadă că cîinele n-a găsit urma de fel. Porţiunea H—C asasinul a străbătut-o pe jos şi relativ de curînd – nu sunt nici cincisprezece ore. Acolo, urmele se păstrează încă bine, iată de ce cîinele le-a găsit şi le-a urmărit cu uşurinţă.

— Spuneai totuşi, interveni locotenentul Borůvka cu sfială, că sunt unele puncte care nu concordă între ele… şi aruncă o privire stingherită spre Šinták, care încremenise lîngă el într-o aproximativă poziţie de drepţi, cu scaunul la picior, şi sorbea fiecare cuvînt al adjutantului. Anii de slujbă îi insuflaseră omului acesta un nemărginit respect pentru superiori, respect de care nu se dezbărase nici după introducerea relaţiilor tovărăşeşti între lucrătorii miliţiei. Locotenentul Borůvka îşi drese glasul, dînd să spună ceva. Dar nici de data asta Málek nu-l lăsă să vorbească,

— Iată cum stau lucrurile: în apropierea hanului, cîinele a avut o ezitare – urma a găsit-o, asta-i sigur, numai că a găsit două! Una ducea la uşă, iar a doua sub fereastra closetului. Ei bine, nu-i nicio tragedie. Doar că faptul acesta pledează în favoarea variantei H—C—H. Asasinul a ieşit pe fereastră şi s-a dus să-şi ia bicicleta, pe care o ascunsese undeva, aproape de drum, pe porţiunea H—C, şi apoi la unsprezece şi jumătate a ieşit normal pe uşă şi s-a dus pe jos acasă. Singurul lucru care nu se potriveşte este că cîinele n-a găsit nicio urmă

pe porţiunea A—H. Putem presupune însă că ucigaşul avea bicicleta ascunsă în pădurea de lîngă casa lui Barta, a ajuns la Hodkonín pe drumul A—H, a ascuns-o din nou undeva în apropierea traseului H—C, ca s-o aibă la îndemînă, a aşteptat puţin, ca să se încadreze în timp, şi a străbătut apoi varianta H—C—H.

— Da, spuse locotenentul Borůvka, toate variantele astea par să stea în picioare, Pavel. Trebuie să recunosc că ai făcut treabă, nu glumă, ce mai! Sigur că da…

— Îţi mulţumesc, Josef, rosti emoţionat adjutantul Málek, după care izbucni zgomotos: Acum poţi să te uiţi şi la urmele de strangulare. Tovarăşe! Dar nu fu nevoie să completeze ordinul, căci sergentul-major-şef Šinták se repezi prompt, cu scaunul în braţe, în dreptul bătrînei. Urcă-te şi priveşte cu atenţie! îl îndemnă Málek pe bătrînul criminalist.

Locotenentul Borůvka îşi roti privirea prin pod. Prin lucarna deschisă pătrunse o nouă adiere de vînt, descoperind pe jumătate faţa bătrînei, care se învineţise. Îi ajunse o singură privire; acel chip sinistru îi repeta locotenentului aceeaşi jalnică poveste a unei vieţi. Locotenentul se cutremură.

— Eu… rosti el.

— Hai, urcă-te! îl îndemnă vesel adjutantul. Tot trebuie s-o dăm jos, stă de prea mult timp spînzurată.

— Eu… repetă locotenentul şi, în aceeaşi clipă, un zgomot asurzitor zgudui şubredul acoperiş al vechii case. Cei trei ridicară fără voie capetele. Pe chipul lui Šinták apăru o expresie de respect, pe cel al locotenentului Borůvka una de groază. Málek zîmbi mulţumit.

— Helicopterul, zise el cu satisfacţie. Vasăzică, tot a aprobat tovarăşul maior pînă la urmă! Ştii, se întoarse el spre locotenent, din văzduh se vede fundul eleşteului ca-n palmă. Şi scutim în felul ăsta pe tineri şi pe scafandri de o mulţime de ore de muncă. Ei bine, constată el plin de mulţumire, acum ne putem aştepta dintr-o clipă în alta să primim prin radio vestea ca a fost găsită bicicleta.

— Eu… repetă locotenentul Borůvka; şovăi, apoi adăugă brusc, cu hotărîre: Eu nu mă urc!

— Ştiu că mă crezi, Josef, spuse flatat adjutantul, dar…

— Nu, nu e vorba de asta, răspunse repede locotenentul.

Bineînţeles că te cred. Dar nu-i nevoie să mă cocoţ pe scaunul ăsta. Poţi să-l arestezi, rosti el abătut şi completă: Pentru omor.

— Mă bucur, zîmbi Málek, mă bucur că argumentele mele te-au convins. Am adunat destul de mult material, dar în ce priveşte arestarea, aş mai aştepta pînă voi avea în mînă măcar bicicleta, rezultatele tuturor examenelor de laborator şi raportul de la Institutul de botanică şi cel de la dermatologie. Aş mai proceda în prealabil la compararea urmelor şi aş aştepta şi raportul specialistului dactiloscop. Asta ca să nu comitem cumva vreo eroare; ştii cît de sensibilă e opinia publică la astfel de chestii. Pe scurt, tuşi adjutantul, mai bine să aşteptăm pînă ce ştiinţa ne va oferi o dovadă irefutabilă.

O nouă adiere de vînt răsuci cadavrul. Sau doar i se păruse locotenentului. Se cutremură.

— N-am nevoie de dovadă, rosti el dus pe gînduri. Eu *ştiu* că a omorît-o. Tovarăşe, se întoarse locotenentul, spre sergentul-major-şef Šinták, fii bun, te rog, şi coboară să le spui celor de jos să-l aducă aici pe Semerák.

Aşa se face că sergentul-major-şef Šinták n-a auzit ee anume i-a spus, îndată după aceea, locotenentul Borůvka adjutantului. De aceea nimeni nu i-a putut scoate din cap că certitudinea locotenentului în ce-l priveşte pe făptaş n-a fost rezultatul capacităţilor sale ieşite din comun sau, mai bine zis, supranaturale.

Nu numai Šinták, dar nimeni n-a aflat vreodată ce i-a spus atunci locotenentul adjutantului, acolo, în podul acela şubred, dedesubtul jalnicului cadavru al bătrînei asasinate. Locotenentul Borůvka avea inimă bună şi, pe cît îi stătea în putinţă, prefera să treacă sub tăcere circumstanţele care ar fi putut arunca o lumină nefavorabilă asupra capacităţilor criminalistice ale colegilor săi.

Astfel că în dosarul „Semerák” prezentarea probelor a fost întocmită în conformitate cu investigaţiile adjutantului Málek Pavel, care, ca reprezentant al locotenentului Borůvka şi în lipsa acestuia, şi-a desfăşurat ancheta după cele mai moderne metode ştiinţifice şi tehnice, obligîndu-l în cele din urmă pe asasin să facă mărturisiri complete.

Un lucru e sigur, şi anume că atunci cînd s-a întors în pod, aducîndu-

l, după cum i se ordonase, pe criminalul Semerák, sergentul-major-şef Šinták a observat că locotenentul Borůvka are o expresie de tristeţe inexprimabilă întipărită pe faţa sa rubicondă şi că adjutantul Málek e roşu ca racul. De ce, nu ştie nici astăzi, fiindcă – se înţelege – nu putuse auzi cele trei întrebări pe care, în absenţa lui, bătrînul criminalist i le-a adresat colegului său mai tînăr.

Primele două fuseseră formulate astfel:

— N-aţi clintit niciun obiect de la locul lui, Pavele? Toate sunt exact cunil le-aţi (găsit?

Iar cînd adjutantul, după ce se uită prin podul gol, pustiu, în centrul căruia, cam la un metru deasupra duşumelei şi perpendicular pe papucul căzut din picior, avînd înfăţişarea tristă a unui căţel de pripas, atîrna trupul mărunţel al babei, răspunse afirmativ la întrebările locotenentului – toate sunt exact cum le găsiseră, nu fusese clintit nimic, absolut nimic – bătrînul criminalist întrebă:

— Atunci, spune-mi, rogu-te, Pavele, cum a putut să ajungă singură acolo?

Şi cu degetul său grăsuliu arătă în sus, spre grinda putredă a acoperişului şi apoi, fără alte cuvinte de prisos, spre prăpastia de un metru adîncime dintre picioarele bătrînei şi duşumeaua goală, pustie, pe care vîntul mişca de colo-colo cîteva petice de ziar, învîrtejind alene colbul.

SOLO DE SAXOFON-TENOR

Alămurile ţinură fermata[4] în forte, apoi conteniră brusc. Trompetiştii îşi rezemată instrumentele de genunchi şi îndreptară privirile spre dizeuză, care, chiar şi din spate, oferea o perspectivă din cele mai plăcute. Dizeuza se apropie de microfon şi începu să bată ritmul cu vîrful ascuţit al pantofului. Repetiţia pentru concertul din seara aceea se apropia de sfîrşit.

Amuţiră apoi şi saxofoanele, cu excepţia primului tenor. Contrabasistul, care semăna leit cu o gorilă, ridică Márat privirea, dar tenorul mai cîntă un pasaj rapid şi gîtuit în registrul acut, după care începu să coboare pînă ajunse foarte jos şi amuţi brusc. Toată lumea auzise clar că fraza muzicală rămăsese fără final. Dizeuza se uită Mărată la saxofonistul-tenor. Saxofonistul scoase muştiucul din gura, roşi şi, în tăcerea care se lăsase, izbucni enervat, cu un glas strident:

— Cine-i porcul care a făcut aranjamentul?

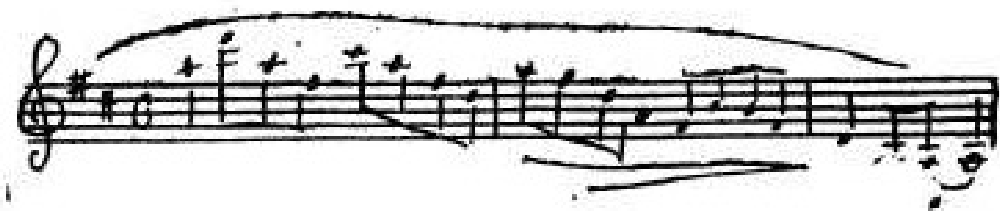
Capetele toate se întoarseră de astă dată spre contrabasist. Acesta era un bărbat vînjos şi între braţele sale contrabasul aducea mai degrabă cu un violoncel. Îl chema Bedřich Poláček, dar în orchestră i se spunea Benny.

— Ce s-a întîmplat? făcu el, cu un glas în care se simţea conştiinţa vinovăţiei.

— Ce? îl îngînă saxofonistul, ironic. De cînd se poate cînta asta la saxofon? Şi, cu un gest de batjocură, aruncă notele la picioarele contrabasistului. Acesta le ridică şi îşi trecu privirea peste portative. Şeful de orchestră, un ins mic şi chel, se apropie de el şi i se uită peste umăr.

Iată ce văzu:

[4] Fermata – notaţie indicînd prelungirea valorii ritmice a notei sau a pauzei

Şeful de orchestra arătă cu degetul ultima notă şi îngăimă:

— La!

Contrabasistul se lovi peste frunte.

— Iartă-mă! bîigui. Iartă-mă! Am uitat să indic trecerea la clarinet. Iartă-mă! Oricui i se poate întîmpla.

— Chiar oricui, nu, se auzi o remarcă şoptită, dar distinctă din rîndul trompetiştiior, băieţii cei mai spirituali din orchestră. Numai unui îndrăgostit.

Se auziră cîteva rîsete. Contrabasistul se înroşi, iar pe superbul umăr decoltat al dizeuzei tresări un muşchi. Saxofonistului tenor Gustav Randál, după felul încruntat în care luă din mîinile contrabasistului partitura corectată, se pare că gluma nu-i plăcuse de loc.

Ceasul mare din holul hotelului arăta ora şapte şi un sfert cînd chelnerul aşeză în faţa dizeuzei, Maria Laurinová, zisa şi Miţi, o farfurie cu gulaş unguresc.

— Mănînc cît pot de repede şi mă duc să mă schimb, i se adresă fata lui Bedřich Benny Poláček, piperînd din belşug mîncarea din farfurie. Scumpule, treci să mă iei, da? Trebuie să car un geamantan şi e grozav de greu. Mă ajuţi să-l cobor, da? Bedřich Benny Poláček scoase un mormăit îndrăgostit şi-şi aşeza mîna grea, ca de cărbunar, pe lăbuţa albă a Laurinovei. De la masa alăturată Gustav Randál se ridică brusc şi, fără un cuvînt, ieşi din holul hotelului. Fata se prefăcu că nu-l vede, şi între două înghiţituri de gulaş unguresc, mai apucă să mîngîie ostentativ mîna grea a lui Bedřich Benny Poláček şi să-i dăruiască totodată contrabasistului cu aspect de gorilă unul din zîmbetele ei cele mai strălucitoaie.

— Scuzaţi-mă, i se adresă Gustav Randál domnişoarei uscăţive şi cam trecute care îi deschisese uşa. Nu vă deranjez dacă am să cînt,

alături, cîteva pasaje la saxofon?

Domnişoara uscăţivă şi cam trecută, pe numele ei Slávka Matyášová, zîmbi drăgălaşă.

— Cîntaţi, cîntaţi! Îmi place să ascult, spuse ea. N-am de fel aptitudini muzicale, dar… dar nu e decît şapte şi un sfert şi eu oricum nu mă culc înainte de zece.

— Mulţumesc, spuse Gustav Randál şi, fără să mai prelungească scuzele, se retrase grăbit în camera vecină.

Domnişoara mai lăsă o clipă uşa întredeschisă şi apoi oftă. Randál era un tînăr frumos, cu ochi de ţigan. Avea un aspect sălbatic. Domnişoara Matyášová, în visele ei, se dădea în vînt după tinerii sălbatici.

Se întoarse în cameră, luă din baie ciorapii pe care îi pusese la uscat şi se aşeza într-un fotoliu, lîngă uşa deschisă a balconului. Se lăsase un amurg senin şi era cald. Pe cer răsărise luna. Cîteva momente mai tîrziu din camera vecină răzbătură sunetele unui instrument muzical. „Vasăzică ăsta e saxofonul”, îşi spuse în gînd domnişoara. Nu-i plăcea. Dar era dispusă să-i ierte tînărului smead chiar mai mult decît mugetul bizar care cînd urca, cînd cobora şi nu avea, după părerea ei, nicio melodie.

Vreo zece minute, saxofonistul urmă să cînte pasaje la fel de săţbatice. Apoi, deodată, răsună pe coridor strigătul disperat al unui bas profund:

— Ajutor! Un doctor!

Saxofonul înceta brusc, iar domnişoara Matyášová sări din fotoliu şi alergă într-un suflet spre uşă.

Bedřich Benny Poláček o conduse pe Miţi Laurinová pînă la uşa camerei ei, după care urcă la etajul doi, să se schimbe şi el pentru concertul din seara aceea. Odată ajuns în camera sa, care se afla în aripa opusă a marelui hotel internaţional, îşi scoase pantalonii de catifea reiată şi puloverul de culoarea broaştei ţestoase şi îşi puse o cămaşă albă, papion negru, pantaloni negri şi, în sfîrşit, o haină de un verde ţipător. Asta era îmbrăcămintea lui de lucru. Apoi se pomădă şi admiră îndelung rezultatul gătelilor sale în oglinda mare de pe spatele uşii

şifonierului. Pe chipul său de cărbunar se ivi un zîmbet satisfăcut. Îşi luă contrabasul, îmbrăcat într-o husă de pînză, şi părăsi camera.

Coborî un etaj, coti spre aripa opusă a hotelului. Pe coridor, se auzeau slab, de departe, *riff*[5]-urile saxofonului-tenor. Pe faţa de cărbunar a lui Bedřich Benny Poláček apăru o grimasă.

Se opri în faţa uşii cu numărul 118 şi ciocăni. Locul grimasei de adineaori îl luă un zîmbet îndrăgostit, care nu-i dădea lui Bedřich Benny Poláček un aspect din cale-afară de inteligent. Din cameră nu răzbatea nici un zgomot. Poláček ciocăni din nou. Nici un răspuns. Apucă clanţa şi apăsă uşor. Uşa se deschise şi, prin crăpătura ci, contrabasistul văzu lumina lustrei aprinse. Bedřich Benny Poláček îşi pipăi papionul, deschise larg uşa şi intră clătinîndu-se, ţinînd contrabasul în braţe.

O secundă mai tîrziu, căscă gura larg şi scoase un soi de horcăit nearticulat. O expresie de groază i se întipări pe faţa de cărbunar. Bedřich Benny Poláček scăpă din mîini contrabasul, se repezi afară şi răcni cu toată puterea de care-i erau capabili plămînii vînjoşi şi coardele vocale:

— Ajutor! Un doctor!

Locotenentul Borůvka ajunse în „Volga” de serviciu, la hotelul de pe ţărmul lacului, la ora opt fără douăzeci. Pe o bancă, în faţa hotelului, se ciorovăiau doi vilegiaturişti mai bătrîiori care se]nţelege, habar n-aveau de cele petrecute între zidurile hotelului.

— Sunt! }ţi spun cu că sunt! se încăpăţîna să susţină unul din ei.

— Iar eu îţi spun că aici n-au fost niciodată peşti.

— Şi eu îţi spun că, acum o clipă, a sărit din apă, uite colo, un crap de cel puţin cinci chile!

— Să nu-mi spui că l-ai şi văzut! Cu cele zece dioptrii ale tale!

— Nu l-am văzut, dar l-am auzit! Un pescar recunoaşte de la o poştă un plescăit ca ăsta!

Locotenentul Borůvka, care ascultase din maşină discuţia, oftă, coborî şi se îndreptă spre scară călcînd pe covorul roşu al vestibulului.

Miţi Laurinová zăcea întinsă cu faţa în jos pe covorul albastru din

[5] *Riff* – în terminologia jazului, fraza sonoră cu caracter mai mult ritmic decît melodic, destinata a fi repetată

mijlocul camerei 118. N-avea pe ea decît un corset alb şi, în spate, sub omoplatul stîng, era înfipt un pumnal cu plasele din corn de cerb. Uşa de sticlă care dădea în balcon era deschisă. Pe pat se afla pregătită o rochie scurtă de un verde ţipător, fără umeri şi cu un decolteu îndrăzneţ, iar pe spătarul unui scaun atîrnau bluza de mătase înflorată şi fusta albă de tergal pe care Miţi le purtase, cu o jumătate de oră în urmă, cînd consumase gulaşul unguresc.

Altminteri în cameră era ordine, nici o urmă nu trăda trecerea vreunui hoţ. Mai mult decît atît, pe masă se găsea un portofel cuprinzînd cinci hîrtii de o sută. Locotenentul Borůvka privi întrebător spre medic, un domn vîrstnic, corpolent, care venise aici ca să-şi trateze nervii şi acum era scuturat din cap pînă-n picioare de un tremur nervos.

— M-m-moartea a fost instantanee, spuse medicul, cu un glas tremurat. P-pumnalul a atins inima, nu încape dubiu.

Locotenentul se uita la cei prezenţi. O clipă, privirea lui ramase pironită asupra siluetei copleşite de durere a lui Bedřich Benny Poláček, care stătea în fotoliu, cu capul în palme. Apoi ochii lui alunecară mai departe, stăruind ceva mai mult asupra unui omuleţ în haină ţipătoare, care, cu o batistă violetă, îşi ştergea enervat chelia transpirată. Îl cunoştea. Era David Goliat, binecunoscut de întreaga populaţie de ambe sexe a ţării, poate cu excepţia surzilor din naştere. Locotenentul Borůvka, în vîrstă de patruzeci şi opt de ani, avea o fată de şaisprezece ani, moartă şi ea după *twist*...

— Aş putea vorbi o clipă cu dumneavoastră, domnule… Locotenentul avu o ezitare, apoi se decise: Maestre?

— Mă rog, la dispoziţia dumneavoastră, zise Maestrul şi îi întinse locotenentului mîna, Goliat se prezentă el. Sunt şeful de orchestră.

— Pe ceilalţi îi rog să părăsească încăperea şi să aştepte pe coridor. Să nu plece nimeni, spuse locotenentul şi, după ce ieşi şi ultimul dintre cei ce se aflau în încăpere, închise uşa în urma lui.

— Era o fată foarte bună, o fată foarte bună, niţel cam uşuratică… se apucă să turuie şeful de orchestră, ştergîndu-şi într-una chelia umedă. Avea *swing*[6], ştiti? Simţea jazul. Toţi o iubeam…

— Cine o iubea cel mai mult? îl întrerupse locotenentul. Şeful de

[6] *Swing* – calitate ritmică specifică jazului

orchestră roşi pe toată suprafaţa frunţii, care îi acoperea mai bine de jumătate din ţeastă. Vreau să spun, adăuga repede locotenentul, avea vreo combinaţie? Trăia cu cineva?

— Vedeţi, hm, în privinţa asta, era, hm… în chip vădit, şefului de orchestră nu-i venea uşor să-şi dea gîndurile pe faţă. Pe scurt, acum, pentru moment, am auzit că s-a despărţit de Gustav Randál şi…

— Ce relaţii existau între ea şi domnul care a găsit-o moartă?

— Tocmai asta-i… Şeful de orchestră îşi introduse, enervat, un deget sub gulerul cămăşii. După cîte se pare, acum, pentru moment, trăia cu el. Ştiţi, la ea era greu de ghicit… Era o fată foarte bună, dar…

— Ce-aţi vrut să spuneţi prin „acum, pentru moment”?

— Voiam să spun – în turneul ăsta…

— Şi de cît timp vă aflaţi în turneu?

Şeful de orchestră îşi trase degetul de sub guler, îşi tampona chelia şi tuşi.

— Păi… de aseară.

— Ieri, s-au certat cumplit, îşi începu, destul de chinuit, relatarea Bedřich Benny Poláček. Am rămas s-o aştept în faţa casei lui, se făcuse tîrziu şi mai aveam foarte puţin pînă la plecare. În sfîrşit, am văzut-o ieşind valvîrtej din casă, roşie toată – iar el s-a aplecat peste fereastră şi a zbierat în urma ei – a strigat, vreau să spun: Las’ că-ţi arăt eu, eşti o – şi i-a spus un cuvînt urît…

— De ce s-a dus la el? întrebă cu menajamente locotenentul Borůvka.

— Ca să-i restituie cadourile, spuse Bedřich Benny Poláček.

— Cadourile?

— Da, ea restituia întotdeauna cadourile, spuse Bedřich Benny Poláček. În orice caz, pe cele care nu erau perisabile. Era o fată fina…

Pe faţa de cărbunar se rostogoliră două lacrimi cît toate zilele.

— După aceea, după cîte înţeleg, aţi alergat la autobuz?

— Da.

— Şi Randál?

— El a venit în goană, în ultima clipă. N-a avut timp nici să-şi lege cravata. Din valiză, îi ieşea afara un crac al pijamalei, asta din cauza

repezelii cu care şi-a aruncat lucrurile înăuntru, spuse Poláček trist.

— Şi spuneţi că astăzi, cînd v-aţi dus spre camera domnişoarei Laurinová, aţi auzit cum în camera lui Randál cînta cineva la saxofon?

— Da.

— Unde vă aflaţi cînd aţi început să auziţi instrumentul?

— Păi… Contrabasistul îşi încreţi fruntea. De fapt, de cum am pornit să cobor scările. Se auzea slab, de departe, dar pe culoarele astea răsună grozav. E atîta linişte peste tot…

— Aţi putea recunoaşte ce a cîntat?

Bedřich Benny Poláček căzu din nou pe gînduri.

— Păi, nu ştiu. Nişte pasaje. Eu, ştiţi, domnule… Poláček ridica o privire nesigură spre locotenentul Borůvka, apoi se hotărî – din reminiscenţe de lectură, ca atîţia alţii înaintea lui şi atîţia alţii după el – pentru formula: Domnule inspector… ştiţi, aveam altele în cap, şi pe urmă spaima, înţelegeţi… Alte cîteva lacrimi i se prelinseseră pe obrajii masivi. Nu mai ştiu…

4

Locotenentul Borůvka stătea pe balcon, în faţa uşii larg deschise a camerei cu numărul 116. Balconul era unul şi acelaşi pentru întreg şirul de camere de la etajul întîi, compartimentat doar prin nişte tăblii joase de sticlă. Domnişoara Slávka Matyásová, albă ca varul, şedea în fotoliu. Aplecat peste balustrada balconului, locotenentul Borůvka privea oglinda lacului, care sclipea dedesubt, în faţa hotelului. Hotelul se afla chiar pe mal şi, de la intrarea principală, o scară ducea spre debarcaderul unde se închiriau bărcile. O luna plină, paşnica, se oglindea în apa lacului. Era o noapte răcoroasă de sfîrşit de vară. Un vînticel uşor încreţea faţa apei, fluturînd delicat perdelele bleu-pal de la uşa balconului.

Locotenentul Borůvka oftă şi se întoarse spre domnişoara Matyásová.

Domnişoara îl privea speriată.

— Da. Asta a fost cu cîteva minute după şapte şi un sfert. Tocmai îmi întorceam ceasul, cînd a bătut la uşă.

— Şi cînd a început să cînte la saxofon?

Domnişoara căzu pe gînduri.

— Exact nu pot să vă spun. M-am dus în baie după ciorapi şi pe urmă m-am aşezat aici în fotoliu, am stat puţin aşa – şi pe urmă a început…

— Să fi trecut, să zicem, cinci minute? Sau mai mult? Sau mai puţin poate?

— Da, vreo cinci minute, răspunse şovăind domnişoara. Mai degrabă ceva mai mult.

— Şi, pe urmă, a cîntat într-una, nu-i aşa? Pînă în clipa cînd aţi auzit strigătul de ajutor?

— Da.

— În continuu? Fără pauze?

— Da. A cîntat fără întrerupere. Făcea doar cîte o pauză scurtă şi pe urmă reîncepea. Era un fel de… un fel de trîmbiţaţ sălbatic, sus, jos…

— Cîte o pauză? Cît de lungă?

— Păi… cinci, zece secunde. Poate chiar cîte una ceva mai lungă. Dar nu cu mult.

Locotenentul Borůvka se posomorî.

— Aţi putea recunoaşte ce a cîntat?

Domnişoara clătină din cap.

— Din păcate, cred că nu. Eu, ştiţi, n-am ureche muzicală şi ce cînta el n-avea nicio melodie.

— Hm, făcu locotenentul dezamăgit şi căzu pe gînduri. Apoi îi mulţumi domnişoarei şi ieşi din cameră.

Pe coridor, în faţa camerei 118, muzicanţii continuau să se înghesuie şi să se agite.

Adjutantul Málek şi sergentul-major-şef Sinták încercau să-i liniştească. Locotenentul îl căută din priviri pe bărbatul cu păr negru şi ochi de ţigan care discuta iritat cu un lungan ce ţinea în mînă o cutie de trompetă.

— Domnule Randál, o clipă, v[rog, i se adresă.

Bărbatul cel brunet tresări şi se întoarse spre locotenent.

— Dacă sunteţi amabil, să intrăm puţin în camera dumneavoastră. Vă rog, domnule şef de orchestră, poftiţi şi dumneavoastră.

Locotenentul se dădu la o parte, şi brunetul, la rîndul lui, îi făcu loc

şefului de orchestră. Micuţul şef de orchestră se înclină în faţa locotenentului şi intră nervos în camera nr. 117.

Înăuntru, lumina era aprinsă, şi pe patul făcut se afla un saxofon-tenor. Locotenentul aruncă o privire iute spre Randál. De gîtul saxofonistului atîrna o cureluşă. Randál era numai în cămaşă, albă bineînţeles, şi cu papion negru la gît. Haina de culoare ţipătoare era aruncată pe pat, alături de saxofon,

— Iată despre ce este vorba, domnule Randál, spuse criminalistul. Cineva a omorît-o pe domnişoara Laurinová în camera de lîngă dumneavoastră. Aş vrea să ştiu dacă n-aţi auzit nimic suspect, vreo ceartă, lovituri, paşi sau altceva de genul ăsta.

Saxofonistul dădu din cap.

— N-am auzit. Exersam, aşa că nici n-aş fi putut să aud. Cînd cînţi la saxofon, îţi vuieşte tot capul.

— Ştiu, spuse locotenentul. Am cîntat şi eu pe vremuri, dar e mult de-atunci. La armată. Ca amator, se-nţelege.

— Aşa? făcu Randál.

— La saxofon-alto, spuse locotenentul. Şi zbîrnîia, domnule, nu glumă! Tenorul trebuie că-ţi vuieşte în cap şi mai al naibii. Ce anume cîntaţi, dacă pot să vă întreb?

— Compun, pentru Editura muzicală, nişte studii pentru clarinet şi saxofon, spuse Randál. Le-am început şi le exersez tot timpul. Înţelegeţi, ca să pot prevedea în scriitură toate dificultăţile tehnice ale instrumentului.

— Studii de jaz?

— Natural.

— N-aţi putea să mi le arătaţi şi mie? întrebă locotenentul. Asta doar aşa, fiindcă mă interesează. La urma urmelor, sunt şi eu saxofonist.

Randál îl privi nesigur.

— Mă rog, făcu el cu răceală şi luă de pe masa o mapă neagră care avea desenată pe ea, ca emblemă, o liră. I-o întinse locotenentului. Acesta o deschise. Îşi aruncă ochii pe partitură – un grupaj de intervenţii ritmice şi melodice – scrisă de mîna experimentată a unui om deprins de multă vreme cu scrierea notelor. Compoziţia nu avea titlu. Era scrisă în Re major, cu numeroase schimbări entarmonice.

Locotenentul o parcurse, gîndindu-se cum s-ar descurca el dacă ar trebui s-o cînte la saxofon. Nu mai cîntase de aproape douăzeci de ani, dar privind pasajele cu şaisprezecimi şi triolete îşi dădu seama că n-ar fi putut să le cînte nici pe vremuri, cînd era primul saxofonist-alto din orchestra regimentului. Ridică privirea spre Randál.

— E al naibii de greu, recunoscu el. Dumneavoastră puteţi cînta asta?

Buzele frumos desenate ale saxofonistului se arcuită într-un zîmbet uşor dispreţuitor.

— Natural! Dacă n-aş putea să le cînt, nu le-aş compune.

— Şi studiile pentru clarinet sunt la fel de grele? Ştiţi, mă interesează… Am cîntat întotdeauna mai bine la clarinet decît la saxofon.

— Da, la fel, spuse Randál. Sunt, toate, studii pentru instrumentişti experimentaţi.

Locotenentul Borůvka frunzări notele.

— N-aveţi cumva vreunul la dumneavoastră?

— Nu, nu am. Studiile pentru clarinet le am în altă mapă. Nu le-am luat cu mine în turneul ăsta.

Locotenentul reveni la note.

— Şi ce-aţi compus aici, cum e scris? În ritm de foxtrot?

— Bineînţeles, spuse Randál, sigur de ei.

— Cu cinci bemoli? Măcar să le li transpus într-un registru mai uşor!

Randál ridică din umeri.

— E un studiu. N-ar fi avut sens să-l transpun într-o tonalitate mai uşoară.

Locotenentul privi din nou notele. Se întristase subit parcă. Oftă, puse mapa cu note pe masă şi spuse:

— Pentru moment, asta-i tot. Puteţi să vă duceţi pe scenă, domnule şef de orcheştră. Şi dumneavoastră, domnule Randál.

El cu adjutantul Málek coborîră şi ieşiră din hotel, îndreptîndu-se spre banca pe care stătuseră înainte cei doi pescari amatori. Nu mai rămăsese decît unul dintre *ei.*

— Iertaţi-mă, i se adresă locotenentul. Am auzit că cineva a prins astăzi un crap în lacul acesta?

— Un crap? se strîmbă dispreţuitor bătrînul pescar.

Pesemne că l-aţi auzit pe bătrînul Svoboda turnînd la braşoave, nu-i aşa? Cică ar fi auzit mai adineaori plescăitul unui peşte. Mai degrabă îmi vine să cred că a tras zdravăn la măsea.

— Şi de ce n-ar fi putut auzi plescăitul unui peşte?

— Fiindcă în lacul ăsta nu sunt peşti. Peste iarnă, cînd lacul e secat, nu mai rămîn la fund decît nişte amărîte de lipitori.

— Şi vara, nu se aduc peşti?

— Vara? Da de unde!

Locotenentul Borttvka se posomori.

— Va mulţumesc, spuse şi făcu calea întoarsă spre hotel.

Îi ceru portarului cheia de la bărci. Cîteva minute mai tîrziu, era instalat într-o barcă împreună cu adjutantul Málek, vîslind amîndoi.

Luna şi ferestrele luminate ale hotelului se oglindeau în apa lacului. Cei doi vîsliră cîtva timp, apoi traseră lîngă mal. Locotenentul măsură din ochi faţada sclipitoare a clădirii. Chibzuia, părea că numără în gînd ferestrele, de la stînga la dreapta, pe urmă de la dreapta la stînga. De undeva, din sala de dans, răsunau *riff*-urile *bigband*[7] -ului.

Locotenentul oftă. Scoase din buzunar o lanternă mare, rotundă şi o cufundă, aprinsă, în apă. În locul acela, lacul n-avea niciun metru adîncime şi pe fund se iviră în fascicolul de lumină tot felul de obiecte.

— Vîsleşte încet, în zigzag, Pavele, îi spuse locotenentul ajutorului său, se aşeză pe burtă în barcă şi la lumina lanternei se apucă să cerceteze cu atenţie fundul, care se deplasa încet sub ei. După vreo jumătate de oră, găsi ce căuta. Îşi scoase haina, îşi suflecă mîneca de la cămaşă şi trase cu grijă în barcă obiectul găsit.

La ora unsprezece, îl aştepta pe saxofonistul-tenor în camera acestuia. Randál veni însoţit de micuţul şef de orchestră şi de sergentul-major-şef Šinták. Saxofonistul se uită revoltat Ia locotenent. În spatele sau se ivi silueta înaltă a lui Bedřich Benny Poláček.

Locotenentul îi întinse saxofonistului mapa cu note şi îl îndemnă-cu un soi de tristeţe în glas:

— Fiţi atît de bun şi cîntaţi-mi partea aceea. Parcă tot nu-mi vine să cred că ar putea s-o cînte cineva.

---

[7] *Bigband* – formaţie mare instrumentala de jaz

Saxofonistul aşeză pe pat clarinetul, pe care-l ţinea în mînă, şi duse la gură, cu un zîmbet infatuat, celălalt instrument, pe care-l avea agăţat de gît. Se uită la note. O clipă, păru că îşi pierde curajul. Dar se stăpîni. Trecu de cîteva ori cu degetele pe clape, în sus şi în jos, după care începu să cînte, cu siguranţă, în fortissimo. Gîntă aşa, un timp. Degetele îi zburau pe clape. Locotenentul luă clarinetul de pe pat şt îl duse la buze. Îl lăsă imediat şi spuse:

— Un moment, vă rog. Încă o dată de la capăt, de acord? Eu vă bat măsura.

Bătu de patru ori, repede, cu pantoful în podea, după care, în acelaşi timp cu saxofonistul, intonă prima notă.

Melodia răsună vădit disonant.

Se opriră amîndoi.

— Cîntaţi cu o cuartă mai sus, spuse posomorît locotenentul.

— Aşa el Iertaţi-mă. Chiar azi după-amiază am scris un studiu în tonalitatea asta şi nu-mi iese din cap. M-am încurcat.

Locotenentul Borůvka pironi asupra saxofonistului o privire adînc întristată.

— Cîntaţi, vă rog!

Pe fruntea saxofonistului se iviră broboane de sudoare. Duse din nou instrumentul la gura şi începu să cînte, acompaniat de locotenentul Borůvka. De data asta cîntau la unison. Locotenentul renunţă îndată, dar continuă să urmărească cu atenţie pe partitură execuţia saxofonistului. Acesta urcă întîi în registrul acut, apoi coborî. În pasaje frenetice, sincopate, coborî mereu – pentru ca, în cele din urma, să se oprească, lăsînd fraza neîncheiată şi în afara tonalităţii iniţiale.

Saxofonistul se lăsă să cadă pe un scaun. Pe frunte îi curgeau rîuri de sudoare. Mîinile, care ţineau saxofonul, căzură neputincioase în jos. Se uită la locotenent şi aplecă fruntea.

Locotenentul dădu din cap.

— Da, spuse el, cu un accent de nemărginită tristeţe în glas. Sunteţi un virtuoz, domnule Randál, dar de cînd există instrumentul acesta pe lume, n-a cîntat încă nimeni un asemenea pasaj la saxofon.

Tăcu. Bedřich Benny Poláček se foia neliniştit pe locul lui.

— Ieri aţi fost din cale-afară de grăbit, domnule Randál, vă temeaţi

să nu pierdeţi autobuzul. Aţi aruncat claie peste grămadă lucrurile în valiză. În asemenea împrejurări, oricine poate să-şi încurce lucrurile, mai ales cînd e vorba de două asemenea mape – arătă spre mapa cu note absolut identică şi fără nicio inscripţie pe copertă. Dar cu toată graba, un anume obiect nu l-aţi uitat. Acesta.

Locotenentul se aplecă şi deschise noptiera. Pe raftul de jos se afla un magnetofon cu tranxistori.

— Aveţi o singură banda, continuă locotenentul abătut, pe care aţi înregistrat un cîntec interpretat de domnişoara Laurinová. A doua bandă, iat-o!

Locotenentul băgă mîna în buzunar şi scoase o rolă. Banda atîrna de rola udă, pleoştită.

— Ştiţi ce e înregistrat pe banda asta, nu?

Randál lăsă capul în jos.

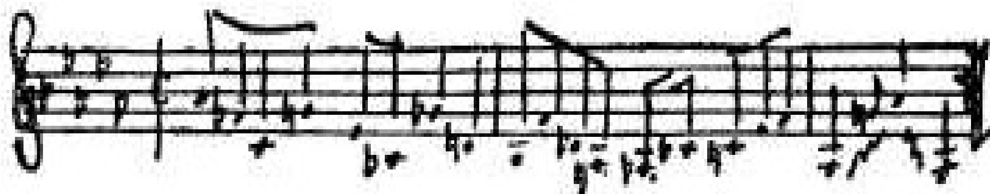
— Şi în seara asta v-aţi grăbit, continuă locotenentul, şi aţi comis o nouă greşeală. Aţi scos notele din valiză, fără ca măcar să vă uitaţi pe ele. Ştiţi de ce a fost o greşeală?

— Da, rosti răguşit Randál, după care, nesilit de nimeni, întinse mîinile, lipite, spre locotenentul Borůvka.

Cătuşele i le puse sergentul-major-şef Šinták, care nu pricepea absolut nimic.

Dar mare lucru nu pricepuse nici micuţul şef de orchestră, care, tot timpul cît durase audierea lui Randál, transpirase din belşug. Acum rămăsese singur în camera 117. Cu batista violetă în mînă, se apropie de masă şi se uită pe foile cu note. Citi un timp şi dintr-o dată fruntea sa exagerat de înaltă se acoperi cu broboane mari de sudoare. Micuţul şef de orchestră, cu un gest febril, îşi trecu batista violetă peste ţeastă.

Căci pe partitură, pe portativul al cincilea, citi următoarele trei măsuri:

Abia năvăliseră – în costume foarte sumare – din scena în cabină, cînd sună telefonul. Răspunse Alena care se afla cel mai aproape de aparat. O voce de bărbat, cu accent străin, dorea să vorbească cu domnişoara Nakoncová. Alena ştia foarte bine cui îi aparţine vocea. Puse receptorul pe măsuţă, lîngă aparat, şi privi, peste capetele fetelor din cabină, care tocmai îşi scoteau costumele aproape inexistente, spre una din oglinzile de pe peretele opus.

— Ester! strigă. La telefon!

O blondină micuţă, frumuşică, se ridică de la una din măsuţele din celălalt capăt al cabinei şi traversă încăperea spre aparat. Înainte de a ridica receptorul, avu o ezitare.

— Cine e?

— El, cine să fie!

Blonda, care întinsese mîna să apuce receptorul, şi-o trase repede îndărăt şi zise cu glas înăbuşit:

— Spune-i că nu vreau să vorbesc eu el.

Alena se strîmbă şi dădu din umeri. Ridică apoi receptorul şi rosti cu nonşalanţă în aparat:

— Vă transmite că nu vrea să vorbească cu dumneavoastră.

În telefon se auzi un trosnet violent, ca şi cum s-ar fi produs un scurt-circuit. Alena îi făcu o strîmbătură veselă blondinei şi ascultă. Ascultă îndelung, după care tălmăci înţelesul trosnetului:

— Zice că i se rupe inima. Că dacă nu vii la telefon, o să i se rupă şi mai rău şi tot aşa, pînă nu mai rămîne nimic din ea.

Dansatoarele de la măsuţele mai apropiate, care ciuliseră urechile, chicotiră.

— În cazul ăsta, spune-i să consulte un medic, dădu Ester răspunsul pe un ton glacial.

— Zice să consultaţi un doctor, repetă Alena în receptor.

Ecoul unei noi descărcări electrice răsună în aparat.

— Zice că boala lui e incurabilă, tălmăci Alena,

Fetele izbucniră din nou în rîs.

— Dă-mi-l.

Ester prezentă cabinei o figură ostentativ plictisită şi luă receptorul. Alena se aşeză la oglinda ei şi ciuli urechile. O auzi pe Ester rostind foarte rece:

— Alo? Apoi, mult timp, nu auzi nimic, decît trosnetul neobişnuit de sonor al membranei, în care necunoscutul, cunoscut totuşi, de la celălalt capăt al firului îşi descărca mitraliera elocvenţei. După aceea, Ester făcu de două ori, nerăbdătoare: Hm. Hm… şi, în cele din urmă, izbucni răspicat: Nu. Nu mă aştepta. Nu vreau. Pur şi simplu nu vreau. Nu vreau, fiindcă aseară te-ai purtat cum te-ai purtat… o nouă pauză, întretăiată de scurtele explozii din receptor, după care Ester rosti din nou, pe un ton care nu admitea replică: Gelozia ta stupidă a început să mă calce pe nervi. Dacă n-ai încredere în mine, atunci adio. *Adieu!* Şi ţăcănitul receptorului agăţat brusc.

Alena, în oglindă, mai văzu cum Ester se răsuceşte semeaţă şi se îndreaptă spre măsuţa ei, legănîndu-şi dosul drăgălaş.

În spălătorul vast, răsunau chicotelile şi ciripitul fetelor, colorate de susurul apei şi de muzica pe care portarul, ca să le întreţină buna dispoziţie, le-o transmitea prin difuzor. Duşurile, înşirate unul lîngă altul, erau separate prin pereţi subţiri şi prevăzute cu perdele de material plastic, îndărătul cărora se profilau siluetele trupurilor goale ale fetelor. Fetele sporovăiau între ele pe deasupra pereţilor despărţitori, ridicînd glasul, ca să acopere cacofonia aceea muzicală modernă şi zgomotele mecanice, se spălau pe cap, împrumutîndu-şi una alteia săpunul. Trupurile zvelte, muşchiuloase, luceau ademenitor în lumina albă, iar şuvoaiele de apă duceau cu ele fardul şi transpiraţia repetiţiei generale ce tocmai se încheiase.

Schimbul amical de săpunuri şi alte obiecte de toaletă se desfăşura cu însufleţire, într-o lărmuială veselă.

— Fetelor, cine mi-a furat prosopul? strigă o brunetă, care, fără să-şi fi lepădat încă halatul, se pregătea să intre într-una din cabinele cu duşuri de la marginea şirului. Alena, tu, mi l-ai luat? o întrebă apoi pe

blonda naturală, care, în cabina de alături, tocmai dădea să intre sub dus.

— Asta-i bună, ce să fac cu prosopul tău? Îl am pe al meu. Unde mai pui că e şi curat!

— Ce neobrăzare, iar mi-a şterpelit cineva şamponul! izbucni un glas de soprană din cabina de lîngă Alena.

— Să-l fi uitat în cabină? se întrebă bruneta.

— Mai mult ca sigur, amorezato! rîse Alena.

Bruneta îi aruncă o privire furioasă şi se întoarse spre uşă. Alena o văzu ieşind pe culoar şi închizînd uşa în urma ei. Apoi o auzi din nou pe soprana de alături:

— Cine naiba mi-a luat şamponul ăla?

— Nu mai zbiera. Ester. Ia-l pe-al meu, spuse Alena şi-l întinse fetei, pe dinafară, pe lîngă perete, tubul cu şampon.

Cu prilejul acesta, preţ de o secundă, văzu sclipind în cabina alăturată, aidoma unei siluete albe şi zvelte de focă, trupul Esterei Nakoncová în costumul Evei. Fata, chiar în momentul acela, intra sub duş. Avea un gît lung, superb; cînd îşi lăsă în jos capul, ca să-şi şamponeze părul, gîtul acela superb describe o curba încîntătoare.

Alena trase perdeaua, zvîrli de pe ea halatul de baie şi se aşeză sub şuvoiul de apă călduţă.

Funestul eveniment avu loc în secundele imediat următoare. De auzit, se poate spune că nu se auzi nimic, slabul păcănit pierzîndu-se aproape cu totul în zgomotul apei şi în babilonia glasurilor gureşe ale fetelor. Alena, în orice caz, nu-i dădu nicio atenţie, după cum nu luă în seamă nici bufnitura surdă din cabina vecină; părea că un obiect greu s-a izbit de peretele despărţitor.

Observă, în schimb, altceva: pereţii dintre cabine nu ajungeau pînă jos – şi pe sub peretele subţire care o despărţea de cabina alăturată văzu deodată alunecînd braţul gol al Esterei, căutînd parcă ceva pe podea şi apoi încremenind. Alena se sperie şi se aplecă. Se gîndi în prima clipă ca poate Ester a leşinat. Prinse mîna nemişcată, şi mîna îi atîrna inertă în palmă.

Cîteva clipe mai tîrziu, în jgheabul de dale albe prin care se scurgea

apa de la duşuri apăru un şuvoi roşu-închis, ca şi cum cineva de alături ar ti turnat în jgheab sirop de zmeură.

Dar Alena înţelese ce era. Dădu drumul mîinii Esterei, şi, fără voia ei, scoase un ţipat pătrunzător, care acoperi larma veselă a glasurilor de sub duşuri.

Se auzi un ciocănit, şi o tînără îmbrăcată într-un halat urît, croit dintr-o ţesătură de bumbac, şi cu părul strîns într-un coc sever deschise uşa bibliotecii. Sub braţ, fata ţinea un dosar.

— Tovarăşul Băşică? îl întrebă ea, pe un ton drăgălaş, pe locotenentul Borůvka, care se grăbise să pitească sub un tom masiv – un tratat de criminaiogie – foaia cu cuvinte încrucişate, distracţia sa de fiecare zi.

Locotenentul Borůvka se încruntă.

— Nu, Borůvka, răspunse el morocănos.

— Iertaţi-mă, tovarăşe locotenent. Dumneavoastră vă ocupaţi de cazul Vránová?

— Da, cu, spuse locotenentul Borůvka, întunecîndu-se şi mai tare.

— Păi, mi s-a spus că tovarăşul locotenent Băşică, cel care se ocupă de cazul Vránová, lucrează în bibliotecă…

— Chiar aşa ţi-au spus: *tovarăşul locotenent?*

Fata, care îşi luase serviciul în primire chiar în ziua aceea şi pe care locotenentul o vedea pentru prima dată, roşi. Locotenentul, care remarcase între timp că gîtul lung al fetei are nişte curbe de-a dreptul încîntătoarc, se posomorî şi mai rău.

— Au spus, simplu: *Băşică,* nu-i aşa? oftă el.

— Da, murmură noua salariată.

— Ce să-i faci, aşa sunt tovarăşii noştri, spirituali… rosti locotenentul cătrănit. Oi fi semănînd eu cu o băşică, dar mă cheamă Borůvka.

Fata în halatul de bumbac îi arunca o privire rapidă.

— Da de unde, nu semănaţi de loc! spuse ea iute.

Locotenentul Borůvka aţinti asupra ei o privire încărcată de tristeţe.

— Nu ştiu, zău… spuse. Dumneata vrei să lucrezi Ia *Secţia criminalistică?* Nu ştiu, zău… văd ca îţi lipseşte cu totul spiritul de

observaţie!

Sună telefonul. Locotenentul Borůvka ridică receptorul, ascultă cîtva timp. Apoi rosti răspicat;

— Teatrul „Odeon”? Bine!

Trînti receptorul şi, fără să mai acorde vreo atenţie fetei, care se îmbujorase toată, dispăru din încăpere, surprinzător de repede, avînd în vedere corpolenţa sa.

Portarul, vizibil emoţionat, stătea în faţa uşii încuiate a sălii de duşuri. Spuse, bîlbîindu-se:

— Le-am încuiat înăuntru, tovarăşe comisar, ca să nu poată fugi niciuna şi ca să nu poată scoate nimic afară, ca să…

— Cine a venit să anunţe crima? îl întrerupse locotenentul Borůvka.

— Domnişoara Sikorská.

— Unde e acum domnişoara Sikorská?

— Am încuiat-o şi pe ca înăuntru, explică, încurcat, portarul. Ca să…

— Ca fetele să poată, între timp, să şteargă toate eventualele urme, alergînd de ici-colo, spuse locotenentul Borůvka, apoi, cîteva secunde, ascultă ciripitul agitat de dincolo de uşă. Acum poţi să le dai drumul…

Portarul se supuse cu un aer vinovat, şi echipa locotenentului Borůvka intră în sala de duşuri.

Încăperea era plină de fete în halate de baie, ba unele acoperite doar cu cîte un prosop. Acestea din urmă se apucară să protesteze violent.

Locotenentul Borůvka, fără să le ia în seamă, păşi hotărît spre cabina în care, încă din prag, o zărise pe fata ucisă. Zăcea pe burtă, şi la ceată avea o rană urîtă, cu contururi ciudat de precise, lipsită aproape cu totul de sînge, coagulat pe margini. Pesemne că apa de la duş spălase prima sîngerare, astfel că orificiul ieşea clar în evidenţă.

— Spuneţi-mi, vă rog, cine a descoperit-o? întrebă locotenentul Borůvka politicos, măsurînd cu o privire piezişă şirul de fete, dintre care cîteva acoperite doar cu cîte un prosop. Mărul lui Aclam îi săltă vizibil. O blondină cu ochi mari şi palidă ca o moartă ieşi din rînd.

— Eu, rosti ea cu glas sfîrşit.

— Cum vă numiţi?

— Alena Pešková.

Locotenentul Borůvka ofta şi spuse s

— Poftiţi, vă rog, cu mine.

— Şi ziceţi că aţi auzit bine convorbirea?

Locotenentul o privi cercetător pe Alena Pešková.

— N-am auzit decît ce spunea Ester, răspunse Alena. „Gelozia ta stupidă a început să mă calce pe nervi”, a spus. Şi: „Dacă n-ai încredere în mine, atunci adio. *Adieu!“*

— *Adieu*... repetă locotenentul Borůvka îngîndurat.

— Asta înseamnă „adio” pe franţuzeşte, zise fata, cu un glas piţigăiat.

Locotenentul Borůvka se mulţumi să se încrunte. Apoi întrebă:

— Şi, înainte de asta, îi spusese respectivului să n-o aştepte, da?

— Da.

— Ştiaţi cu cine vorbeşte?

Alena plecă privirea.

— Păi… făcu ea nesigură.

— Spuneţi-mi tot, suspină locotenentul. Chiar şi ceea ce numim îndeobşte bîrfă.

— Bine… Alena înghiţi în sec. Cu Alberto Tossi, cîntăreţul italian de jaz, acela care cîntă acum la cafeneaua „Vltava”. Ester era în combinaţie cu el.

— Hm, făcu locotenentul Borůvka. Şi pe cine era gelos, nu ştiţi? Alena plecă din nou privirea. Locotenentul aşteptă o clipă, apoi repetă: Şi bîrfele, domnişoară. Nu e nicio ins… inds… nu e nicio indiscreţie. Colega dumneavoastră a fost ucisă.

Alena înălţă capul şi îl privi pe locotenent cu ochii ei negri şi mari. Locotenentul Borůvka duse, încurcat, mîna la cravată.

— Ştiţi, eu nu obişnuiesc să răspîndesc vorbe dintr-astea, spuse fata. Dar, în fond, e un secret cunoscut de toată lumea. Ester se vede des cu tovarăşul… Fata avu o ezitare. Cu tovarăşul director.

— Hm, mormăi locotenentul Borůvka. Înţeleg. Şi altul?

— Nu mai era niciun altul, spuse Alena, mult mai hotărîtă de data asta. Ester nu era dintr-alea… în sfîrşit, nu schimba băieţii. Pe Tossi îl iubea cu adevărat, dar tovarăşul director, înţelegeţi…

— Înţeleg, se grăbi s-o asigure criminalistul. Iar din punct de vedere,

ca să zic aşa, profesional, cum se comporta domnişoara Nakoncová?.

Alena tresări uşor.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Vreau să spun, hm… ca balerină, îşi drese glasul locotenentul, stingherit. Ca artistă calificată, vreau să spun. După cîte ştiu, în revista asta urma să danseze într-un rol principal, nu?

— Da, aşa e… spuse Alena şi tăcu.

— Deduc de aici că era o balerină bună, nu?

Ochii negri ai Alenei porniră să rătăcească prin colţurile cabinei în care se retrăsescră, ea şi locotenentul. Şirul de oglinzi răsfrîngea, multiplicată, imaginea celor doi: un bărbat timid, într-o haină cam demodată, şi o blondă delicată, în halat de baie.

— E drept că Ester a fost o dansatoare bună. A fost… începu fata, iarăşi nesigură.

Locotenentul, care nu o pierdea din ochi, spuse încet:

— Dar…

— E drept că… Alena îi aruncă deodată o privire aproape disperată, dar iniţial trebuia să danseze Zdárská!

— De ce?

— Fiindcă… dar astea chiar că s-ar putea să fie simple scorneli…

Locotenentul Borůvka păru să se întristeze din cale-afară. Faţa rotundă i se lungi, aducînd vag cu a unui cîine Saint-Bernard apucat de o criză de melancolic. Întrebă:

— Fiindcă, înaintea domnişoarei Ester, prietena tovarăşului director a fost domnişoara Zdárská?…

Fata dădu afirmativ din cap.

— Păi de… zise ea, dar se grăbi să adauge: Numai că înainte se vorbea de Sikorská, şi înaintea ei nici nu mai ştiu de cine, aşa că chiar s-ar putea să nu fi fost decît bîrfeli…

— Sarcina noastră este să le verificăm. Locotenentul Borůvka tuşi, după care schimbă subiectul: Şi acum, spuneţi-mi cum a fost cînd v-aţi dat seama că, s-a întîmplat?

— M-am speriat îngrozitor.

— E şi de înţeles, zise locotenentul.

— E de înţeles, repetă fata papagaliceşte. Am început să ţip. S-au

adunat toate în jurul meu, şi chiar atunci a venit Jana din cabină, şi fiindcă ea nu era udă, am trimis-o pe ea să-l anunţe pe domnul Zahálka, portarul…

— Jana?

— Sikorská. Îşi uitase prosopul în cabină, s-a dus după el, şi între timp…

Blondei îi tremură glasul.

— … s-a întîmplat, termină locotenentul fraza în locul ei. Altcineva n-a mai ieşit din sala de duşuri?

— Nu. Domnul Zahálka a venit fuga şi ne-a încuiat pe toate înăuntru.

Locotenentul Borůvka se uită lung la fată. Era încă palida de pe urma spaimei şi tremura uşor. În ochii criminalistului apăru un soi de tristeţe. Oftă.

— Vă mulţumesc, domnişoară Pešková, spuse el şi se ridică.

Fetele se perindau una după alta. Şirul de oglinzi multiplica acum un bărbat timid şi o roşcovană înaltă, care, în mod vizibil, era angajată într-o bătălie lipsită de glorie împotriva ridurilor ce îşi întindeau pas cu pas plasa fină de jur împrejurul ochilor ei verzi.

— Aa, directorul? făcu ea cu glas cîntat, simulînd indiferenţa. E adevărat, m-a invitat de cîteva ori la cină; o dată, îmi amintesc, la „Hubertus“, zise ea visătoare. Dar a trecut ceva timp de atunci…

— Iniţial, nu trebuia să dansaţi dumneavoastră solo-ul acela?

Roşcovana se smulse din visare.

— Păi, să vedeţi cum stau lucrurile, domnule inspector, îndreptă ea un zîmbet seducător spre locotenent, şi acesta, involuntar, duse o dată în plus mîna la nodul cravatei.. Cînd îşi dădu seama că nodul e lăsat, îl trase în sus cu un aer vinovat. Zîmbetul roşcovanei se accentua, dar aproape imperceptibil.

— Cum? întrebă locotenentul, răguşit.

— Păi, aşa cum se întîmpla în viaţă… Jana Sikorská, care pe-atunci înnebunise după… tocmai îl lăsase…

— Pe cine? Glasul locotenentului sună şi de astă dată răguşit; tuşi, ca să şi-l dreagă.

— Pe director, pe cine altul? Atunci, el a început să-mi dea mie tîrcoaie. Ştiţi şi dumneavoastră, nu e cazul să vă explic eu… şi

roşcovana îi aruncă locotenentului o privire ca smaraldul, drept care faţa rotundă a locotenentului se acoperi de o roşcaţă pronunţată. În viaţă, eşti cînd jos, cînd sus… continua fata şi se trase cu cîţiva centimetri mai aproape de el. După aceea a venit Ester, şi a primit ea rolul.

— Vă mulţumesc mult, domnişoară, spuse locotenentul Borůvka şi, fără voie, îşi depărta puţin scaunul.

Adjutantul Málek scoase din buzunar o batistă albă în care se afla înfăşurat tubul de alamă al unui cartuş.

— Şapte şaizeci şi cinci, zise el. L-am găsit pe jos, în faţa cabinelor. Putem presupune că asasinul a stat chiar în faţa duşului sub care se afla victima.

— Da, interveni batrînul medic-legist Seifert. Judecînd după traiectoria glontelui, victima se afla cu spatele la asasin şi acesta a tras orizontal, direct în ceală. Glontele a pătruns prin baza craniului şi a ieşit prin gură.

— N-aţi găsit arma?

— Nu. Tovarăşa Jebavá – adjutantul arătă cu capul spre o femeie mătăhălbasă, îmbrăcată într-un taior de culoare închisă şi care avea o mutră de moaşă prinsă asupra faptului în timpul practicării unui avort – le-a făcut o percheziţie corporală tuturor acelor doamne înainte de a ieşi din sala de duşuri. Am cercetat şi cabina. Dar… Şi Málek se aplecă spre locotenent. Am aflat un lucru nostim: ştii, Josef, că în teatrul ăsta e angajat şi un ţintaş-minune?

Locotenentul Borůvka ridică din sprîncene.

— De la portar am aflat, precisă Málek.

— Hm… Ochii trişti ai criminalistului învăluiră cabina în care acum, după percheziţie, domnea o dezordine şi mai mare ca de obicei.

— Chemaţi-l pe portar şi spuneţi-le tova… doamnelor că pot să se îmbrace.

— Avem, mă rog frumos. Pe domnul Krameš. E şi ţintaş şi cîntăreţ, mă rog frumos, spuse precipitat portarul şi îşi compuse îndată după aceea o figură întristată: Trăgea, mă rog frumos, chiar în domnişoara

Nakoncová.

Locotenentul căscă gura uluit.

— Cum aşa?!

— Mă rog frumos, aşa era prevăzut în contract, se precipită din nou portarul. Dar, mă rog frumos, n-a nimerit-o niciodată!

— Pînă azi, se auzi glasul ironic al lui Málek. Locotenentul îi aruncă o privire mustrătoare. Apoi se întoarse spre portar.

— În cazul ăsta, să poftească domnul Krameš.

În cabină îşi făcu apariţia un tip într-un elegant costum de *cow-boy*. Pe cap avea un sombrero negru, pe care, încă în prag, şi-l scoase.

— Ştiţi ce înseamnă *Genicksckuss?* i se adresă locotenentul Borůvka.

Cow-boy-ul zîmbi încurcat.

— Eu, domnule locotenent, nu ştiu englezeşte. E adevărat, aici fac pe *cow-boy*-ul şi cînt westernuri, dar de felul meu sunt din Žižkov[8]. Engleza pe care o cînt am prins-o şi eu de la radio Luxemburg.

— *Genickschuss* e pe nemţeşte, îl lămuri locotenentul, înseamnă împuşcătură în craniu prin ceafă.

— Păi… vă mulţumesc pentru informaţie, zise *cow-boy*-ul, stingherit.

Locotenentul Borůvka aşteptă cîteva clipe, dar cum ţintaşul-minune nu vădea că ar avea ceva de spus reluă tot el:

— Trageţi bine, nu-i aşa?

— Asta da, de tras, trag bine. Pînă acum trei ani, am fost maestru al sportului. Trebuia sa merg şi la Olimpiadă. Numai că… Se întrerupse brusc.

— Numai că?

— Nimic. Înainte de asta, ne-am dus în Elveţia. La campionatele europene. Ei, şi ştiţi dumneavoastră, cum se întîmplă…

— Nu ştiu nimic, zise locotenentul.

— Păi… Elveţia e ţara ceasurilor, zise *cow-boy*-ul. Aşa că n-am putut rezista tentaţiei şi am adus şi eu cîteva. *Lor* li s-au părut cam multe. Aşa că nu m-am mai dus la Olimpiadă.

Locotenentul Borůvka se încruntă. *Cow-boy*-ul îi evită privirea.

— Şi ce-aţi făcut pe urmă? întrebă locotenentul.

---

[8] Cartier muncitoresc din Praga

— Am fost silit să trec la profesionism,

— Vă referiţi la ceea ce faceţi aici?

— Da, şi la asta. Dar sunt şi instructorul echipei de tir *Tesla Vysočany.*

— Hm, făcu bătrînul criminalist şi scoase batista. O despături şi-i arătă *cow-boy*-ului tubul cartuşului. Ce ziceţi de asta?

— Ăsta, cum să zic… parcă ar fi de la pistolul meu…

— Şi eu am aceeaşi impresie, spuse îngîndurat locotenentul, după care îl atacă pe elegantul *cozv-boy* prin surprindere: Cum ţi-ai petrecut dumneata timpul între momentul terminării repetiţiei generale şi acela al descoperirii crimei?

— Domnule locotenent! N-am omorît-o eu!

Trăgătorul dădu ochii peste cap şi îşi încleşta mîinile de reverele hainei.

— Eu ţineam foarte mult la Ester! Era şi ea tot din Žižkov! Tot eu i-am dat şi lecţii de tir!

— Unde? La clubul *Tesla Vysocany?*

Cow-boy-ul se fistici.

— Nu, aici, la teatru, declară el pe un ton spăşit. Am înfiinţat aici, cu fetele, un fel de…

— Ce anume?

— Un fel de cerc particular de tir… Ne antrenam în magazia de recuzite. Krameš se uită drept în ochii locotenentului: Dar numai cu gloanţe de manevră, domnule locotenent! Iar pe scena, eu trag cu gloanţe oarbe. Gloanţele adevărate sunt, oricum, interzise pe scenă.

— Asta ştiu şi eu, i-o tăie locotenentul. Dar n-o să-mi spui că nu poţi trage cu pistolul dumitale şi gloanţe adevărate.

— De putut, se poate, dar pe scenă, trag numai cu gloanţe oarbe, din principiu…

— Oarbe? De fapt, în ce constă numărul dumitale?

— Păi… trag în sforile unor baloane care atîrnă… care atîrnau la o palmă deasupra capului Esterei.

— Şi cum, tragi în ele cu gloanţe oarbe?

Cow-boy-ul zîmbi confidenţial.

— Păi, să vedeţi – e o şmecherie la mijloc, domnule locotenent. Dar

dumneavoastră pot, de fapt sunt chiar obligat să vă spun: în culise, stă pitit un maşinist, la fiecare pocnet de pistol, taie una din sfori…

— Aha! făcu locotenentul Borůvka. Pentru moment, te rog să treci alături.

Málek îl luă pe *cow-boy* de braţ şi îl întoarse spre uşă.

— Să-mi fie adus pistolul domnului Krameš, strigă bătrînul criminalist în urma lui. Iar pînă atunci, trimiteţi-mi-o încă o dată pe domnişoara Pešková.

— Era de felul ei nervoasă?

— Da, era, şi Alena încuviinţă dînd din cap. Regizo… domnul regizor ţinea neapărat ca la numărul ăsta cu focurile de pistol ea să zîmbească, şi ea nu putea. De fiecare dată, îl făcea pe regizor să-şi iasă din sărite.

— De ce nu putea să zîmbească?

— Fiindcă se temea ca domnul Krameš să nu aibă în pistol, din greşeală, gloanţe adevărate.

— S-a întîmplat vreodată?

— Nu s-a întîmplat. Dar azi de dimineaţă, dînsul ne-a spus că merge după-amiază la antrenament, aşa că are la el gloanţe adevărate.

— Şi v-a spus unde le păstrează?

Alena dădu din cap afirmativ.

— Îhî. În încărcătorul de rezervă, pe care îl ţine în toc.

Nefericitul *cozv-boy* se afla din nou în faţa locotenentului. Locotenentul luă din mîna lui Málek un toc de pistol mare, negru şi îl deschise. Se uită înăuntru şi faţa sa rotundă se posomori pe dată.

Tăcu o clipă. Apoi întrebă:

— În încărcătorul ăsta ai şi cartuşe oarbe?

— Să vedeţi, înghiţi în sec *cow-boy*-ul. Să vedeţi… azi, de la repetiţia generală, trebuia să mă duc la antrenament, la club, domnule locotenent, aşa că…

— Aşa că ai gloanţe adevărate.

— Eu, ştiţi… asta s-a întîmplat fiindcă…

— Ştii că e interzis? Gloanţele de război trebuie ţinute sub cheie.

— Aşa le şi ţin, domnule locotenent! La noi, sunt ţinute totdeauna sub cheie!

— Atunci, cum se face că le ai în încărcător?

— Păi, eu… cum să zic, ca instructor, eu am cheia…

Cow-boy-ul se scărpina după ureche şi evită privirea locotenentului.

Acesta cercetă încă o dată, cu nişte ochi jalnici, conţinutul tocului.

— Hm, făcu el. Şi n-aveai la dumneata decît un singur încărcător de rezervă?

— Numai pe ăsta, domnule locotenent, zău! Numai pe ăsta!

— Şi ăsta ţi-ar fi fost suficient pentru întreg antrenamentul?

— Păi nu… de fapt…

Locotenentul dădu din cap cu tristeţe.

— Nu, dar fiindcă eşti un filfizon, ţi-ai zis că ai să pari mai bărbat în ochii domnişoarelor din balet dacă vor vedea, că ai la dumneata gloanţe adevărate, nu-i aşa?

Chipul *coiv-boy*-ului se împurpura. Spuse răguşit:

— Aşa e. Aşa e, domnule locotenent. Care om n-are slăbiciunile lui, iar eu…

— Cîte cartuşe se aflau în încărcătorul ăsta? îl întrerupse locotenentul.

— Şase. Nu cumva… nu cumva lipseşte vreunul?

Cow-boy-ul privi speriat obiectul din mîna locotenentului… Dar acesta îl ţinea în aşa fel, încît Krameš nu putea vedea conţinutul cutiei.

— Nu ştiu, zise locotenentul, apoi îi arătă tocul pistolului, cu capacul deschis. Ce-ai făcut cu încărcătorul? Aştep[cîteva clipe răspunsul, apoi, observînd expresia de _ groază din privirea trăgătorului, se posomori. Dar cu pistolul ce-ai făcut? Căci pe perna de catifea a tocului nu se afla nici arma, nici încărcătorul. Se căscau doar două adîncituri, care, prin contururile lor, arătau clar ce obiecte anume ar fi trebuit sa se afle acolo.

Cow-boy-ul fluieră a surprindere,

— Bravo! exclamă. Am încurcat-o vasăzică, nu-i aşa, domnule locotenent?

— Prin urmare, tocul zăcea aruncat în coş, laolaltă cu celelalte

obiecte de recuzită pe care le-ai scos din scenă?

În faţa bătrînului criminalist se afla un recuzitor sfrijit, care clipea din ochi speriat.

— Da, aşa procedăm întotdeauna domnule… domnule prefect. Locotenentul, deprins cu fel de fel de titulaturi extravagante din partea profanilor, a civililor, tresări totuşi surprins. Dar recuzitorul nu băgă de seamă şi continuă: într-un coş sunt aduse pe scenă recuzitele noi, în altul sunt scoase cele folosite. Dar înainte de ultimul tablou, decorul se schimbă foarte rapid. Balamuc, nu alta. Abia am putut face faţă. Şi ne încurca şi italianul ăla…

— Italianul? Domnul Tossi?

— Da, Tossi. M-am şi ciocnit de el, cît pe ce să mă doboare. Pe urmă l-a dat afară domnul regizor.

Locotenentul Borůvka se uită la coşul fatal.

— Imediat după repetiţia generală, ai dus tocul în cabina domnului Krameš?

— Da.

— Numai că, pînă atunci, a zăcut în coş, în culise, de unde, practic, putea să-l ia oricine?

— D… da.

Locotenentul tăcu. Recuzitorul îl privea umil; în cele din urmă, îşi luă inima în dinţi:

— Mă… mă arestaţi, domnule prefect?

— De ce?

— A fost o neglijenţă din partea mea, ştiu, zise recuzitorul, zdrobit. Dar, ca circumstanţă atenuantă, aş aminti că am familie grea, nevastă şi trei copii şi încă doi cu prima nevastă, şi că schimbarea la ultimul tablou e al naibii de rapidă…

Numai că, foarte curînd, principalul suspect trebui să fie scos din cauză: cei Cinci Lascados, acrobaţi la trapez, depuseră mărturie că jucase cu ei mariaş în cabină, de la ieşirea din scenă şi pînă în momentul descoperirii crimei. Krameš primi cu profundă uşurare vestea şi, numaidecît, se apucă s-o plîngă de zor, cu lacrimi de crocodil, pe balerina moartă, pînă ce locotenentul Borůvka îi făcu cunoscut că

oricum va fi inculpat pentru port ilegal de gloanţe de război, fapt prin care devenea complicele involuntar al asasinului; după care, *cow-boy*-ul jşi concentra sentimentele de compasiune asupra propriului său viitor, ce nu se înfăţişa în culori prea trandafirii. De altfel, alibiul său nu-l prea satisfăcea pe locotenent. Cei Cinci Lascados erau nişte indivizi taciturni, de naţionalitate nedefinită, nu se uitau niciodată în ochii celui cu care vorbeau şi de la prima ochire îţi dădeai seama că fac parte din categoria oamenilor prea bucuroşi să încurce, dintr-o pornire ancestrală, socotelile poliţiei. Locotenentul, cufundat în gînduri nu prea vesele, se duse, însoţit de portar, în magazia de recuzite.

Acolo, pe peretele din fund, descoperi o ţintă de tir ciuruită de o sumedenie de gloanţe. Ajungeai la ea pe o cărăruie croită printr-un talmeş-balmeş fantastic de calabalîcuri rămase de la vechile programe şi păstrate acolo pentru o utilizare ipotetică.

De jur împrejurul ţintei, zăceau risipite cartuşe mici de alamă.

Locotenentul ridică unul şi se uită ia el întunecat. Pe portar, care tăcuse pînă atunci, îl apucă limbariţa:

— Unde te uiţi, dai de porcării dintr-astea, domnule comisar! Cum aveau o clipă de răgaz, fetele veneau. Fuga încoace. Se dădeau în vînt după tir.

— Trag concluzia că, de fapt, toate se pricep să mînuiască pistolul?

— Ba bine că nu! Krameš le-a instruit pe toate. Din cînd în cînd, organizau adevărate concursuri de tir.

— Şi trag bine domnişoarele?

— Unele, da. Cea mai bună ar fi, cică, domnişoara Pešková, urmată de Dvořáková, Sikorská… trăgea foarte bine chiar şi biata domnişoară Ester. Ştiţi, fetele se întreceau care mai de care să intre în graţiile craiului ăluia. Dar mie, domnule comisar, nu mi-a plăcut niciodată tipul. Are o mutră suspectă, nu m-ar Mára de fel ca el să-i fi venit de hac domnişoarei Ester…

— Mulţumesc pentru părere, zise scurt locotenentul Borůvka, după care îşi completă fraza pe un ton mai degrabă furios… Dar păstrează-ţi-o pentru dumneata. E o tîmpenie.

Şi ieşi cu paşi apăsaţi din magazia de recuzite; în urma lui, portarul bîigui deconcertat:

— Să mă fi înşelat oare?!

Continuindu-şi ancheta, locotenentul luă loc pe canapeaua de pluş, în stil *Sécession*, dintr-o nişă de după colţul culoarului care ducea la sala de duşuri. În faţa lui, puţin într-o parte, o brunetă îmbrăcată intr-un taior de import se schimba nervoasă de pe un picior pe altul.

— Cînd aţi ieşit din sala de duşuri, domnişoară Sikorská, o întrebă criminalistul, aţi văzut pe cineva pe culoar?

Bruneta clipi.

— Da.

— Pe cine?

— Pe domnul Tossi.

— Ce făcea?

— Nimic. Stătea aici, în colţ. Cînd am trecut pe lîngă el, m-a salutat.

— Vă cunoaşteţi?

— Da.

— De unde?

— Venea des la teatru s-o ia pe Ester, spuse bruneta. În lumina artificială a culoarului, taiorul de import sclipea ca sub reflectoarele rampei. Coborînd de la decolteu la vale, ochii locotenentului stăruiră, visători, pe coapsele frumoase, poleite parcă în argint. Îşi impuse să se stăpînească.

— Şi cînd v-aţi întors cu prosopul la duşuri, domnul Tossi mai stătea acolo?

— Nu mai stătea în colţ… Umbla de colo-colo pe culoar…

— Direcţia, totuşi… o îndemnă locotenentul.

Fata îl privi în ochi.

— Dinspre… dinspre sala de duşuri.

— Da, mormăi el. Vă mulţumesc, domnişoara. V-aş ruga sa mai rămîneţi cîtva timp în cabină.

— Aşa că, atunci cînd aţi alergat cu domnişoara Sikorská spre uşa sălii de duşuri, l-aţi văzut amîndoi pe domnul Tossi?

— Da, l-am văzut. Portarul dădu din cap. Şedea unde staţi dumneavoastră acum, în colţul ăsta, pe canapea, şi s-a ridicat cînd am trecut în fugă pe lîngă el. Pe urmă, după ce am încuiat fetele înăuntru,

m-a întrebat ce s-a în timp lat…

— Şi dumneata ce i-ai spus?

— Că cineva a împuşcat-o pe domnişoara Ester… Portarul făcu, deodată, o mutră lungă. Fir-ar să fie, nu trebuia să-i fi spus, nu-i aşa?

— Cum a reacţionat domnul Tossi?

— Cum a reacţionat?… Portarul, făcîndu-se că se gîndeşte intens, aruncă o privire furişă spre locotenent şi, pricepînd că indiscreţia sa faţă de Tossi nu-i va atrage o nouă dojană, izbucni, plin de zel: Păi… ei drăcie! zău dac-am băgat de seamă!…

— Iar după aceea te-ai dus să ne telefonezi nouă?

— Exact!

— Unde se afla domnul Tossi cînd te-ai întors?

Portarul făcu ochii mari. Căscă gura, uluit.

— Dumnezeule, exclamă. Ca să vezi! Nu mai era acolo! Se evaporase!

— Înţelegeţi, trebuie să respectăm regulile, tovarăşe director… zise locotenentul Borůvka. După repetiţia generală, v-aţi dus sus, la club. Dar noi am aflat că în momentul crimei nu eraţi acolo.

Bărbatul aşezat pe canapea, într-o poziţie oarecum în diagonală faţă de locotenent, îşi trecu nervos un deget pe sub guler.

— Explicaţia e penibilă, dar… eram la toaletă. Probabil că nu-i un alibi prea grozav. _..

— Dacă aţi fost singur, nici măcar nu-i un alibi, zise mohorît locotenentul Borůvka.,

— Din păcate, am fost singur… Directorul Mára îndrepta o privire nesigură spre bătnnul criminalist şi lăsă îndată ochii în jos. Cum locotenentul tăcea, Mára scoase batista şi îşi suflă nasul. E groaznic! făcu el. O artista atît de tînără şi de talentată!… Cine a putut sa facă una ca asta? După cîte ştiu, toată lumea o iubea…

— Inclusiv dumneavoastră?

— Eu? Fireşte. Era o tovarăşă foarte drăguţă.

— Îi spuneaţi *tovarăşă*?…

— Păi, nu… bineînţeles. Îi spuneam pe numele mic.

— A fost… hm… Locotenentul tuşi şi rosti cu un soi de tristeţe

molcomă în glas: Iubita dumneavoastră?

— Iubită? îmi pare rău! Cine v-a spus aşa ceva?

— Se vorbeşte prin teatru… Se zice că de aceea i s-a şi încredinţat rolul principal.

— Ce calomnie! sări ca ars Mára, dar se calmă numai- decît. Păi… rolul principal nu l-a căpătat fiindcă ar fi fost… E ridicol! Sunt om însurat, am şi copii… Rolul i s-a încredinţat în urma avizului maestrului coregraf. De cîteva ori… de cîteva ori am invitat-o la cină, probabil de aici s-au iscat zvonurile.

Locotenentul Borůvka aplecă fruntea şi se uită pe sub sprîncene la director.

— Domnişoara Zdárská a fost şi dînsa prietena dumneavoastră?

— Zdárská! O, încă o calomnie!

— Dar domnişoara Sikorská?

— Dumneavoastră daţi crezare acestor… acestor… domnule locotenent?! Mára aplică, peste vesta elegant croită, în dreptul inimii, mîna sa împodobită de un inel scump. Despre toţi directorii de teatre se spune că au iubite în trupă. Pentru Sikorská, de pildă, am intervenit ca să i se dea un rol într-un film. E de-ajuns ca directorul să-i facă cuiva un serviciu, ca să se şi răspîndească fel de fel de născociri urîte…

— Omeneşte vorbind, eu v-aş fi înţeles, spuse bătrînul criminalist întunecîndu-se. Între atîtea fete frumoase… Se întrerupse brusc şi privi în jur cu un soi de disperare. Grozav ce-aş bea o cafea!

Mára sări ca împins de un resort.

— Dacă îmi permiteţi… v-aş oferi una sus, la mine în birou!

Locotenentul se ridică.

— Vă mulţumesc. Am putea face, la cafea, o mică confruntare. Pavele! se întoarse el spre Málek. Roagă-le pe domnişoarele Pešková, Zdárská şi Sikorská, pe domnul… pe trăgătorul acela, pe recuzitor şi pe portar să vină cu noi. Şi pe domnul regizor. Ceilalţi pot să plece acasă…

— Fir-ar să fie! înjură portarul. Iar a lăsat cineva liftul deschis la etajul şapte!

Grupul convocat de locotenentul Borůvka stătea în faţa uşii liftului, despărţită de culoar printr-un grilaj ornamentat, în stil *Sécession*,

deasupra căruia, trona statueta hidoasă a unui amoraş de fontă. Liftul era plasat la mijlocul culoarului, chiar lîngă scară.

— V-aş ruga să mergem pe jos, tovarăşi, zise Mára.

Locotenentul Borůvka se posomorî.

— La ce etaj e biroul dumneavoastră?

— La şase.

— Hm. Undeva mai jos nu putem căpăta o cafea?

— Tovarăşe director, interveni portarul, ce-ar fi să mă reped după cheia de la liftul de serviciu?

— Bună idee, zise Mára. Dă fuga!

Portarul o tuli pe scări în sus şi se făcu nevăzut.

— Pe domnul Tossi nu l-aţi găsit încă? se adresă locotenentul Borůvka sergentului-major-şef Šinták.

Šinták ciocni călcîicic.

— Încă nu, tovarăşe locotenent. Dar nimeni nu l-a văzut părăsind clădirea.

— Da, numai că sus există un pasaj, îl întrerupse Málek, şi clădirea are, aproape la fiecare etaj, legături cu imobilele vecine. Nu e o problemă să dispari de aici.

— Hm, mormăi locotenentul Borůvka. Privi spre cotul culoarului, unde tocmai atunci apăruse un grup de dansatoare. Fetele se dichisiseră între timp şi, aflînd că locotenentul le-o permite, părăsiseră în sfîrşit cabina. Dar nu prea le venea să plece din teatru. Dînd cu ochii de locotenent, se opriră toate locului.

Portarul cobora în goană scările, cu cheia în mînă.

— Am sosit, putem merge. Liftul de serviciu e în fund, după colţ, de partea cealaltă, tovarăşe comisar. După cabina bărbaţilor.

Locotenentul o luă înainte, şi după el întreg grupul. Portarul ţopăia pe lîngă el, căutînd să se arate cît mai îndatoritor.

— Ştiţi, liftul e încuiat, explică portarul, asta pentru că… Dar în clipa aceea se stinse lumina şi culoarul subteran se scufundă într-un întuneric deplin, ţipetele fetelor sfîşiară bezna; atmosfera crimei era încă prea vie, şi întunericul brusc le speriase.

— Zahálka, răsună, înfuriată, vocea baritonală a directorului Mára. Ce-i por… ce-i debandada asta?

— Probabil un scurt-circuit, domnule director. Alerg! se auzi, din tenebre, glasul portarului.

Ţipetele fetelor se mai domoliră. Cu atît mai clar răsună deodată răcnetul de durere al directorului Mára, urmat imediat de ţipătul îngrozit al uneia dintre fete.

Panica se stîrni din nou.

Un con de lumină brăzdă întunericul.

Sergentul-major-şef Šinták, care pescuise anevoie din geanta de serviciu o lanternă, trecu repede raza de lumină de-a lungul culoarului, şi chipurile înspăimîntate se înfăţişară vederii unul după altul, fiecare pentru o secundă, aidoma unui cortegiu de spectre. Lumina se opri pe trupul lungit la pămînt al directorului Mára. Din tîmpla acestuia şiroia sîngele. De lîngă el, se ridică Alena Pešková şi, ceva mai încolo, de lîngă grilajul liftului şi foarte aproape de piciorul scării, se ridică şi Jana Sikorská.

— Vreun mizerabil a răsucit comutatorul, care e acolo după colţ…

Locotenentul Borůvka îşi opri privirea asupra celor două fete, care se scuturau şi îşi aranjau fustele.

— S-a ciocnit cineva de mine! zise Alena.

— Şi de mine s-a ciocnit. M-a împins în grilaj, zise şi Jana Sikorská, frecîndu-şi cotul.

— N-aţi auzit paşi? întreba Alena. Mi s-a părut că cineva a luat-o la goană pe scări în sus.

Málek şi Šinták se repeziră spre scară. Dispărură, şi în culoarul unde acum aproape că nu mai sufla nimeni se auzi clar tropăitul paşilor lor pe trepte. Apoi, tropăitul se stinse şi, după cîteva minute de tăcere, răsunară nişte glasuri nedesluşite. Unul din ele, în orice caz, protesta. Din nou tropăituri, acelaşi glas, care continua să protesteze. În sus, deasupra grilajului cu ornamente al liftului, apăru capul lui Málek.

— Josef, am pus mîna pe Tossi!

O clipă mai tîrziu, apăru un alt cap, mult mai negru, decupat parcă dintr-un cadru de film italian.

Se aplecă în jos, spre locotenent, făcu o schimă şi rosti:

— Buona sera!

Locotenentul Borůvka se uita posomorît Ia bărbatul smead, elegant şi chipeş, cu ochi scăpărători, care şedea pe marginea canapelei de pluş şi gesticula.

— Eu nu am stinso lumina! Cum veneam pe scara jos, lumina stinsa. Ea singura. Completamente fără mine!

Locotenentul aprobă din cap.

— De ce aţi fugit cînd aţi aflat ce s-a petrecut la duşuri?

— Pentru ca am simţit în corpo asta – cum se zice… poza, frica. Mi-a trecuto prin cap că voi fi suspeto.

— Dacă-i aşa, de ce v-aţi întors?

— Pentru ca mi-a trecuto prin cap ca dacă pleco, voi fi cel mai suspeto. A fost a mea iubita!

Pe frumoasa frunte tuciurie a domnului Tossi se prelinse o picătură limpede de sudoare.

— Şi care erau de fapt relaţiile dintre dumneavoastră? întrebă locotenentul.

— Eu iubeam pe Ester… Tossi îşi înfipse degetul arătător în piept, apoi şi-l îndreptă în sus, spre infinit. Ester iubea pe mine. Amor nostru amor mare, pînă dincolo de mormînt. Eu acum nefericit pana la mormînt…

— Pai, îi stăvili elanul locotenentul Borůvka, am aflat că domnişoara Nakoncová se despărţise de dumneavoastră.

— De mine? Despărţita? *Non è vero!*[9] Eram ca doi tur- turici… asta: turturele!

— Serios?

Tossi ridică braţul în chip de jurămînt.

— Domnule *tenente*[10]! Eu nu omorît-o!

— Nu-i vorba de asta… rosti tărăgănat locotenentul şi făcu cîţiva paşi pînă la uşa cabinei. Domnişoară Pešková, veniţi o clipă.

Blonda, îmbrăcată într-un fîş cam şifonat, intra în încăpere şi se uită cu respect la Tossi.

— Fiţi atît de bună şi repetaţi ce i-a spus domnişoara Ester domnului Tossi la telefon.

---

[9] Nu e adevărat (ital.)

[10] Locotenent (ital).

— Gelozia ta stupidă a început să mă calce pe nervi, strigă fata, ca şi cum ar fi declamat o tiradă pe scenă. Dacă nu ai încredere în mine, atunci adio. *Adieu!*

Bărbatul cel fercheş sări în sus, de parc-ar fi fost catapultat de pe canapeaua de pluş.

— Domnişoră Pešková! Asta e o minciuna! O enorma minciuna, domnişora Pešková!

— Au auzit şi celelalte. Pot să confirme…

Confirmară, pe rînd, şi celelalte fete.

— Dar nu e adevărat, domnişoară Zdárská! Aţi auzit prost! încercă Tossi să se menţină pe poziţie, şi cînd Sikorská declara că aproape toate fetele care se aflau în cabină auziseră, izbucni: Jana! Cum poţi spune aşa minciuna mare! A fost numai asta, tachineria. Cum ziceţi voi – nu e iubita cine… asta! cine iubeşte „tachinează!

— Un moment! Locotenentul Borůvka îi puse mîna pe umăr, şi Tossi încremeni; dar numai pentru o secundă. Dumneavoastră afirmaţi că, tot timpul cît aţi aşteptat-o pe domnişoara Ester, aţi stat aici, pe canapea. Şi că în afară de domnişoara Sikorská, nimeni n-a intrat, nici n-a ieşit din sala de duşuri.

— Absolutamente nimeni! confirmă hotărît italianul.

Locotenentul se întoarse spre bruneta în taior de import.

Zise:

— Repetaţi, vă rog, ce aţi văzut din momentul cînd aţi ieşit din sala de duşuri şi pînă cînd aţi intrat în cabină – şi pe urmă, cînd v-aţi întors la duşuri.

— Vorbiţi mai raro, nu înţeleg, zise Tossi.

— Întrebarea am adresat-o domnişoarei Sikorská, zise rece locotenentul.

Bruneta îl măsură cu duşmănie pe Tossi şi spuse cu un calm perfect:

— Cînd am ieşit pe culoar din sala de duşuri, domnul Tossi se afla acolo, în colţ, şi m-a salutat.

Tossi aprobă mulţumit din cap.

— Dar dumneavoastră spuneţi că şedeaţi aici, remarcă criminalistul.

— Come lipit! spuse Tossi categoric, apoi, dîndu-şi seama de capcană, tresări. Adică nu! N-am stato totdeauna aici! Eram nervoso.

Am plimbat coridoro aici-acolo, acolo-aici!

— Prin urmare şedeaţi sau mergeaţi? se răsti la el locotenentul.

— Momento şedeam, momento mergeam, strigă Tossi disperat. Cuando şedeam, şedeam come lipit, cuando mergeam, mergeam come nebun!

— Şi după ce aţi salutat-o pe domnişoara Sikorská, v-aţi aşezat din nou?

— Nu! pe urma m-am plimbato de la uşa la colţ şi viceversa de la colţ la uşa.

Locotenentul îi făcu un semn brunetei în taior din import.

— Unde se găsea domnul Tossi cînd v-aţi întors la duşuri?

— Domnul Tossi venea cu paşi grăbiţi pe culoar, din direcţia duşurilor, declară ea fără nicio ezitare.

— Nu grăbit! se apără, prompt şi aproape strigînd, Tossi. Nu grăbit, Jana! Lentamente, Pas con pas, pas con pas!

Sikorká ridică din umeri.

— Mie aşa mi s-a părut…

— Eu mergo totdeuna repede! Cuando eu mergo lentamente, este ca atunci cuando altul merge repede!

— Bine, bine… zise locotenentul Borůvka cu un glas de înmormîntare. N-o să ne certăm acum din cauza vitezei reali… relavi… relative a umbletului dumneavoastră. Reţinem în schimb că veneaţi dinspre duşuri…

— E justo, confirmă Tossi. Nu e justo ca repede! E justo ca lentamente. Ca asta… se apucă el să gesticuleze, animale acela mic… *Schneke!*

— Melc, traduse locotenentul Borůvka. Pînă una-alta, vă rugăm să ne urmaţi.

— Mára e în afară de orice primejdie… Doctorul Seifert îşi şterse mîinile de prosopul pătat ici-colo de sînge. Rană superficială. Nu e fractură craniană, cum mă temeam.

— Şi arma? Locotenentul Borůvka strînse din pleoape.

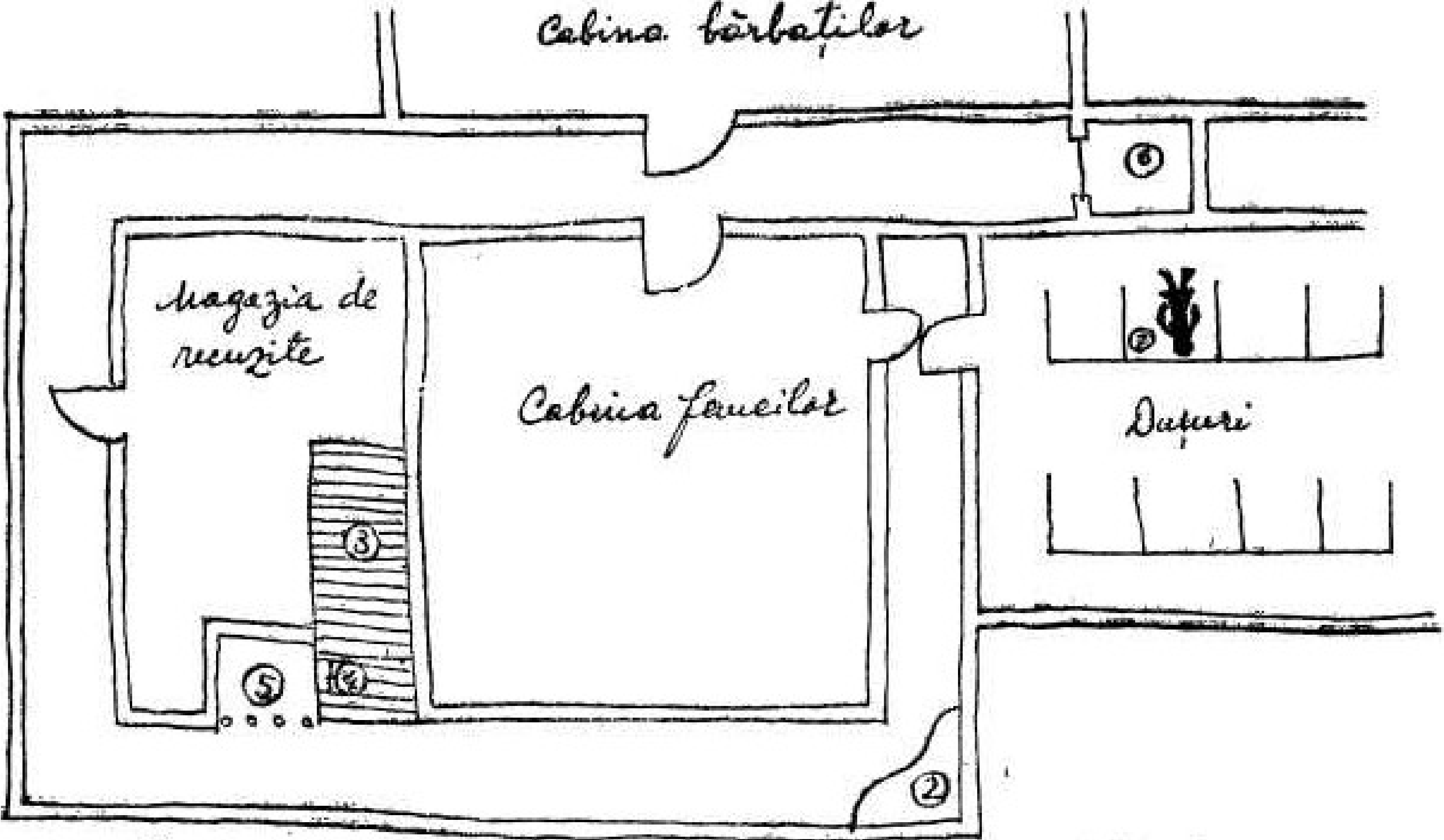
— Un obiect cu marginile ascuţite.

Putea să fie patul unui pistol?

— Putea, desigur. Orice obiect metalic.

— Hm, oftă bătrînul criminalist. Numai că Tossi n-are pistol şi la nimeni n-a fost găsit vreun obiect cu urme de sînge pe el.

La ora opt seara, cazul continua să constituie pur şi simplu o enigmă. Locotenentul Borůvka stătea în biroul său, împreună cu adjutantul Málek; tăceau amîndoi în aşteptarea rezultatului cu siguranţă neinteresant al autopsiei şi expertiza balistică, la fel de neinteresantă; din vreme în vreme, unul sau altul dintre ei se pornea să mediteze cu glas tare.

1. victima
2. canapeaua pe care ședea Tossi
3. scara
4. tabloul electric principal
5. lift de persoane
6. lift de serviciu

— Cel care a tras a intrat la duşuri de afară, pe uşă, iar după crimă a fugit. Nimeni dintre cei din sala de duşuri nu avea armă. Arma n-a putut fi aruncată afară – încăperea respectivă nu are ferestre. Iar Tossi declară că nimeni, în afară de Sikorská, n-a intrat şi n-a ieşit din sala de duşuri. Declaraţia lui e cam bizară, întrucît îl acuză pe el însuşi: el e singurul care putea intra neobservat. Aşa fiind, de ce a recunoscut că, în momentul critic, se fîţîia pe coridor? Pe de altă parte, e adevărat, nici nu putea să nege, fiindcă l-a văzut Sikorská.

— Ba putea. Declaraţiei sale nu-i puteam opune decît mărturia ei, la fel de necontrolabilă, observă locotenentul. În plus, el, care a fugit, s-a întors ulterior. Îţi închipui că a făcut-o pentru ca din gelozie, să zicem, să-l ucidă pe Mára sub ochii a cel puţin zece martori?

Málek nu zise nimic, dar fantezia sa lucra intens, dovadă că peste numai o clipă glasul lui se făcu auzit din nou:

— E posibil ca mobilul să nu fie gelozia… Sau nu numai gelozia. Poate că Mára ştie mai multe decît declară, şi Tossi ştie că Mára ştie…

— Te rog, Pavel, făcu locotenentul Borůvka obosit, vezi să n-ajungi pînă la urmă la concluzia că avem de-a face cu un caz de spionaj. Ştii că nu-mi plac chestiile astea…

— Nu la asta mă gîndeam, spuse repede Málek. Voiam să spun că geloşii nu raţionează prea logic, în schimb sunt capabili de orice. Nu mă gîndesc la spionaj, adăugă el grăbit, ci la un act necontrolat.

Sună telefonul. Locotenentul Borůvka ridica receptorul şi, pe dată, cu o mină chinuită, începu să se foiască pe scaun.

— Da, Lucinko, rosti el cu o voce surprinzător de mieroasă, în timp ce pe faţa sa, tristă de obicei, se aşternu o expresie foarte aproape de cea mai pură disperare. În receptor se auzea un ciripit strident. Málek se strîmbă. Ca şi toţi ceilalţi subalterni ai locotenentului, cunoştea şi el prea bine glasul doamnei Borůvková.

— Păi, am un caz, Lucinko, nu pricepi? zise dulce locotenentul Borůvka şi apoi, încă vreo cinci minute, continuă convorbirea pe acelaşi ton siropos, molîu şi uşor dezlînat. Ce vorbeşti? Un patru? se miră el la un moment dat. Dă-mi-o, te rog, la telefon! Locul expresiei de disperare îl luă pe chipul locotenentului una, prea puţin convingătoare, de părinte încruntat, aspru şi sever. Ce-am auzit, Zuzanko, zise el şi amuţi, căci

urmă un alt ciripit, şi mai piţigăiat şi cu un debit verbal parcă şi rapid. Bine, bine… Nu e rău de loc că domnul profesor Lavecký e exigent! Mai mult nu izbuti să spună şi fu nevoit să asculte din nou. Ce-ai zis? La Tonda Spaček? La paraşutistul ăla? Păi, n-a luat insuficient la matematică? Zici că acuma învaţă? Măcar de-ar fi aşa! Şi iar trebui să asculte, pentru ca în cele din urmă, fireşte, să-i acorde fetei permisiunea de a se duce, cu tema de la algebră, din cale-afară de grea, la tînărul caracterizat cu atîta dispreţ drept „paraşutist", s-o ajute acesta. Telefonul fu luat din nou în primire de glasul doamnei Borůvková, şi după ce îşi asigură consoarta de un număr incalculabil de ori că se va întoarce acasă de îndată ce îi va fi cu putinţă, locotenentul reuşi în sfîrşit, după douăzeci şi două de minute în cap – adjutantul, din pură răutate, cronometrase – să încheie convorbirea. Se lăsă pe spătarul scaunului şi îşi şterse fruntea cu batista.

— Pavele, duşul tot nu funcţionează, nu-i aşa?

— Nu. Am fost trecuţi în planul de reparaţii pe trimestrul viitor.

— Atunci, mă reped pînă alături, la baia publică, zise criminalistul, care era epuizat. Nu-mi mai funcţionează capul.

La baia publică de lîngă circa de miliţie era înghesuială. La vederea mulţimii care îşi aştepta rîndul, locotenentul Borůvka fu apucat de o criză de melancolie, şi încercarea unei fete frumoase, zvelte, elegant îmbrăcată, pe cap cu o pălărioară nostima perfect asortată la taior, de a intra în vorbă cu el, printr-o cochetărie de-a dreptul bătătoare la ochi, îi strică şi mai rău dispoziţia.

Cel puţin aşa i se părea, ca fusese din partea ei o tentativă de a cocheta. De cum îl văzuse, fata dăduse din cap şi zîmbise drăgălaş. Chipul mohorît al locotenentului rămînînd rece ca gheaţa, zîmbetul fetei devenise nesigur; în cele din urmă, se cufundă avidă în lectura unei reviste feminine, ţinută însă cu capul în jos.

Dar şi locotenentul parcă îşi pierdu din siguranţă. De ani şi ani de zile, nu mai constituise obiect de atenţie pentru frumoasele necunoscute şi, în plus, avea sentimentul că o mai văzuse undeva pe cochetă. Începu să se uite cu coada ochiului la ea, dar fiindcă îi întîlni de cîteva ori privirea discretă, urmată de fiecare dată de un zîmbet suav, abia schiţat,

renunţă.

Neliniştea însă nu şi-o putu ţine în frîu; încercă să-şi ordoneze în minte elementele cazului dansatoarei ucise, dar, în locul lor, revenea insistent în cercul gîndurilor sale mutrişoara încîntătoare a fetei cochete, care stătea în faţa lui şi citea revista, întoarsă cu capul în jos. E de presupus că tocmai această nelinişte ieşită din comun a stat la baza comportării sale cît se poate de bizare de mai tîrziu, din cabină.

Îşi scoase pălăria, lărgi nodul la cravată şi privi îngîndurat spre peretele alb, îndărătul căruia, în cabina vecină, se auzea clipocitul apei. Acolo, de bună seamă, în clipa aceea, se despuia de veşminte fata aceea necunoscută şi cunoscută totodată; constatarea din urmă locotenentul o făcuse fulgerător, atunci cînd, amîndoi deodată, deschiseseră uşile celor două cabine alăturate şi fata, printr-un nou zîmbet, făcuse o ultimă încercare de a intra cu el în vorbă.

Peretele era din material plastic; tot privindu-l îngîndurat, locotenentul observă deodată o licărire pe suprafaţa lucie. Se apropie şi constată că o mînă necunoscută sfredelise în panoul acela – probabil de curînd – o găurică, cu un anume scop bine determinat.

Lucruri dintr-acestea se întîmplă frecvent în băile publice. Ceea ce nu se întîmplă însă e ca un locotenent de miliţie, criminalist cu o reputaţie dintre cele mai solide şi tată al unei fete la vîrsta adolescenţei, să folosească o asemenea gaură exact în scopul pentru care a fost sfredelită.

Şi totuşi, chiar asta şi făcu locotenentul Borůvka.

Într-un nor de aburi, se iviră contururile, foarte plăcute la vedere, ale corpului fetei, de pe care apa se prelingea în şuvoaie. Locotenentul Borůvka studie contururile acelea, de la genunchi, care răsăreau deasupra marginilor căzii, în sus, pe linia moale a coapselor şi de-a lungul curbei graţioase a spatelui, pînă la ceafă. Fata îşi spăla părul sub duş. Ţinea capul aplecat spre piept, şi silueta de lebădă a gîtului lung, plin de feminitate, îi dădea un aspect impecabil sub raport estetic.

Fruntea locotenentului se acoperi cu broboane de sudoare şi gura i se întredeschise într-un chip hidos, chiar trivial, s-ar putea spune.

Dar asta nu fiindcă recunoscuse, în fine, în cocheta despuiată din cabina alăturată imaginea în civil, imaginea naturală, mai exact, a noii

lucrătoare de miliţie, cunoscută de el în halat de pînză şi de al cărei spirit de observaţie se îndoise el de dimineaţă. Nu din cauza asta.

Făcu un lucru la care nu te-ai fi aşteptat cîtuşi de puţin din partea unui criminalist de vîrstă matură.

Scoase din buzunarul pantalonilor un pix cu mină moale şi mîzgăli iute pe peretele alb al cabinei două desene care, cu toată bunăvoinţa, nu puteau fi considerate altfel decît cel puţin deocheate.

Unul reprezenta, într-un mod destul de primitiv, o faţă goală, stînd în poziţia de drepţi, ca un soldat la raport. Prin cap, la înălţimea cefei, trecea orizontal o săgeată, al cărei vîrf ieşea prin gură.

Al doilea desen, la fel de primitiv şi acesta, reprezenta tot o fată goală şi tot stînd drepţi, dar cu capul plecat spre piept, cu un gît lung ca de lebădă. Prin ceafă şi gură trecea de asemenea o săgeată, dar îndreptată oblic de sus în jos.

Criminalistul mai stătu să privească o clipă aceste desene oarecum compromiţătoare pentru reputaţia sa. Apoi, ca în transă, îşi puse pălăria şi ieşi valvîrtej.

Mai alerga încă pe culoar, cînd îl ajunse din urmă glasul furios al băieşiţei, care tocmai intrase în cabina eliberată.

Dar locotenentul Borůvka nici n-o luă în seamă.

Nu se opri decît la poarta teatrului „Odeon”, unde spectacolul de seară se apropia de sfîrşit. Dădu peste portarul de noapte, pe care nu-l cunoştea.

— Cheia de la lift, îi spuse scurt.

— Liftul nu e încuiat, tovarăşe maior.

— Vreau să spun, de la liftul de serviciu; cel care se încuie de obicei.

Portarul îi aruncă o privire bănuitoare, luă din cîrligul de lîngă ferestruică o cheie şi i-o întinse.

— Să merg cu dumneavoastră? întrebă.

— Nu-i nevoie, se răsti locotenentul şi se îndreptă cu paşi mari spre lift, de cealaltă parte a vestibulului.

Avînd în vedere dimensiunile sale, extinse mai mult pe orizontală, locotenentului îi repugna să umble pe jos, mai cu seamă pe scări. De aceea, şi acum, ca să coboare un etaj, din vestibulul de la parter pînă în

coridorul de la subsol, folosi tot liftul.

Merita cu prisosinţă s-o facă.

Căci aproximativ cinci secunde mai tîrziu, cînd liftul se opri jos, la subsol, locotenentul observă că, prin uşa de sticlă, îl priveşte un amoraş de fontă care trona deasupra grilajului ornamentat al uşii exterioare a liftului. Împotriva tuturor regulilor, amoraşul era întors cu faţa spre interiorul liftului. Locotenentul deschise uşa de sticlă şi întinse mîna spre statueta de fontă. Obiectul se clătina. Îl apucă, şi statueta se lăsă scoasă cu uşurinţă din pivotul tocit. Locotenentul se uită îndelung la amoraşul ruginit pe care îl ţinea în palmă şi ofta adînc.

Capul amoraşului avea, pe ceafă, o pată întunecată. Locotenentul Borůvka rîcîi cu unghia o bucăţică din pata aceea şi privirea sa experimentată se convinse numaidecît că are de-a face cu sînge închegat.

Aşeză cu grijă figurina la locul ei, pe pivotul instabil, şi porni înainte pe culoar, spre uşa de la cabina fetelor. Era descuiată. Traversă cabina şi apăsă pe clanţă. Dar uşa aceea era încuiată.

Se uită deconcertat prin încăpere şi întîlni privirea bănuitoare a unei femei mai în vîrstă, îmbrăcată într-un halat lucios, care tocmai intra, cărînd în braţe un maldăr de costume de mătase.

— Locotenentul Borůvka, îşi declină calitatea criminalistul. N-aveţi cheia de la uşa asta?

Femeia îl măsură cu o privire de fel binevoitoare, trînti costumele pe cea mai apropiată dintre măsuţele de toaletă şi, fără să spună o vorbă, luă dintr-un cui bătut în perete o cheie mare.

— Poftim, mîrîi ea. Uşa se încuie fiindcă vizavi e cabina bărbaţilor şi, mai demult, intrau băieţii aici.

De undeva de sus, răsună ecoul unor aplauze, apoi se auzi zgomot de glasuri învălmăşite, urmat de un tropăit de picioruşe femeieşti pe scări. Spectacolul se terminase. Locotenentul descuie uşa şi, înainte s-o tragă în urma lui, mai apucă să vadă cum prima dansatoare – într-un costum mai mult decît sumar – dă buzna în cabină, cu întregul cîrd de fete în spatele ei. Încuie uşa, băgă cheia în buzunar şi privi de jur împrejur. Chiar în faţa sa, văzu altă uşă, cu o plăcuţă pe care scria: „Cabină – bărbaţi”. La dreapta, pe peretele din faţă al coridorului fără ferestre, se

afla uşa de la liftul de serviciu.

De după cotul coridorului apărură trei bărbaţi în tricouri albe. Locotenentul se întoarse spre uşa liftului şi duse mîna la buzunar. Găsi două chei şi le scoase pe amîndouă. Tresări mirat. Avea în palmă două chei care, cel puţin ca mărime, erau identice. Le cercetă cu atenţie, întîi pe una, apoi pe cealaltă, şi încercă să descuie liftul cu una dintre, ele. Se potrivea. Dar locotenentul nu intră în lift. Îl încuie la loc şi încercă a doua cheie.

Se potrivea şi ea.

Locotenentul gemu abia auzit. De data asta, nu mai încuie. Sări în lift şi închise uşa după el.

Încruntat, stătu o clipă să chibzuiască, apoi se apucă să cerceteze interiorul cabinei. Era o instalaţie primitivă, demodată – o simplă podea de scînduri prevăzută cu o balustradă de lemn, care îi ajungea celui dinăuntru abia pînă la înălţimea taliei. Întreaga cabină atîrna pe patru tije metalice, cu un plafon de asemenea din scînduri. N-avea nici măcar butoane. Pornea şi se oprea cu ajutorul unei manivele. Un obiect antic. Avea un singur avantaj: putea îi oprit oriunde între etaje.

Locotenentul Borůvka privi mohorît pereţii zgîriaţi ai puţului, vizibili, deasupra balustradei joase, din toate trei părţile. De dincolo de uşa închisă, se auzea zgomot de paşi, iar ecoul mai aducea, de sus, din vreme în vreme, şi cîte un val de aplauze. Locotenentul oftă şi apucă manivela. Liftul se urni încet din loc.

Pereţii scorojiţi ai puţului se deplasau încet în jos, în timp ce cabina deschisă, purtîndu-l pe bătrînul criminalist, se ridica spre etajele superioare; din loc în loc, în tencuiala străveche a puţului erau scrijelite, cine ştia de cînd, inscripţii şi desene obscene, din categoria celor pe care locotenentul însuşi le executase, cu o jumătate de ceas în urmă, pe peretele băii pubiice. Locotenentul Borůvka nu le trecu cu vederea, ci studie cu atenţie fiecare desen.

Şi deodată, ca şi cum s-ar fi speriat de ceva, apucă iute manivela şi opri liftul. Răsuci cu grijă manivela în sens opus şi cabina porni să coboare încet.

O opri din nou aproape imediat. În peretele puţului, la dreapta lui, se căsca o deschidere circulară, cu un diametru de vreo jumătate de metru,

zăbrelită, în fund, de lamele de tablă orizontale, ce aduceau cu nişte zale. Pesemne că acolo fusese instalată cîndva elicea unui ventilator, din care nu mai rămăsese însă decît scheletul, rupt şi acesta. Astfel, deschiderea era goală.

Goală, cu excepţia unui mic cartuş de alamă, care se strecurase într-o mică bortă a prichiciului de cărămidă.

Locotenentul Borůvka, cu mîna înfăşurată în batistă, îl apucă cu toată grija. Era un cartuş identic cu cel pe care, în cursul după-amiezii, îl ţinuse în batista sa Málek.

Apoi se aplecă spre deschiderea circulară din perete şi dădu la o parte una clin lamelele metalice. În faţa ochilor lui se ivi – văzută de sus – priveliştea, întru totul picantă, a şirului de cabine de duş, în care dansatoarele, chiar în clipa aceea, se spălau de zor; siluetele lor se profilau de după perdelele de plastic, iar deasupra perdelelor le răsăreau căpşoarele blonde sau brune.

Dar cu toate că locotenentul se uita ţintă la trupurile acelea goale, faţa sa, acum, era departe de a avea o expresie obscenă. Dimpotrivă, în ochi îi mocnea o nemărginită tristeţe.

Dădu drumul lamelei şi, oftînd jalnic, se aşeză pe bancheta liftului, dus pe gînduri.

Deodată, sări ca ars, se aplecă peste balustrada cabinei şi începu să pipăie cu palma plafonul de scînduri.

O expresie de adevărată disperare îi inundă faţa.

Trase încet mîna îndărăt; în palma murdară, ţinea un revolver negru de calibrul 7,65.

— Eu nu ştiu de ce se încuie liftul, zise portarul de noapte. Ăsta-i ordinul. Pesemne ca să nu se producă vreun accident. E o rablă. Dar sigur nu ştiu. Sunt nou aici.

— Domnul Zahálka are telefon acasă? întrebă nerăbdător locotenentul Borůvka.

— Are. Fiul lui e medic, şi…

— Dă-mi numărul! Locotenentul strecură mîna prin deschizătura ferăstruicii cabinei şi trase spre el aparatul. Ce număr are?

Portarul i-l spuse.

Multă vreme, nu răspunse nimeni. Prin faţa cabinei începură să se perinde fetele din balet. Cele mai multe erau aşteptate de tineri care de care mai spilcuiţi. Locotenentul Borůvka, cu receptorul lipit de ureche, le petrecea din priviri.

În sfîrşit, o voce somnoroasă răspunse în aparat.

— Tovarăşul Zahálka? întrebă locotenentul, şi cînd vocea somnoroasă confirmă, continuă: Mai ţii minte, tovarăşe Zahálka, astăzi, cînd mergeam spre liftul de serviciu, înainte de a se stinge lumina, voiai să-mi spui ceva. Cred că ceva în legătură cu liftul. De ce trebuie încuiat, sau ceva de soiul ăsta…

— Da, da, aveţi dreptate, rosti glasul de la celălalt capăt al firului, şi n-am mai apucat să vă spun, nu-i aşa? Păi da, că pe urmă a fost lovit tovarăşul diroctor, şi-n zăpăceala aia, am uitat cu totul…

— Spune-mi acum, zise criminalistul, şi vocea îi tremură uşor, abia perceptibil.

— Păi uitaţi cum a fost, zise portarul şi se apucă să povestească. Locotenentul tăcea şi asculta. Din priviri, urmărea fetele zvelte, una mai drăguţă decît alta, care se perindau pe lîngă el venind dinspre scara de la subsol, îl salutau cu deferenţă pe portar, îşi opreau curioase privirile asupra locotenentului şi apoi, cînd se apropiau cu paşi mici de amorezii lor, îşi întipăreau pe obraz cîte un zîmbet dulce. Locotenentul stătea în picioare, singur, uitat parcă de toată lumea, şi pe măsură ce asista la acea paradă de frumuseţi aproape ireale îl năpădea o tristeţe din ce în ce mai grea.

Între timp portarul îşi continua relatarea:

— Era angajat la noi un asistent de regie, ştiţi, unul Nováček, un băiat cu faţa plină de coşurţ, şi eu am băgat de seamă că, seară de seară, după spectacol, băiatul ăsta se duce undeva cu liftul de serviciu. Mă miram de ce nu-l foloseşte pe celălalt, mai comod, cel de perspane, şi într-o bună zi, mi-a trecut prin cap: oare cu ce îl deschide, că doar cheia eu o păstrez? Aşa că m-am pus cu ochii pe el şi n-o să credeţi, tovarăşe comisar. Deschidea liftul cu cheia de la cabina bărbaţilor. Am încercat pe urmă şi eu, şi amîndouă cheile erau exact la fel!,

— De la cabina bărbaţilor? se miră locotenentul.

— Da, coborî glasul, cu subînţeles, portarul. Şi cum vă spuneam, m-

am tot întrebat ce caută el acolo, aşa că odată, cînd Novdèek avea gripă, am urcat şi eu cu liftul de serviciu şi, ce să vedeţi, tovarăşe comisar, dintr-un loc, prin gaura ventilatorului, se vedeau… Portarul se întrerupse brusc, icni, după care strigă atît de tare, încît membrana aparatului zbîrnîi: Doamne, Dumnezeule!

— Ştiu, rosti mohorît locotenentul Borůvka. Duşurile pentru fete. Cine mai ştia de chestia asta? Încearcă să-ţi aminteşti.

— Doamne, Dumnezeule! repetă portarul, care apoi păru totuşi să se mai calmeze. Păi, nimeni. Adică, după o vreme, a aflat toată lumea… Eu n-am spus nimănui, doar tovarăşului director, şi dumnealui a poruncit să schimbăm broasca. Se-nţelege că pînă la urmă toţi au băgat de seamă – ba eu am avut şi o idee, hai să economisim o broască, mi-am zis. Am pus broasca de la cabina bărbaţilor la cea a femeilor şi invers. Las să se ducă fetele să se uite unele la altele, dacă aşa poftesc, nu? Portarul chicoti. Tovarăşul director a fost de acord, adăugă el iute. Da, şi băiatul ăla, Nováček, a fost dat afară. Nu numai pe chestia asta. Dar se plîngeau fetele de el, că nu le dă pace, şi mai punea mîna pe cîte-un lucru străin…

Locotenentul încetase să-l mai asculte. Un nor de tristeţe i se aşternuse peste faţă, făcîndu-l să semene iarăşi cu un Saint-Bernard pradă unei crize de melancolie. Prin dreptul cabinei portarului se perindau în continuare fetele acelea miraculos de frumoase, grăbind spre viaţa de noapte a metropolei.

Apăru şi una de o frumuseţe cu totul deosebită, brunetă, într-un taior alb, cu o broşă mare cu turcoaze la rever. Pe ea însă nu o aştepta nimeni. Locotenentul Borůvka închise telefonul şi se arătă în pragul cabinei portarului.

— Domnişoară Sikorská! o strigă el cu glasul coborît. Vreţi să veniţi puţin cu mine?

Fata rămase ţintuită locului, holbă spre el ochii ei negri şi mari, se clătină, şi cînd criminalistul, care se repezise spre ea, o prinse în braţe, îşi pierduse cunoştinţa.

Fie că locotenentul avea guturai, fie că ceea ce picură pe broşa cu turcoaze fusese o lacrimă.

— Luarea revolverului din coşul pentru recuzite nu constituia nicio problemă, îi dictă bătrînul criminalist tinerei funcţionare care – din nou în halatul de pînză şi cu părul adunat pe creştet într-un coc sever, în concordanţă cu exigenţele serviciului – batea la maşină raportul de încheiere a cercetărilor.

— Deducţia mea a fost următoarea: s-a tras din liftul de serviciu, prin orificiul gol al ventilatorului. Liftul putea fi descuiat cu cheia de la cabina fetelor, unde, în momentul crimei, se găsea Sikorská. În ce priveşte mobilul: am observat că Tossi li se adresează tuturor fetelor pe numele lor de familie, adăugind, reverenţios, şi „domnişoara cutare”, cu excepţia Sikorskái, căreia îi spunea „Jana“. Sikorská, după cum declară Pešková şi celelalte, a rupt din proprie iniţiativă legătura cu directorul. Dar ce a determinat-o să rupă o legătură care, pentru ea, prezenta numai avantaje? Dragostea ei pentru un alt bărbat. Aşa cum recunoaşte ea însăşi, s-a îndrăgostit de Tossi. Dar o dată cu angajarea unei noi dansatoare, Ester Nakoncová, s-au produs două evenimente, şi anume: pe Nakoncová a plăcut-o directorul şi, totodată, şi Tossi s-a îndrăgostit de ea şi a rupt legăturile cu Sikorská. Aşadar, mobilul crimei a fost gelozia. Iar acum, în ce priveşte tuburile de cartuşe: un tub a fost găsit în sala duşurilor, încă unul, de către mine, în orificiul ventilatorului. La locul crimei a fost găsit însă un singur glonte. Explicaţia este următoarea: Sikorská a vrut să dea impresia că s-a tras din sala de duşuri, de aceea a luat din magazia pentru recuzite un cartuş gol, din grămada de cartuşe goale rămase de pe urma excrciţiilor de tir organizate de Krameš, şi l-a aruncat, înainte de a ieşi din încăpere, la locul crimei. După ce a tras, din cauza tulburării, nu a observat că în ventilator a rămas cartuşul glontelui folosit, găsit de mine acolo.

— Aa… nu se mai putu stăpîni funcţionara, care încă mai dinainte începuse să se agite pe scaunul ei, iertaţi-mă, tovarăşe locotenent, dar corect se spune: pe care l-am găsit.

— Crezi? întrebă criminalistul stingherit.

— Sunt convinsă, zise fata.

— Atunci: pe care l-am găsit acolo, continuă locotenentul. Împrejurările în care a avut loc crima explică şi agresiunea ulterioară asupra directorului Mára, pe culoarul de la subsol. Sikorská, auzind că

portarul se apucă să-mi povestească întîmplarea cu asistentul de regie Nováček, s-a speriat, dîndu-şi seama că secretele puţului de lift vor fi descoperite de mine…

— Că aş putea să descopăr… sugeră cu glas subţire şi timid funcţionara.

— Că aş putea să descopăr secretele puţului de lift, şi în timp ce portarul era plecat să aducă cheia, a ticluit fulgerător un plan. A răsucit, fără să fie observată, comutatorul care se află după colţ, în dreptul scării, a dibuit pe întuneric figurina de fontă reprezentînd un amoraş – am aflat că aproape toate dansatoarele ştiau de existenţa acelei figurine, care le servise în repetate rînduri pentru diverse farse – şi a izbit cu el în prima persoană care i-a ieşit în cale, ciocnindu-se, cu totul întîmplător, şi de Alena Pešková. Apoi, pe întuneric, sau profitînd de zăpăceala ce s-a produs în urma apariţiei lui Tossi, a aşezat pe dibuite figurina la locul ei pe grilaj – numai că întoarsă. Fata se agită din nou, dar se stăpîni. Toate acestea cu un singur scop, continuă locotenentul. Sikorská n-avea intenţia să-l ucidă şi pe fostul ei amant, directorul Mára; nu urmărea decît să creeze în felul acesta o stare de spirit haotică şi astfel să fie îndepărtată…

— Şi astfel să îndepărteze… îşi luă încă o dată inima-n dinţi luncţionara.

— Şi astfel să îndepărteze, încuviinţă morocănos locotenentul Borůvka, atenţia celor de faţă de la portarul Zahálka, făcîndu-l şi pe acesta să uite de intenţia sa de a povesti despre dispoziţia direcţiunii relativ la schimbarea – pe scurt, despre faptul că a fost nevoie să fie schimbate broaştele. Stilistic, aranjează dumneata cum vrei.

Locotenentul tăcu şi se uită, peste umărul fetei, la foile dactilografiate. Era un raport bun, despre un caz rezolvat. Putea îi mulţumit. Privirea îi căzu apoi pe gîtul lung şi frumos al fetei şi-şi dădu seama că omisese un amănunt, un amănunt de mare importanţă pentru descoperirea asasinului. Mai contemplă cîtva timp gîtul de lebădă al fetei şi decise că e mai bine să treacă sub tăcere amănuntul respectiv.

Fata termină de bătut ultima frază şi îndreptă spre superiorul ei o privire scăpărînd de entuziasm.

— Minunat, minunat, tovarăşe locotenent! strigă ea plină de avînt. Ce

raţionament extraordinar! Parcă se pot compara cu dumneavoastră Sherlock Holmes şi toţi detectivii aceia din romane?! Dumneavoastră operaţi strict ştiinţific…

— Eh, tuşi criminalistul. Vezi să nu-l nedreptăţeşti pe Sherlock Holmes; pentru vremea lui, a folosit şi el metode relativ ştiinţifice…

— Desigur, căzu de acord fata. Numai că, de fiecare dată, l-a ajutat o întîmplare sau alta, pe cînd dumneavoastră aveţi un sistem. O *metoda,* consecventă, riguros ştiinţifică!

Locotenentul Borůvka tuşi din nou.

O clipă mai tîrziu, intră în birou adjutantul Málek. Observînd roşeaţa pronunţată din obrajii locotenentului, îşi închipui că-l deranjase pe integrul criminalist dintr-o activitate care n-avea nimic comun cu serviciul la miliţie, activitate, hotărît lucru, absolut incompatibilă cu situaţia de soţ şi de părinte al unei fete foarte apropiate de vîrsta măritişului.

De aceea, îşi ceru jenat scuze şi se retrase numaidecît, cu spatele însă.

În adîncul sufletului, încercă o amărăciune fără margini la adresa locotenentului şi a fetei, amărăciune care, cu timpul, avea să se preschimbe într-o mînie, surdă. Şi nimeni nu izbuti vreodată să-l convingă că atunci, în ziua aceea, în biroul locotenentului nimic nu impietase asupra bunului mers al serviciului.

MOARTEA DE PE VÎRFUL JEHLA[11]

Patera se făcu nevăzut după un cot al stîncii, pierzîndu-se în ceaţa diafană. Bartoš văzu coarda lunecînd peste ochiul de siguranţă din clepsidră şi încordîndu-i-se pe piept. Un vînticel de toamnă îi mîngîia fruntea transpirată. Printre vîrfurile stîncilor se strecura o ceaţă rară, aidoma cu fumul unei ţigări gigantice.

Auzi apoi glasul lui Patera:

— Gata! Te trag.

Se ridică cu grijă pe traversă, se răsuci şi începu să dibuie cu palma pe stîncă, căutînd prima priză.

— Vin! strigă el în sus, prin ceaţă, şi cu degetele uşor amorţite, căută priza următoare.

— Mai la stînga, o auzi, de foarte aproape, pe Jiřina. Bartoš, fără o vorbă, execută indicaţia.

O văzu cam la patru metri dedesubtul lui, pe cînd îşi fixa coarda în carabiniera din clepsidra de deasupra traversei ce ducea după cotul stîncii, acolo unde, cu puţin înainte, dispăruse Patera şi unde, peste o clipă, avea să piară şi el din cîmpul vizual al Jiřinei. Se uită la ea. Dedesubt, se căsca o prăpastie de vreo douăzeci de metri, pe care o depăşiseră însă. De obicei, nu comitea asemenea abateri de la regulă în timpul căţărării, dar astăzi nu se putuse stăpîni. Jiřina nu răspunse la privirea lui. Fireşte, erau pe coardă, şi acolo singurul lucru care contează este mişcarea ce trebuie executată în momentul respectiv. Pe coardă, oamenii sunt legaţi unii de alţii prin vieţile lor.

Ocoli cotul stîncii de-a lungul traversei; acum îl aştepta porţiunea cea mai grea a ascensiunii pe Jehla: surplomba cea mare de sub vîrf. Numai prin coardă mai păstra legătura cu ceilalţi doi alpinişti; de văzut, nu-l mai vedea pe niciunul dintre ei. Se tîrî cu grijă pe sub proeminenţa de gresie care atîrna cam la treizeci de metri deasupra piciorului stîncii.

[11] *Jehla* – ac (cehă).

Cîteva clipe, încercă o senzaţie neplăcută – i se părea că Jiřina desfăşoară mult prea repede coarda, întinsă între nodul de deasupra sînilor ei şi cel de pe pieptul lui: n-o simţea suficient de încordată; dar se strădui să alunge acest gînd. Nu e decît emoţia, de care, pe un traseu atît de periculos, nu e ferit nici cel mai experimentat căţărător, îşi zise, şi se tîrî cu grijă mai departe.

Ajunsese tocmai la locul critic, şi ştia că atîrnă în gol, păstrînd contactul cu stînca doar prin trei puncte de echilibru: cele două degete mari ale picioarelor încălţate în bascheţi şi degetele mîinii stîngi, încleştate ca un cîrlig într-o gaură minusculă de pe muchea surplombei. Cu dreapta, căuta o priză sigură, ca să se poată sprijini şi ca să-şi poată trece centrul de greutate peste muchea stîncii.

Şi chiar în momentul acela simţi – de astă dată fără greş, nu mai era vorbă de emoţie sau de aşa ceva – cum coarda, cu care Patera îl asigura de sus, slăbeşte din ce în ce.

— Tonda! strigă. Tonda! Trage-mă!

Nici gînd ca tensiunea corzii să crească!

— Ce-i cu tine, Tonda, dormi? strigă el în sus, prin ceaţă, şi se lipi cu tot corpul de proeminenţa netedă a surplombei. Îşi dădea prea bine seama ce presiune enormă exercită greutatea corpului său asupra vîrfurilor celor două degete ale mîinii stîngi, încleştate în priza aceea atît de precară.

Deodată, fu cuprins pur şi simplu de panică: coarda, al cărei capăt se pierdea, undeva deasupra sa, în ceaţa rara, începuse să alunece încet în jos, pe muchea rotunjită a surplombei, adunîndu-se într-un ghem încîlcit deasupra pieptului său lipit de peretele de piatră.

— Tonda! răcni el în culmea spaimei. Omule, ai înnebunit?!

Patera nu răspunse. Iar coarda continua să alunece moale, adunîndu-i-se sub bărbie.

— Jiřina, asigură! strigă Bartoš în jos. Nu auzi răspunsul. Fireşte, nici nu era cazul să-i răspundă – omul de jos ştie ce are de făcut, e de-ajuns să simtă că a slăbit coarda, ca s-o treacă pe după cotul stîncii, prin carabiniera de pe clepsidră. Numai că nu simţi nici o mişcare nici în jos; din păcate, nu putea să se uite, ca să se încredinţeze cu ochii lui că în partea aceea coarda e întinsă, că e tot o iluzie, un efect al fricii, faptul că

îşi închipuie că nu e…

În schimb, ghemul de frînghie de pe pieptul lui nu era cîtuşi de puţin o iluzie! Simţi că ameţeşte şi, în clipa următoare, un gînd cumplit îl fulgeră.

— Tonda! strigă Bartoš cu glas gîtuit. Pentru numele lui Dumnezeu, nu fi nebun! Doar n-o să-mi faci una ca asta!

Nici un răspuns. Căderea frînghiei se opri, dar, după aceea, coarda nu se redresa. Bartoš, scăldat de o sudoare rece ca moartea, închise ochii şi îşi concentra întreaga voinţă şi putere. Întinse mîna dreaptă în căutarea unei prize, o întinse pînă la refuz, încît i se păru că şi-a smuls braţul din umăr. Deznădăjduit, îşi tîrşi piciorul drept pînă la o fantă îngustă. Trecu apoi, pe dibuite, şi piciorul stîng. Folosind o tehnică foarte riscantă, se tîrî milimetru cu milimetru peste porţiunea cea mai grea a traseului.

În cele din urmă, atinse cu vîrful degetelor o priză pe partea de sus a surplombei, se sprijini în ea şi, încordîndu-şi toate forţele, îşi făcu vînt peste creasta stîncii. Se afla în siguranţă. Atinsese vîrful Jehla. Rămase, o vreme, întins la pămînt, vlăguit, cu faţa lipită de suprafaţa aspră, erodată, a căciulii de gresie.

Cînd îşi mai recapătă suflul, înălţă capul – şi întreg trupul îi tresări violent, de parcă ar fi atins un fir electric neizolat.

Trăi un moment de spaimă cumplită.

Pe vîrful acela pleşuv, pe platoul de stîncă înconjurat din toate părţile de o prăpastie ameţitoare, îl văzuse pe Antonin Patera, ghemuit, chircit într-o poziţie nefirească, cu capul între genunchi; în spatele său era înfipt pînă la plăsele un cuţit de vînătoare.

Bartoš recunoscu cuţitul: era cuţitul lui, pe care, de dimineaţă, înainte de ascensiune, îl lăsase în cortul din tabără.

De pe vîrful pleşuv al Jehlei, locotenentul Borůvka cerceta cu ochii săi trişti împrejurimile. În afara cadavrului, pe platoul minuscul nu încăpuseră decît el, Bartoš şi o fată care, după cum aflase, se numea Jiřina Fikotová. Ceaţa se risipise, şi de pe Jehla se vedea bine acum creştetul alburiu al cetăţii de stîncă, înălţîndu-se spre bolta cenuşie.

— Prin urmare, cînd v-aţi revenit, aţi strigat-o pe domnişoara Fikotová să urce la dumneavoastră şi totodată l-aţi chemat şi pe domnul

Malát?

— Da, răspunse Bartoš abătut. Am ţinut să rămîn aici, la faţa locului, pentru ca reconstituirea crimei să se poată face în condiţii perfecte; asta, fiindcă nu eu l-am omorît.

— Cuţitul însă e al dumneavoastră?

Bartoš ridică din umeri şi îşi şterse fruntea, care încă mai era transpirată.

— L-am lăsat în cort azi-dimineaţă. Hoţul a putut foarte uşor să-l ia de acolo.

Locotenentul Borůvka se aplecă cu grijă şi se uită în jos, unde, la poalele stîncii, la umbra unor brazi, se aflau colaboratorii săi, care nu mai avuseseră loc pe vîrful pleşuv al turnului de gresie. Cu puţin înainte, el însuşi trebuise să fie tras în sus, cu mare caznă, cu coarda – pe vremuri, cînd făcuse educaţia fizică la şcoală, alpinismul nu figura încă în programa analitică – de către cei doi, dintre care unul era asasinul. Care anume, nu ştia încă.

Locotenentul chibzuia, dar ideile îl ocoleau. Aşa că întrebă la întîmplare:

— Ce s-a întîmplat pe urmă?

— Franta – adică Malát – a venit în fugă din pădurea de pe Belvedere. Corturile noastre sunt instalate ceva mai încolo. I-am strigat de aici să se ducă să vă anunţe pe dumneavoastră.

Locotenentul se uită în direcţia indicată de mîna lui Bartoš. La vreo zece metri de vîrful Jehla şi ceva mai în sus, din peretele abrupt de stîncă se ridica un alt colţ, ascuţit; pe stînca aceea ascuţită se căţărase sergentul major-şef Šinták, care în momentul acela se uita cercetător în jos. Proeminenţa se afla cam la şapte-opt metri deasupra vîrfului Jehla. Făcea şi ea parte din alcătuirea cetăţii de gresie, care, străjuită dintr-o latură de o prăpastie adîncă, era totuşi uşor accesibilă de pe versantul nordic, pe unde se putea urca comod pe poteci de pădure. Turnurile cetăţii de stîncă se înălţau, perfect verticale, chiar din fundul prăpastiei.

Dintre toate aceste formaţiuni geologice, foarte variate, cel mai aproape de Jehla şi cu toate astea fantastic de depărtată, atît lateral cît şi în înălţime, era proeminenţa Belvedere. „Degeaba, medită locotenentul, de acolo e imposibil să sari pînă aici. Ar trebui să fii supraom.”

Se întoarse din nou spre Bartoš.

— Totuşi, e dezagreabil că e cuţitul dumneavoastră…

— S-ar putea, spuse Bartoš, uluitor de calm. Dar nu l-am omorît eu. Doar nu sunt nebun!

Locotenentul Borůvka. Îi aruncă o privire cătrănită.

— Numai că, avînd în vedere împrejurările, sunteţi singurul care ar fi putut s-o facă… rosti el încet.

— Prin urmare, atunci cînd aţi auzit strigătul lui Bartoš, aţi încetat să mai adunaţi vreascuri şi v-aţi îndreptat în goană spre Belvedere?

Locotenentul îl măsură îngîndurat pe bărbatul acela foarte urît, cu nas coroiat, care şedea pe patul de campanie, în faţa lui, îmbrăcat în nişte pantaloni de golf uzaţi, cu bazoane de piele la genunchi.

În cort era aproape întuneric; ploaia bătea darabana pe pînza întinsă.

— Da, zise Malát. De aici şi pînă la Belvedere nu sunt nici cincizeci de metri.

— Şi ce-aţi văzut? Locotenentul cercetă mohorît interiorul spartan al cortului, în care nu se găsea nici un obiect de prisos.

Îi atrase atenţia, fără să ştie de ce, un ghem mare, scă- moşat, de sfoară subţire, obişnuită, aşezat la capul patului.

— Toţi trei se aflau pe vîrful Jehla, spuse Malát. Întîi, am crezut că vreunuia dintre ei i s-a făcut rău şi nu poate cobori pe coardă. Apoi…

— Apoi? întrebă încet locotenentul.

— Apoi, Jiřina mi-a strigat să mă duc după miliţie, fiindcă Tonda a fost… fiindcă Tonda a murit.

Malát lăsă capul în jos şi privi în pămînt.

— Da, făcu locotenentul Borůvka. Sfoara asta la ce o folosiţi?

— La uscatul rufăriei. Acum, primăvara, umblăm mai mult uzi.

— Hm… Locotenentul Borůvka îşi frecă fruntea. N-ar fi fost posibil ca cineva să se fi urcat pe Jehla dimineaţa, înaintea lor, să-l fi aşteptat sus pe primul care ar fi ajuns, să-l fi ucis şi pe urmă să fi coborît pe coardă, de partea cealaltă?

Malát dădu din cap.

— Posibil ar fi. Dar cine s-o facă? Nu sîntem decît noi aici. Ieri, în gară, n-a coborît nimeni în afară de noi. Nici pe şosea n-a venit vreo

maşină. Şi, pe urmă, l-ar fi văzut ei de pe Belvedere, cînd se mai aflau încă sub Jehla.

— Dar să fi sărit de pe Belvedere pe Jehla?

— E o prostie, respinse Malát ideea, hotărît. Şi chiar dacă am admite – cum ar fi sărit îndărăt? Diferenţa de altitudine e de vreo zece metri!

— Aşa este… Locotenentul privi din nou, îngîndurat, ghemul de sfoară şi îşi reprezenta Jehla, proeminenţa Belvedere şi prăpastia ce se căsca dedesubtul lor. Simţi cum i se învîrte capul. Aşa este… repetă. Evident, e o prostie. Îi veni o idee, dar, în primul moment, se sfii s-o formuleze cu glas tare. Îşi luă totuşi inima în dinţi:

— Şi ce părere aveţi… să fi aruncat cuţitul?

Nu-i fu greu să citească în ochii lui Malát batjocura.

— Păi… făcu alpinistul cel urît, mi-ar place şi mie să fiu în stare de asemenea ispravă. Orice circ din lume m-ar angaja pe bani grei!

Locotenentul se ruşina, prefăcîndu-se că se cufundă în- tr-o meditaţie adîncă.

Că e o prostie, îşi dădu încă o dată seama peste cîteva minute, cînd urcă pe Belvedere împreună cu Bartoš. Vîrful Jehla era într-adevăr înspăimîntător de departe, mult dedesubtul lor, iar sub el se mai căsca şi o prăpastie de aproape treizeci de metri. În vale, se vedea covorul negru format de creştetele împreunate ale molizilor.

Locotenentul se smulse din meditaţie – de data asta nu se prefăcuse – şi întrebă:

— Eraţi prieten bun cu Patera?

Bartoš nu răspunse.

— Parcă aşa spuneaţi?

Bartoš ridică privirea şi şi-o aţinti în ochii locotenentului.

— Ştiţi ce, tovarăşe locotenent, tot o să aflaţi, aşa că mai bine să vă spun eu…

Locotenentul dădu aprobator din cap.

— Am fost mai demult prieteni. Pînă în ziua cînd a început să urce Jiřina cu noi. Înţelegeţi?

Bătrînul criminalist aprobă din nou din cap. Întrebă încet:

— Vă daţi seama, cred, că îmi oferiţi un mobil pentru crimă?

— Da, spuse Bartoš. Dar nu sunt nebun. Dacă aş fi vrut să-i vin de hac, i-aş fi dat brînci de pe o stîncă, şi s-ar fi crezut că a căzut singyjr.. Aici aş fi avut mii de prilejuri.

— Numai că, atunci, cînd cade de pe stîncă un alpinist încercat, lucrul devine suspect.

Bartoš făcu o grimasă.

— Şi nu e mai suspect cînd e găsit cu un cuţit înfipt în spate pe vîrful Jehla, unde nimeni nu poate ajunge fără să fie văzut de ceilalţi?

— Ba este, admise locotenentul şi tăcu. Apoi adăugă: în plus, organele de anchetă sunt puse în derută. Poate că tocmai pe asta a mizat asasinul…

— La rîndul meu, şi eu am crezut… Bartoš lăsă fraza neterminată.

— Ce aţi crezut?

— Păi… cînd Tonda nu m-a mai tras, mi-am închipuit că…

— Ce anume?

— Că vrea să mă omoare. Că ar putea să taie coarda şi pe urmă să declare că s-a rupt. Mi-am pierdut capul cu totul. Mai mult, mi s-a părut că nici Jiřina nu mă mai asigură. Am strigat-o să…

— Şi ea ce-a făcut? V-a asigurat?

— Da. Cred că da.

— Dar nu sunteţi sigur?

— Nu pot fi sigur. Nu o vedeam.

— De fapt, în ce fel trebuia să vă asigure? De jos? Nu văd cum s-ar putea…

— Se poate: prin carabiniera de pe clepsidră Aş fi rămas atîrnat de carabinieră.

— O carabinieră din astea nu se poate rupe?

— Greu, spuse Bartoš. Iar dacă… îşi încreţi fi urnea Apoi continuă: Vă daţi seama ce s-ar fi putut întîmpla?

— Ce anume?

Bartoš îşi muşcă buza.

— Gîndiţi-vă!

Locotenentul se gîndi cîteva clipe, Privi trist în ochii lui Bartoš.

— Domnişoara Fikotová s-ar fi putut prăbuşi o dată cu dumneavoastră, nu-i aşa?

— Exact. De aceea am şi gonit pe loc din minte gîndul că Patera ar vrea să mă omoare. De ce ar fi pus şi viaţa ei în pericol?

— Fireşte, în măsura în care, zise bătrînul criminalist, posomorit, în măsura în care ea vă asigura cu adevărat. Pe cînd dacă ar fi avut grijă ca frînghia… dacă ar fi dezdegat-o, să zicem…

Bartoš dădu să spună ceva, dar nu izbuti să emită decît un sunet răguşit, nedesluşit. Tuşi şi reluă:

— De ce ar fi făcut-o?

— Nu ştiu, zise locotenentul, cu un glas încărcat de amărăciune. Poate ştiţi dumneavoastră?

Bartoš înghiţi în sec şi plecă ochii. Locotenentul se duse pînă în marginea Belvederei şi se uită în jos. De obicei nu ameţea uşor, dar cînd privi copacii înalţi din vale, prizăriţi undeva în adîncimea aceea cumplită, simţi că i se face rău.

— Aceea ce e? întrebă el arătînd cu mîna un fel de belciug de metal înfipt în vîrful platformei de stîncă pe care se aflau.

Bartoš se uită şi el.

— O carabinieră. Prin ea se trece coarda, şi…

Se întrerupse. Îl privi lung pe locotenent.

— Şi, ce?

— Nimic… făcu iute Bartoš. Treci prin ea coarda, o arunci jos pe stîncă şi îţi dai drumul pe ea. Mă gîndeam însă ce caută aici o carabinieră?

— De ce?

— Fiindcă asta e o stîncă laterală. Dacă cineva s-ar căţăra totuşi pe ea – şi, după cîte ştiu, nu se caţără nimeni – n-ar avea nevoie să coboare cu coarda. Poate ajunge jos pe poteca din pădure. Pe-acolo, vedeţi?

Arătă în jos. La cincisprezece metri dedesubtul lor, pe povîrniş, şerpuia o cărăruie.

— Poate ca s-a antrenat cineva aici pentru coborîrea pe coardă. Înainte de a îndrăzni să se caţere pe un traseu mai greu.

— Doar aşa, admise Bartoš. Deşi nu e un loc ideal pentru un asemenea antrenament. Dacă treci coarda prin carabiniera asta, coarda atîrnă drept în jos.

— Şi asta nu e bine?

— Nici rău nu e. Numai că nu e o coborîre tipică. La coborîrea cu coarda, trebuie să înveţi sa te propteşti cu picioarele în stîncă. Aici n-ai cum.

Locotenentul căzu pe gînduri. Pe vîrful Jehla, muncea din greu un fotograf rotofei, pe nume Káně. Îl trăseseră sus doi alpinişti din echipa locală, chemaţi într-ajutor, din prima clipă, de oamenii locotenentului. Alpiniştii atîrnau acum pe corzi, de o parte şi de alta a turnului de stîncă, pentru ca fotograful să aibă destul loc să fotografieze cadavrul. Stăteau agăţaţi de carabiniere şi se sprijineau cu picioarele de marginea minusculului platou de pe vîrful Jehla. Era un tabolu fantastic, aproape ireal. Locotenentul avea senzaţia că visează şi îşi zicea că ar fi timpul să se trezească, fiindcă altfel nu va afla niciodată cum a procedat Bartoš. Sau Fikotová. Duse binoclul la ochi şi începu să cerceteze pereţii cenuşii, netezi ai Jehlei, de jos în sus, pînă ajunse chiar sub vîrf.

— Din partea asta nu te poţi urca? întrebă.

— Pe panta vestică? Bartoš clătină din cap. Credeţi că în timp ce noi urcam peretele estic, asasinul ar fi putut?… Nu! E cu-neputinţă.

— De ce?

— Pur şi simplu depăşeşte puterile omeneşti. E un perete de aproape zece metri, neted, şi în plus formează şi o surplombă. Ar trebui să baţi din jumătate în jumătate de metru cîte un piton. Ăsta nici n-ar mai fi alpinism, ci acrobaţie. În afară de asta, nu văd niciun piton.

— Nici eu, zise locotenentul. Cînd te caţeri pe Jehla pe peretele estic, căţărătorii se văd de aici?

— Nu.

— Şi nici ei nu pot vedea încoace?

— Nici ei. Se caţără, pe tot traseul, pe peretele estic, care le ascunde vederea.

— Aha! Locotenentul cercetă încă o dată peretele prin binoclu. Ce-i acolo? întrebă. Un fel de coloană din gresie…

— Unde? Deasupra traversei? Aceea e clepsidra, spuse Bartoš. Seamănă cu o clepsidră, de aceea i se spune aşa. Protuberante dintr-acestea se găsesc, peste tot unde roca e formată din gresie. După unele teorii, s-au constituit pe vremurile cînd locurile acestea erau acoperite de apă, din cauza viitorilor masive. Pentru noi, constituie puncte ideale

de asigurare.,

Locotenentul privi cu atenţie clepsidra ce pe Jehla. Cîtva timp, stătu să-şi reprezinte marea aceea dinainte de dilu viu, înţepată din loc în loc de căciulile acelea primitive de gresie, printre care înotau saurieni croiţi după modelul monstrului din Loch Ness[12]… Trebui să facă un efort ca să-şi întoarcă gîndurile de la fantezie la realitate. Degeaba, realitatea însăşi i se înfăţişa prea puţin reală! Clepsidra se afla chiar sub vîrful turlei, şi dedesubtul ei, în stîncă, se întindea o fisură orizontală, formînd ceea ce Bartoš numea o traversă.

— Dumneavoastră susţineţi că e cu neputinţă să te caţeri din partea asta pînă la clepsidră? întrebarea ascundea o capcană.

— Categoric, nu!

— Şi nu s-ar putea – locotenentul se uită cu o privire piezişă la omul de alături – să fie ocolită într-un fel stînca, cam la înălţimea traversei, sau chiar pe ea, din partea de est spre cea de vest?

Bartoš îi aruncă o privire fulgerătoare.

— Vreţi să spuneţi, dacă se poate traversa de pe peretele estic?…

— În termeni de specialitate, cam aşa ar suna.

Bartoš căzu pe gînduri. Era vădit că ideea locotenentului îl surprinsese. Surprinderea ce i se citea pe iaţă se preschimbă într-o nelinişte vie.

— N-am auzit niciodată să fi încercat cineva. Nu ştiu sigur, dar am impresia că, după cotul stîncii, traversa dispare…

— Dar nu ştiţi cu siguranţă? Şi imposibil n-ar fi totuşi?

— Ar fi fantastic de riscant. Şi ea, singură… Se opri brusc.

— Ce-aţi vrut să spuneţi?

— Nimic, zise iute Bartoš. Iată ce este, tovarăşe locotenent, astea sunt stînci de antrenament. Toate traseele cît de cît posibile au fost urcate şi răsurcate…

— Aşa?… Locotenentul îşi dădea seama că Bartoš se luptă cu o anume bănuială, pe care se forţa s-o respingă. Ştia despre ce bănuială era vorba, cu toate acestea întrebă: Aşa că… Făcu o pauză. Bartoš îţi ţinea răsuflarea. Prin urmare, şi domnul Malát, să zicem, cunoaşte toate

[12] Loch Ness – lac în Scoţia, legat de o legendă care spune că în apele sale vieţuieşte un monstru marin

traseele posibile?

Bartoš răsuflă uşurat. Răspunse, şi aproape că zîmbea acum:

— Malát? Nu ştiu dacă Malát le cunoaşte. Dar chiar dacă am admite că un acrobat a ajuns pe Jehla de pe peretele vestic – zîmbetul i se accentuase între timp – în niciun caz nu poate fi vorba de Malát…

— De ce nu?

— Fiindcă e un mototol fără pereche, cel mai puţin înzestrat dintre toţi oamenii cîţi au pus vreodată mîna pe coardă, explică Bartoš binevoitor. Reuşeşte cel mult o ascensiune de gradul trei, şi chiar şi atunci suntem nevoiţi, practic, să-l tragem noi.

— Dacă-i aşa, de ce se încăpăţînează să se caţere pe stînci?

Bartoš făcu o grimasă şi ridică din umeri.

— Nu ştiu. Probabil că îl atrage totuşi ceva. Ce anume, nu-mi dau seama, în nici un caz stîncile…

Locotenentul îl învălui într-o privire lungă şi scrutătoare, pînă ce alpinistul simţi din nou neliniştea de adineaori.

— De fapt, nu la peretele vestic mă gîndeam, reluă bătrînul criminalist. Mă întrebam dacă Malát n-ar fi putut să se caţere, în urma voastră, pe peretele estic, şi anume atunci cînd voi vă aflaţi pe ultima porţiune, cea mai grea. Chiar voi spuneaţi că, acolo, n-ai răgazul să te uiţi în jos. După care a trecut de-a lungul traversei, spre clepsidră, pe peretele vestic şi…

Bartoš negă hotărît, clătinînd din cap.

— Teoretic, însă ar fi posibil?

— Nu, nici teoretic.

— Nu?…

— Nu. Căci pe traversă ar fi trebuit să se caţere de pe poliţa de unde începe urcuşul surplombei de sub vîrf. Or, acolo se găsea Jiřina, care mă asigura pe mine. Aşa că Malát ar fi trebuit întîi să aştepte să treacă şi Jiřina după cot, iar între timp cu ajunsesem sus, unde l-am găsit pe Patera mort.

Locotenentul căzu din nou pe gînduri. Nu era atît de naiv ca să nu-şi fi dat seama din capul locului ce posibilităţi reduse ar fi avut un căţărător care ar fi urcat pe ascuns în urma celor trei să săvîrşească crima, şi dacă le analizase totuşi, o făcuse dintr-un motiv anume. Din

acelaşi motiv pentru care întrebă acum:

— Cam cît a durat traversarea ultimei porţiuni? Mă gîndesc la porţiunea de la cotitură, de unde aţi pierdut-o din ochi pe domnişoara Fikotová, şi pînă sus, unde aţi găsit cadavrul?

Bartoš îşi pierdu cumpătul şi de astă dată.

— N-aş putea să vă spun. Îmi pierdusem controlul nervilor.

— Măcar cu aproximaţie.

— Zău că nu ştiu. Mi s-a părut o veşnicie, dar probabil că n-a durat mai mult de cîteva minute.

Locotenentul se aplecă spre el. Întrebă insinuant:

— Dar de-ajuns de mult ca, în timpul ăsta, să se poată trece de pe peretele estic pe cel vestic?

Bartoš lăsă capul în jos şi păli.

— Deci pe Jehla aţi pornit dumneavoastră trei, fiindcă e o ascensiune prea grea pentru domnul Malát?

— Prea grea, într-adevăr, încuviinţă domnişoara Fikotová. Franta e un mototol fără pereche.

— Se întîmplă des să-l lăsaţi în tabără, să pregătească masa?

— Aproape de fiecare dată. Domnişoara Fikotová izbucni în rîs. Hotărît lucru, se pricepe mai bine la gătit decît la căţărat, şi pe noi nu ne amuză să facem gradele doi şi trei, care îi stau lui în putere să le facă.

Locotenentul privi în jur. În cortul domnişoarei Fikotová domnea o dezordine cumplită. Ea, în schimb, era perfect pusă la punct. Cu toate că purta încă pantaloni de alpinist, apucase să se fardeze şi din ochii ei rimelaţi adia înspre locotenent o undă de răceală. Ca urmare, el îşi spuse că, în ciuda atracţiei pe care, de la o vreme încoace, o exercitau asupră-i domnişoarele de soiul ăsta – şi, printre acestea, cu deosebire una îmbrăcată în halat de pînză – cu blondina asta, mai mult ca sigur, n-ar încerca să lege nişte relaţii în afara celor de serviciu… Nu fără părere de rău, recunoscu în sinea lui că pînă acum nu dovedise un curaj mai mare nici în ce o priveşte pe subalterna sa, atît de supusă şi de binevoitoare, pe care, nu demult, o văzuse, la baie, *în natura.* Îl năpădi un val de tristeţe. Întrebă morocănos;

— Victima vă iubea?

Domnişoara ridică din umeri, cu un calm desăvîrşit.
— Da.
Moartea iubitului ei nu părea s-o fi impresionat prea tare.
— Şi domnul Bartoš?
O nouă ridicare din umeri.
— Ce vină am eu? După cîte ştiu, dragostea nu e pasibilă de pedeapsă…
— Nu, într-adevăr. Poate că e o lacună a codului penal, spuse locotenentul, cu vădită amărăciune. Dar domnul Malát?
Ochii negri ai frumuseţii aceleia îngheţate se fixară nedumeriţi asupră-i.
— Domnul Malát?
— Vă iubeşte şi el?
Domnişoara înălţă sprîncenele.
— Franta? Păi… făcu ea rar, dacă vreţi să spuneţi că-mi dădea tîrcoale, atunci da. Numai că cu…
— Dumneavoastră nu-l iubiţi?
— Fireşte că nu.
— Dar pe Bartoš îl iubiţi?
Domnişoara plecă privirea. Tăcu o clipă. Apoi spuse:
— Nu sunt sigură. Dar nu-mi este antipatic.
— Şi Patera?
Tăcere.
— Nici el nu vă era antipatic?
Dădu din cap şi buclele platinate îi căzură peste ochi.
— Cum să vă spun? Mi-era greu să mă hotărăsc. Asta se întîmplă adesea. Dumneavoastră nu vi s-a întîmplat niciodată?
Locotenentul coborî, vinovat, privirea. Se gîndi totuşi că nehotărîrile sale nu din asemenea dileme izvorăsc. Zise:
— Între Bartoš şi Patera s-a ajuns vreodată, din cauza asta, la vreo…
Tăcu.
— Vreţi să spuneţi, dacă s-au certat din cauza mea, spuse domnişoara Fikotová calmă. Da. S-au certat. Apoi adăugă, pe un ton de mironosiţă: Nici nu ştiţi ce nenorocită am fost. Nu ştiam ce să fac.
— Şi cu toate astea, executaţi împreună escaladări primejdioase?

— La coardă disputele personale sunt lăsate deoparte, răspunse domnişoara, citind parcă dintr-un manual de alpinism. Singurul lucru de care trebuie să se ţină seamă este sacrificiul camaraderesc.

Locotenentul nu scăpă prilejul:

— Dacă-i aşa, de ce nu i-aţi răspuns domnului Bartoš, cînd v-a strigat să-l asiguraţi?

Blonda tresări.

— De unde ştiţi?

— Mi-a spus el.

Fikotová se linişti şi îşi reluă figura arogantă:

— Fiindcă l-am asigurat. Ce nevoie aveam să-i răspund? Orice începător vă poate spune că pe stîncă nu se vorbeşte. Decît strictul necesar.

— Hm, făcu locotenentul. Cam cît i-a trebuit domnului Bartoš ca să străbată ultima porţiune?

— Grozav de mult. Pot să vă spun că mi-a pus nervii la încercare…

— Cam cît, totuşi? Cinci minute?

— Cel puţin. Aş zice, mai degrabă zece. În asemenea ocazii pierzi noţiunea timpului.

Bunăvoinţa excesivă a fetei îi displăcu locotenentului. Pe de altă parte, îi dădea de bănuit faptul că Bartoš se eschivase să-i dea această informaţie, pe care ea acum i-o oferea cu atîta promptitudine. Se posomorî şi, pentru a doua oară în ziua aceea, avu senzaţia că totul nu e decît un vis şi că nu va putea dezlega enigma niciodată. Ca variaţie, recurse la un şoc psihologic:

— În cît timp poate fi dezlegat nodul de pe piept al coardei?

Fie că domnişoara juca teatru, fie că realmente nu înţelesese despre ce era vorba.

— Se dezleagă imediat, spuse ea. De ce mă întrebaţi?

— Ca să ştiu, răspunse locotenentul, şi fiindcă frumoasa alpinistă, care rămăsese perplexă, nu dădea semne că ar vrea să vorbească, întrebă: De obicei, cunoaşteţi dinainte programul de escaladări? În ce zi vă veţi căţăra pe cutare stîncă?

— De obicei, da, spuse domnişoara. Nu întotdeauna.

— Dar că azi veţi urca pe Jehla ştiaţi?

— Da, ştiam. Ne propusesem să-l facem duminica trecută, dar, în ultimul moment, Tonda… domnul Patera n-a putut, aşa că…

— De cît timp ştiaţi?

— Jehla e una dintre cele mai grele stînci de pe aici, răspunse domnişoara. Reprezintă gradul cel mai înalt de dificultate. Ne-am antrenat toată vara ca să-l facem.

— Aha, mormăi locotenentul şi schimbă pe nesimţite subiectul. Încă ceva: ceilalţi doi ştiau despre Malát?

Şi de data asta domnişoara se făcu că nu pricepe. Dar locotenentul nu se lăsă amăgit.

— Ce să ştie? zise ea.

— Că, aşa cum spuneaţi, vă dă tîrcoale?

— Păi, ştia toată lumea, spuse ea dispreţuitoare. Numai că nimeni nu-l lua pe Franta în serios.

— Prin urmare, nimeni n-a avut vreun conflict cu el?

— Ce idee! Cu Frantik?!

Pronunţă numele exact aşa cum, în epoca îndepărtatei sale copilării, pe vremea cînd era un elev timid, predispus la obezitate, în clasa a IV-a de liceu, locotenentul îşi auzise propriul nume rostit de buzele unei fete cu părul bălai… Afrontul n-avea să-l uite niciodată.

— Toţi îşi băteau joc de el, adăugă fata.

— Şi Patera, şi Bartoš?

— Ei doi mai rău ca oricine! Cîte n-a avut de îndurat, bietul de el, din partea lor!

— Dar din partea dumneavoastră? întrebă bătrînul criminalist cu glasul coborît.

În semiobscuritatea cortului, chipul domnişoarei se întunecă uşor.

Apoi ridică încă o dată din umeri şi buzele i se schimonosiră într-un arc dispreţuitor.

— După cîte ştiu, nici ironia nu e pasibilă de pedeapsă…

— Nu, zise locotenentul posomorît. Din păcate, nu.

— Dar de ce? întrebă, exasperat, adjutantul Málek. Locotenentul Borůvka se lăsă greoi pe un bolovan, la umbra pe care o aruncau pe fundul prăpastiei turlele de gresie.

— Asta nu ştiu, zise. Cel puţin deocamdată. Tot ce ştiu în clipa de faţă este că putea s-o facă şi, mai ales, ştiu cum ar fi putut s-o facă. După ce Bartoš a trecut de cot, s-a dezlegat din coardă, a înaintat pe peretele vestic pînă la clepsidră, l-a ucis pe Patera, s-a întors şi s-a legat la loc.

— Dar de ce?

Málek aproape că striga.

— Pentru moment, trebuie să ne declarăm mulţumiţi că putem da un răspuns satisfăcător la două întrebări: Cine şi cum?

— În cazul lui Bartoš, putem da un răspuns satisfăcător la toate trei întrebările, spuse adjutantul. Inclusiv la de ce? Şi toate trei răspunsurile sunt infinit mai plauzibile.

— Numai că, luate împreună, nu fac nici două parale, spuse tăios locotenentul şi-şi dădu capul pe spate. Deasupra vîrfului, se rotea în zbor planat o pasăre pe care problema aceea de esenţă strict umană n-o interesa cîtuşi de puţin. Probabil că ea cunoaşte adevărul, îi trecu locotenentului prin minte, şi se poartă în consecinţă. Pasărea se aşeză liniştită pe traversa fatală şi slobozi ceva – de la depărtarea aceea, locotenentului îi fu greu să deosebească dacă din cioc sau din altă parte – care căzu, cu un plescăit, la doi paşi de Málek. Adjutantul se uită într-acolo şi scuiipă.

— De ce nu fac nici două parale? întrebă el furios, în ultima vreme, luase obiceiul să se răstească la superiorul său, şi încă n-ajunsese să fie conştient din ce cauză. Noroc că bătrînul criminalist nu era supărăcios de felul său.

— Doar nu se baza pe faptul că n-o să-l bănuim numai fiindcă el e cel mai suspect dintre toţi, spuse locotenentul. Asta nu e roman poliţist…

— Ştiu eu?! făcu morocănos adjutantul şi se uită şi el în sus, spre cerul care începea să se coloreze în albastru. Ceaţa şi norii se risipiseră. Mai că îmi vine să cred că suntem… Tăcu, apoi spuse: Chiar dac-ar fi aşa… Fikotová tot trebuia să aibă un motiv. Şi nu are…

— Sau nu-l cunoaştem noi. Parcă poţi să ştii ce-i în capul unei femei? …

Málek îi aruncă o privire bănuitoare şi locotenentul se grăbi să

adauge:

— Erau un triunghi clasic… Chestie încurcată, şi mă întreb cine ne va ajuta s-o descurăm? Oftă. Cheamă-l încă o dată pe Malát.

Îl măsură îndelung pe bărbatul negricios şi urît, înainte de a-i adresa prima întrebare:

— Iată despre ce e vorba, domnule Malát: cred că ştiţi că cei doi – victima şi Bartoš – erau rivali?

— Din cauza Jiřinei, vreţi să spuneţi? întrebă, la rîndui lui, Malát calm.

— Da. Mi-aţi putea spune pe care dintre ei îl prefera?

— Asta nu ştiu.

Malát se posomorî, sau cel puţin aşa i se păru locotenentului.

— Cred că trăia cu amîndoi.

— Dar ei, Bartoš şi Patera, mai aveau, cum se zice, şi vreo altă legătură?

— Asta nu ştiu. Posibil.

— Ce vă face să credeţi?

— Patera avea succes la femei.

Răsunase cumva o umbră de invidie în aceste cuvinte? Locotenentul n-ar fi putut jura.

— Şi Bartoš? întrebă.

— Poate că şi el. Nu ştiu. Nu mă interesau chestiile astea.

— Totuşi, nu excludeţi această posibilitate? Vreau să spun, în ce-l priveşte pe Bartoš?

Malát căzu pe gînduri.

— Mai degrabă Patera, spuse.

— Avea, cum se spune, faimă de Don Juan?

— Nici măcar. Dar Bartoš ţinea mai mult la ea.

Acum, în glasul bărbatului negricios răsunase limpede un accent de melancolie.

Locotenentul întrebă iute:

— Şi nu aveţi impresia că ea, în consecinţă, ţinea mai mult la Patera?

— Poate, făcu nesigur Malát. Tot ce pot să vă spun este că, după părerea mea, se culca cu amîndoi.

— Da, mi-aţi mai spus. Şi că, probabil, Patera mai avea şi alte femei.

Malát ridică brusc privirea.

— N-am spus asta!

— Dar n-aţi exclus această posibilitate.

— Nu e adevărat.

— Vă mulţumesc. Puteţi să vă înapoiaţi în cort, zise locotenentul Borůvka mohorît şi se întoarse spre Málek.

În continuare, împărţi o scrie de instrucţiuni complicate, Şi, la vreo oră după aceea, se afla iarăşi pe Belvedere, alături de blonda aceea glacială, care, chiar şi în pantaloni cîrpiţi, reuşea să-l facă să i se usuce gîtul de tulburare. Sub ei, pe vîrfui Jehla, se afla adjutantul Málek, cu cronometrul în mînă. Lîngă el stăteau doi tineri din echipa de alpinism, cu coardele peste umăr, asigurîndu-l pe un al treilea, care nu putea fi văzut de pe Belvedere.

— Cel din stînga, spuse morocănos Borůvka, îl asigură pe bărbatul care se caţără pe marea surplombă de sub vîrf, pe traseul urmat de Bartoš. Cel din dreapta îl asigură pe al doilea bărbat, care… Tăcu.

— Zău? făcu blonda. Care mă reprezintă pe mine?

Locotenentul se uită la ea.

— Exact, zise şi apoi strigă către Málek: Putem începe!

Glasul lui Málek răsună de undeva din adîncuri:

— Gata?

Alte două voci îi răspunseră din abis:

— Gata!

Pînă aici, fata urmărise calmă toate acele pregătiri. Dar muşchii obrajilor catifelaţi i se încordară.

— Atunci, pe locuri – fiţi gata – start! ordonă Málek, ca şi cum ar fi fost la un concurs de atletism, şi apăsă pe butonul cronometrului. Locotenentul se uită spre blondă.

— Cel dintîi urmează traseul lui Bartoš – în clipa asta a ajuns probabil după cot, aşa că nu vă… vreau să spun, nu-i vede pe cel care joacă rolul dumneavoastră… în schimb, noi o să vedem numaidecît.

Făcu o pauză.

Frumoasa alpinistă începuse să dea semne de nervozitate.

— Ce-o să vedem?

— O să vedeţi… îşi îngădui locotenentul un joc de cuvinte şi duse la ochi un binoclu care nu-i slujea la nimic, întrucît se vedea foarte bine şi cu ochiul liber. Dar nici cu totul inutil nu era binoclul; ascundea ochii locotenentului şi, din umbra lui, o putea urmări neobservat pe fata de lîngă el…

Aceasta îşi aţintise, încordată, privirea asupra stîncii şi tot nu pricepea ce se întîmplă. Sau se prefăcea că nu pricepe. Dar cînd, în sfîrşit, pe chipul ei apăru o expresie de groază, aceasta nu păru să fie cîtuşi de puţin simulată.

— Dar… zise ea gîfîind, dar…

Locotenentul renunţă la binoclu. Chiar şi fără el, îl vedea perfect pe tînărul din echipa de alpinism care traversa agil, şi în chip vădit fără nicio dificultate, peretele sudic, spre clepsidră.

— De ce aş fi făcut-o?! Fata gîfîia, scuturată de groaza.

— Asta nu ştiu, zise locotenentul. Nu pretind că aş înţelege cum îşi motivează femeile acţiunile, adăugă el, şi în tonul lui se putea deosebi un accent de sinceritate.

Domnişoara îl repezi:

— Nu puteam avea niciun fel de motive. Nici feminine, nici masculine!

Tînărul, care biruise cu atîta uşurinţă dificultăţile – atîtea cîte or fi fost – ale traversării spre clepsidră, ajunsese între timp pe peretele vestic.

— Doamne sfinte! făcu fata. Şi de ce aş fi făcut-o aici?

Cu un asemenea risc! Cînd aş fi putut foarte bine să-i presar în tabără ceva în ceai……

— Poate că riscul nici n-a fost atît de mare. Priviţi!

Fata privi.

Tînărul alpinist se prinse de clepsidră şi se caţără agil şi fără nicio dificultate pe vîrful Jehla. Acolo, cu o gestică melodramatică, mimă scena omorului.

Málek apăsă pe butonul cronometrului şi se întoarse cu faţa spre Belvedere.

— Două minute, şaptesprezece secunde! strigă el triumfător.

— Cum a mers? strigă locotenentul către tînărul de pe vîrf.

— Minunat! Ar merge chiar şi fără coardă!

— Şi celălalt? îl întrebă locotenentul pe Málek.

Adjutantul se aplecă cu grijă peste marginea stîncii.

— E cam la jumătatea traseului, răspunse. N-a trecut încă peste surplombă.

— Şi ştie că îl asigurăm, spuse locotenentul şi se întoarse spre fată, care era palidă, mai palidă chiar decît frumosul ei păr platinat.

— Două minute, şaptesprezece la dus, cîteva secunde crima, două minute şaptesprezece la întors. Şi celălalt e abia la jumătatea drumului. Nici măcar la jumătatea drumului.

— Dar de ce? rosti, răguşit şi stins, fata. Spuneţi-mi, de ce?!

Fu dusă de acolo, pradă unei uşoare crize de isterie, care îi altera în bună măsură frumuseţea, şi locotenentul căzu pe gînduri. Cercetă încă o dată din priviri cetatea de piatră, care se înfăţişa tăcută, tainică şi, s-ar putea spune, înfricoşătoare. De pe vîrful Jehla, alpiniştii începuseră să coboare, atîrnaţi de corzi. Soarele se lăsa spre apus şi învăluia scena, şi aşa destul de fantomatică, într-o lumină ce aducefa cu nuanţa de roşu a sîngelui.

O dată mai mult, locotenentul avu senzaţia că totul nu e decît un vis.

Nu se putea declara satisfăcut. Deşi reconstituirea se desfăşurase exact după prevederile sale, nu se putea declara satisfăcut. Se întoarse. De partea cealaltă, dincolo de Belvedere, se înălţa o altă stîncă, şi mai înaltă, aducînd la aspect cu un deget negru ridicat ameninţător spre soarele sîngeriu. Sau cu un semn de exclamare răsturnat şi cu punctul roşu, fu ispitit locotenentul de o altă comparaţie:

Deodată înlemni.

În mintea lui, o idee se lega fulgerător de altă idee, întreţesîndu-se laolaltă. Încă neclar, confuz încă, dar simţea dezlegarea aproape.

Se răsuci iute şi răcni:

— Aduceţi-l încoace pe Bartoš!

— Vreţi să-mi spuneţi ce-i asta? şi locotenentul indică semnul de exclamare răsturnat.

— Asta? Căpăţîna, murmură Bartoš. Gradul unu.

— Gradul unu?

— Gradul cel mai mic de dificultate. Poate fi urcată, fără echipament, de orice turist.

— Ce vorbiţi! O stîncă înaltă ca asta!

— Nu e nicio legătură între dificultate şi înălţime, spuse, sec şi dispreţuitor, Bartoš.

— Şi tot fără echipament poate fi şi coborîtă?

— Bineînţeles. Dar e mai bine cu coarda. Pitonul există, îl vedeţi? spuse Bartoš, apoi izbucni: Tovarăşe locotenent, ascultaţi-mă, sunt convins că n-a făcut-o Jiřina. Eu…

— Hai să vedem, îl întrerupse bătrînul criminalist. Credeţi că aş putea urca pînă acolo? Pe vremuri, am fost profesor de gimnastică, dar…

— Acolo poate urca oricine, spuse nerăbdător Bartoš. Dar Jiřina…

Locotenentul se şi îndepărtase însă, străbătînd cu paşi apăsaţi platoul.

Bartoš avusese dreptate. De pe versantul vestic, din partea opusă Belvederei, ducea pînă sus pe Căpăţînă un drum turistic abrupt, anevoios, dar nu de neînvins. Se căţărară cu toţii pînă sus, gîfîind. În faţa lor se deschise priveliştea ireală a Jehlei, ghemuită şi parcă stînd la pîndă, ceva mai jos de proeminenţa întricoşăioarc a Belvederei. Vîrful Jehla era roşu ca sîngele. Efectul se datora însă exclusiv soarelui.

Locotenentul scrută vîrful. Deosebi traversa şi formaţiunea de rocă numită de Bartoš clepsidră. Proiectat pe cerul trandafiriu-albastru al asfinţitului, se distingea limpede şi belciugul negru al pitonului pentru coardă, bătut, fără nicio raţiune, în punctul cel mai ridicat de pe Belvedere.

— Acum, arataţi-mi cum se coboară cu coarda, zise locotenentul şi aruncă din spinare coarda, pe care avuseseră grijă s-o ia în acea plimbare turistică. Ascultînd indicaţiile lui Bartoš, locotenentul trecu coarda prin carabinieră şi apoi şi-o răsuci pe sub coapsa dreaptă şi peste umărul stîng. Se încredinţă coardei, îşi dădu drumul prudent, şi, ţinînd seama de corpolenţa sa, cu destulă agilitate, peste marginea rotunjită a stîncii. Nu era chiar aşa de greu. Îşi propti cu toată puterea picioarele de

peretele stîncos, şi, ori de cîte ori constata că a ajuns la distanţa maximă de perete, se lăsa să alunece cîte un pic pe coardă. Reuşi să coboare astfel, de-a lungul stîncii, pe o distanţă foarte mare. Un sentiment destul de nelogic de siguranţă deplină şi de libertate absolută pusese stăpînire pe el. Dar ştia prea bine că nu e decît cunoscutul miraj al înălţimilor, pe care-l încearcă toţi alpiniştii. Cînd ajunse destul de jos sub vîrful Căpăţînei, privi, peste umăr, spre Jehla. Şi cu toate că văzu ceea ce ştiuse dinainte că va vedea în clipa aceea, sau cel puţin ceea ce aşteptase să vadă, se sperie atît de tare, încît alunecă, pînă jos, pe coardă, mult mai rapid decît s-ar fi cuvenit, şi palmele îl usturau.

După aceea, stătu închis, mai bine de o jumătate de oră, în „Volga" cu tînărul din echipa de alpinism. Între timp, îl trimisese pe sergentul-major-şef Šinták în cortul în care erau păziţi Bartoš şi Malát, ca să-i aducă ghemul de sfoară de pe patul de campanie. Cînd sergentul-major-şef se întoarse, luă sfoara şi se făcu nevăzut împreună cu tînărul din echipa de alpinism în labirintul de stînci.

Lipsiră destul de mult şi locotenentul se întoarse singur. Îşi strecură capul în cortul în care şedeau posomorîţi participanţii în viaţă la tragedia de pe Jehla, păziţi de sergentul major-şef şi de alţi doi miliţieni, şi li se adresă scurt:

— Veniţi cu mine!

Fikotová, Bartoš şi Malát ieşiră din cort şi, însoţiţi de cei doi miliţieni, porniră pe cărare, în urma locotenentului.

Cărarea ducea printr-o pădure deasă de molizi şi, după vreot cincizeci de metri, dădea pe platoul stîncos de unde, din întunericul pădurii, răsărea Belvedere, dominînd podişul multicolor peste care se lăsase scara. Acolo se opriră; sub ei, priveliştea era alcătuită din vîrfuri stîncoase. Adjutantul Málek îşi făcu şi el apariţia, ieşind din tufăriş.

— Priviţi! îi îndemnă locotenentul şi arătă prăpastia. De carabiniera din vîrful proeminenţei de stîncă atîrna o coardă care ajungea cam la cincisprezece metri în jos, pînă pe cărarea care şerpuia spre panta abruptă de sub Belvedere, spre poalele Căpăţînei şi de acolo mai departe, în spatele ei, pe fundul prăpastiei. La capătul de jos al coardei, pe cărare, se găsea tînărul din echipa de alpinişti, care se uita într-una în

sus, părînd nerăbdător.

Locotenentul se întoarse spre grupul care-l însoţea, cuprinzîndu-l într-o privire mohorîtă.

— Fiţi foarte atenţi, zise. Ştiu cine l-a ucis pe Patera. Ştiu şi cum l-a ucis.

Cei trei alpinişti încremeniră şi holbară ochii.

— Dar cel mai trist e că ştiu şi de ce l-a ucis. Fiţi atenţi! Se aplecă peste marginea stîncii şi-i strigă tînărului: Poţi să începi!

Toţi se uitară încordaţi în jos. Tînărul se aplecă spre capetele corzii, scoase din buzunar ghemul de sfoară luat din cort şi legă cu sfoara cele două capete ale corzii. Apoi se întoarse, porni pe cărare spre poalele Căpăţînei şi dispăru în spatele turnului de gresie. Sfoara, legată de unul din capetele corzii, o trăgea după el.

— Această crimă, se făcu auzită vocea tristă a locotenentului Borůvka, a comis-o un om care ţinea să demonstreze mai multe lucruri deodată. Să-şi demonstreze atît sieşi, cît şi altora…

Tăcu. Remarca sa fusese cam obscură, dar nimeni nu îndrăzni să-l întrebe ce voia să înţeleagă prin ea.

— Băiatul acela din echipa de alpinism escaladează în clipa de faţă peretele vestic al Căpăţînei, reluă locotenentul. Urcuşul e foarte uşor. În cel mult zece minute, îl vom vedea apărînd acolo, şi arătă spre vîrful pleşuv al turnului de gresie.

Tînărul apăru după opt minute. Se opri pe proeminenţa netedă a piramidei de gresie; luminat de soarele îa asfinţit, avea silueta unui vînător de şoimi medieval sau a Sfîntului Gheorghe ucigînd balaurul, şi începu să mişte în chip bizar braţele, rotindu-le, de parcă ar fi tras ceva de jos. Curînd, văzură despre ce e vorba. Capetele corzii, care atîrna din cîrligul de pe Belvedere, urcau încet pe peretele Căpăţînei spre alpinist. Acesta le trăgea spre el slujindu-se de sfoara pe care o tîrîse după el cînd urcase pe peretele vestic.

Cînd coarda ajunse sus, dezlegă sfoara şi băgă în buzunar ghemul scămoşat. Grupul de pe Belvedere îi auzi glasul, estompat din cauza depărtării şi a adîncimii prăpastici tăiate în stîncă. Rostise un cuvînt din vocabularul specific alpiniştilor:

— Gata?

Locotenentul îi răspunse printr-un simpju semn cu mîna, şi grupului, uluit, i se înfăţişă un spectacol de-a dreptul fantastic.

Tînărul respiră adînc şi, încordîndu-şi toate puterile, se avîntă în sus de pe Belvedere. În momentul cînd atinse punctul maxim al săriturii, îşi strînse picioarele ghem, proiectîndu-le apoi înainte brusc. Trecu peste marginea Căpăţînei şi, arcuindu-şi trupul cu toată forţa, zbură pe sub Belvedere. Privitorii se întoarseră iute cu faţa spre răsărit. Tînărul se ivi din nou la vedere mult dedesubtul lor, şi arcuindu-şi trupul încă o dată, aproape cu aceeaşi forţă dinainte, se înălţă în sus şi ateriză pe platou, chiar sub vîrful Jehla, unde se prinse zdravăn de ceva. De acel ceva legă apoi coarda.

Numai locotenentul Borůvka ştia că acel ceva este formaţiunea stîncoasă numită clepsidră.

Numai locotenentul Borůvka şi asasinul.

— Cel care a fost capabil de o asemenea ispravă, rosti bătrînul criminalist, şi-a dovedit el însuşi că nu e un mototol. Uneori un asemenea test are un preţ deosebit. Mai mare chiar decît viaţa, cîteodată. Cel puţin decît viaţa altuia… adăugă el întunecat.

Tînărul se instalase confortabil pe Jehla.

Ultimele raze ale soarelui, care tocmai apunea, îi învăluiau conturul capului într-o aureolă ruginie.

— Mai ales cînd e vorba de viaţa cuiva care îţi transformă propria ta viaţă într-un iad. Care te răneşte în vanitatea ta de bărbat, şi asta, să nu uităm, sub ochii femeii iubite…

Cei trei îşi ţineau răsuflarea. Locotenentul privea undeva peste capetele lor. Faţa sa rotundă luase o culoare trandafirie.

— Existau doi asemenea oameni. Aşa fiind, i-a venit ideea să împuşte doi iepuri dintr-un foc. Era suficient să-l ucidă pe unul dintre ei într-un loc unde ar fi putut-o face numai celălalt, unde, practic, intervenţia unei terţe persoane ar fi fost exclusă. În felul acesta i-ar fi omorît, de fapt, pe amîndoi. Căci pe al doilea l-ar fi aşteptat ştreangul.

Tăcu şi îşi îndreptă privirea spre Jehla. Tînărul de acolo se întorsese lîngă clepsidră. Chiar în clipa aceea, apucase cu amîndouă mîinile coarda şi îşi făcea vînt. O secundă, oscilă în gol ca un pendul viu, şi cînd oscilaţiile se scurtară, alunecă cu îndemînare în jos, pe drumul de

sub Belvedere. Începu să tragă coarda din carabinieră.

Locotenentul Borulvka oftă. Coarda lunecă şi căzu în jos pe drum, cu un bufnet slab. Bătrînul criminalist întoarse capul.

— Riscul era foarte mare, dar şi-a zis că merită să încerce. Trebuia să reuşească, măcar spre a-şi recăpăta încrederea în sine, pierdută din cauza femeii pe care o iubea.

Tăcu din nou. Îi măsură printre gene pe cei trei. Doi dintre aceştia se uitau, îngroziţi, la cel de-al treilea. La omuleţul negricios, urît, cu nasul coroiat.

— Nu-i aşa că lucrurile s-au petrecut întocmai cum le-am prezentat, Frantisek Malát? întrebă bătrînul criminalist.

Dar Frantisek Malát nu-i răspunse. Se repezi, aproape atingîndu-se de cotul locotenentului, spre platforma stîncoasă şi, cu un răcnet înfricoşător, se azvîrli în prăpastie.

Mai tîrziu, în timp ce ridicau, în vale, corpul zdrobit al sinucigaşului, sergentul-major-şef Šinták se gîndi că e totuşi ciudat că locotenentul Borůvka, care în alte împrejurări dovedea atîta prezenţă de spirit, nu-l împiedicase pe omul acela să sară în prăpastie.

Şi, uitîndu-se la el, – avu impresia că bătrînul criminalist nici nu prea regretă că n-a făcut-o.

Adjutantul Málek, în schimb, era grozav de afectat de cele întîmplate.

— N-am să-mi iert pînă la moarte că nu l-am supravegheat mai îndeaproape! se lamenta el pe bancheta din spate a „Volgăi“. Maşina se întorcea spre oraş pe şoseaua plină de serpentine, printre stîncile care aruncau pe drum umbre negre, închipuind contururile unor cetăţi de basm.

— Ba eu, da… rosti enigmatic locotenentul.

— Chiar atît de insensibil ai devenit, Josef? făcu ochii mari Málek.

— Tocmai că n-am devenit, zise locotenentul. Oricum l-ar fi aşteptat spînzurătoarea. Aşa, a scăpat. A fost scutit de aşteptarea clipei execuţiei, de spaima de moarte…

— Dar era un criminal! zise adjutantul, nedumerit. Aşteptarea, spaima – le-ar fi meritat cu prisosinţă.

— Crezi? făcu locotenentul pe un ton şi mai enigmatic, şi adjutantul

rămase la fel de nedumerit. Eu am impresia că mai degrabă altcuiva i s-ar fi cuvenit pedeapsa asta…

Tăcură cîteva clipe. Cetăţile de stîncă învăluiseră valea într-o umbră compactă, şi sergentul-major-şef aprinse farurile. Decorul de stînci sălbatice se transformă subit într-un decor de teatru de marionete.

— Aproape că am senzaţia că visez, medită Málek, aducîndu-i aminte locotenentului de propria sa stare de spirit din cursul după-amiezii. N-am mai avut parte de un caz ca ăsta!

Peste faţa criminalistului trecu un zîmbet.

— Se vede că citeşti prea puţine romane poliţiste, Pavele! Ţi-ai fi dat seama că n-am avut de-a face cu un caz neobişnuit. O simplă variantă a enigmei camerei încuiate…

— Ce? A camerei încuiate? Unde ai văzut tu vreo cameră pe-aici?

— Nu e nevoie să fie neapărat o cameră. Ci de un loc în care asasinul să nu poată pătrunde şi de unde să nu poată fugi. În care, cu toate astea, a pătruns, de unde, cu toate astea, a fugit. Ca dintr-o cameră încuiată pe dinăuntru, în care a găsit cadavrul victimei…

Málek dădu din cap.;

— Auzi ce le trece ticăloşilor ăstora prin minte!

— Te referi la scriitori? întrebă maliţios locotenentul.

— Mă refer la criminali, îl repezi, iritat, adjutantul Málek.

DEDUCŢIA

Locotenentul Borůvka stătea la masa de lucru din biroul său şi se uita posomorit pe fereastră la faţada coşcovită a vechii bisericuţe, peste drum de intrarea din dos a circumscripţiei de miliţie. În spatele geamului, se stingea, pîcloasă, o zi proaspătă de început de primăvară şi într-o firidă din zidul bisericii, în care o pereche gureşă de vrăbii tocmai îşi clădea cuibul, stătea cocîrjat un sfînt Sidonius din ipsos. Statuia şi locotenentul se uitau încruntaţi unul la celălalt; statuia din pricină că meşterul ipsosar, specialist în stucatură de stil Secéssion, nu se pricepuse s-o facă altfel, locotenentul din pricină că vederea sfîntului trezea în sufletul lui o stare de nesiguranţă morală greu de suportat.

Nu că locotenentul ar fi fost un om evlavios: de pildă, habar n-ar fi avut că statuia aceea strîmbă, în odăjdii de ipsos, reprezintă portretul imaginar al episcopului de Clermont-Ferrand, dacă n-ar fi existat inscripţia de sub ea, cu caractere înflorate, lizibile de la o poştă; e adevărat că, în frageda-i copilărie, participa cu pioşenia cuvenită la orele de religie, şi înfricoşătorul şi preacucernicul părinte Meloun[13], se folosise de acele prilejuri să-i vîre în cap pe toată viaţa decalogul. Dar înfricoşător era popa numai în ochii smeritului elev Borůvka; în realitate era un domn amabil, originar din Olešnice, care nici după ce începuse să predea la gimnaziul din K. n reuşise să se dezbare de dialectul muntenesc, de obiceiul de a purta, chiar şi în toiul verii, izmene lungi, legate cu şireturi şi nici de cele mai naive superstiţii catolice. Popa avea o căpăţînă rotundă – ilustraţie perfectă a numelui pe care îl purta – foarte asemănătoare cu căpşorul la fel de rotund al micului derbedeu din banca întîi, care avea să devină detectiv cîndva. Cînd se apuca părintele Meloun să le înfăţişeze copiilor caznele care-i aşteptau pe păcătoşi în iad, atît de înfricoşător îşi bulbuca ochii pe sub sprîncenele stufoase, încît la elevul Borůvka conştiinţa faptelor neîngăduite rămase vie chiar şi după ce încetase de mult să mai creadă

[13] *Meloun* – pepene (cehă)

în frumoasele scorneli populare despre imaculata concepţiune, despre bunul tată adoptiv şi despre prea milostivul prieten al tîlharilor, pescarilor şi prostituatelor. Conştiinţa că sunt anumite lucruri pe care nicicum nu se cade să le faci… Mentalitatea aceasta avea să-i dăuneze locotenentului în viaţă, şi nu o dată, dar dacă lui îi dăunase, semenilor săi, de regulă, le prinsese bine în ziua aceea însă, în amurgul acela înşelător de început de primăvară, cînd adia dinspre Vltava ceva ca un soi de presimţire a miresmei de liliac şi marele oraş fremăta de agitaţia barurilor, restaurantelor şi teatrelor, locotenentul Borůvka, din păcate, era pe oale să săvîrşească o faptă din categoria celor neîngăduite. Avea de gînd să-i telefoneze nevestei că nu vine la cină şi se întoarce noaptea tîrziu, întrucît se duce la un concert al Ansamblului Popular Slovac, aflat tocmai atunci în turneu la Praga; că în orchestra ansamblului are un vechi prieten din armată, cu care, după spectacol, se va duce undeva.

— Probabil la „U Fleků” – la o bere…

În realitate, se pregătea să-şi petreacă seara niţel altfel. La şapte şi jumătate – şi se şi făcuse şapte! — intenţiona să intre într-o mică vinărie din Oraşul Vechi, şi să se întîlnească acolo cu tînăra funcţionară care, cu totul fără ştirea ei, îl ajutase să rezolve cu succes cazul dansatoarei asasinate de la teatrul „Odeon”. Într-un mod inexplicabil, nu numai ea îi zdruncinase echilibrul lui sufletesc, ci şi el pe al ei

— Cel puţin aşa bănuia locotenentul, fiindcă, se-nţelege, sigur nu putea fi de un lucru atît de gingaş… La el, simptomele erau cît se poate de banale: din vreme în vreme, şi din ce în ce mai des în ultimul timp, pe faţa sa rotunda se întipărea o expresie nu tocmai inteligentă, de visare lunatica, iar diversele rapoarte şi procese-verbale, pe care altădată şi le bătea singur la maşină, acum, ca regulă generala, i le dicta fetei.

În cursul dictării, rostea din cînd în cînd cîte o frază care n-avea nimic de-a face cu raportul, şi pentru ca s-o rostească trebuia să pună la bătaie toată rezerva sa de curaj, respectabilă altminteri, adică în alt fel de împrejurări. „Te simţi bine la noi?“ o întrebase, de exemplu, o dată, la mijlocul unui raport despre un soţ care încercase să-şi omoare jumătatea cu somnifere, dar din fericire, din cauza emoţiei, confundase somniferele cu nişte laxative. Şi dacă fraza aceea încă mai putea fi

considerată nevinovată, constatarea: „Pieptănătura asta îţi stă bine, aşa să te piepteni!“ fusese o manifestare de curaj de-a dreptul eroic; locotenentul pălise de atîta îndrăzneală, ca îndată după aceea să se facă roşu ca racul.

Fraza cu pricina avusese, de altfel, o urmare cu totul specială, ba chiar decisivă, dar abia după douăzeci şi patru de ore: pieptănătura în cauză, un coc mare, monstruos de frumos, ridicat pe ceafă, dezvelind gîtul de lebădă (în cocul acela era ascunsă o bucată de cauciuc spongios, dar de unde să ştie treaba asta naivul locotenent?) deveni de atunci încolo podoaba permanentă şi neschimbată a capului fetei, care înainte purtase cu totul altă pieptănătură, una severă, cu părul lins. Şi asta cu toate că-i era cunoscută aversiunea declarată a adjutantului Málek pentru cocuri. Acesta depusese eforturi susţinute ca s-o convingă pe fată că i se potriveşte mult mai bine părul lins, dar degeaba; toată elocvenţa sa - mult superioară în comparaţie cu retorica locotenentului, cînd era vorba de un auditoriu feminin – se dovedise absolut ineficientă în faţa acelei unice şi timide fraze a locotenentului: „Pieptănătura asta îţi stă bine, aşa să te piepteni!“

Fata nu purta cocul ca să intre în graţiile locotenentului, oricît de importantă ar fi fost funcţia acestuia; cocul trebuia să aibă un efect de altă natură asupra bătrînului criminalist şi, după cum am văzut, a şi avut. Idila era destul de absurdă, şi, cu excepţia lui Málek, tot personalul circumscripţiei de miliţie se amuza pe socoteala celor doi. Dar lumea asta e alcătuită în general din lucruri absurde, şi locotenentul, meditînd nervos sub privirile hître ale sfîntului de ipsos, îşi aduse vag aminte de un anume aforism al unui poet clasic, aforism pe care îl dezgropase, fără să ştie cum, dintre ruinele latinei sale de mult uitate, ceea ce îl făcu să trăiască o clipă

— O clipă foarte scurtă – în care văzu lucrurile în adevărata lor lumină. Fraza suna aşa: *Sic visurn Veneri, cui placet impares formas atque animas sub iuga aenea saevo mittere cum ioco,* iar în limba cehă, conform versiunii denumite „juxtă” din vremurile zugrăvite în istoricele scrieri ale învăţatului profesor Jaroslav Žák[14], era tălmăcită prin

[14] *Jaroslav Žák* – profesor şi romancier, autor al unor romane din viaţa elevilor de liceu

cuvintele: *„Aşa este voinţa Venerei, căreia îl place împerecherea prin lanţuri comune şi printr-o glumă crudă a corpurilor şi sufletelor nepotrivite*” De atunci trecuseră treizeci de ani, şi acum, locotenentul avea mustrări de conştiinţă, care la el apăreau *ante factum.* Cel mai aproape de încălcarea celei de-a şasea porunci ajunsese însă printr-o altă frază, rostită la mijlocul unui raport despre o femeie care, din nefericire, nu încurcase laxativele cu barbituricele, şi care suna aşa: „Ehm… Ce faci diseară? N-ai vrea să mergem împreună să – ehm – mîncăm undeva? Am putem – printre altele – să stăm de vorbă.”

Efectul fusese instantaneu şi fără echivoc.

Aşa se face că acum locotenentul stătea în biroul său, torturat de trac, de remuşcări premature şi de diverse alte complexe explicabile prin vîrsta lui, şi accentuate de privirile parşive pe care i le arunca, de peste drum, Sfîntul Sidonius; aceste simţăminte, luate laolaltă, alcătuiau ceea ce se numeşte îndeobşte voluptatea seducătorului. Iar mîna locotenentului se apropia, centimetru cu centimetru, dar tenace, de telefon.

Îl atinse şi ezită – în clipa aceea însă un vînticel răcoros aduse în biroul locotenentului, prin fereastra întredeschisă, glasul încărcat de păcate al unui saxofon, de la un picup din vecini; un elan banal şi vechi de cînd lumea furnică inima locotenentului, şi el ridică receptorul. Dar nu formă numărul. Căci înainte de a atinge cadranul, în receptor se auzi un glas de femeie ce vorbea într-o limbă, care, rostită de o gură de femeie, trezea invariabil sentimente erotice în sufletul locotenentului[15]. Drept care, căzu şi el victimă acelei răspîndite manifestări de proastă creştere, care constă în a profita de defecţiunea tehnică numită de specialişti „atingere de fire”, şi în loc să închidă, ascultă. Îndreptîndu-şi la un moment dat privirea spre chipul sfîntului de vizavi, i se păru că pezevenghiul bătrîn se strîmbă la el. Dar locotenentul nostru nu era superstiţios; se strîmbă şi el la espiscopul răpanos şi ciuli în continuare urechile:

— Nu pot să aştept pînă mă sună ei, Sidi! Trebuie să mă duc la teatru, e şapte, e timpul să plec.

Interveni un glas bărbătesc insistent:

[15] Convorbirea telefonică ce urmează are loc în limba slovacă

— Scumpo, nu vorbi prostii! Cum vrei să aranjez treaba altfel?

— Dar înţelege-mă! Nu pot să nu mă duc. Întreabă şi tu, din ceas în ceas, dacă au găsit maşina. Eu…

Un trosnet răsună în aparat, urmat de o izbitură. Vocea de femeie gemu îngrozită:

— Sidi! Sidi! A venit! Avea cheia! Sidi, ajută-mă! Mă omoară! Şi legătura se întrerupse. Locotenentul, între timp, se ridicase în picioare, cu fruntea acoperită de broboane de sudoare.

Dar se aşeză la loc şi puse cu grijă receptorul în furcă. Asta îi mai lipsea! „E o prostie, îşi zise. Ce-aş putea să fac? Atingerile de fire nu pot fi depistate la Telefoane. Poţi să vorbeşti de oriunde de pe întinderea reţelei telefonice din Praga, şi n-am nici un indiciu după care să aflu de la ce telefon a vorbit femeia aceea. Nu-mi rămîne decît să aştept, se trezi în el un gînd cinic, care însă, fără ca el să-şi dea seama, contribui din plin ca, în subconştientul său, să ia o hotărîre exact contrarie, pînă ce respectivul, tipul cu cheia, o omoară de-adevăratelea. Atunci o să aflu pe ce stradă, la ce număr s-a comis crima, îi dibuiesc urmele, îl filez, îl prind…”

Chiar nu are nici un indiciu? Locotenentul, care dăduse să ridice receptorul pentru a vorbi cu nevastă-sa, se răzgîndi şi îl lăsă în furcă. Existau totuşi, două indicii: bărbatul se numea Sidi şi fata se pregătea să meargă la teatru, unde „nu putea să nu se ducă”. „Cine «nu poate să nu se ducă» la teatru? Îşi autoadresă el această întrebare retorică. Păi, cine altcineva decît o actriţă?”

Se uită la ceas. Şapte şi cinci. Pînă la vinăria „La motan” sunt zece minute. Şi deodată, îi fulgeră prin minte un al treilea indiciu.

Necunoscuta vorbise în slovacă.

Ansamblul Popular Slovac.

Se uită încă o dată la ceas. Tot mai şovăia. Revăzu în minte, în chip de măr al ispitei, cocul castaniu deasupra gîtului de lebădă – ei bine, dacă lua un taxi, putea ajunge la timp.

Sau s-o las încurcată? murmură în sufletul locotenentului o voce care însă ştia că nu-i aparţine. Poate că femeia aceea exagera. Cel care intra în casă n-o fi avut altă intenţie decît să-i tragă vreo două palme, dintr-un motiv fără doar şi poate întemeiat, iar el…

Numai că lucra de prea multă vreme la secţia „Crime”, ca să nu ştie că atunci cînd e în joc viaţa unui om, e mai bine să dovedeşti, în o mie de cazuri, un zel chiar exagerat, decît s-o laşi baltă fie şi o singură dată.

Iar glasul acela interior nu era al lui, nu-l recunoştea, înhăţă pălăria şi haina, îi mai aruncă o privire piezişe sfîntului, care avea din nou o expresie de sfinx pe faţa sa de ipsos, şi ieşi cu paşi mari din birou.

Ajunse la teatru la şapte şi patrusprezece minute şi, legitimîndu-se, pătrunse neîntîrziat în culise.

Agitaţia care domnea aici îl convinse pe locotenent de justeţea deducţiei sale.

— Lipseşte cineva? îl întrebă el pe directorul artistic, care era teribil de nervos. Cu un minut înainte, se temea că-l jignise pe prietenul său din orchestră, primind cu destulă răceală efuziunile sentimentale ale acestuia, provocate de bucuria revederii. Dar era realmente foarte grăbit.

— Da. Aţi şi aflat, tovarăşe locotenent? se miră bărbatul cel nervos, în limba slovacă, şi-l conduse pe locotenent într-o mică încăpere ocupată aproape în întregime de un birou acoperit de hîrtii.

— Am aflat. Cum se numeşte?

— Pavol Roháč.

— Cum?

— Roháč Pavol.

— Nu lipseşte cumva şi o femeie?

— Nu, ansamblul feminin e complet. Lipseşte însă Roháč. Fără el nu putem executa *Dansul haiducesc, clou*-ul programului nostru, tovarăşe…

Locotenentul se simţi din nou ispitit să lase totul baltă, în gîndul lui, acum se ruşina chiar de deducţia sa – auzi, ce deducţie! O slovacă oarecare trebuia să se ducă la un teatru oarecare – ei, şi ce-i cu asta? În Praga sunt vreo treizeci de teatre – şi ce dacă tocmai acum e în turneu în Capitală Ansamblul Popular Slovac?… Se uită din nou la ceas. Şapte şi şaptesprezece. Ar mai putea să ajungă la timp.

— I-am telefonat, continuă tot în slovacă directorul, care era distrus. I-a lăsat lui Jožka un număr de telefon şi un nume de fată, cică va fi

acolo toată după-masa şi seara…

— Da? făcu locotenentul, interesat fără voia lui.

— Una, Věra Selucká. Am telefonat la numărul acela, dar cred că e greşit. A răspuns un tip, şi cînd i-am spus că vreau să vorbesc cu domnul Roháč, s-a enervat cumplit şi a trîntit receptorul. Şi cînd am format din nou, a trîntit receptorul fără să mai întrebe cine e.

Locotenentul Borůvka se posomorî. Se uită maşinal la ceas şi întrebă:

— Ce număr era?

— Staţi puţin, l-am notat aici, pe sugativă… Directorul se răsuci şi se plecă peste masă. Pe birou, în faţa fotoliului gol, se afla o sugativă mîzgălită.

Şapte, opt, opt, trei, doi, şase, citi el anevoie şi locotenentul îşi notă numărul în carneţel. Şi notă şi numele: Věra Selucká.

Formă apoi, la telefonul public de vizavi de ghereta portarului, numărul de la informaţii. Nu voise s-o facă de faţă cu directorul, căci avea de gînd ca cel mai tîrziu peste cinci minute să-şi facă apariţia la vinăria aceea discretă, în aşteptarea fericitului prilej de a păcătui şi el o dată, după optsprezece ani de fidelitate conjugală. Dar ţinea, totodată, să fie şi cu conştiinţa împăcată.

— Alo? se auzi în receptor vocea plictisită a telefonistei de serviciu.

Locotenentul apăsă pe butonul telefonului automat şi zise:

— Puteţi să-mi spuneţi, vă rog, ce adresă are abonatul cu numărul…

— Alo? repetă vocea aceea plictisită pe un ton iritat.

Locotenentul apăsă repede încă o dată pe buton.

— Alo! strigă. Mă auziţi?

— Alo! Ce doriţi? Telefonista, pe care în chip vădit fiecare apel o sîcîia la culme, aşteptă o clipă şi, în timp ce locotenentul izbea cu pumnul în aparat, închise.

Abia atunci observă locotenentul că un necunoscut cu vocaţie filantropică scrijelase în vopseaua automatului avertismentul: *Atenţie! Nu funcţionează, în schimb fură!* înjură, ieşi valvîrtej din cabină, aruncă o privire la ceas şi, strivind între dinţi o nouă înjurătură, dădu buzna în cabina de alături. Aici luă de la capăt întreaga operaţie, şi cînd fata începu, în sfîrşit, să-i dicteze pe un ton arogant, care îl făcu să se

crispeze, se grăbi să-şi noteze numele în carneţel: „Dr. Radegast Tejliběnovský.” I se păru că n-a înţeles bine, dar nu găsi în el destul curaj ca să întrebe a doua oară, mai ales că abia apucă să noteze şi adresa, rostită precipitat şi greu inteligibil: „Dejvice, Podbaba, strada Rondă 6”. Ieşi grăbit din cabină, se opri brusc, stătu în cumpănă cîteva clipe. Reveni la fel de grăbit în cabină şi formă numărul doctorului Tejliběnovský, dar nu-i răspunse nimeni. Cu receptorul la ureche, locotenentul urmărea nervos mersul secundarului, repetînd într-una, nervos, un anumit cuvînt de ruşine, în timp ce pe peretele murdar, acoperit de tot felul de mîzgăleli, al cabinei, o vedea, ca pe un ecran, pe tînăra funcţionară, intrînd în vinăria „La motan”, rotind privirea, căutîndu-l (de la o masă apropiată, un individ respingător o urmărea pofticios), aşezîndu-se la masă într-un colţ şi spunîndu-i, biata de ea, chelnerului care s-a apropiat prevenitor între timp că mai aşteaptă, că urmează să se întîlnească cu cineva, aşa că…

Înţelese în sfîrşit că telefonul dr-ului Tejliběnovský sună în locuinţa goală şi trînti receptorul furios.

Ieşi în goană din cabină.

Se întoarse o secundă mai tîrziu, răsfoi plin de turbare cartea de telefon şi formă un număr.

— Vinăria „La motan”? Spuneţi-mi, vă rog, nu se află cumva la dumneavoastră tovarăşa… domnişoara… şi cînd rosti numele fetei, simţi o împunsătură în inimă. Aşteptă un minut sau două. Apoi timpanele îi fură mîngîiate de timbrul catifelat al unei voci prea bine cunoscute.

— Te rog să mă ierţi, tovarăşă, începu el să se bîlbîie. A… a intervenit ceva. Nu, nu te duce acasă. Numai că o să vin ceva mai tîrziu… dacă vrei să mă aştepţi. Nu, între timp mănîncă, eu am să mănînc pe urmă – ajung cam într-o jumătate… în cel mult o oră. Da, e vorba de o crimă, sau mai degrabă despre o bănuială… în sfîrşit, trebuie să mă lămuresc cum stau lucrurile. Mă aştepţi? întrebă el rugător, şi în întrebarea aceea era cuprinsă atîta teamă şi nelinişte, presentimentul unei adevărate catastrofe care ar urma să se producă dacă o anume fată, funcţionară la Miliţie, nu şi-ar aştepta şeful la vinăria „La motan”, încît fata vizată nu putea să nu se înduioşeze.

Fata, bineînţeles, se lăsă înduioşată pe loc.

— Eu vă aştept, tovarăşe locotenent, rosti ea moale, şi parcă toarse o pisică în aparat. Vă aştept, nu vă temeţi…

Locotenentul închise, şi cu toate că, într-un colţ oarecare al oraşului, cineva – poate chiar dr. Tejlibĕnovský din Podbaba – nu era exclus s-o fi ucis pe numita Vĕra Selucká, faţa rotundă i se împodobi de un zîmbet fericit.

Se sili să se încrunte, ieşi în goană din teatru şi făcu semn unui taxi.

În strada Rondă ajunse la şapte şi patruzeci şi două de minute şi, din zăpăceală, dădu drumul taxiului. La şapte patruzeci şi trei, apăsa pe butonul soneriei de la poarta grădinii unei vile ultramoderne, o clădire joasă, cu un singur etaj. Pe poartă o plăcuţă de alamă, cu inscripţia:

DR. RADEGAST TEJLIBĔNOVSKÝ
profesor la Academia de arte plastice

Vila se înălţa singuratică pe o colină şi privea, peste acoperişurile celorlalte vile aşezate mai jos, în pantă, spre valea cartierului Dejvice.

Din casă nu ieşi nimeni. În geamul larg de la parter se oglindea priveliştea din spatele locotenentului: panorama de lumini a Pragăi, cu steaua roşie arzînd pe turnul hotelului „Internaţional” şi, sus pe boltă, luna plină, roşcată ca arama.

Nerăbdător, locotenentul mai apăsă o dată soneria, se uită la ceas şi puse mîna pe clanţă.

Poarta era deschisă.

Păşi grăbit pe alee spre uşa casei, făcînd să scrîşnească pietricelele albe sub tălpile sale; în liniştea adîncă în care era cufundat cartierul de vile, fiecare pas răsuna ca o pocnitură de pistol.

Ajungînd în dreptul uşii, locotenentul constată că aceasta e întredeschisă.

Ciocăni. Nu răspunse nimeni. Intră.

Înăuntru era întuneric. Scoase o lanternă de buzunar şi trecu fascicolul de lumină de-a lungul pereţilor holului. Pe toţi pereţii, urme de tablouri – care atîrnaseră acolo pînă de curînd; se cunoştea după petele dreptunghiulare mult mai albe decît restul zugrăvelii.

Locotenentul avu o presimţire instinctivă. Privi în jur şi observă că uşa uneia dintre camere e dată de perete.

Intră. Se afla acum în salonul mare de la parter, cu fereastra aceea largă în care, cînd stătuse în faţa porţii, văzuse oglindindu-se marea de lumini a Pragăi. Abia acum observă locotenentul că şi fereastra e întredeschisă.

Remarcă şi aici urme de tablouri pe pereţi. Pe de altă parte, o vitrină mare avea uşile deschise şi era goală. Un covor greu, persan după toate aparenţele, era făcut sul lîngă perete. Pe masa din mijlocul salonului, din dreptul căreia scaunele lipseau, erau îngrămădite o mulţime de statuete. Domnul dr. Tejlibĕnovský se muta, sau… Bine, dar unde era Vĕra Selucká? Locotenentul ieşi iute din salon şi urcă, pe o scară interioară, la etajul întîi. Inspecta, la rînd, cîteva camere în care nu părea să se fi făcut pregătiri de mutare, dar nicăieri nici urmă de vreo Vĕra, vie sau moartă, şi nimic care să indice că ar fi avut loc o luptă.

Se întoarse în hol, şi tocmai dădea să coboare scara – dintr-o altă privire nervoasă aruncată pe ceas, constată ca e ora opt – cînd îi trecu prin minte că uitase să-şi anunţe nevasta că întîrzie în seara aceea. Privi în jur. Pe o măsuţă lîngă capul scării, se găsea telefonul. Ridică receptorul şi formă numărul.

— Borůvková, se auzi un glas iritat în aparat.

— Eu sunt, Lucinko, rosti mieros locotenentul. Te rog să nu mă aştepţi cu cina. Am un caz neaşteptat şi…

— Unde eşti? De o jumătate de oră te sun într-una la birou. Vino imediat acasă. În loc să meargă la lecţia de pian, Zuzka s-a dus la cinema cu derbedeul ăla, cu Špaček. Eram şi eu întîmplător acolo şi i-am prins. Fă bine şi vino să te răfuieşti tu cu ea. Eu n-o mai scot la capăt!

Glasul energic al doamnei Borůvková dezminţea în chip hotărît defetismul pe care-l proclama.

Locotenentul luă un ton ameninţător, prea puţin convingător însă:

— Ce-ai spus? Transmite-i, te rog, c-o să vadă ea! Îi arăt eu ei…

Ce anume avea să-i arate, nu mai apucă să spună. Auzise scrîşnind pe pietriş nişte paşi precauţi pe aleea dinspre poartă. Uşa se deschise încetişor. Locotenentul închise telefonul şi se ghemui iute după

balustrada scării.

Bărbatul care intră nu părea să fie dr. Tejlibĕnovský. Nu aprinse lumina, păşi prin hol ca o pisică şi dispăru în salonul de la parter. Ducea în mînă un obiect ce semăna cu o valiză şi la scurt timp după ce intră în salon, se auziră dintr-acolo nişte clinchete suspecte. Locotenentul se îndreptă din spinare; prin fereastra holului, văzu că pe drum, în faţa vilei, se oprise între timp o „Volga” albă. Lucea ca o pată mare, deschisă, în întunericul nopţii estompat de luminile oraşului din vale, ce spuzeau cerul amestecate cu stelele jilave.

Locotenentul vîrî mîna în buzunar şi scoase revolverul. Apoi, în vîrful picioarelor, coborî scara şi, prin uşa deschisă, aruncă o privire în salon. Vizitatorul nocturn se afla în dreptul mesei. Lua în mînă, una cîte una, statuetele îngrămădite pe masă şi le introducea în valiză. Purta mănuşi albe din piele de căprioară. Fereastra cea mare era larg deschisă, şi în cadrul ei se desena silueta unui al doilea bărbat, care comenta de afară activitatea celui dinăuntru:

— Fii atent, Tonda, să nu spargi ceva!

Locotenentul oftă încet, dar nu întreprinse nimic. Se uita mohorît la bărbatul care umpluse între timp valiza şi îşi rotea acum privirea prin încăpere. Locotenentul, urmărindu-i privirea, îşi opri ochii asupra unui soclu din lemn încrustat, aşezat într-un colţ al salonului şi pe care se înălţa o figurină de lemn aurit, care sclipea slab la lumina difuză ce se re- yărsa dinspre fereastră.

O clipă, vizitatorul nocturn rămase ca vrăjit, cu ochii pi- Ifoniţi la statueta aceea.

— La ce te chiorăşti, Tonda? întreba cel de la fereastra.

La asta. S-o iau?

— Ce-i aia?

— Habar n-am. Un sfînt.

— E din bronz?

— Nu, din lemn aurit.

— Atunci, dă-l dracului!

— Tîmpitule, s-ar putea să aibe o valoare artistică mare.

— Dă-o dracului de valoare artistica. Pasează-mi valiza şi ia covorul.

Dar tipul cu valiza nu se dădea dus de acolo. Privea statueta ca

fascinat.

— Hai, grăbeşte-te! Valiza!

Abia atunci se mişcă. Închise valiza şi o ridică anevoie pe pervazul ferestrei. Cel de afară o trase înspre el şi dispăru. Pe cărare scîrţîiră paşi, apoi se auzi portiera maşinii trîntindu-se.

Individul din salon se întoarse şi se aplecă să ia covorul făcut sul. Dar îşi îndreptă la loc spntele. Întoarse din nou privirea spre statueta din colţ, care sclipea vag, se apropie de ea. La lumina lunii, părea că cei doi, statueta şi omul se privesc drept în ochi. Locotenentul aproape că nu mai sufla. Avea senzaţia că toate acestea îi aminteau ceva: ce anume, nu ştia. Între timp, însă, necunoscutul se hotărî şi întinse mîna după figurină.

În aceeaşi clipă, se hotărî şi locotenentul Borůvka. Intră cu paşi apăsaţi în încăpere, aprinse lanterna şi îndreptă pistolul spre individ. Rosti sever:

— Sus mîinile!!

Individul se întoarse fulgerător. În mîna dreaptă, ţinea statueta din lemn aurit. Clipind repede, orbit de lumină, ridică deasupra capului mîna cu statueta şi pe cealaltă, goală. Locotenentul păşi spre el, pe parchetul fără covor, dar calcă pe ceva ce-i alunecă sub tălpi. Îşi pierdu echilibrul şi căzu.

Necunoscutul nu scăpă ocazia. Nu ca să-l atace pe locotenent, cum ar fi făcut desigur un bandit mai de soi. Se repezi ca fulgerul la fereastră şi îşi făcu vînt peste pervaz, pierzîndu-se în noaptea înstelată.

Statueta o luase cu el.

Locotenentul se ridică numaidecît şi se repezi, la rîndul lui, la fereastră. La lumina lunii, îl văzu pe fugar cît se poate de clar; gonea spre poarta grădinii, şi statueta aurie din mîna sa descria curbe seînteietoare, aidoma epiciclurilor lui Ptolemcu.

— Lojza! Porneşte! răcni fugarul, iar locotenentul înălţă încet pistolul şi închise ochiul stîng.

Hoţul se zbatea în crestătura vizorului, pironit de cătarea neagră. Locotenentul fu cuprins de o milă stranie. Vila dr.-ului Tejliběnovský era învăluită în noaptea frumoasă, umedă, de început de primăvară. O noapte amăgitoare, himerică, zămislitoare de acte nebuneşti… Fugarul

ajunse în goană la maşină şi sări înăuntru. Locotenentul aşteptă ca maşina să pornească. Abia după aceea trase. Ţintise în cauciucuri.

Dar trase un singur loc, fiindcă maşina, virînd brusc după gardul viu, îi ieşise din cîmpul vizual. Iar orbeşte locotenentul nu voia sa tragă, dat fiind că în maşină erau oameni.

După ce maşina cu cei doi borfaşi dispăru, batrînul criminalist oftă şi se uită la ceas. Opt şi cincisprezece. Se întoarse cu spatele spre fereastră. Pesemne ca nu-i decît o confuzie, gîndi el cu un sentiment de uşurare. Cel mai bine ar fi s-o dau naibii pe Vera Selucká aceea. „Iar aiureala asta. Îşi făcu el socoteala, mă duc sus şi o anunţ prin telefon, aştept pînă vin tovarăşii, şi cel tîrziu la noua aş putea să fiu la vinărie.” O emoţie tulbure, topită într-un aliaj inextricabil cu sentimentul acela de uşurare, făcu să i se strîngă stomacul. Poate că tot îl mai aştepta, după cum la fel de bine s-ar putea să nu l mai aştepte…

Se uită încă o dată pe fereastră şi oftă. O înfrigurare adolescentină pusese stăpînire pe el.

Dar îndată după aceea, se posomorî din nou.

În vale, pe şoseaua care mărginea cartierul de vile, apăruse „Volga” albă, care, sub ochii lui, dansa nărăvaşă prin mijlocul drumului. Locotenentul constată – şi constatarea n-avu de fel darul să-l bucure – că de la fereastra casei dr.-ului Tejlibĕnovský are o vizibilitate mult prea bună şi inutilă în fond şi că şoseaua pe care mergea în zigzag maşina cu cei doi hoţi se întindea într-un arc mare pe panta uriaşului amfiteatru natural luminat de lună ca ziua, pierzîndu-i-se din vedere abia undeva lîngă clădirea unei şcoli.

Nu-i rămînea altceva de făcut decît ca, ascultînd de glasul datoriei, să urmărească conurile farurilor pînă le va pierde din ochi. I se păru o veşnicie. Se uită la ceas şi, în adîncul sufletului, regreta acum că trăsese, chiar dacă nu ţintise decît pneurile. Între timp, „Volga” cea albă sălta încet, jucăuşă, pe fondul întunecat al vilelor.

După un minut sau două, locotenentul se încruntă de-a binnea, ba chiar înjură printre dinţi. Căci maşina se opri, stinse farurile şi, în întunericul din vale, rămase ca o pată albă, sclipind în bătaia lunii.

Locotenentul avea de înfruntat o nouă dilemă. Era clar că hoţilor nici nu le trecea prin cap că puteau fi văzuţi de la locul spargerii. I se oferea

aşadar prilejul să intervină rapid şi cu succes. Iar între timp, fata… Măcar de-ar fi mîncat pînă acum!… Furios, locotenentul îşi dădu seama că nu e nimic altceva decît o victimă jalnică a simţului datoriei. O ştia de mult, dar atît timp cît datoria coincidea cu fidelitatea faţă de îndatoririle conjugale, faptul nu-l deranjase cîtuşi de puţin. Acum însă îi deranja că nu se află la vinăria „La motan”. Şi însăşi dorinţa de a se afla la vinărie îl deranja… Şi, pe nepusă masă, începu să-l deranjeze grozav ideea că avea obligaţia să se afle acolo, în localul acela… de perdiţie! Dintr-o dată, simţi pentru fata care-l aştepta ceva ce semăna mai degrabă cu ura! De ce, n-ar fi putut spune; poate pentru că îi dărîmase lumea pe care, ca orice om, şi-o făurise cu atîtea eforturi, poate pentru că o dorea, că se temea de ea, că-i era frică de urmările pasului după care tînjea… Scutură din cap şi înjură birjăreşte. Aruncă o privire disperată la ceas şi sări peste fereastră, uluitor de agil pentru corpolenţa sa.

Afară, în văzduhul proaspăt al nopţii de primăvară timpurie, suprasaturat de porniri spre încălcarea poruncilor Domnului şi a paragrafelor Codului penal, instinctul de vînător puse totuşi stăpinire pe el. Apăsîndu-şi pieptul cu palmele, porni în galop pe şoseaua care ducea într-un arc lin la vale.

Ajunse gîfîind ca o locomotivă la „Volga” cea albă. Maşina era goală, portierele larg deschise, cu cheia de contact la locul ci. Locotenentul se aplecă spre cauciucul din spate.

Era dezumflat, aproape pe geantă. Dar pe locotenent nu-l bucură prea tare precizia cu care îl nimerise.

Se îndreptă din şale şi se uită la casa din faţă. Era o vilă înaltă cu două etaje. Ferestrele de la etajul întîi străluceau în întunericul nopţii şi, de departe, se auzeau nişte glasuri enervate, care păreau să se certe. Locotenentul se apropie de poarta grădinii şi se uită la plăcuţele cu numele locatarilor. Într-una din ele, la mijloc, se afla o carte de vizită:

ANTONIN SELUCKÝ
Reprezentant al Asigurărilor de Stat
tel. 78 83 29

Încercă o senzaţie bizară: undeva înlăuntrul lui, în suflet, în conştiinţă, naiba ştie unde, i se păruse că-l împunge un deget imaterial, gîdilîndu-l batjocoritor şi arătîndu-i numărul de pe cartea de vizită. Scoase din buzunar carneţelul. Da. Iată: „Věra Selucká, 788326.” Ultima cifră nu corespundea.

Dar deodată, îşi aminti că directorul artistic al Ansamblului Popular Slovac îi dictase numărul stînd aplecat peste masă. Îl citise de pe sugativă, şi îl citise pe dos! Nimic mai uşor decît să încurci în asemenea ocazii pe 6 cu 9.

Întîmplarea…

Întîmplarea? şopti în interiorul lui o voce străină, luîndu-l parcă în zeflemea.

Locotenentul se încruntă şi se uită la faţada vilei. I se păru că pe balconul de la primul etaj, lîngă fereastra luminată, stă cineva cu spatele lipit de zid.

Nu mai stătu pe gînduri, dădu buzna în casă şi urcă în goană la primul etaj. Se opri în dreptul uşii pe care văzu o carte de vizită identică cu cea de la poartă. Nu mai încăpea nicio îndoială; în locuinţa domnului Selucký, se certau un bărbat şi o femeie.

Numai că, lipind urechea de uşă, îşi dădu seama că se certau în cehă.

Sună totuşi.

Uşa i-o deschise un domn înfuriat, cu bretele şi cu un guler alb de celuloid descheiat la gît, un guler dintr-acelea cum locotenentul nu mai văzuse la un om viu de cel puţin douăzeci de ani.

Poate tocmai de aceea, fiindcă prea contrasta cu gulerul de celuloid – observă din prima clipă pardesiul elegant din material plastic, cafeniu-deschis, fără doar şi poate achiziţionat în străinătate, agăţat în cuierul din vestibul alături de un raglan bărbătesc negru, cu guler de catifea.

— Ce doriţi? se stropşi bărbatul la el.

— Scuzaţi-mă, zise locotenentul şi prezentă legitimaţia.

— A! Se părea că bărbatului nu-i displace vizita. Poliţia! Pe mine mă căutaţi?

— Urmăresc doi hoţi. Şi-au lăsat maşina în faţa casei dumneavoastră şi…

— Doi? îl întrerupse bărbatul. Aici, aşa sper, n-a fost decît unul. Sper! se întoarse el cu un aer ameninţător spre interior, apoi i se adresă din nou locotenentului: Intraţi!

Locotenentul îl urmă în cameră. Uşa-fereastră dădea probabil pe balcon, şi pe studioul clin colţ şedea o femeie frumoasă, plînsă, în vîrstă de vreo treizeci şi cinci de ani, care nici măcar nu ridică privirea la intrarea locotenentului.

— Şi pe aici a trecut un hoţ! zbieră ca turbat bărbatul cu bretele. Unul dintr-aceia care pradă cinstea oamenilor! Un hoţ de femei!

— Eu caut nişte hoţi de obiecte de artă, zise molcom criminalistul.

— Să-i ia naiba! izbucni bărbatul. Vero! Uită-te la domnul inspector!

Dar femeia continua să stea cu capul în piept.

— Ţi-e ruşine, hai? Ţi-e ruşine! Dar adineaori nu ţi-a fost ruşine, ia zi!

Bătrînul criminalist se înclină politicos în direcţia femeii care tăcea.

— Locotenent Borůvka…

— Věra Selucká, rosti ironic bărbatul, în locul ei. Doamna Věra Selucká. Soţia mea. Soţia mea şi – o tîrfă!

Femeia se cutremură. Locotenentul îşi opri privirea asupra unei scrumiere mari în care se găseau trei mucuri de ţigară.

— Da! Şi îşi închipuie că e grozav de şmecheră dumneaei! zise furios domnul cu bretele. E penibil, recunosc, dar e ca într-o farsă de Šamberk[16]. Mă pregătesc să plec în deplasare – pierd trenul – următorul pleacă abia dimineaţa. Mă întorc acasă – aici totul e în ordine. Numai că, zbieră el, numai că dumnealor n-au contat pe spiritul meu de observaţie! Un agent de asigurări trebuie să aibă un spirit de observaţie dezvoltat, domnule! Trebuie să fie veşnic cu ochii în patru! Trebuie să ştie să observe orice, fleac! Uitaţi-vă! Apucă scrumiera atît de brusc, încît mucurile stătură gata să cadă. Eu nu fumez. Pretinde că ar fi fumat ea ţigările. Dar cutia n-o are. Zice că a aruncat-o la closet. Ha-ha! Numai că apa la closet nu curge bine! Am verificat!… Nu curge cum trebuie! Şi cutie de gunoi nu există. Nu, nu, în casă la mine nu ţin porcării dintr-astea! Eu sunt cu ochii în patru!

---

[16] *Frantisek Ferdinand Šamberk*(1512—1670) – actor şi autor de farse şi comedii de salon

Se întoarse spre nevastă-sa şi răcni:

— Cine a fost aici, neruşinato?

Femeia ridică pentru prima dată ochii. Aruncă o privire scurtă spre uşa balconului, pe care domnul cel ager n-o observă. Femeia avea ochi albaştri, cu pupilele roşii de plîns.

— Nimeni, spuse ea şoptit.

— Nu minţi! Pe mine nu mă duci de nas! Eu observ orice fleac. Chiar şi o neglijenţă cum sunt mucurile astea din scrumieră! zbieră domnul.

Doamna aruncă încă o privire piezişă spre uşa balconului şi locotenentul se miră în sinea lui că un bărbat atît de perspicace nu remarcase haina din material plastic din vestibul, căci i se părea de necrezut ca cineva care poartă bretele şi guler de celuloid să poarte totodată un pardesiu de plastic de ultimă modă. Îl măsură din priviri pe burtosul cel turbat şi i se făcu milă de doamna plînsă. Din nou îl împunse în piept degetul acela imaterial. Îşi aminti de fata care îl aştepta la vinărie şi dori deodată să fi renunţat să-l mai aştepte.

— Dacă-mi permiteţi, zise. Aş dori să veniţi cu mine pînă jos, să identificaţi maşina.

— Mă rog! făcu energic bărbatul. *Eu* respect legile! *Eu* îmi îndeplinesc îndatoririle! Cele cetăţeneşti şi cele conjugale deopotrivă. Scoală-te! îşi îndemnă el grosolan nevasta, şi cînd aceasta se ridică, o împinse atît de brutal în vestibul, încît o făcu să se împiedice de prag. Locotenentul o compătimi iarăşi în sinea lui, îi fu ruşine că-i e milă de ea, dar se grăbi să se posteze între domn şi pardesiul de material plastic.

Nu era nevoie însă. Bărbatul cu privirea ageră era în clipa aceea pur şi simplu orbit de gelozie.

— N-o ştiu, zise acesta, încruntat, cîteva minute mai tîrziu, afară, în faţa vilei. O văd pentru prima oară. Nimeni din vecini n-are o asemenea maşină. Absolut precis. Ar fi trebuit să ştiu, fiindcă eu le-am asigurat pe toate!

După ce îl lăsă s-o cerceteze, locotenentul privi prudent peste capul lui, spre balcon.

Fereastra era luminată ca şi adineaori, dar silueta de pe balcon dispăruse. Locotenentul se posomorî. Îi conduse pe cei doi soţi pînă sus, dar cînd domnul cu bretele descuie uşa se opri.

— De fapt, am terminat, zise. Vă mulţumesc pentru amabilitate. Nu mai intru. Bună seara.

Şi pînă să închidă uşa bărbatul cu privirea ageră, nerăbdător să intre în casă ca să se dedea iarăşi voluptăţii de a-şi tortura femeia, apucă să vadă că şi haina de plastic de pe cuier dispăruse.

Ieşi în faţa vilei şi privi spre oraş. Respiră adînc şi se uită la ceas. Opt şi treizeci şi cinci. Ce-ar fi totuşi s-o lase baltă? Femeia aceea – se convinsese acum că nu era Věra Selucká – o fi fost de mult omorîtă în cine ştie ce cotlon al Capitalei. Oftă. Poate o fi fost şi tăiată în bucăţele şi împachetată în pungi de plastic pe care asasinul, după exemplul lui Jan Neruda[17] le aruncă în clipa de faţă în lăzile de gunoi ale Pragăi… biata femeie! Ce putea el face? Nu ştia despre ea nimic, atîta doar că e slovacă. Deducţia în legătură cu Ansamblul Popular Slovac şi toate celelalte deducţii se dovediseră false. Ar fi putut să fie de mult la vinărie, dar uite că îşi vîrîse dracul coada şi se angajase în fugărirea asta stupidă prin noapte.

Îşi vîrîse dracul coada?

Dracul?

Clătină din cap, nedumerit dacă dracul sau altcineva fusese cel ce îşi vîrîse coada în afacerea aceea, în care el însuşi se băgase prosteşte. Timp de cîteva clipe, n-avu altă dorinţă mai mare decît să nu se fi legat niciodată de fata aceea, subalterna lui… Pe scara vilei, după cum se aştepta, scîrţîiră nişte paşi. Se piti iute după maşină şi se strecură înăuntru, la spate. Aruncă o privire furişă pe geam şi văzu cum din vilă iese tiptil un tînăr blond, îmbrăcat în pardesiul cafeniu-deschis care pînă foarte de curînd atîrnase în cuierul locuinţei perspicacelui domn Selucký.

Tînărul privi în toate părţile, se uită la ceas „apoi atenţia îi fu atrasă de portierele deschise ale „Volgăi“. Înăuntru, locotenentul Borůvka se ghemuise pe podea. Simţi cum maşina se leagănă uşor, cum cineva se trînteşte pe canapeaua din faţă şi trage portiera. Se auzi bîzîitul demarorului, motorul porni. Şoferul schimbă vitezele şi „Volga" o luă

---

[17] Aluzie la povestirea *Salteaua de paie* a poetului şi prozatorului *ceh* Jan Neruda (1834—1891), în care eroul, ca să poată scăpa de o saltea de paie, e nevoit s-o desfacă, s-o împacheteze, iar pachetele să le arunce prin lăzile de gunoi

din loc.

Locotenentul se ridică iute, cu intenţia de a-i atrage atenţia şoferului că are un pneu spart, şi îşi zări faţa rotundă în oglinda retrovizoare. În aceeaşi clipă, o observă şi omul de la volan. Se sperie, răsuci înspăimîntat volanul. Maşina derapă, prin faţa geamurilor defilară într-un dans sălbatic becurile felinarelor de pe stradă, răsună un scrîşnet probabil de frîne. Locotenentul se trezi proiectat pe bancheta din spate. Roţile din faţă se ciocniră de ceva tare, maşina zvîcni în sus – o izbitură, un pîrîit, după care, brusc liniştea… Locotenentul se aşeză şi văzu că bărbatul de la volan încearcă disperat, dar fără succes, să deschidă portiera. Orice strădanie era inutilă, căci maşina nimerise între cei doi stîlpi de beton ai porţii unei vile. Erau, practic, întemniţaţi.

— Lasă-te păgubaş! *Dansul haiducesc* tot nu-l mai prinzi, tovarăşe Roháč, rosti, cît! se poate de calm, locotenentul.

Blondul se holbă la el.

— Dumneavoastră cine sunteţi? întrebă el în limba slovacă descurajat. Domnul Blátný… Nu… domnul Matějka!

— Nu, zise bătrînul criminalist posomorît. Cu nevasta mea n-ai avut dumneata de-a face: E italiancă, prin urmare catolică ferventă. Are principii morale riguroase şi nu cade în plasa oricărui Don Juan de teapa… Lăsă fraza neterminată, căci degetul acela imaterial îi atinsese, o dată în plus, conştiinţa. Ehm… îşi drese el glasul şi adăugă fără convingere: Ce să mai vorbim!…

— Atunci înseamnă că sunteţi domnul…

— Sunt locotenentul Borůvka, rosti sec bătrînul criminalist. Asta e maşina dumitale?

121

Blondul se fîstîci.

— Nu, bîigui el tot în slovacă. Dar n-aveam intenţia s-o fur, domnule locotenent… Numai că trebuie cu orice preţ să ajung la teatru înainte de pauză. Ca să prind *Dansul haiducesc.*

Locotenentul se uită la ceas: opt şi cincizeci şi două.

— La cît e pauza?

— La noua. Ţine un sfert de oră. Aş mai fi putut ajunge, domnule locotenent!

Ochii săi frumoşi se fixară implorator asupra criminalistului.

— Bine, bine… făcu acesta. Dacă poţi să ieşi de aici, aleargă! Iar mîine, treci pe la noi.

— Nicio grijă, domnule locotenent! oftă uşurat şi plin de recunoştinţă blondul şi se apucă să sucească iute manivela ferestrei. Locotenentului îi veni o idee.

— Ia ascultă, nu e cumva la voi în trupa unul Sidi?

— Domnul Sidi?

— Nu, nu! Cred că Sidi e numele de botez.

— N-avem niciun arab în trupă, domnule locotenent!

— Nu cred să fie arab… Locotenentul reflecta. Sidi, atîta tot…

— Sidi, Sidi… îl îngînă nerăbdător blondul, cu ochii la geamul coborît. Sidi, Sidi, Sidi…

— Hai, fugi!

— Mulţumesc, domnule locotenent! izbucni cu năduf tînărul şi se strecură numaidecît, cu îndemînare, pe geam. Locotenentul căzu pe gînduri.

— Ieşiţi, ieşiţi! Chiar vă aşteptam! se auzi de afară, un glas neprietenos, în care locotenentul recunoscu fără greş accentul specific persoanelor oficiale, în uniformă. Dansatorul slovac începu să se văicărească:

— Domnule căpitan! Dar n-am făcut nimic! Nu-i decît un accident de automobil.

— Da, făcu glasul. Nu zic altfel. Iar maşina e furată!

— Dar n-am furat-o eu!

— Nu. Dumneata nu făceai altceva decît s-o duci înapoi, nu-i aşa?

Locotenentul se uită pe geam şi văzu doi miliţieni. Unul dintre ei, cu un carneţel în mînă, după ce se uită ia numărul maşinii, închise carneţelul şi zise sever:

— Să mergem. Mai e cineva înăuntru?

— Eu, zise locotenentul Borůvka şi îşi scoase pe geam capul rotund ca o bilă.

— Da, tovarăşe locotenent, explică sergentul cel slăbănog, după ce intrară în încăperea igrasioasă a circumscripţiei de miliţie din colţul

străzii. Maşina a fost furată azi la ora cinci şi jumătate seara, în Žižkov.

— Atunci, pot să dovedesc că n-am furat-o eu! interveni blondul, care pînă atunci nu încetase să urmărească minutarul ceasului de perete de deasupra ghişeului. Acele se apropiau necruţătoare de nouă. Locotenentul Borůvka îl măsură de sus pînă jos.

— Chiar poţi?… întrebă el pe un ton aproape mustrător.

Blondul se scarpină după ureche.

— E adevărat, nu pot, zise el disperat. De fapt, aş putea, dar din consideraţie pentru o anumită doamnă… Doar dacă ar depune mărturie pentru mine domnul locotenent…

Locotenetul făcu un gest cu mîna.

— Daţi-i drumul. Îl cunosc eu. Bineînţeles, va plăti avarierea maşinii, tocmai de-aceea daţi-i drumul: ca să aibă cu ce.

Tînărul nu aşteptă să i se spună de două ori şi plecă val- vîrtej, strigîndu-şi mulţumirile din mers.

— Cine e proprietarul? întrebă locotenentul.

— Un oarecare… Sergentul cel slăbănog căuta în registru: Zdeněk Farkaš, Crîngului 3, Žižkov. A lăsat şi numărul de telefon. Să-l anunţăm că i-a fost găsită maşina.

Sergentul formă numărul. Aşteptă. Locotenentul se uita mohorît la afişele din biroul pustiu, care aminteau încă de perioada cultului personalităţii. Încăperea era departe de a fi curată. Dar pe locotenent nu-l interesa în clipa aceea curăţenia localului miliţiei. Se cufundase în gîndurile lui; ar fi dat mult să ştie dacă fata a plecat între timp. Se gîndi cu uşurare că e chiar foarte probabil să fi plecat. Dar sentimentului de uşurare care-şi făcuse loc în conştiinţa sa încărcată îi urmă unul de adînc regret, de tristeţe sfîşietoare: aşadar, încă o şansă pierdută… Poate ultima. Locotenentul avu astfel prilejul să constate că de fapt nici el nu ştie ce vrea.

Sergentul, cu receptorul la ureche, aştepta. Uşa biroului se deschise, şi în camera aceea igrasioasă năvăliră toate miresmele primăverii timpurii exalate de arborii de curînd treziţi la viaţă, laolaltă cu un miliţian foarte gras, care trăgea după el o valiză-voluminoasă.

Văzînd valiza, locotenentul renunţă pe dată la reflecţiile sale de ordin intim.

Recunoscuse valiza în care îşi depozitase prada hoţul necunoscut din vila doctorului Tejlibĕnovský.

— Ia priveşte ce ţi-am adus, Vašek, zise grăsanul gîfîind. Dar indivizii mi-au scăpat!

— Nu răspunde, spuse sergentul, necăjit. I-am spus să stea lîngă telefon, dar nu răspunde nimeni.

— Ptiu! făcu grăsanul. Da grea mai e! Şi, cu ajutorul locotenentului Borůvka, ridică valiza pe ghişeu. Locotenentul se zgîia la valiză, de parcă nu-i venea să-şi creadă ochilor.

— Eram în patrulare cu garda, începu să explice, abia trăgîndu-şi sufletul, burtosul şi îşi scoase şapca, cînd deodată ne sar în faţă doi tipi cu valiza asta. Pe loc i-am şi mirosit. Şi chiar aşa era. Numai ce-i opresc şi le zic: Actele, vă rog! — că i-a şi apucat bîţul şi au întins-o… Jarda s-a luat după ei, dar nu i-a găbjit. O fi ceva de soi în valiza asta…

Locotenentul, încă uluit, păstra tăcerea. Cînd miliţianul cel gras deschise valiza, clipi iute de cîteva ori şi se frecă la ochi.

Valiza era burduşită de statuete de bronz, de alabastru, de marmură, de argilă arsă şi de ipsos; chiar deasupra, se afla figurina din lemn aurit, în stil baroc, care reprezenta un ins mustăcios, cu o mantie fîlfîindă.

Locotenentul se frecă încă o dată la ochi. Clipea într-una.

Pe suportul statuetei din lemn aurit se putea citi cît sa poate de clar inscripţia:

S. SIDONIUS

Aşadar, bătrînul criminalist se întîlnea pentru a doua oară în seara aceea cu sfîntul acela prea puţin cunoscut.

— Păi, nu mai înţeleg nimic, zise năuc miliţianul cel gras. Înseamnă că au prădat vreun muzeu!

— Nu răspunde, mormăi sergentul şi închise. Ce ai aici? Contrabandişti? întrebă el dintr-o dată interesat.

124

— Pe dracu! Doi băieţi. Nişte derbedei. Să-i fi văzut cum au sfeclit-o! Burtosul se apucă să cotrobăie printre statuete. Dar erau profesionişti. Cînd i-am prins, purtau amîndoi mănuşi. Aşa că n-o să găsim nici un fel

de amprente pe porcăriile astea. Uite-aici! strigă deodată în culmea îneîntării, scoţînd din cufăr o statuetă albă de alabastru. Ce zici ce porcărie, Vasek, nu?

Locotenentul nu dăduse chiar într-atîta uitării cultura clasică însuşită cîndva pe băncile şcolii, ca să n-o fi recunoscut pe dată pe soţia regelui spartan Tyndar, odihnindu-se în braţele lui Zeus, care, în împrejurarea respectivă, avusese perfidia să se metamorfozeze în lebădă.

O nouă idee îi străbătu mintea.

— Păstrarea unor asemenea porcării ar trebui pedepsită prin lege, rosti visător miliţianul cel gras, a cărui atenţie însă fu atrasă o clipă mai tîrziu de un alt obiect.

— Sau asta… ce-o fi asta?! scoase el la lumină altă statuetă. Măi Vasek, ăsta să ştii că e Franta Jeřábek, îl ţii minte? Îl ţii minte? La cursul de înot… Burtosul izbucni în rîs, şi sergentul cel slăbănog privi şi el cu interes statueta. Aceasta îl reprezenta pe Priap, zeul fecundităţii la grecii antici, iar de celălalt personaj legendar – Jeřábek – amintea, nici mai mult nici mai puţin, decît prin dimensiunile membrului viril; altă trăsătură caracteristică n-avea.

Locotenentului îi veni o nouă idee, destul de vagă, dar care, legată de cea de adineaori, constituia un început de deducţie.

Privi din nou statueta din lemn aurit a sfîntului, pe care burtosul o pusese deoparte, părîndu-i-se absolut neinteresantă.

Apoi aruncă o privire în registrul de pe ghişeu.

SANCTUS SIDONIUS

Un nume latin.

ZD. FARKAŠ

Un nume slovac.

În Slovacia, după cum ştia eruditul locotenent, pînă într-o epocă relativ recentă, limba oficială fusese latina.

Zd. Este prescurtarea uzuală a numelui de botez *Zdeněk.*

Zdeněk este forma cehizată a numelui latin *Sidonim.*

Şi cum e un nume incomod, mult prea lung, demodat, cu o terminaţie potrivită mai degrabă pentru a fi rostită în cuprinsul unei rugăciuni, sau unui act de penitenţă decît ca alint pe buzele unei femei, de ce aceasta, în efuziunile ei amoroase, nu l-ar înlocui cu diminutivul Sidi?

Sidi ar fi deci cel care trebuie, „din oră în oră, să întrebe dacă nu i-a fost găsită maşina?"…

Asta zic şi eu deducţie, se felicită locotenentul.

— Şi cum îţi spuneam, erau nişte mucoşi, dar de lucrat, lucrează cu mănuşi, oftă miliţianul cel gras, înfundîndu-şi cascheta pe cap. Tineri de tot, dar profesionişti ai naibii!

Locotenentul, dus pe gînduri, introduse mîna în valiză, din care, între timp, cei doi miliţieni scoseseră toate statuetele, înşirîndu-le pe ghişeu. Valiza era căptuşită cu hîrtie cafenie de ambalaj. Locotenentul o trase afară şi se uită pe spatele ei. Adresa, caligrafiată stîngaci, cu pastă, îi sări în ochi;

Stimatului domn
dl. Alois Broda,
Praga – Žižkov
Na Majzlovce 7
etajul 3 în curte.

— Nu erau profesionişti, zise locotenentul, mohorît.

Miliţienii îl duseră apoi la Žižkov cu maşina, şi fiindcă, tot drumul sporovăită între ei, nu avu răgaz să-şi mistuie gîndurile. Poate de aceea şi era, în străfundul sufletului, atît de frămîntat.

Coborî în strada Na Majzlovce, şi în timp ce miliţienii băteau în poarta casei dărăpănate de la numărul 7, care rămînea ca moartă, coti după colţ pe. Strada Adăpostită şi, în lumina lunii, tăie cu paşi mari peste un maidan presărat cu cutii de conserve, hîrtii şi prezervative folosite spre cele cîteva case izolate de sus, de pe deal, alcătuind laolaltă strada Crîngului. Era aproape nouă şi jumătate, şi locotenentul îşi dădu seama, cu un sentiment de uşurare amestecată cu deznădejde, că fata n-avea cum să-l aştepte mai mult de două ore.

Numărul 3 de pe Crîngului era o căsuţă muncitorească sărăcăcioasă,

cu două ferestre şi o uşă la mijloc. Ferestrele erau întunecate, dar cînd se apropie, locotenentul văzu licărind înăuntru o luminiţă, care se mişca de ici-colo.

Prin fereastra de la parter, putea fără nici o dificultate să se uite în casă. Ceea ce şi făcu, şi se întristă în aceeaşi clipă, căci spectacolul care i se oferi era dintre cele mai jalnice.

Încăperea în care se uita era mică, dar confortabilă şi surprinzător de modern mobilată. Conul de lumină al unei lanterne de buzunar i-o descoperea bucăţică cu bucăţică. După ce ochii i se deprinseră cît de cît cu întunericul, îşi dădu seama ca pe studioul de lîngă perete e trîntit cineva, legat fedeleş şi cu un căluş în gură. O altă mogîldeaţă era aşezată în fotoliu. Silueta de pe fotoliu era un bărbat, cealaltă, cea de pe studio, o femeie – lanterna, trecînd deasupra picioarelor, făcu să sclipească ciorapii de nylon. Cel care examina camera la lumina lanternei, de fel preocupat de dezordinea pe care o provoca, era de asemenea un bărbat. Tocmai inspecta conţinutul şifonierului, şi în lumina lunii se vedeau zburînd în toate părţile norişori albi, roz şi bleu de lenjerie intimă de damă, ca nişte fluturi uriaşi.

Un ornic mare de pe comoda de culoare deschisă arăta ora zece fără un sfert.

Locotenentul oftă, se retrase de la fereastră şi examină împrejurimile. Casa era înconjurată de o grădiniţă; gardul, scund, nu reprezenta un obstacol serios. Locotenentul îl trecu cu uşurinţă şi ajunse astfel la intrarea de serviciu. Apăsă pe clanţă şi uşa se deschise. Răcoarea jilava a unui coridor fără ferestre îl izbi în faţă.

Scoase şi el lanterna de buzunar şi păşi tiptil înăuntru. Se opri lîngă uşa din dreapta şi îşi lipi ochiul de gaura cheii, în cîmpul său vizual apăru spatele intrusului, care era aplecat deasupra sertarului de jos al comodei. Asta îi convenea de minune locotenentului. Duse mîna sub braţ, scoase – pentru a doua oară în seara aceea – pistolul plat, apăsă uşor clanţa şi deschise brusc uşa. Individul, care se întoarse fulgerător, fu orbit de conul de lumină.

— Sus mîinile! rosti locotenentul posomorît.

Numai că individul cestălalt avea o vocaţie banditească mai pronunţată. Se comportă la fel ca un gangster din Chicago. Se năpusti

sălbatic asupra locotenentului, şi fiindcă acesta, ca întotdeauna, n-avu inima să tragă, se luară la trîntă.

Lupta nu dură mult. Individul era vînjos, dar cum nu cunoştea nici figurile elementare de jiu-jitsu, nu putea reprezenta un adversar serios pentru locotenentul Borůvka, fost profesor de educaţie fizică.

După ce îi legă cu grijă mîiniie la spate, folosindu-se de cordonul unui halat bărbătesc de mătase aruncat pe jos, aprinse lumina şi se apropie de studio ca să se apuce de o treabă mai plăcută – eliberarea victimei. Cu atît mai plăcută, cu cît constată că persoana de pe studio e o femeie tînără, cît se poate de atrăgătoare, care scoate în evidenţă nişte rotunjimi în faţa cărora rămîi indiferent, şi nu ca regulă generală, abia după vîrsta de şaptezeci şi cinci de ani.

O dezlegă, îi scoase cu un gest delicat căluşul din gură şi-i zîmbi.

— Vă mulţumesc, rosti, într-o slovacă melodioasă, atrăgătoarea femeie. Bătrînul criminalist se întoarse spre bărbatul din fotoliu.

Acesta era un omuleţ pirpiriu. Locotenentul îl dezlegă şi pe el în doi timpi şi trei mişcări, dar tocmai cînd se îndrepta din şale, văzu deodată negru înaintea ochilor, pentru ca apoi, din întunericul care-l învăluise „să ţîşnească un roi de stele verzi şi roşii. Se răsuci anevoie şi zări cum femeia, înarmată cu un minuscul spărgător de nuci, se pregăteşte să-l lovească în scăfîrlie a doua oară.

În ciuda faptului că fusese luat prin surprindere, nici dezarmarea femeii nu constitui o problemă pentru bătrînul criminalist. O prinse de braţul fragil şi, cu toate menajamentele posibile, îi smulse arma din mînă. Altcineva însă îl apucă de gît pe la spate şi nişte pumnişori neputincioşi începură să-l izbească în cap. Mai mult de două steluţe verzi nu izbutiră să scapere însă, locotenentul executînd figura numită cuprindere prin cădere înainte şi trîntind la pămînt stîrpitura aceea pirpirie cu atîta putere, încît omuleţul nici măcar nu mai încercă să se ridice.

Locotenentul se trase într-o parte.

— Potoliţi-vă! zise el pe un ton aproape duios. Ce v-a apucat, oameni buni?

Se uită pe rînd la cei trei, dar conclavul păstra o tăcere duşmănoasă.

Cu toate că şi între ei îşi aruncau priviri ameninţătoare, în faţa locotenentului se simţeau solidari, ca nişte veritabili gangsteri.

— Bine… oftă locotenentul. Atunci, s-o luăm după tipic!

La zece treizeci, după un interogatoriu complicat şi penibil, aflase totul. Era un deplorabil caz de şantaj; o cursă de o naivitate strigătoare la cer, în care însă au căzut şi probabil vor mai cădea şi de aici încolo chiar şi oamenii cei mai înţelepţi, victime ale acelei triste slăbiciuni omeneşti provenite dintr-o insuficientă disciplină morală şi dintr-o anume activitate glandulară: vechii truveri o botezaseră, cu un termen romantic, dragoste.

Bărbatul, care crease toată harababura aceea în mica dar confortabila locuinţă, ocupa o funcţie importantă într-un minister oarecare şi îl puteau aştepta două cariere: care dintre ele avea să se realizeze depindea de rezultatul cercetărilor sale febrile.

Putea fi o carieră strălucită, căci bărbatul, însurat cu fiica unui personaj foarte respectat şi suspus, nu era cîtuşi de puţin un incapabil, avea o origine socială acceptabilă şi o putere de muncă remarcabilă, aşa că nu se putea spune că ascensiunea sa rapidă s-ar fi datorat exclusiv protecţiei. Dar cariera sa putea fi, pe de altă parte, şi infinit mai puţin strălucită, dacă nu cumva l-ar fi aşteptat chiar o coborîre vertiginoasă pe scara ierarhică, şi asta iiindcă fiica acelui personaj suspus era de o gelozie feroce. Iar femeiuşcă înzestrată cu forme irezistibile, care încercase să-l doboare pe locotenent cu micuţul spărgător de nuci, deţinea anumite scrisori; funcţionarul din minister făcuse imprudenţa să i le scrie în iarna trecută, într-o epocă cînd i se păruse că pentru ca existenţa să-i fie cît de cît suportabilă nu se putea lipsi cu nici un preţ de formele acelea fermecătoare, deşi, la o privire mai atentă, cît se poate de banale, la sfatul omuleţului, pe numele său Sidi Farkaš, femeia se hotărîse să facă uz de acele scrisori, întrucît, la rîndul lui, domnul Farkaš, deşi nedăruit în ceea ce-l privea cu niciun fel de forme, exercita asupra femeii o putere tiranică, în bună măsură inexplicabilă. În disperare de cauză, funcţionarul recursese la violenţă. Sidi încercase să-i vină în ajutor acolitei sale în urma convorbirii telefonice întrerupte – al cărei martor, datorită unei atingeri de fire, fusese şi locotenentul

Borůvka – dar fără succes. Şi fiindcă cei doi crezuseră că locotenentul este o altă victimă a lor, fie un alt şantajist, în orice caz un individ ostil lor, de cum se văzuseră eliberaţi din situaţia înjositoare în care se găseau, nu pregetaseră să încerce să-l lichideze.

Aşadar, la zece treizeci, locotenentul aflase tot ce voia să afle. La zece patruzeci, străbatea pentru a doua oară maidanul bătut de lună presărat cu hîrtii, cutii de conserve goale şi prezervative folosite, ducînd în buzunar scrisorile fatale, pe care, o dată ajuns în biroul lui, avea de gînd să le distrugă. Iar în sinea sa, medita plin de întristare asupra avantajelor morale şi practice ale fidelităţii conjugale.

La ora unsprezece, intră în birou şi deschise fereastra. Luna, care, între timp, ca urmare a unor bizare schimbări în atmosferă, luase o culoare verzuie, atîrna deasupra acoperişurilor din olane ale oraşului tăcut şi lumina faţada scorojită a bisericuţei de peste drum; lumina, fireşte, şi silueta vetustă a sfîntului de ipsos.

Locotenentul oftă şi gîndul lui zbură la fata cu coc fermecător şi cu gîtul de lebădă; se gîndi apoi la nevastă-sa cea atît de cicălitoare, căreia îi era credincios de optsprezece ani. Se gîndi şi la Věra Selucká, şi la funcţionarul din minister, pe care, în urmă cu o jumătate de oră, îl salvase de consecinţele unei infidelităţi compromiţătoare.

Oftă din nou. Şi iarăşi îi zbură gîndul la fata cu gît de lebădă, simţind cum i se înstăpîneşte în suflet un simţămînt de uşurare amestecat cu părere de rău. Era unsprezece şi zece. Cu siguranţă, îşi zise el abătut, dar şi uşurat, a avut destulă minte şi s-a dus acasă…

Numai că fata se pare că n-avea niciun dram de minte. Cînd locotenentul formă numărul vinăriei „La motan”, nici nu trebui să se ostenească prea mult ca s-o descrie.

— Da, domnişoara vă mai aşteaptă! îl informă un glas de chelner care se voia şmecheros. O clipă!

În clipa aceea de aşteptare, printr-un proces psihologic obscur, locotenentul Borůvka îşi retrăi întreaga viaţă. Fu cuprins, din senin, de o emoţie insuportabilă, de un soi de angoasă. De ce, n-ar fi putut spune.

— Tovarăşul locotenent? se auzi în receptor un glas cîntat, cu un timbru liric.

— Da, răspunse locotenentul răguşit.

— Credeam ca nu mai veniţi, spuse încet fata. Făcu o pauză. Locotenentul îşi auzea bătăile inimii. Apoi din nou, vocea de la celălalt capăt al firului, vicleană, insistentă, tandră, o voce de pisică sau de şarpe. De şarpe cu Ş mare: Veniţi!

— Eu... făcu răguşit locotenentul; privi disperat pe fereastră şi îl cuprinse un regret, o teamă şi un dor atît de intens după liniştea sa sufletească pierdută, agravate de mustrări de conştiinţă, de lipsa curajului, de cine ştie ce încă, încît amuţi, şi cînd, după o clipă, fata şopti încet: „Alo?“, închise, ca un laş.

Privind din nou pe fereastră, îi sări în ochi sfîntul acela scorojit. Se încruntă la el. „Du-te de te spînzură, mîrîi printre dinţi. Te pricepi grozav, ce să zic! Tu, cu poruncile tale!” Apoi se ridică şi îşi spuse că s-a isprăvit cu aventurile. Începînd de azi, între el şi fata aceea nu vor exista decît relaţii strict oficiale.

Nici măcar nu se va mai gîndi la ea…

Îşi aminti, nu fără mîndrie, cît de puţine elemente avusese la dispoziţie la începutul acelei nopţi aiurite, ce indicii insignifiante, şi cu toate acestea, printr-o deducţie fantastică, ajunsese la rezolvarea fericită a cazului – da, şi totodată, şi îndărăt la apăsătoarea fidelitate conjugală…

Tresări.

Privi pe fereastră şi se încruntă.

Pesemne că iarăşi avea halucinaţii! I se păruse că sfîntul de ipsos se strîmbă la el necuviincios..

„Fir-ar să fie, îşi spuse în gînd, de unde am mai scos-o şi pe asta, că a fost o deducţie la mijloc?…“

— Raport privind elucidarea cazului crimei orizontale, îi dictă funcţionarei cu coc monumental locotenentul Borůvka, care avea o slăbiciune pentru titlurile pompoase. În ziua de douăzeci mai…

— Tovarăşe locotenent…

— Ce este?

— Nu vă supăraţi, orizontal se scrie cu z sau cu s?

— S-ar cuveni să ştii, o repezi locotenentul, morocănos. Purtîndu-se grosolan cu fata, voia să se elibereze de mustrările de conştiinţă care-i rămăseseră de pe urma acelei nopţi de nebunie, nu prea îndepărtată în timp. Presupun că ai învăţat la şcoală.

— Da. Numai că…

— Atunci scrie aşa cum e corect în cehă.

— Da. Dar orizontal…

Locotenentul trînti carnetul cu notiţe pe masă şi, la tonul grosolan de adineaori, găsi de cuviinţă să adauge şi o ironie din cele mai antipatice:

— Ştii ce, tovarăşă? Du-te de te uită în dicţionar! Şi vino pe urmă şi scrie!

Fata se aplecă peste claviatura maşinii, proptindu-şi capul pe fermecătorul gît de lebădă. Locotenentul simţi un junghi în inimă, de aceea continuă cu un glas cam behăitor:

— În ziua de douăzeci mai, la ora şapte şi douăzeci şi cinci, Božena Potěšilová a anunţat telefonic un asasinat comis *în* strada Neruda nr. 32. Victima à fost găsită de noi zăcînd pe spate în pat, cu un pumnal înfipt în ochiul drept, cu capul odihnindu-se pe urechea dreaptă, în poziţie orizontală, în direcţia ferestrei.

— Eu nu înţeleg, piui fata.

— Preferi să-ţi dictez în nemţeşte? se răsti locotenentul. Baba zăcea pur şi simplu pe spate, cu capul puţin întors spre dreapta şi în ochi avea înfipt un pumnal. Ce găseşti de neînţeles în asta?

Dar, reconstituind scena în minte, trebui să recunoască în sinea lui că

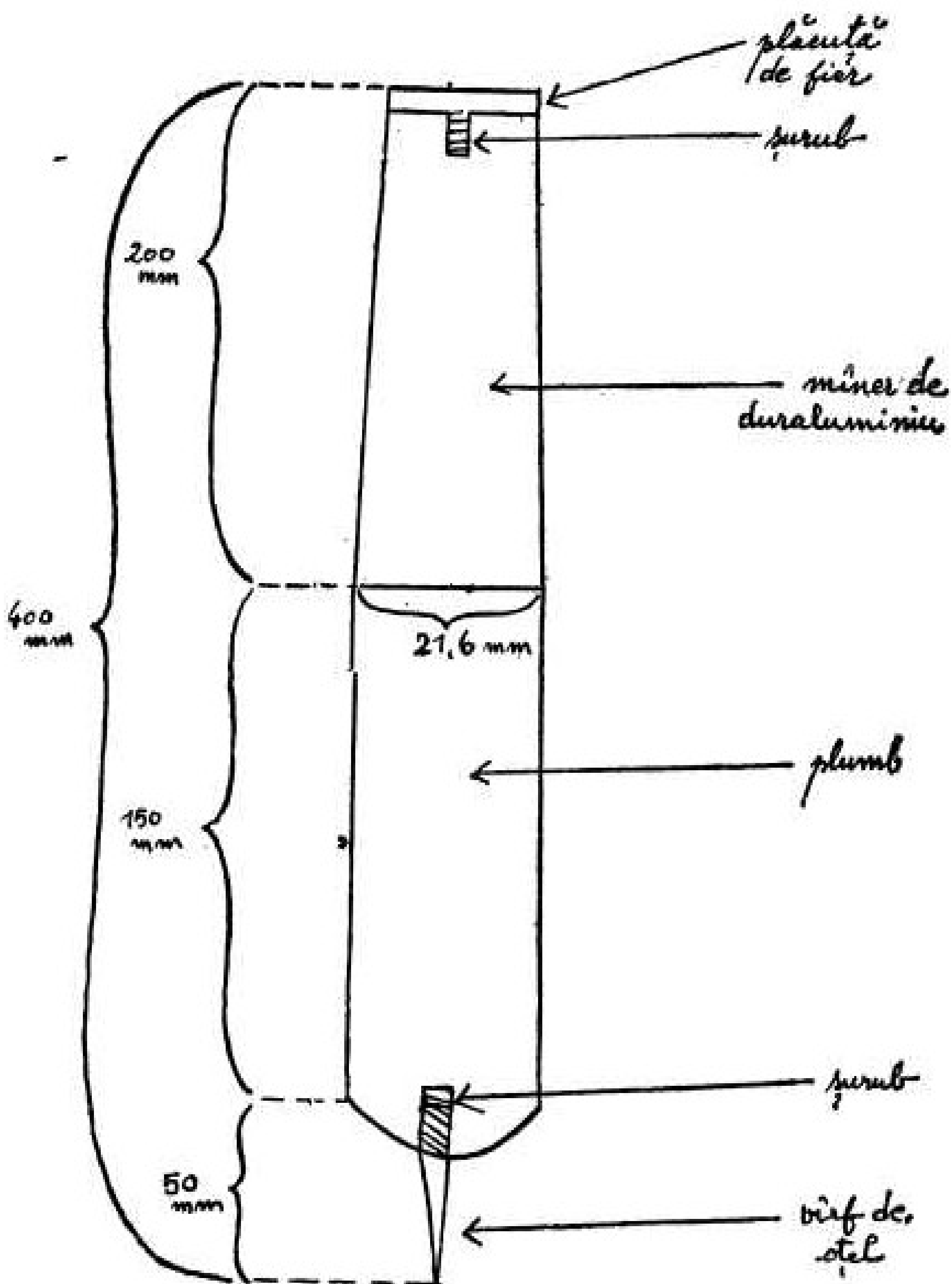
nu se exprimase precis.

Obiectul înfipt în ochiul drept al bătrînicii sfrijite nu era chiar un pumnal, şi, de aceea, locotenentul mîrîi spre fată şi menţioneze în josul paginii că schiţa armei ucigătoare este anexată. O desenă mai tîrziu, cu propria lui mînă:

Iar apoi, cu ochii mijiţi, reconstitui întîmplarea în toate amănuntele ei.

Bătrînica, rigidă ca un butuc, zăcea pe un pat larg, drept la mijloc, cu capul sprijinit pe o pernă mică şi subţire. La spatele ei, deasupra tăbliei patului, pînă unde putea să ajungă cu mîna ei descărnată, atîrna, la capătul unui şnur, un întrerupător cu buton. Mînerul bizarului pumnal era îndreptat, aidoma unui sinistru deget arătător, direct spre fereastra casei de peste drum, perfect vizibilă, de la care un bărbat cu barbă, aplecat în afară, urmărea curios activitatea miliţiei. Încăperea, o odaie spaţioasă la etajul al treilea al unei case înguste din secolul al XVIIl-lea, era ticsită de mobilă demodată şi de tot felul de fleacuri – lămpi, sfeşnice şi vaze, amintind mai degrabă a hală de vechituri decît a odaie de locuit. În aer, în ciuda faptului că fereastra era deschisă, se simţea un iz acrişor.

— În poziţia asta aţi găsit-o azi dimineaţă, domnule profesor? se adresă locotenentul Borůvka unui găligan care, cu o expresie de groază întipărită pe chip, se aţinea într-una la un pas în spatele lui.

plăcuță de fier
șurub
mîner de duraluminiu
plumb
șurub
vîrf de oțel
200 mm
400 mm
21,6 mm
150 mm
50 mm

Bărbatul arătă cu capul spre uşa veche, sculptată, care atîrna strîmbă în ţîţîni.

— Şi pe urmă aţi trimis-o imediat pe cumnata dumneavoastră să ne telefoneze. N-aţi mişcat nimic de la locul lui?

— Nimic. Vecinul a stat aici tot timpul, nu-i aşa, domnule Kemr?

Un bărbat cărunt, îmbrăcat într-o cămaşă în dungi, care stătea mai deoparte, confirmă dînd din cap.

— Nu voiam să-l las pe domnul profesor singur, zise.

— Fereastra n-aţi deschis-o dumneavoastră?

— Nu. Mama, de cum se împrimăvara şi pînă toamna tîrziu, dormea cu fereastra deschisă. Îi plăcea aerul curat, zise vlăjganul.

— Şi întotdeauna dormea aşa, pe spate?

— Întotdeauna exact în poziţia asta. Spunea că dacă dormi pe stînga, apeşi pe inimă, iar dacă dormi pe dreapta, apeşi pe ficat. Şi că sub cap e bine să ai o pernă cît mai subţire.

— Într-un cuvînt, era o femeie pedantă?

Profesorul – îl chema Petr Potěšil - zîmbi trist.

— În unele privinţe, da. Se poate spune că respecta un regim de viaţă foarte strict.

Păi, cred şi eu, interveni, neîntrebată, o femeie uscăţivă, care părea să fi fost cîndva destul de frumoasă. Optzeci şi cinci de ani, noi, ce mai, n-o să apucăm să trăim atît!

Locotenentul Málek i se adresă aspru:

— Ce vă face să credeţi asta, tovarăşă? întrebă el pe un ton ameninţător.

— Necazurile, alergătura… Ea a trăit fără griji. Nu lăsa să se atingă nimeni de tabieturile ei!

— Božka, o întrerupse un alt bărbat, care semăna la înfăţişare cu profesorul, numai că era ceva mai scund. Despre morţi numai…

— Nu, nu! i-o tăie locotenentul. Zicala asta nu e valabilă în cazul unei anchete. Ce voiaţi să spuneţi, tovarăşă?

Femeia făcu o grimasă.

— Uitaţi-vă la locuinţa asta! spuse ea cu un accent de ură. Două chichineţe, sufrageria şi hardughia asta. Aici locuia ea, iar în chichineţe locuiam noi ceilalţi, toţi. Eu cu Pavel avem trei copii mici, iar Petr cu

Máňa doi. Sufrageria nu aveam voie s-o transformăm în cameră de locuit. Era obişnuită să ia prînzul acolo, era obişnuită să cineze acolo, era obişnuită să stea toată după-masa acolo. Iar aici, în camera asta, copiii nu aveau voie să intre. Ce mai tura-vura, bătrîni sunt uneori insuportabili.

Málek se uită semnificativ la locotenent. Acesta îi întoarse privirea. Cazul începea să se contureze limpede. Chiar prea limpede.

Neclar rămînea doar faptul că uşa fusese închisă pe dinăuntru.

— Să recapitulăm, oftă locotenentul. Dumneavoastră, domnule profesor, împreună cu soţia şi cu cei doi copii, locuiţi în camera mai mică, aceea care dă în curte, iar dumneavoastră, domnule inginer, tot cu soţia şi cu trei copii, în camera mai mare, care dă în stradă. Iar bunica, singură, aici, în camera asta mare…

— Da, aprobă din cap inginerul Pavel Potěšil şi înghiţi în sec.

— Hm, făcu locotenentul. Cercetă camera din priviri. Era o încăpere înaltă, cum sunt de obicei încăperile în casele vechi; de plafonul murdar spînzurau pînze de păianjen şi, de-a valma, vreo cîteva lustre antediluviene. Pe mese şi piedestaluri erau îngrămădite lămpi de bronz, sfeşnice, statuete de alabastru prăfuite, pe o comodă se afla un ornic mare, iar pe pereţi atîrnau o groază de tablouri vechi. Hală de vechituri! Bărbatul de vizavi se aplecase şi mai tare peste pervaz şi se zgîia peste drum în chipul cel mai neobrăzat.

— Hm, mormăi locotenentul. Cine a fost ultimul care a văzut-o pe răposată în viaţă?

Inginerul Potěšil fusese ultimul care o văzuse. În jurul orei nouă seara, îi adusese un pahar cu lapte la pat. Acest pahar ţinea de ritualul medical al bătrînei doamne, şi cele două familii îndeplineau cu schimbul îndatorirea de a i-l oferi. Inginerul pusese paharul pe noptieră şi ieşise. Auzise cum, în urma lui, bătrîna – ca în fiecare seară – întoarse de două ori cheia în broască; el, pe urmă, o ştersese la bodegă. De multă vreme nu mai putea suporta să-şi petreacă serile în sînul familiei. Locotenentul Borůvka îl înţelese perfect.

— Prin urmare, dumneavoastră sunteţi ultimul care a fost la ea. Ceilalţi au văzut-o pentru ultima oară la cină?

— Nu, interveni profesorul Potěšil. După cină – ea se şi retrăsese în

camera ei – m-am dus să iau apă la bucătărie şi m-a chemat la ea.

— Pentru ce?

— Fără vreun motiv special. Mi-a povestit, sărmana, o istorie încîlcită, cum că copiii i-ar fi ascuns ochelarii, că domnul inspector silvic îi îndeamnă la rele şi mi-a ţinut o scurtă predică despre bună creştere.

— Pe urmă, aţi plecat şi abia după aceea s-a dus la dînsa domnul inginer, cu laptele?

— Da.

— Hm, mîrîi din nou locotenentul şi îndreptă privirea spre bărbosul din casa de vizavi. Acesta – să i se fi părut doar? — rînjea la el. Încă ceva, se întoarse locotenentul spre vecinul în cămaşă zebrată. Dimineaţa, cînd aţi spart uşa, lumina în cameră era aprinsă sau stinsă?

— Stinsă, declară martorul hotărît. Nu ne-am atins de nimic, cu atît mai puţin de comutator.

Locotenentul mai aruncă o privire spre omul cel curios de vizavi.

— Cine e? îl întrebă pe profesor.

Profesorul zîmbi.

— Domnul inspector silvic, zise. Cel ce-i instigă, aşa pretindea mama, pe copiii mei. E pensionar şi locuieşte la fiică-sa, văduvă. Avea nişte certuri cumplite cu mama.

— Se certau? Cum aşa? Se vizitau?

— Nu, nu se vizitau. Se certau peste stradă, explică profesorul zîmbind subţire. De ce se certau, Dumnezeu ştie! Probabil de plictiseală. În definitiv, întrebaţi-l pe el.

Málek clipi din nou semnificativ spre locotenent.

— O s-o facem şi pe asta, zise locotenentul. Acum, vă rog să treceţi alături.

— E clar, izbucni Málek, după ce se închise uşa. Baba le ocupa spaţiul, trebuiau să se descotorosească de ea. Aşa că au ticluit lucrurile în aşa fel ca să pară c-a făcut-o silvicultorul, de vizavi: camera încuiată pe dinăuntru, arma crimei parcă anume făcută să fie aruncată de la distanţă. Bagă de seamă: vîrf ascuţit de oţel, partea dinainte grea, de plumb, aerodinamică, cea din spate uşoară, din duraluminiu, ce mai,

parcă s-ar fi inspirat după jocul ăla, ştii, cu săgeţile azvîrlite la ţintă, unde mai pui certurile peste stradă…

— Dar camera era într-adevăr încuiată pe dinăuntru, îl întrerupse locotenentul.

— Aşa pretind ei!

— Vecinul de asemenea!

— Uite ce este, Josef, şi Málek rînji cu un aer atotştiutor, dacă-i scuturăm niţel, unul cîte unul, ştii, un mic interogatoriu încrucişat, pariez că praful s-alege din minciunica uşii încuiate. S-au înţeles cu vecinul!

— Nu ştiu, zise locotenentul Borůvka. Gheamă-l încoace.

— Da. Era încuiată, confirmă bărbatul cel cărunt, dînd din cap hotărît. Am avut grijă sa mă uit cu însumi pe gaura cheii: cheia era pe dinăuntru. Pe urmă, i-am ajutat să spargă uşa.

— Nu minţi! răcni la el, pe nepusă masă, adjutantul. Cum ar fi putut să fie încuiată pe dinăuntru, cînd cineva i-a venit de hac acolo, înăuntru?

— Nu zbiera la mine, tovarăşe, rosti cu demnitate bărbatul în camaşă cu dungi. Dacă nu poţi să te caţeri pe cornişă, fă bine şi uită-te pe fereastra!

Málek roşi şi se uită, descumpănit, la locotenent. Locotenentul aprobă din cap. Málek se duse la fereastră şi se plecă în afară.

— Doamna inginer m-a rugat, continuă între timp martorul, pe un ton jignit, să-i ajut să forţeze uşa. N-aveam altceva de făcut, era încuiată.

Málek se întoarse de la fereastră cu o mină sfidătoare.

— Faţada e netedă, spuse. Cea mai apropiată fereastră se află la trei-metri distanţă. Credeţi cumva că vreo muscă a comis crima?

— Asta trebuie să aflaţi dumneavoastră, i-o tăie martorul. Eu nu pot decît să declar sub jurămînt că uşa era încuiată şi că şi zăvorul era tras pe dinăuntru.

Cei doi miliţieni, fără voia lor, se uitară la uşă. Pe uşa sculptată strălucea un zăvor. Masiv, cu limba ruptă, bineînţeles, care atîrna batjocoritor într-un singur şurub.

— Să fie oare bărbosul de vizavi? medită cu glas tare Málek. Să fi

aruncat pumnalul? De la o asemenea distanţă? Cu asemenea precizie? Nu! Cineva îşi bate joc de noi!

— Nu prea seamănă toate astea a bătaie de joc, mîrîi, locotenentul, uitîndu-se la bătrîna moartă. Dar să fie în stare cineva să arunce chestia asta de peste drum – bătrînul criminalist cîntărea în palmă arma ucigaşă, pe care doctorul Seifert o extrăsese cu grijă într-o basma – nu, nu cred nici eu… Doar dacă… _

Tăcu. Locotenentul aşteptă o clipă, apoi întrebă iritat:

— Doar dacă ce?

— Ai citit *Pumnalul de aluminiu* de Austin Freeman?

— Aoleu! se strîmbă Málek. Iar romane poliţiste!

— Da, iar, zise locotenentul. E acolo o situaţie identică. Asasinul lansase, tot aşa, de peste drum, cu o muschetă veche, un pumnal de aluminiu.

— Asta-i bună!

Locotenentul Borůvka oftă şi zise:

— Nu ştiu ce ţi se pare curios. Oricum, hai să mergem să-i facem o vizită inspectorului silvic.

Pe bărbos îl bucură vizibil venirea miliţiei.

— Poftiţi, domnilor, vă stau la dispoziţie. Aşadar, i-a venit cineva de hac babei? Bine a făcut! Păcat că n-a făcut-o mai demult!

— Nu e frumos să vorbiţi aşa, se încruntă locotenentul.

— Frumos, urît, rînji unchiaşul, asta e. Era o babă ţicnită, şi-mi pare bine.

— Dumneavoastră o uraţi? aruncă Málek o întrebare profund inteligentă. Bătrînul îi făcu cu ochiul şmechereşte, şi faţa – sau atît cît i se mai vedea din faţa năpădită de barba aceea stufoasă, ca a lui Krakonoš[18] – i se lumină de un zîmbet fericit.

— Sunt suspect? întrebă el în culmea încîntării. Foarte suspect? Mă suspectaţi că aş fi comis eu crima?

— N-am spus asta, zise Borůvka.

— Să ştiţi că aş fi avut motive s-o fac! stărui moşneagul. De cîte ori

[18] Krakonos – personaj din mitologia cehă, stăpîn al munţilor Krakonoše, din nordul Cehiei

n-am vrut s-o omor! Vedeţi flinta aia de colo? arătă el spre o frumoasă puşcă de vînătoare, cu încrustaţii metalice, agăţată pe perete. De cîte ori nu mi-a venit s-o încarc şi…

— Cînd aţi văzut-o ultima oară în viaţă? îl întrerupse locotenentul.

Bătrînul miji ochii şmechereşte.

— Păi, înainte s-o omor…

— Şi cînd a fost asta?

— Aseară, răspunse prompt bărbosul. Vin de la televizor – fiică-mea îl ţine alături, în bucătărie – şi văd că peste drum e lumină. Baba stă lîngă uşă cu fiu-său, cu profesorul, şi îl bate la cap. Pe urmă, el iese, baba se fîţîie niţel prin cameră, atunci, am luat flinta din cui… Moşul îşi frecă palmele satisfăcut, iar ochişorii îi sclipiră în cap. Locotenentul îl observa mohorît. Dar cînd să trag, s-a băgat pe fir feciorul celălalt, inginerul sau ce naiba o fi. Îi aducea babei lăptic. Aşa că a trebuit să aştept oleacă, pînă ce baba l-a băut; flinta însă era încărcată şi pusă aici, pe fereastră. Ei, şi pe urmă baba se culcă… de emoţie, bătrînului îi ardeau obrajii – ochesc, şi taman în momentul cînd ochesc, mutra aia scîrboasă, de maimuţă, întoarce capul şi se uită fix la mine, cu ochii ei hrăpăreţi. N-ar fi trebuit să facă una ca asta, domnilor! Poate m-aş fi răzgîndit, dar cînd i-am văzut privirea de cămătărească, ce mai tura-vura – moşul mimă în gol, cu arătătorul, gestul descărcării puştii – am apăsat, şi gata!

Adjutantul Mdlek păşi ameninţător spre, bătrînul care îl privea avid şi-i întindea îndatoritor mîinile împreunate.

— Da! Puneţi-mi cătuşele. Repede! Ce-or să se mai mire vecinii! adăugă. Prin Malá Strana mă duceţi pe jos? întrebă el excitat. Credeţi că *Vecĕrni Praha*[19]...

Adjutantul, parcă fascinat, duse într-adevăr mîna la buzunar.

— Pavel, stai puţin, îl opri locotenentul, uitîndu-se posomorît la moşneagul care nu mai putea de bucurie. Spuneţi-mi încă ceva, domnule inspector silvic: după ce aţi tras cu puşca de vînătoare, cum aţi stins lumina din dormitor?

Moşneagul se holbă la bătrînul criminalist şi zîmbetul îi pieri încetul cu încetul de pe faţa bărboasă.

---

[19] *Vecĕrhi Praha* – ziar de seară praghez

— Aşa e, zise el dezamăgit. Nu m-am gîndit la asta. Ştiţi cum se întîmplă, domnule chestor; orice criminal comite cîte o greşeală, cît de mică…

Enigma acelei împuşcături miraculoase nu-i dădea pace locotenentului, aşa încît, înainte de a se duce la masă, scoase din mica bibliotecă din cabinetul său lucrarea intitulată *Balistica externă şi internă* şi o deschise, plin de speranţă. Dar dînd, chiar în prima pagină, de fraza: „În sistemul de coordonate x, y pentru coordonata punctelor de pe parabola traiectoriei în vid este valabilă relaţia:

$$x^{(0)} = v_0 \cdot \cos\varphi \cdot t \quad y^{(0)} = v_0 \sin\varphi \cdot t - \frac{g}{2} t^2 .$$

Închise contrariat cartea şi se duse acasă să mănînce. Aici, după un schimb viu de cuvinte cu fiica sa Zuzanka, care făcuse imprudenţa să-i dea la semnat carnetul de note, căzu pe gînduri şi, drept pedeapsă, îi ceru fetei să calculeze, la cercul de matematică, la care trebuie să se ducă în după-amiaza aceea, cîte atmosfere sunt necesare ca să expulzeze pe ţeava unei arme cu un diametru de 21,6 mm un proiectil cîntărind 500 g, astfel ca la o distanţă de 12 în să cadă cu o viteză de 6 m/sec.

Zuzanka, care n-avea habar de matematică şi deci nu putea ghici dacă problema e uşoară sau grea, o şterse la cercul de meditaţii condus de domnul doctor în ştiinţele naturii Pavel Lavecký. Nici nu-i trecea prin minte că de data asta tatăl ei se bizuie mai degrabă pe eficientul ajutor al domnului doctor în ştiinţele naturii decît pe talentele matematice ale fiicei sale.

Toate acele date – greutatea proiectilului, diametrul acestuia, precum şi viteza de cădere – le primise locotenentul, înainte de prînz, la laborator.

— Prostii, opiniase doctorul Seifert. Chestia asta e exclus să fi fost lansată dintr-o puşcă. S-a ciocnit de craniu cu o viteză relativ mică, maximum, să zicem, cinci-şase metri pe secundă. Altfel ar fi arătat craniul acela bătrîn dacă ar fi fost izbit de un proiectil ca ăsta. Ar fi fost făcut zob. Vezi-ţi de treabă, Josef! Arma a fost lansată cu mîna goală.

— În afară de asta, nu sunt nici urme de praf de puşcă, se amestecă în discuţie dr. Hejda, chimistul laboratorului.

Locotenenţul ridică spre el o privire timidă.

— Dar dacă – ştii, aşa procedează uneori sinucigaşii – dar dacă, înainte de a trage, a turnat apă pe ţeavă, în cazul acesta, urmele de explozie…

— Auzi tîmpenie! îl întrerupse specialistul în balistică Jandáček. Ca să lansezi cu o armă de foc un proiectil de o jumătate de kilogram, e nevoie de un tun ceva mai mic, cu o puşcă de vînătoare, nu faci nimic. E adevărat, calibrul coincide perfect, dar îţi spun că e nevoie de un tun. Puşca n-ar rezista.

Dar locotenentul nu voia să se dea bătut.

— Sau, se apucă el să clipească des din ochi, absenţa urmelor de praf de puşcă s-ar putea explica şi prin… ştiţi, dacă ar fi tras cu ceva în genul puştilor cu aer comprimat…

Nu termină ce avea de spus. Jandáček, care se aşezase pe marginea biroului locotenentului, pufni în rîs şi se săltă pe masă, zguduind-o cu rîsul lui nebun.

— Domnilor! hohoti el. Chestia asta, Josef, să n-o mai spui niciodată! Mai ales de faţă cu şeful. Te-ar trimite să te ocupi de hoaţele de buzunare de la Bílá Labut'[20], dacă nu cumva ai păţi-o şi mai rău!

Locotenentul, roşu ca focul, nu mai puse nici o întrebare şi amuţi. Fără doar şi poate că totul nu era decît o prostie. La avizul negativ al colegilor se adăuga şi o altă enigmă: cum naiba ar fi putut criminalul să stingă lumina din dormitorul bătrînei, cînd conform depoziţiei inginerului Potěšil, cît şi celei a moşneagului atît de dornic de a fi arestat, lumina era aprinsă în momentul crimei – şi cine dracu ar ti putut să ochească pe întuneric?! „E o prostie, ce mai, de bună seamă cineva îşi bate joc de noi, ajunse locotenentul, fără să-şi dea seama, la concluzia adjutantului Milek. Încă un caz fantastic care se adaugă la cazurile fantastice de care am avut parte în cariera mea – şi cînd le povestesc nimeni nu mă ia în serios! Asta e, un caz fantastic, nu unul demn să fie trecut în analele serviciului nostru.

Dar, pe de altă parte, anumite indicii pledau totuşi pentru ipoteza

[20] Bílá Labut' – mare magazin universal din Praga

balistică a locotenentului: uşa zăvorită pe dinăuntru, precum şi depoziţia portăresei, care, seara, în jurul orei nouă, auzise un zgomot, după toate probabilităţile o împuşcătură, ce răsunase pe strada Neruda. Zgomotul acela îl auziseră şi alţi martori demni de crezare. Numai că, îşi spuse locotenentul cu amărăciune, se putea tot atît de bine să fi fost şi eşapamentul unei maşini, căci acolo, pe strada Neruda, toate maşinile accelerează, ca să facă faţă pantei abrupte.

După ce Zuzanka plecă la cercul de meditaţii, locotenentul se tolăni cu un oftat dureros în fotoliul din faţa biroului său. Pentru moment, nu putea face altceva decît să mediteze şi să aştepte rezultatele exacte ale necropsiei şi examenelor de laboj ator. Nicăieri nu-i plăcea mai mult locotenentului să mediteze decît acasă. Se instală confortabil în fotoliu, închise ochii, puse mîinile împreunate la ceafă şi îşi răsturnă capul pe spate. Reconstitui în minte hardughia aceea parcă bîntuită de stafii, înţesată de tot felul de vechituri, cu patul spartan la mijloc, cu lustrele de bronz, cu statuetele din alabastru reprezentînd păstori şi păstoriţe. Revăzu faţa aceea zbîrcită, stafidită, ochiul în care era înfipt mînerul acelei arme bizare, chipul crispat de rictusul morţii – şi se cutremură. Parcă ar fi avut înaintea ochilor coperta unui roman poliţist american. Şi mînerul acela al armei, îndreptat orizontal, intr-un punct precis, fereastra deschisă…

Deodată, deschise brusc ochii şi şi-i aţinti în tavan, bălţat de un soi de pictură abstractă, rezultatul neglijenţei vecinului de deasupra, care, cu cîteva luni în urmă, plecase de acasă uitînd să închidă apa la baie. Strînse tare pleoapele, apoi deschise iarăşi ochii. Sări în sus, parcă

v = g.t
6 = 9,8.t
6 = 1km
9,8 = 6/t

1/t = 9,8 . 6
t = 58,8

s = 1/2 g t²

s = 4,9 . 58,8²

58,8 . 58,8
2940
5504
5504
354554

s = 354554,4 . 4,9
15162176
31909896
18,353,165 m = 18,353 km

de la ... 18 km ???

speriat de o idee ce-i venise, şi se repezi la mica bibliotecă a Zuzankăi, din colţul opus al cameri. Deasupra rafturilor, el, într-un elan pedagogic demn de toată lauda, atîrnase portretul lui Komenský[21]; Zuzanka însă, mai tîrziu şi cu de la sine putere, îi alăturase lui Comenius fotografia unui alt bărbos, mult mai tînăr şi cu un banjo în mînă. Se apucă să scotocească cu înfrigurare printre cărţile de şcoală ale fetei, pînă ce o găsi pe aceea pe care o căuta. O scoase îngîndurat din raft şi se duse la birou, învelitoarea din hîrtie de ambalaj era acoperită cu desene groteşti

[21] *Jan Ámos Komenský-Comenius*(1592—1670) – reprezentant de seamă al culturii Cehe din secolul al XVII-lea, scriitor şi filozof

şi frînturi de conversaţie scrisă, de neînţeles pentru locotenent, de genul: „La Čamrů, da?“ sau: „Ştii?“(acelaşi scris), „Ştiu!“(scrisul Zuzankăi), „E grozav!“(iarăşi scrisul celălalt) şi „E!”(scrisul Zuzankăi). Printre ele, aproape că nu se mai desluşea titlul: „Fizica pentru clasa a II-a cursul superior.” Locotenentul răsfoi o vreme cartea, apoi se apucă să studieze un anume capitol. Deschise un caiet, luă un creion şi, o oră încheiată, se îndeletnici cu nişte calcule încîlcite:

Tocmai cînd ajunsese la calculul distanţei şi ştergea, scîrbit, ultimul rînd aşternut pe hîrtie, se întoarse şi Zuzanka de la meditaţie.

— Ai făcut exerciţiul? o întrebă el sever,

Zuzanka se strîmbă.

— Nu, tăticule.

— De ce?

— Astăzi a venit tovarăşul director. Domnul profesor Lavecký a trebuit să meargă la muncă patriotică. Iar tovarăşul director a spus, se hlizi Zuzanka, că îşi dă seama că pe tine, ca criminalist, te pasionează balistica, dar că el, ca profesor, are obligaţia să ne educe în spiritul coexistenţei paşnice între popoare, aşa încît e de părere că nu e indicat să ne înveţe matematica cu exemple din balistică…

— Aşa a spus? se oţărî locotenentul, întrebîndu-se în sinea sa dacă nu cumva domnul acela principial nu devenise pacifist militant găsind în vreun manual ecuaţia:

$$x^{(0)} = v_0 \cdot \cos\varphi \cdot t \quad y^{(0)} = v_0 \sin\varphi \cdot t - \frac{g}{2} t^2 \cdot$$

Dar reflecţia o păstră pentru el şi îşi continuă interogatoriul;

— Ce-aţi studiat astăzi?

— Ecuaţii cu o necunoscută.

— Şi merge?

— Merge, zise obraznic Zuzanka, uitîndu-se provocator în ochii tatălui ei.

— Vedem, noi imediat, rosti tatăl, cu un glas prevestitor de rele. Şezi şi scrie. De la ce înălţime…

— Tăticule, voiam să mă uit la televizor. În program e…

— Taci din gură, aşază-te şi scrie!
— Tăticule…
— Pînă nu rezolvi ecuaţia, nici să nu te gîndeşti la televizor! decise tatăl. Vedem noi imediat dacă cunoşti ecuaţiile cu o necunoscută! Scrie!
— Dar…
— SCRIE!!!! răcni locotenentul Borůvka cu toată puterea plămînilor. Tonul acela, cu care nu era deprinsă, o descumpăni pe Zuzanka, care se aşeză ascultătoare la măsuţa ei din colţul camerei, aruncă o privire nefericită spre bărbosul cu banjo şi se apucă să scrie.
— De la ce înălţime, îi dictă locotenentul, trebuie să cadă un corp cîntărind o jumătate de kilogram, ca să ajungă la pămint cu o viteză de şase metri pe secundă. Ai scris?
— Am scris, miorlăi Zuzanka.
— Atunci, calculează! Eu mă duc alături să mă uit la televizor, ca să nu spui, ca altădată, că prezenţa mea te deranjează!

Ultima frază izvorîse din cea mai pură ipocrizie. Plecarea în camera cu televizorul ascundea un plan, bazat pe anumite observaţii asupra psihologiei Zuzankăi, mai ales în raport cu temele la matematică…
Încăperea în care se afla televizorul era goală, doamna Borůvková era la o adunare de pionieri cu micul Pepiček, şi locotenentul, după ce închise uşa, se feri să se depărteze de ea şi îşi lipi urechea de placa din lemn lustruit. Pe faţă îi trecu o umbră de zîmbet. Calculul său fusese corect – nu cel de pe hîrtie, care-i dăduse absurdul rezultat de optsprezece kilometri – ci cel referitor la comportarea Zuzankăi în minutele următoare.
De după uşă, se auzi un zgomot slab, de parcă cineva ar fi întors arcul unui orologiu vechi; zgomotul se repetă în total de şase ori consecutiv şi dură de fiecare dată doar o fracţiune de secundă. Urmă un moment mai lung de tăcere, după care Zuzanka rosti încet:
— Olda? Salut! Ascultă… mi-a dat un exerciţiu… de matematică, se-nţelege, n-am voie să mă uit la televizor pînă nu-l termin… Olík, Olín! Nu eşti tu prietenul meu? Pentru tine e un fleac… hai, ia o hîrtie şi un creion, mai repede… El e alături, se zgîieşte la Simonová, e mort după ea…

În spatele uşii, locotenentul, desemnat prin acel „el“, se întunecă la chip la menţionarea numelui Simonovei. Sperase că fiica sa nu observă interesul pe care i-l trezesc programele de televiziune în care apărea cîntăreaţa respectivă. Dar, după cum se vede, se înşelase.

— Hai, scrie: de la ce înălţime trebuie să cadă un corp cîntărind o jumătate de kilogram… dicta glăsciorul Zuzankăi, şi locotenentul asculta.

În alte împrejurări, ar fi intervenit energic împotriva unui asemenea mod de însuşire a cunoştinţelor, dar acum…

— Ce spui? o auzi pe Zuzanka. Ce? Că greutatea e inutilă? Cum? Că formula pentru legea căderii libere e aceeaşi, indiferent de masă? Ei, parcă nu l-ai cunoaşte! El şi tabla înmulţirii a uitat-o. Ce nevoie are de ea pentru criminalii lui?!

De cealaltă parte a uşii, locotenentul roşi uşor şi, înfuriindu-se, se duse să se aşeze în fotoliul din faţa televizorului. Şedea acolo cam de un sfert de oră, dar uitase să-l pună în funcţiune. Se auzi din nou zgomotul acela discret foarte asemănător cu întoarcerea arcului unui ceas cu cuc, urmat apoi de vorba şoptită a Zuzunkăi. Un moment lung de tăcere, întreruptă doar de scrîşnetul pe hîrtie al unui creion prost ascuţit.

— Mulţumesc, Olínck. Îţi rămîn îndatorată! şopti în cele din urmă Zuzanka; şi din nou linişte, punctată de clinchetul uşor al telefonului, semn că receptorul fusese pus în furcă.

Locotenentul rămase visător, gîndindu-se cu tristeţe în ca postură i-o fi apărînd el fiicei sale; probabil în chip de ba- balîc, de domn bătrîn mai mult sau mai puţin respectabil, şi desigur în aceeaşi postură îi apare şi unei alte fete tinere, doar cu doi-trei ani mai mare decît Zuzanka… Din aceste meditaţii apăsătoare îl smulse, în sfîrşit, scîrţîitul uşii şi vocea miorlăită a Zuzankăi, pe care o folosea ori de cîte ori voia să se linguşească pe lîngă părintele ei.

— Am terminat, tăticule.

— Da? Bine, bine. Arată-mi!

Smulgîndu-i aproape din mînă hîrtia cu calculele, se cufundă numaidecît în cifre.

— Pot să mă uit la televizor? E exact? gînguri Zuzanka.

Tatăl se mulţumi să dea din cap. Zuzanka întoarse butonul şi se cuibări fericită pe trepiedul jos de lîngă fotoliul tatălui ei. Dar acesta se ridică şi se îndreptă ca un somnambul spre biroul său. Acolo, pe masa de lucru, întinse sub lampă foaia scrisă.

$$v = g \cdot t$$

Caligrafiase frumos Zuzanka, la fel ca în calculul său, iar mai departe urma:

$$g = 9{,}8\ m/sec^2$$

$$6 = 9{,}8\ t$$

$$t = \frac{6}{9{,}8} = 0{,}612$$

$$600 : 98 = 0{,}612$$
$$120$$
$$22$$

$$s = \frac{1}{2} g \cdot t^2$$

$$0{,}612 \cdot 0{,}612$$
$$3672$$
$$1224$$
$$0{,}374544$$

$$t^2 = 0{,}612 \cdot 0{,}612 = 0{,}375$$

$$s = 0{,}5 \cdot 9{,}8 \cdot 0{,}375 = 1{,}83\ m$$

$$s = 1{,}89\ m$$

$$0{,}375 \cdot 9{,}8$$
$$3375$$
$$3000$$
$$36750$$

Locotenentul privi îndelung, nici n-ar fi putut spune cîtă vreme „rezultatul, atît de flagrant diferit de cel găsit de el, şi în cele din urmă mormăi:

— Ar corespunde!

Se întrista, se ridică, îşi îmbrăcă trendul în vestiar, îşi puse pălăria şi ieşi repede din casă.

Din camera cu televizorul se auzea vocea banjo-istului bărbos, care cînta:

I-am spus atunci cu nepăsare
că bucuros o voi urma,
că poate să mă şi omoare,
dacă aceasta-i voia sa…

Nici chiar această filozofie ultraoptimistă n-avu darul să-l înveselească. Mai degrabă dimpotrivă.

Uşa locuinţei de pe strada Neruda i-o deschise sergentul major-şef Šinták, care-l salută lipind călcîiele.

— Aţi venit să arestaţi pe cineva, tovarăşe locotenent? întrebă el grav.

— Poate, făcu locotenentul şi se făcu nevăzut în odaia în care, în dimineaţa aceea, fusese găsită bătrîna asasinată.

În prag, răsuci comutatorul şi privi în odaie. Se aprinsese una din lustre, cea din mijlocul camerei, de deasupra mesei rotunde lustruite. Se vede că bătrîna avusese o adevărată manie pentru lustre. Atîrnau de plafon nu mai puţin de cinci.

Una exact deasupra patului.

Locotenentul oftă şi se apropie de pat. Se opri în faţa lui, privindu-l îngîndurat. Ridică apoi ochii spre tavan şi spre lustra grea, de bronz, de deasupra patului. Aceasta avea două braţe, şi între ele, chiar la mijloc, prins de o bară lucioasă de bronz, în stil baroc, era fixat un suport pe care era cocoţată statueta unui zeu antic, poate Mercur, poate altul – locotenentul nu-şi putea da seama, dar nici nu-l interesa.

Întinse încet mîna spre comutatorul fixat la capătul unui şnur ce

spînzura în spatele tăbliei patului, la îndemîna celui culcat în pat. Apăsă pe buton. Cele două braţe se aprinseră, şi zeul antic sclipi.

Locotenentul privi, timp de cîteva minute interminabile, obiectul acela demodat, vestigiu al barocului tîrziu, adaptat, prin electrificare, la cerinţele secolului douăzeci. Firele electrice erau încolăcite pe bara de care era fixat suportul statuetei. Nu-şi putea desprinde privirea de la lustră. Ridicase de vreo cîteva ori piciorul, de parcă ar fi dat să se urce în pat, dar renunţase de fiecare dată. Faţa sa rotundă exprima o vie suferinţă lăuntrică. Părea că locotenentul se teme de ceva. Poate să nu sufere o decepţie, să nu se adeverească acel calcul bizar, făcut de colegul fiică-sii pentru el, în urma vicleşugului folosit. Sau, mai degrabă, să nu se dovedească exact.

În sfîrşit, îşi luă inima în dinţi. Stinse lustra, se descălţă şi se urcă în pat. Ridicîndu-se în picioare, pe pat, moţul ciufulit din creştet îi atinse partea inferioară a lustrei, de care era fixată o rozetă de bronz. Se cufundă din nou în gînduri. Privi îndelung rozeta aceea, dar nu cu admiraţie, deşi era un obiect frumos executat, de o subtilă asimetrie, cu un cap de înger la mijloc.

Întinse mîna, cu grijă, şi atinse cu un deget îngerul. Apoi, apucă delicat, cu degetul mare şi arătătorul, nasul îngerului. Trase.

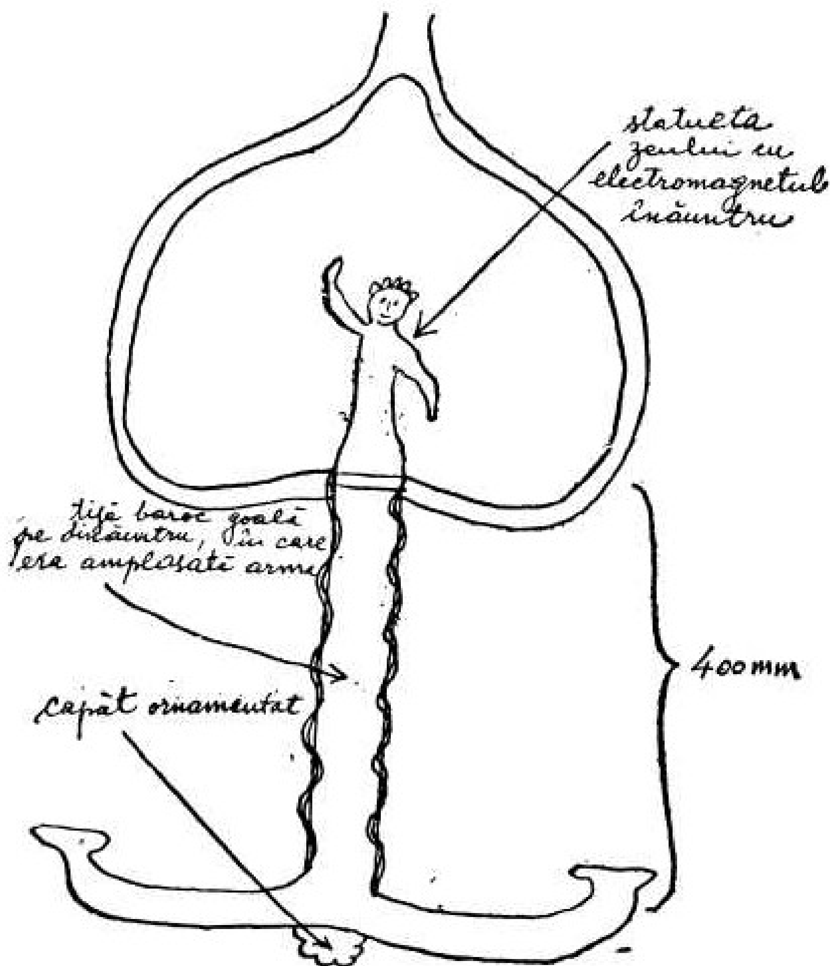
Îngeraşul se deschise. Un arc îl menţinea de partea inferioară a lustrei, şi arcul, de bună seamă, nu provenea din epoca barocului. În spatele îngerului, la capătul barei lucioase de care era fixat suportul, se căsca o gaură rotundă, foarte asemănătoare cu gura unei puşti de vînătoare de calibrul 12.

Locotenentul se posomori.

Întinse mîna şi răsuci statueta zeului.

Era înşurubată. O scoase cu grijă şi văzu că e goală pe dinăuntru. Dedesubtul ei se iviră două bobine groase, lungi, care sclipiră în lumina soarelui ce tocmai asfinţea.

În ciuda părerilor dispreţuitoare ale fiică-sii, despre el locotenentul îşi mai amintea atîta fizică încît să recunoască în obiectul din mîna lui un electromagnet.

— Electromagnetul, îi dictă locotenentul, mai ţîfnos ca niciodată, funcţionarei intimidate, îl introdusese în lustră – pune în paranteză: schiţa e anexată – uite-o! şi aruncă pe maşina de scris un desen executat

de mîna lui.

Făcu o pauză, pentru, ca fata să-i poată admira în voie talentul la desen, şi continuă:

— Cum ziceam: electromagnetul îl introdusese în statueta goală profesorul Poteşii, care, după cum am aflat, predă fizica, şi tot el prevăzuse cu un arc îngerul de la baza lustrei.

Tăcu, căci îşi dădu seama că stilul e defectuos; dar de data asta fata se feri să-l corecteze. De aceea continuă:

— Prilejuri a avut destule, căci, conform depoziţiilor membrilor familiei Potěšil, bătrîna şedea toată după-amiaza în sufragerie, dormitorul ei rămînînd deci gol. Potěšil mărturiseşte: în ziua fatală, spre seară, s-a furişat în dormitorul victimei – după victimă, pune „de mai tîrziu“, dar să arate frumos! — şi a slăbit cele două becuri de la lustra de deasupra patului. În urma încercărilor făcute pe cînd bătrîna se afla în sufragerie, constatase încă dinainte că gura tubului gol se găseşte exact deasupra pernei pe care victima de mai tîrziu, care era foarte pedantă, îşi punea capul său…»

— Cînd e vorba de părţi ale corpului *său,*e inutil în limba cehă, îl corectă timid fata.

— Atunci, şterge-l! zise arogant locotenentul Borůvka. Şi continuă: După cina din ziua fatală, profesorul Potěšil a urmat-o pe bătrînă afară din sufragerie, şi cînd a constatat…

— Cine? Bătrîna?

— Bineînţeles! Cînd bătrîna a constatat că lustra de deasupra patului ei nu se aprinde, l-a chemat înăuntru. Potěšil a înşurubat la loc cele două becuri, făcîndu-le să se aprindă, şi totodată a introdus pe furiş proiectilul ucigător în ţeavă. Electromagnetul, conectat prin comutator la reţea, dar, bineînţeles, izolat de cel două becuri, ţinea, prin plăcuţa de metal amplasată la capătul lui, arma în ţeavă. Cînd, mai tîrziu, victima de mai tîrziu – nu, scrie: mai tîrziu, cînd viitoarea victimă s-a culcat – nu! scrie aşa: mai pe urmă, cînd viitoarea victimă s-a culcat şi a stins pe dibuite lumina, arma ucigătoare s-a declanşat, a deschis prin propria ei greutate capacul cu arc al îngeraşului şi a căzut liber pe capul victimei de mai tîrziu – nu, şterge! pe capul victimei, cu o viteză de şase metri pe

secundă. Datorită ascuţişului vîrfului, greutăţii armei şi vîrstei victimei, în paranteză: optzeci şi cinci de ani şi şapte luni, incidenţa a fost mortală. Datorită greutăţii mînerului armei, capul s-a răsucit apoi spre dreapta, astfel că arma părea să indice că ar fi fost aruncată prin fereastra deschisă. Potěšil mai ştia că victima – nu, scrie: că bătrîna se scoală abia după plecarea fratelui şi a nevestei lui – după „lui”, adaugă „proprii” – şi de aceea miza pe faptul că crima va fi descoperită de cumnată, care îi va aduce victimei micul dejun. Ca să aibă şi un martor imparţial, a chemat pe unul din vecini, care nu bănuia nimic, să-l ajute să spargă uşa. Spera astfel să întărească şi mai mult alibiul uşii încuiate pe dinăuntru.,

Locotenentul tăcu satisfăcut şi se uită peste umărul fetei. Ignora cu stoicism în ziua aceea gîtul de lebădă şi cocul.

— Aşa, făcu. Şi acum, scrie: mobilul crimei – lipsa de spaţiu, din locuinţa familiei profesorului Potěšil şi a fratelui său, inginerul Potěšil.

Căzu pe gînduri. Din cauza asta se certase cu adjutantul Málek. Acesta, deşi de obicei era neîndurător faţă de criminali şi era cunoscut drept un adept înverşunat al pedepsei cu moartea, la analiza cazului, se înduioşase subit şi spusese:

— Ştiu, Josef, că-i o porcărie, sigur că da, dar eu parcă i-aş înţelege. La urma urmelor, baba era bătrînă ca Matusalem, cine ce folos avea de pe urma ei! Nu uita că e criză de locuinţe, şi ce nevoie avea o babă ca aceea de o cameră atît de mare? Se lăfăia acolo, iar pe ceilalţi îi obliga să se înghesuie ca sardelele…

Ciudat, dar locotenentul, din principiu adversar al pedepsei capitale şi, ori de cîte ori era posibil, dispus să le acorde inculpaţilor circumstanţe atenuante, se încruntase.

— Numai că erau oameni, zisese. Nu sardele.

— Tocmai de-aceea! ripostase, semnificativ, Málek.

— Tocmai, de-aceea! repetase, la fel de semnificativ, locotenentul Borůvka.

Málek îi interpretase replica drept o încuviinţare a propriei sale opinii. Dar locotenentul căzuse pe gînduri. Se întreba la ce tratament avea să fie supus odată şi odată el însuşi, ca proprietar al unui apartament cu trei camere, în care îşi petrecuse – cu scurte întreruperi –

optsprezece ani de viaţă, şi bună şi rea, dar totuşi viaţă, şi oare cîţi ani să fi trăit bătrînica aceea nesuferită în hala ei de vechituri? La ce tratament avea să fie el supus cînd va fi cu adevărat bătrîn, de prisos pentru toată lumea?

— Mai e ceva, tovarăşe locotenent? auzi vocea catifelată şi uşor distantă a fetei.

Se încruntă pe dată, într-un mod de-a dreptul respingător.

— Nu! Dă-l încoace! Ia să văd!

Luă foile, în ziua aceea bătute ceva mai apăsat ca de obicei, şi se uită la titlu:

Raport privind elucidarea cazului crimei verticale.

Ii sări pe loc ţandăra.

— De ce-ai scris *verticală*? Eu ştiu că ţi-am dictat: *orizontală*!

Dar fata îşi aruncă, jignită, pe spate capul cu frumosul gît de lebădă cu tot şi se răsti:

— Ştiţi ce, tovarăşe locotenent? Consultaţi dicţionarul şi citiţi, vă rog, definiţia cuvîntului *orizontal.*!

VECHEA, INFAILIBILA DACTILOSCOPIE

Era la jumătatea lunii octombrie, sezonul se sfîrşise. Pe şoseaua care duce de la San Candido la Cortina se tîra, singuratică, o maşină roşie, cu capota albă. Valea aceea din Munţii Dolomiţi era învăluită într-o ceaţă deasă de toamnă, ce ajungea, aidoma talazurilor fumegînde ale unei mări fantastice, pînă la marginea şoselei. Maşina se opri, un bărbat în balonseide coborî şi deschise capota. Din partea cealaltă, sări o fată în pantaloni strîmţi şi într-un pulover de lînă fină. Furios, bărbatul se apucă să meşterească la motor. Fata făcu cîţiva paşi pînă la marginea şoselei, întinse, graţios, un picior înainte, rămînînd în postura aceasta, visătoare; chiar în faţa ei, deasupra întinsului alb al mării de ceaţă, se înălţa o stîncă sălbatică, despicată în două – vîrful pietros al unui munte, semănînd izbitor cu un turn de catedrală gotică, dar în viziunea sculpturală a unui Salvador Dali. Chiar în clipa aceea, străpungînd învelişul zdrenţuit al norilor, un mănunchi de raze de soare căzu pe stîncă, şi înfricoşătoarea turlă gotică – Piscul Balaurului – se învălui brusc într-o hlamidă aurie, răsărind din cenuşiul şi negrul pîclei întocmai ca o cetate mitică din legendele Regelui Arthur, lăcaş de crunţi cavaleri şi de vrăjitori emuli ai Diavolului. Fata suspină, neputîndu-şi lua privirea de la năluca aceea; i se revelau, acolo, înfăţişări ale lumii nebănuite, miraculoase, cu totul altfel decît cele cu care era deprinsă. Era o fată zveltă, fără să fie slabă, cu plete blonde şi cu ochii de un verde-deschis, în care acum Piscul Balaurului se oglindea miniaturizat şi poleit cu aur. Vîntul rece îi răvăşi o buclă blondă de pe frunte, smulgîndu-i un al doilea suspin.

Bărbatul de sub capotă se apucă să înjure ca un birjar.

În sezonul de vară şi de iarnă, pe şoseaua aceasta se tîtrăsc caravane nesfîrşite de maşini; acum însă era pustie. Aproape de locul unde oprise maşina roşie cu capota albă se desfăcea un drum îngust, dar practicabil, la capătul căruia se afla o tăbliţă pe care scrima: HOTEL NESTE DI

FALCONE 4 km. Drumul ţinea poalele Muntelui Balaurului, apoi tăia o şa muntoasă – unde urca, în pantă abruptă, vreo cincizeci de metri – pentru ca, în continuare, să şerpuiască, pe nenumărate serpentine, pînă în vale.

Maşina roşie, care, cu puţin înainte, oprise pe şosea, avansa acum încet, cu motorul stins, de-a lungul povîrnişului Muntelui Balaurului, intimidată parcă de tăcerea în care erau învăluite crestele acelea ameţitor de înalte. Din cînd în cînd, totuşi, pe porţiunile mai abrupte, răsuna scrîşnetul frînelor. Maşina ocoli cu grijă un vîrf de stîncă ce se înălţa ameninţător şi coborî spre punctul cel mai jos al şeii. Acolo, se opri din nou, şi unui observator care ar fi privit-o de deasupra norilor plumburii maşina i s-ar fi înfăţişat în chip de fragă roşie, prizărită sub cupola cu sclipiri aurii şi portocalii a unei catedrale suprarealiste. Sau în chip de strop rubiniu de sînge pe postamentul unui sfeşnic uriaş de bronz înălţat spre cerul înnorat, înnegurat.

Dacă însă acel observator ipotetic din tării ar fi coborît niţel mai jos, ar fi înregistrat un dialog destul de prozaic, purtat pe un ton de arţag.

Un glas de fată:

— Ce-am spus eu! Na, am păţit-o!

Un glas de bărbat:

— N-a fost ideea mea s-o luăm pe drumul ăsta. Cu motorul oprit, e întotdeauna riscant.

— De ce nu recunoşti, tată, că tu eşti de vină? Aşa eşti tu…

— Cum adică, aşa sunt eu?! Nu pot să mă gîndesc la toate, Zuzanka!

Bărbatul îşi scoase pălăria, şi pe capul său rotund zvîcni în sus un moţ rebel.

Era locotenentul de miliţie Josef Borůvka, cu fiica sa Zuzana, în vîrstă de şaptesprezece ani.

În situaţia aceea neplăcută nimerise din cauza dorinţei neînfrînate a Zuzankăi de a vedea ţări străine. Pentru a profita cît de cît sub raport pedagogic de pe urma acestei dorinţe, îi făgăduise că, dacă trece cu bine clasa, vor merge împreună în Italia, de unde era originară familia mamei Zuzankăi. Săvîrşise însă o eroare fatală: nespecificînd ce anume înţelege prin formula „a trece cu bine“, după o disputa înverşunată cu fiica şi soţia, fusese silit să-şi ţină făgăduiala, deşi mediile de încheiere

a anului ale zvăpăiatei sale odrasle se compuneau în cea mai mare parte din 7 şi 8, la care se adăugau doi de 5 – la matematică şi fizică – şi cîte un zece la muzică şi la educaţia fizică. Zuzanka interpretase „a trece cu bine“ ca fiind egal cu „a nu cădea“, iar cei doi de cinci, de la matematică şi fizică, îi explicase prin refuzul ei de a cocheta la lecţia despre derivate cu domnul profesor doctor în ştiinţele naturii Pavel Lavecký. Aşa încît, pradă celei mai proaste dispoziţii, locotenentul Borůvka fusese nevoit să facă un drum la Čedok[22]. Fusese o vreme cînd şi el – dar degeaba, fiindcă pe atunci un asemenea vis era curată utopie – jinduise după niscaiva călătorii în străinătate. Acum însă ajunsese la vîrsta cînd îi era mai drag ca orice fotoliul confortabil din faţa televizorului, acesta din urmă slujindu-i drept somnifer. Cu imaginea respingătoare a paturilor tari din hotelurile ieftine şi cu toate celelalte avataruri ale călătoriei în minte, păşea deci pe străzile Pragăi, inundate de florile verii timpurii, şi în gîndul lui socotea cît avea să-i mai rămînă pe carnetul de economii după ce va achita la Cedok tributul datorat trecerii cu succes a clasei de către fiică-sa. În adîncul sufletului, trăgea nădejde că i se va aduce la cunoştinţă că a fost epuizată cota de devize pe anul în curs. Dar, precum se ştie, omul e de obicei înşelat în speranţele sale. E drept că locotenentul mai avea o şanşă, şi anume ca formalităţile pentru obţinerea paşapoartelor să se poticnească la vreun for oarecare, sau poate lui, în calitate de poliţist comunist, prin vreun *caprice*[23] politico-birocratic, să-i fie refuzată viza italiană… dar, deziluzie! Cererea pentru plecarea în străinătate îi fu aprobată prompt şi în spiritul acordurilor internaţionale. Nici nu trecură patru luni de la înaintarea actelor, că şi fu invitat să ridice paşapoartele…

Locotenentul făcu o ultimă tentativă: erau în plin octombrie şi Zuzanka începuse de mult cursurile. „O aşteaptă, la sfîrşitul anului, examenul de maturitate, încercă el să-şi aducă nevasta la sentimente mai bune; lipseşte fata paisprezece zile, şi pe urmă, mai mult ca sigur, cade la examen.” Se ciocni însă de o totală lipsă de înţelegere, inclusiv din partea directoarei şcolii, în care, în taină, văzuse ultima salvare. Da,

---

[22] Agenţia de voiaj cehoslovacă

[23] Capriciu

spusese această doamnă, e într-adevăr ultima clasă, dar Italia e o ţară istorică. Zuzanka o să capete o groază de impresii noi, care nu pot decît să-i fie de folos la istorie şi geografie, materii la care oricum nu străluceşte…

Aşa se face că, în ciuda strădaniilor sale, atît de puţin tipice pentru un cetăţean cehoslovac, locotenentul Borůvka, se afla acum, împreună cu fiica sa Zuzanka, în „Felicia” roşie, la piciorul stîncilor învăpăiate de soare ale Muntelui Balaurului şi, neţinînd seama de prezenţa unei minore lîngă el înjura şi blestema furios şi fără perdea.

Se afla şi înjura, e un fel de a vorbi. „Felicia” nu făcuse faţă celor cincizeci de metri de urcuş pe şaua muntoasă, şi asta din vina locotenentului. Nimic de zis, bătrînul criminalist se ocupase de maşină chiar mai mult decît ar fi fost nevoie, şi ultimele două zile dinaintea plecării le petrecuse, practic, culcat pe sparte, dar, la graniţa italiană, din cauza emoţiei, uitase să facă plinul cu benzină şi iată că acum, sub Muntele Balaurului, maşina refuza să-l mai slujească. La propunerea Zuzankăi, o împinseseră ei doi pe drumul spre hotelul „Neste di Falcone” unde, după indicator, trebuia să se afle o staţie de benzină, dar nu bănuiseră cursa pe care le-o va întinde şaua muntoasă.

Aşa că acum coborau pe jos serpentina, cînd deodată, se treziră învăluiţi în ceaţa deasă, albă-cenuşie, ce umplea întreaga vale.

Zuzanka mergea înainte, bătrînul criminalist, dîrdîind în impermeabilul subţire (luat special pentru condiţiile climei din însorita Italie), în urma ei. În ceaţă, silueta Zuzankăi îşi pierdea contururile cunoscute, familiare şi devenea pur şi simplu simbolul feminităţii juvenile. Dintre toate gîndurile negre care-l bîntuiau pe bătrînul criminalist, se impuse unul, ceva mai plăcut; amintirea unei alte siluete, foarte asemănătoare, a unei alte fete ce-i era de asemeni dragă, chiar dacă într-altfel, şi căreia de asemeni, chiar dacă niţel într- altfel decît fiică-sii, îi purta pică. Numai că fata aceea era departe, iar pe el îl dureau picioarele, ceaţa îi tăia răsuflarea, pietrişul presărat pe drum îi chinuia tălpile. Se împiedică, icni, scutură din cap ca să gonească gîndurile triste şi privi în jur. Prin cine ştie ce lege a naturii, în borhotul alb-cenuşiu al văzduhului se căscase o pîlnie stranie, prin care se scurgea de sus, ca un sirop auriu, un torent de raze de soare ce picurau,

apoi, una cîte una parcă, în prăpastia de dede- suptul drumului. Zuzanka se opri la marginea drumului, scrută lumina aceea aurie diluată şi strigă:

— Tăticule! Vino să vezi ceva!

Locotenentul fu sincer impresionat de aceasta dovada a trezirii simţului pentru frumuseţile naturii în sufletul fiică- si, care nu se lăsa îndeobşte mişcată decît de frumuseţea, pentru el de neînţeles, a zgomotului infernal emis de *big- beat*-ul şcolii, *The Backside Slappers;* pesemne însă că farmecul naturii străvechi atinge în cele din urmă chiar şi cea mai electrofonizată dintre inimi… Locotenenetul se apropie de buza rîpei şi privi în jos. Lumina cădea oblic şi făcea să scînteieze, cam la douăzeci de metri dedesubtul lor, pe un fel de platou, un strat de nisip galben-deschis.

— Ce frumos el oftă el. Păcat că nu-i şi mama cu noi.

Dar Zuzanka dădu din cap impacientată:

— Lasă asta! Priveşte! Acolo! Urmele alea! şi arătă cu degetul spre nisip.

Locotenentul privi în direcţia indicată. Suprafaţa netedă a nisipului era scormonită la mijloc, de parcă ar fi avut loc o luptă în locul acela. De-acolo porneau nişte urme de paşi foarte precis conturate, şi fără doar şi poate recente, urmele unor pantofi mari, bărbăteşti, care se pierdeau apoi undeva în ceaţă. Numai că locotenentul era în concediu şi nici prin gînd nu-i trecea să şi-l întrerupă.

— Bine, bine, mormăi el. O fi căzut cineva acolo şi pe urmă şi-a văzut de drum.

Zuzanka se enervă.

— Bine, tăticule, dar nu vezi?…

— Văd, mîrîi bătrînul criminalist. Mai bine te-ai uita ce frumos e pc-aici. S-ar putea să nu mai vezi a doua oară în viaţă locurile astea.

— De unde să fi venit tipul? strigă Zuzanka, exasperată.

— Care tip?

— Păi, ăla care s-a bătut acolo cu naiba ştie cine şi pe urmă şi-a văzut de drum!

Locotenentul Borůvka tresări. Chiar aşa! Urmele plecau dinspre locul presupusei lupte şi era un singur rînd de paşi, asta se vedea foarte clar. Înspre locul luptei, nici o urmă. De jur împrejur, nisipul era perfect

neted, intact.

Locotenentul îşi ieşi din sărite:

— Şi ce-mi pasă mie? zise el trufaş. S-a comis vreo crimă? Nu s-a comis. Şi, la urma urmelor, sunt în concediu!

Zuzanka îşi schimonosi buzele.

— Vorbeşti de parc-ai fi comisarul din povestea lui Čapek[24] zise dispreţuitoare. De ce eşti aşa de sigur că aici nu s-a comis nici o crimă?

— Din ce poveste?

— Păi, din povestea despre urmele alea…

Locotenentul îşi aminti vag că citise cîndva acea povestire a lui Capek. În ea, profesiunea sa era luată peste picior, ceea ce, fireşte, n-avusese darul să-l facă să admire arta scriitorului, în plus, povestirea nici nu avea sfîrşit, provenienţa urmelor misterioase era lăsată neclarificată, drept care el zvîrlise cartea dezgustat şi nu mai reluase lectura. Mai tîrziu, la cursul de cultură generală pentru miliţieni, unul din conferenţiari menţionase povestirea ca o manifestare a idealismului lui Capek şi a concepţiilor lui mistice. Avea dreptate. Locotenentului îi plăceau enigmele, dar numai cele dezlegate. Privi cu ochi de gheaţă urmele şi se posomorî.

— Şi ce-i cu asta? zise. De jur-împrejur trebuie să fie stînci, numai că e ceaţă, de-aceea nu se văd. Pesemne că vreun alpinist şi-a dat drumul sau a sărit de sus în locul ăsta…

În clipa aceea, bizarul fenomen atmosferic încetă şi o boare de vînt învălui în ceaţă obiectul disputei sale cu fiică-sa.

— Sau a fost un fenomen de fata morgana, reluă locotenentul, avînd sentimentul că găsise o explicaţie perfect satisfăcătoare, raţională şi logică, demnă de modul de a gîndi al cuiva care face parte dintr-un colectiv unde se lucrează pe baze strict ştiinţifice. Tot cam aşa, îşi spuse el, s-ar putea explica şi urmele de paşi din povestirea idealistă a lui Capek. Dacă eu aş scrie romane poliţiste, gîndi, nu mi-aş permite niciodată să-mi las cititorul cu buzele umflate.

Şi totuşi, şi foarte curînd, concediul său luă brusc sfîrşit. Străbătuseră aproximativ un kilometru, între timp ceaţa se mai ridicase puţin, continuînd însă să atîrne deasupra drumului, aidoma tavanului unei

---

[24] Povestirea *Urmele* a scriitorului ceh Karel Čapek (1990—1938).

peşteri joase, cînd deodată, Zuzanka ţipă îngrozita, arătînd, cu degetul ei lung şi cam murdar, undeva în faţă, unde, la doi paşi de drumul pietros, sub zdrenţele rare, răsfirate, ale vaporilor de apă, zăcea un corp inert. Locotenentul Borůvka se încruntă nemulţumit. Era cadavru! unei femei, întins pe spate, cu gura larg deschisă şi cu ochii holbaţi spre creştetul luminat al Piscului Balaurului, care lucea prin ceaţa ca un lampion fantomatic.

Zuzanka, de groază, tremura din cap pînă-n picioare – era primul cadavru adevărat pe care-l vedea, şi locotenentul se apropie abătut de necunoscută. Observă că stă cu ceafa rezemată de un bolovan plat şi că în jurul ei se formase o băltoacă mare de sînge, care nici nu apucase să se închege în întregime. Pe tîmplă, se vedea o echimoză mai mică, urma – deduse experimentatul locotenent – unei lovituri cu un obiect necontondent. Femeia era îmbrăcata în pantaloni de schi negri, înguşti şi într-un pulover gros, peste care purta o scurtă îmblănită, şi se vedea numaidecît că era o blană fină, scumpă. Femeia putea să aibă patruzeci de ani, era frumoasă, îngrijită şi nu părea să fi fost săracă. Pe degetele cu unghiile date cu lac roz sclipeau mai multe briliante mari. Locotenentul îi căută pulsul, dar mîna era rece, nici urmă de puls. Prin mintea bătrînului criminalist trecu automat gîndul că nu jaful fusese mobilul crimei.

— Tă-tă… tă-ticule, hai de-aici! făcu clănţănind din dinţi Zuzanka, care era albă ca varul. Hai! E-e îngrozitor!

— Este, făcu bătrînul criminalist. Asta-mi mai lipsea! Bine, anunţăm cazul la hotel şi plecăm mai departe. Haide.

Dar ştia prea bine – de-aceea şi era grozav de înciudat pe sine însuşi – că n-avea să-l lase inima să plece, că nu se va mişca de la hotel pînă nu va afla cine a ucis-o pe femeia cu briliante. Căci locotenentul Borůvka – spre deosebire de autorul acela idealist, ale cărui concepţii despre viaţă şi societate fuseseră mai degrabă confuze – nu-şi permitea niciodată să-l lase pe cititor cu buzele umflate.

Ceva mai încolo, drumul se bifurca, şi la intersecţie se afla înfipt un indicator cu două săgeţi. Sub cea din stînga scria: CASTELL GIORNO 3 km, sub cea din dreapta: HOTEL NESTE Dl FALCONE 1 km. Grăbiră pasul; pe Zuzanka o mîna groaza, iar pe locotenentul Borůvka

sentimentul acut al datoriei. În mai puţin de un sfert de ceas, ajunseră la hotel.

Era o clădire luxoasă, în stil alpin, cu o terasă pentru dans, acum pustie, cu un parking acoperit şi cu obloane verzi proaspăt vopsite, cele mai multe închise. Obloanele străluceau prin ceaţă ca imaginile cromolitografiate de pe ciocolata elveţiană. După ce străbătură veranda cu geamuri, ajunseră într-un hol numai pluş şi crom, pustiu însă. Nici la recepţie nu era nimeni, şi pe pupitru se afla, scos din furcă, receptorul telefonului. Era linişte şi mirosea uşor a cafea. În semiobscuritatea tutunie a holului sclipeau vag fotoliile de piele, goale, iar pe şirul de cîrlige de pe tăblia din spatele pupitru lui de la recepţie atîrna o singură cheie.

Zuzanka se înfiora şi se lipi de tatăl ei.

— Ce atmosferă stranie, tată! Dacă… dacă i-o fi ucis cineva pe toţi de-aici?…

Ca şi cum i-ar fi răspuns, undeva în interiorul hotelului se făcu auzit zumzetul unui aspirator. Locotenentul tuşi timid. Zgomotul se stinse, ecoul liniştit pierzîndu-se pe culoarele cu lambriuri de lemn.

Locotenentul tuşi din nou şi strigă cu glas slab:

— Alo!

Nimic.

— Strigă tu, Zuzanka, zise locotenentul.

— Mi-e frică!

— Vezi-ţi de treabă! Sunt doar aici, cu tine, zise locotenenul împieptoşindu-se şi se apropie de cămin. Nu se vedea nici urmă de foc, dar rezemat de cămin se afla un vătrai pe care, pentru orice eventualitate, locotenentul puse stăpînire.

Zuzankai îi mai reveni curajul, îşi duse mîinile jalnic la gură şi strigă cu un glăscior piţigăiat şi tremurat:

— Alo!

Undeva, sus, cineva se trezi, în fine, la viaţă. Se auzi un tropăit de paşi şi un glas de bărbat rosti:

—*] a, icb geb, schon, gnäd' ge Frau!*[25]

Îndată după aceea, deasupra balustradei apăru un cap cu obraji

---

[25] Da, vin imediat, stimată doamnă

purpurii, cu o mustaţa neagră de bandit şi cu o chelie mare. Se opri brusc.

— *a?* întrebă nu cine ştie ce amabil posesorul obrajilor purpurii. *Sie wünscken?*[26]

Locotenentul Borůvka îşi mobiliza toate cunoştinţele de limbă germană, cîndva excelente, şi spuse:

— *Eine Frau liegt auf den Wege – un veit von dem Hotel*[27].

— *Eine Frau?*[28] Omul păru să se cutremure de groază. *Die gnädige Frau Winterbourne?*[29]

— *Icb weiss nicht,* zise locotenentul Borůvka. *Sie ist tot.*[30]

— *Tot?* strigă el, *Alice, tot?*[31]

— *]a,* zise locotenentul Borůvka. *Er-ermordet.*[32]

În aceeaşi clipă, bărbatul duse mîna la piept, în dreptul inimii şi, cu un strigăt de deznădejde, se prăvăli pe trepte ca un butuc.

Deasupra, tropăiră alţi paşi, de femeie de astă dată, şi pe covorul din fibre de cocotier veni în goana o cameristă.

— I se întîmplă des? întrebă locotenentul, cînd fata îngenunchie alături de el, lîngă bărbatul leşinat.

— Nu, răspunse camerista, tot în nemţeşte. Se aflau în zona de frontieră disputată de cele două state limitrofe şi aici domnea un bilingvism străvechi. Locotenentul se uită la cameristă, căci i se păruse ca folosise un ton ciudat de rece. Era o fată brună, frumoasă şi cu un sînge-rece surprinzător. Între timp, fata se apucase să pălmuiască cu delicateţe obrajii bărbatului cu mustaţă de bandit.

— Oare de ce-o fi leşinat? întrebă locotenentul.

---

[26] Ce doriţi

[27] Pe drum zace o femeie – nu departe de hotel

[28] O femeie

[29] Stimata doamnă Winterbourne

[30] Nu ştiu. E moartă

[31] Moartă? Alice moartă

[32] Da, asasinată

Fata răspunse cu răceală, fără să ridice capul:

— Era îndrăgostit de doamna Winterbourne.

— Stai puţin, zise locotenentul. De unde ştii că doamna Winterbourne…

— V-am auzit de sus, răspunse camerista. Era de aşteptat.

— Ce anume?

Fata se mulţumi să ridice din umeri.

— Că domnul… că acest domn o să leşine? insistă locotenentul. Sau că cineva o va ucide pe doamna Winterbourne?

Fata făcu o grimasă.

— Mai degrabă c-o să-l ucidă pe domnul Winterbourne;

— Cine?

— Păi, el… Fata arătă din cap spre bărbatul care îşi revenea cu încetul. *Signor* Faggioti. *Padrone.*[33]

În sfîrşit, acesta îşi recăpăta cunoştinţa şi, la ordinul locotenentului, se duse la telefon, să cheme poliţia. Locotenentului nu-i dădea pace un anume gînd. În timp ce *il padrone* turuia enervat în receptor, locotenentul îşi plimba ochii trişti de la faţa roşie a acestuia la aceea îngheţată, ca de ceară, a cochetei cameriste. Îi făcea impresia că curba gurii mari şi atrăgătoare a fetei e deformată de un zîmbet – dispreţuitor, ironic, nu-şi putea da seama.

— De ce era receptorul scos din furcă? îl întrebă pe hotelier, de îndată ce acesta încheie convorbirea.

Hotelierul se uită încurcat la telefon.

— De ce? Pentru Dumnezeu, de ce? şi îşi încreţi fruntea. A! da, acum ştiu. De dimineaţă, am vrut să-l chem pe Savini, un prieten de la Castell Giorno. A sunat ocupat. Am pus receptorul pe pupitru – şi pe urmă am uitat…

— Ce anume făceaţi?

— Cînd?

— Cînd aţi uitat de receptor?

Il padrone privi în gol, după care se apucă să dea explicaţii, pe un ton tărăgănat şi obosit; părea că-i vine greu să vorbească. „Ce-o fi asta? se întrebă locotenentul. De ce se codeşte? S-ar zice că nu izbuteşte să

[33] Patronul

născocească la repezeală ceva…“

— De ce vreţi să ştiţi? Mă rog, cine sunteţi dumneavoastră?

Locotenentul roşi uşor.

— Sunt criminalist, zise. În vacanţă. Dar e de dorit să-mi spuneţi tot. Asta, bineînţeles, dacă vreţi ca asasinul doamnei Winterbourne să fie descoperit fără întîrziere.

Trecură cîteva clipe pînă ce *îi padrone* se hotărî să vorbească. Spuse:

— I-am dus doameni Winterbourne micul dejun în sufragerie şi pe urmă am ieşit afară. M-am dus să mă plimb. M-am întors acum cinci minute.

— Da, în momentul de faţă, ei sunt singurii clienţi ai hotelului, continuă el. De fapt, îi găzduiesc numai fiindcă domnul Winterbourne este prietenul profesorului Skeet de sus, de la observatorul astronomic. Da, sus pe Piscul Balaurului e un observator. Ce anume? Nu. Nu îi găzduiesc pentru că… doamna Winterbourne… Ei bine, să zicem că şi pentru dînsa… Toată lumea este… era bucuroasă să-i îndeplinească doamnei Alice orice dorinţă i s-ar fi citit în priviri… Locotenentul observă că ochii negri ai hotelierului capătă o strălucire aparte, şi o tristeţe fără motiv îl cuprinse. Sezonul s-a sfîrşit. Hotelul e în renovare, personalul e liber. Dar pe soţii Winterbourne îi consider mai degrabă oaspeţii mei personali. Le gătesc eu însumi, şi tot eu gătesc şi pentru mine şi Caria. Ce întîmplare cumplită, sughiţă el. Aproape că nu-mi vine să cred!

— Unde se află acum domnul Winterbourne?

— Nu ştiu. Spuneau că după micul dejun se duc la Castell Giorno.

— La ce oră au luat micul dejun?

Hotelierul se uită la ceasul de la recepţie. Arăta ora zece.

— Înainte de nouă.

Locotenentul căzu pe gînduri. Întrebă:

— La Castell Giorno se ajunge urcînd spre răscrucea de deasupra hotelului?

— Nu. Se poate merge şi pe acolo, dar e o cărare de munte abruptă, incomodă. De obicei ei coborau de la hotel în vale. Pe şosea. Ziceau că fac astfel o plimbare bună pentru sănătate.

— Numai că ea… Locotenentul se întrerupse. Îşi amintise că femeia moartă zăcea, cu capul zdrobit, pe bolovanul plat, tocmai între răscruce şi şaua muntoasa, şi că, după spusele hotelierului, n-ar fi avut ce căuta acolo.

Dar nu spuse nimic. În schimb, întrebă:

— Ce distanţă e pînă la Castell Giorno?

— Pe şosea, cam şapte kilometri. Dar drumul e uşor. Iar la întoarcere, luau întotdeauna un taxi.

Pe obrazul hotelierului se rostogoli o lacrimă.

— Hm, făcu locotenentul Borůvka. Unde se află acum domnul Winterbourne?

Hotelierul îşi şterse lacrima şi se răsti la locotenent:

— V-am spus că nu ştiu! Nu sunt pus să-l păzesc! Izbucni într-un plîns isteric. Din partea mea, domnul Winterbourne poate să se ducă şi dracului!

Camerista îl conduse pe locotenent în budoarul doamnei Winterbourne, o încăpere mică şi luminoasă. Dar era o lumină albă şi rece. Lumina ce pătrundea prin fereastră se reflecta în oglinda mare, ovală, de pe măsuţa de toaletă, şi de asemenea şi în bateria de flacoane, borcănaşe şi alte obiecte de sticlă sau metalice destinate producerii frumuseţii. Aceste obiecte însă nu-l interesară pe locotenent. Îl atraseră în schimb alte flacoane, borcănaşe şi tuburi multicolore, pe care le văzu îngrămădire pe noptieră şi în sertarele acesteia după ce le deschise. Toate acestea – se convinse el dintr-o singură ochire – serveau la producerea şi menţinerea unui lucru mult mai de preţ.

— Da, zise cu indiferenţă camerista. Tot timpul avea noptiera plină cu chestii de-astea. Domnul Winterbourne i le aducea de la oraş. Cică ar fi fost bolnavă.

— Nu ştii ce avea? Locotenentul luă în mînă una dintre cutiuţe. Denumirea nu-i spunea nimic, dar în compoziţia chimică apărea termenul „bărbituratum”.

— Nu ştiu, zise camerista.

— Domnul Winterbourne nu discuta despre boala soţiei sale?

— Ba da. Cu patronul.

— Şi patronul?

Camerista se încruntă. Ori poate că locotenentului i se păruse doar. Acum ţinea între degete o altă cutie. Deschisă. Aproape goală. Nu rămăseseră în ea decît două fiole mici, conţinînd un lichid translucid. Printre cuvintele străine ale compoziţiei chimice locotenentul recunoscu unul: „morphine”.

— Ei? o îndemnă el pe cameristă. Patronul nu ţi-a spus nimic?

Camerista lăsă iute capul în jos, apoi îl înălţă brusc şi îşi aţinti privirea în ceaţa albă de dincolo de fereastră.

— Mi-a spus, zise pe un ton glacial, dar şi cu un accent de satisfacţie. Zicea că e grav bolnavă. Că n-are de trăit mai mult de doi-trei ani…

— Ştiam de la doctorul Benito, bîigui hotelierul, care plîngea în hohote. *Madonna mia,* nu mai puteam îndura! Uneori, nopţile, o auzeam gemînd. Era cumplit! Cumplit! Biata doamnă! Atît de tînără! Atît de frumoasă! Şi cît de mult suferea!

Îşi şterse ochii cu o batistă mare şi izbucni din nou în plîns.

— Liniştiţi-vă, rosti posomorît locotenentul. V-aţi dus la plimbare singur?

— Singur, zise *il padrone,* plîngînd cu sughiţuri.

— Încotro aţi pornit-o cînd aţi ieşit din hotel? Pe drumeag în sus, sau pe şosea, în jos?

— În sus, zise hotelierul. Privi nervos în jur. Privirea i se opri asupra cameristei, care se aşezase într-unul din fotoliile mari de piele din hol. În alt fotoliu, Zuzanka, înspăimîntată, şedea nemişcată, iar în al treilea, locotenentul Borůvka îşi freca mîinile. Nu de satisfacţie. De frig. Hotelierul era prăbuşit în al patrulea fotoliu.

— Nu v-aţi întîlnit cu nimeni?

— Nu.

— Nu v-a văzut nimeni?

— Nimeni.

— Aşa încît, rosti tărăgănat locotenentul, n-aveţi martori?

— Martori? De ce? Ce nevoie e de martori? Nu cumva… pentru numele lui Dumnezeu… nu cumva credeţi…

— Nu cred nimic, zise locotenentul. Numai că există aici o mică

neconcordanţă, care, poate, se va lămuri. Dumneavoastră spuneaţi că domnul şi doamna Winterbourne au plecat pe şosea, la vale. Dar doamna Winterbourne zace lîngă drumul de munte pe care aţi mers dumneavoastră.

— *Madonna mia!* gemu *il padrone.* Eu… eu n-am mers decît o bucăţică! Puţin de tot, în spatele hotelului, pînă la băncuţă, o băncuţă de unde se vede valea. Am stat acolo…

— Pe frigul ăsta?

— Da. Pe mine nu mă supără frigul. Sunt călit. Am stat acolo, pe bancă. Caria! se întoarse el brusc spre cameristă. Tu trebuie să mă fi văzut! Şedeam pe banca aia şi mă uitam la tine, cum aeriseşti aşternutul din camera Alicei… din camera doamnei Winterbourne. Te-am văzut. Ţi-am făcut semn cu mîna! Nu se poate să nu mă fi zărit!

Locotenentul se uită repede la cameristă. Aceasta tăcea şi îl privea pe hotelier, batjocoritoare. Rosti leneş:

— Nu v-am văzut, *padrone.* Era ceaţă.

— Aşa e, zise locotenentul. Şi dumneavoastră, prin ceaţa asta, aţi putut s-o vedeţi pe domnişoara la fereastră?

Bărbia hotelierului începu să tremure.

— Dar… bîigui el. Dar n-am ucis-o eu! El a ucis-o! El!

— Cine?

— Winterbourne! Şi hotelierul izbucni în plîns.

— De ce credeţi asta?

— Fiindcă în ultima vreme se certau îngrozitor…

— Din ce cauză?

— Din cauza ăleia… a femeii ăleia de la observator!

Înainte ca locotenentul să poată afla mai multe despre cei de la observator, în veranda cu pereţi de sticlă răsunară nişte paşi grei şi în hol pătrunse un tînăr bronzat, în uniformă de jandarm de munte.

— Crimă? întrebă, cu un glas dintr-o dată avid, tînărul *carabiniere.* De ce nu mi-aţi spus la telefon? Trebuia să-mi spuneţi din capul locului! Ca să se ancheteze o crimă, trebuie să fie de faţă, domnul căpitan, care vine de la oraş. Unde aveţi telefonul? Îl anunţ chiar acum. Trebuie să-mi fac datoria! De ce nu m-aţi anunţat imediat că e vorba de

o crimă?

Şi jandarmul, în ciuda aspectului său specific italienesc, vorbea tot nemţeşte.

— N-am avut curaj, bîigui *îi padrone.* N-am putut să rostesc… cuvîntul acela.

— Eu credeam că cineva din personal v-a furat ceva, zise *il carabiniere* indispus. Cazul ăsta nu intră în competenţa mea. Unde e telefonul?

Privi în jur şi se îndreptă hotărît spre pupitrul de la recepţie. Locotenentul Borůvka se ridică şi alergă după el.

— Cît durează pînă soseşte domnul căpitan?

— Cam jumătate de oră. Mai degrabă trei sferturi. De ce?

— Nu, nimic. Aş vrea doar să înceapă odată. Ancheta, răspunse locotenentul, brusc îngîndurat, căci se întreba dacă hotelierul e cu adevărat atît de sensibil, încît nu putuse spune lucrurilor pe adevăratul lor nume, ori dacă întîrzierea aceasta a sosirii specialiştilor, nu fusese anume provocata cu cine ştie ce scop.

— Cine sunteţi dumneavoastră? i se adresă, suspicios, jandarmul.

— Un turist.

— E poliţist! strigă hotelierul. În vacanţă.

Îl carabiniere tresări.

— Poliţist?

— Da. Dar străin, zise iute locotenentul Borůvka.

Îl carabiniere lăsă să cadă în jos mîna pe care o întinsese spre telefon.

— Şi în vacanţă? întrebă el cu un glas sumbru, şi mai suspicios încă. Acum? Şi aici?

— Da. Nu mi s-a rezolvat la timp cererea de paşaport. Voiam să vin vara, dar…

— Ce anume nu vi s-a rezolvat la timp?

— Cererea. Pentru viza de ieşire. Paşaportul.

— Cînd ziceţi c-aţi depus-o?

— În iunie.

Locotenentul simţi că începe să transpire. *Îl carabiniere* nu-l slăbea din ochi.

— Suntem în octombrie! rosti el semnificativ şi formă numărul.

Se părea însă că problema vizei de ieşire a locotenentului îl preocupa mai mult decît împrejurările în care fusese comisă crima. Foarte curînd, se văzu de ce.

— Cînd ziceţi c-aţi cerut paşaportul? întrebă jandarmul, douăzeci de minute mai tîrziu, pe cînd stăteau cu toţii, într-un semicerc trist, în jurul cadavrului.

— În iunie.

— Şi spuneţi că dumneavoastră aţi găsit cadavrul?

— Da…

— Şi că sus, pe şosea, vi s-a terminat benzina, fiindcă aţi uitat să vă umpleţi rezervorul?

— Da.

— Şi aţi mers, cu motorul oprit, la vale, dar v-aţi împotmolit sus, pe şa?

— Pot s-o dovedesc, zise abătut locotenentul Borůvka. Maşina mai e acolo.

— Lucrul acesta, accent-uă *îl carabiniere*, dînd ochii peste cap, nu-l pun la îndoială. Şi spuneţi c-aţi venit aici ca turişti?

— Da.

— Acum, în octombrie?

— Doar v-am spus că nu mi-au eliberat la timp…

— *Was erzählen Sie mir da für Marchen!*[34] zbieră netam- nesam *il carabiniere*, cu o voce de tenor dramatic. Vorbiţi de iunie – şi suntem în octombrie! Rezolvarea unei chestii ca asta durează atît de mult pentru alţii, nu pentru poliţişti! Pentru cei care au şi ei de-a face cu poliţia, dar în alt sens!

— Dar nu înţelegeţi…

— *Mir scheint Sie sind höchstenst verdächtig!*[35] *Il carabiniere* aruncă o privire furioasă cadavrului, după care o măsură bănuitor, din cap pînă-n picioare, pe Zuzanka; din fericire fata nu pricepea o boabă din ce se

---

[34] Ce-mi umblaţi mie cu poveşti

[35] Îmi face impresia că sunteţi mai mult decît suspect

vorbeşte, căci în orele facultative de germană avea obiceiul să-şi rezolve corespondenţa amoroasă, destul de vastă, de care, se înţelege, locotenentul Borůvka habar n-avea.

— Din ce ţară sunteţi de fapt? se răţoi *îl carabiniere.*

Bătrînul criminalist rosti cu jumătate de gură:

— Din Cehoslovacia.

La aceste cuvinte, tînărul cel tuciuriu execută o pantomimă de toată frumuseţea, demnă de scena unui teatru de operetă: îşi trecu degetul mare pe după curea, se legănă pe călcîie, dădu ochii peste cap şi scoase un şuierat care voia sa spună multe.

— *Ach, so!* făcu el şi se întoarse spre hotelier. Doamna aceasta, după cîte ştiu, era cetăţeană a Statelor Unite ale Americii?

— *Jawohl,* Fritz.

— Lucrurile încep să se clarifice, decretă *îl carabiniere,* privindu-l încruntat pe locotenent; era cît se poate de limpede că pe el îl bănuia a fi criminalul. Aşadar, sunteţi poliţist, nu? Poliţist comunist!

— Eu sînt fără partid, murmură locotenentul.

— Deci, din poliţia secretă! ricană *îl carabiniere.*

— De la secţia de criminalistică! protestă locotenentul; inutil însă, căci era vădit că bărbatul în uniformă greu va putea fi clintit din opinia pe care şi-o formase.

— Agent! pufni acesta. Agent comunist! Iar *madame* Winterbourne era o americană bogată. Probabil fiica vreunui politician. Poate chiar fiica unui senator al Statelor Unite ale Americii.

În ciuda temperaturii scăzute, locotenentul Borůvka transpira abundent. „La naiba, îşi spune în sinea lui. E pentru prima oară în viaţă că mă aflu peste hotare, şi am şi intrat într-un bucluc politic!“

Dintr-o dată, regretă profund ca Zuzanka nu căzuse la matematică.

— Nu e exclus sa fie rudă chiar cu preşedintele Statelor Unite! divaga-jandarmul, vizibil sedus de o asemenea ipoteză bogată în consecinţe. Ei bine, o să vedem noi cum stau lucrurile! Pînă una-alta, în aşteptarea domnului căpitan, sunteţi arestat, declară el cu neasounsă satisfacţie şi adăugă sarcastic: Tovarăşe!

Ce-i drept, locotenentul Borůvka nu rămase sub stare de arest decît

pînă la sosirea căpitanului care se numea Rheingold Bramante.

— Prin urmare, ccoleg! Pe faţa smeadă a căpitanului tresari un zîmbet. Din poliţia comunistă, da? Îmi pare bine, zise şi-i întinse locotenentului mîna. Fritz! Ai înnebunit, sau ce-i cu tine? Cum îţi închipui că un coleg al nostru ar putea fi un asasin! Că s-ar apuca să ucidă, şi încă fiind oaspetele unei ţări străine? Iertaţi-l, domnule coleg! E încă tînăr, verde, fără experienţă. Dumnezeu ştie de ce, trecu apoi la o nemţească stîlcită: Permiteţi-mi să vi-l prezint pe demnul Winterbourne.

Bărbatul cel înalt, lat în umeri, cu părul uşor încărunţit, care-l însoţea şi care la prima vedere oferea imaginea tipică a gentlemanului sportiv englez idealizat, la vîrsta cea mai frumoasă îşi scoase în tăcere mănuşa de piele şi strînse mîna locotenentului. Apoi se aplecă deasupra moartei. Muşchii ’obrajilor i se încordară. Locotenentul se uită iute la hotelier. Acesta plîngea cu sughiţuri. Pe obrajii lui Winterbourne nu se prelingea nici o lacrimă.! Se stăpînea, oferind un exemplu perfect de calm britanic.

— E îngrozitor, zise sec. Şi e vina mea. Nu trebuia s-o las singură. Puteam să bănuiesc, c-o să se întîmple aşa ceva. În ultima vreme, suferea cumplit.

Locotenentul tresări.

— Poate că ar trebui să cercetăm cadavrul, domnule coleg, zise căpitanul pe un, ton vesel. Dumneavoastră susţineţi că e vorba de o crimă?

— Ce altceva ar putea fi? spuse locotenentul şi un val de căldură. — îl cuprinse. O altă-idee îi veni în minte, dar o respinse imediat, cu un sentiment de jenă. Accident nu poate fi. E prea departe de poalele munţilor, ca să se fi putut prăbuşi…

— Uiţaţi-vă, vă rog, făcu ironic căpitanul. Stă cu ceafa pe piatră. Cutia craniană e sfărîmată de o lovitură puternică. E lipită de piatră. Aici, vedeţi, creierul a ieşit afară. Iar în jurul rănii, îndărătul pielii, s-a format un con din resturile osului cranian.

Un nou val de-căldură îl inundă pe locotenent.

— Dumneavoastră v-aţi gîndit că moartea a fost provocată de o lovitură în tîmplă cu un obiect necontondent, continuă căpitanul. Că apoi, victima, căzînd pe spate, şi-a sfărîmat craniul de o piatră. Numai

că trebuia să fi fost o cădere de la o înălţime uriaşă! Căpitanul făcu cu ochiul. De la o înălţime ameţitoare! Vă daţi seama ce cădere trebuie să fi fost! Zîmbi, şi locotenentul simţi o antipatie puternică pentru căpitan, tocmai fiindcă acesta avea dreptate. Dar nu numai din cauza asta. Italianul rîse şi îşi ciocăni fruntea cu degetul. Un poliţist, zise, trebuie să aibă ceva în cap. Dar la dumneavoastră poliţia se ocupă mai mult cu datul în cap nu-i aşa? Poliţia comunistă mai mult dă în cap, cu bastonul de cauciuc, ha-ha-ha! rîse el cu gura pînă la urechi şi se uită! a Winterbourne. Acesta însă păstra o tăcere gravă. Hotelierul plîngea cu sughiţuri. Din cauza transpiraţiei, locotenentului i se lipise cămaşa de spinare, şi cu toate că de felul lui era un om blajin, simţi că începe să-l urască pe căpitan.

— Deci, după dumneavoastră, ar fi crimă, continuă, pe acelaşi ton vesel, căpitanul. După mine, e sinucidere!

— Asta-i o prostie, izbucni locotenentul. Îl lăsaseră nervii. Căpitanul se lovi din nou cu degetul peste frunte.

— Poliţistul trebuie să aibă cap. Şi ochi. Ochi, urechi, cap – toate la un loc dau deducţia. Pe cînd la dumneavoastră, pumni, dinţi, mărturisiri smulse, ha-ha-ha!

Bătrînul criminalist făcea eforturi să se stăpînească. În ce îl privea, păzise întotdeauna cu străşnicie buna reputaţie a secţiei de criminalistică, şi se şoptea despre el că, din prea mare bunătate, nu se putuse hotărî cîndva să producă dovada demascatoare în cazul unui asasin care făptuise două crime, pentru motivul că ticălosul acela era un orfan sărac, crescut la orfelinat şi grav bolnav de turbeculoză. Pumnii şi-i folosise doar de două ori de-a lungul întregii sale cariere, şi în ambele cazuri avusese în faţă un adversar care folosea pistolul. Iată de ce acum nu izbuti să-şi păstreze pînă la capăt calmul.

— Dar e o prostie! strigă. Auzi vorbă! Sinucidere! Am mai văzut eu crime înscenate ca sinucideri, dar…

— Ochi, cap, la un loc – deducţie, repetă ironie căpitanul şi arătă în sus, spre cer. Uitaţi-vă!

Locotenentul se lăsă pe spate, atît de tare că-l duru mijlocul. Dar nici nu-şi dădu seama, durerea înecîndu-se într-un nou val de sudoare.

Căci între timp ceaţa se risipise şi soarele nu mai lumina acum doar

catedrala de piatră a Piscului Balaurului, ci şi povîrnişul şi un alt turn de piatră, de cealaltă parte a văii. Dintr-acolo, drept deasupra locului în care se aflau, cam la înălţimea de trei sute de metri, se întindeau cele două cabluri groase ale unui funicular de munte.

Locotenentul Borůvka roşi, apoi păli:

— Era ceaţă, şopti. Asta… asta nu se vedea de loc!

Winterbourne vorbea calm şi nici un muşchi nu i se clintea pe faţa:

— Dimineaţa, am vrut iniţial să facem o plimbare pînă la Castell Giorno. Pe urmă, Alice s-a răzgîndit. În zilele ceţoase ca asta, îi plăcea să meargă cu funicularul sus, la observator. Acolo e aproape întotdeauna soare, şi Alicei îi făcea bine soarele. Îi plăcea să stea să se uite în jos, la oceanul de ceaţă. Dar fiindcă eu trebuia să mă duc azi la Giorno – aşteptam un pachet cu un medicament important şi la poştă ne duceam întotdeauna noi, în plimbare – am sunat, ca să fie pornit motorul de la staţia de sus, am ajutat-o apoi pe Alice să se urce în cabină şi am aşteptat pînă a plecat. Pe urmă, am luat-o pe şosea spre Giorno, şi chiar la intrarea în sat l-am întîlnit pe domnul căpitan. Dînsul mi-a dat îngrozitoarea veste. Dumnezeule, cînd mă gîndesc că acum două ore – se uită la ceasul de la mînă – mai puţin de două ore, am văzut-o în viaţă, am văzut pentru ultima oară chipul ei drag, atunci cînd am închis uşa funicularului! E vina mea… Winterbourne lăsă capul în jos, dar nu ridică glasul. Pentru nimic în lume nu trebuia s-o las singură. Ştiam ca se gîndeşte la asta…

— Aveţi vreo întrebare, domnule coleg? se adresă căpitanul Bramante locotenentului. Pumnii, însă, vă rog să nu-i folosiţi!

Locotenentul se stăpîni. În sinea lui îl ura pe căpitan; Bramante pusese la îndoială capacităţile sale de deducţie şi, ceea ce era mai grav, cinstea sa de poliţist, sentimentele sale, concepţia sa despre lume, niţel cam confuză, dar în niciun caz lipsită de mărinimie. Îşi învinse însă antipatia şi spuse:

— Dacă îmi permiteţi, aş avea. Vreau să ştiu, dacă a fost sinucidere, de unde a apărut echimoza de pe tîmpla stîngă?

Bramante tresări şi se întunecă la faţă. Privi spre Winterbourne, dar acesta răspunse calm:

— Alice a alunecat azi-dimineaţă şi s-a lovit de balustrada scării.

Domnişoara Caria a văzut, nu-i aşa?

Camerista cu ochi negri dădu afirmativ din cap.

Totodată, îi zîmbi lui Winterbourne – sau şi de astă dată i se păru doar locotenentului?

— Da, zise. S-a lovit de balustradă. Am ajutat-o să se ridice.

— Biata doamnă! zise plîngînd *il padrone*. Atîta suferinţă, şi pe deasupra, şi asta!

Bramante se linişti şi privi din nou batjocoritor spre locotenent.

— De unde e pornit funicularul? întrebă locotenentul, ignorînd privirea căpitanului.

— De la staţia de comandă de sus, de pe Piscul Balaurului, îi explică Winterbourne calm. Staţia se află pe versantul estic al stîncii, nu se vede de la observator, dar soneria de semnalizare e în legătură cu observatorul. Aşa încît sus, la staţie, nu trebuie să se afle în permanenţă cineva. Administratorul observatorului, sau domnul Skeet sau doamna Skeet, vin de la observator şi pornesc motorul.

— De jos, poate să sune cine vrea?

— Nu. Numai cine are cheia cabinei.

— Dumneavoastră o aveţi?

— Da. Skeet e un vechi prieten al meu. Şi al Alicei.

— Deci, azi-dimineaţă aţi sunat?

— Da. Am sunat, am ajutat-o pe Alice să se urce în cabină, am aşteptat pînă s-a auzit de sus semnalul că e pornit motorul, am închis uşa în urma ei, şi Alice a sunat a doua oară. Cabina a pornit, am stat cîteva clipe să privesc în urma ei şi după aceea am plecat spre Castell Giorno.

Locotenentul Borůvka privi în sus, spre cablurile funicularului. Puteau să fie trei sute de metri, chiar mai mult. Valea era îngustă, în niciun caz mai largă de un kilometru. Se uită îndelung la cablurile groase, care se arcuiau majestuos deasupra capului lui.

— Hm, făcu. Aţi întîlnit pe cineva în drum spre Castell Giorno? Vreau să spun, înaintea domnului căpitan Bramante?

— Da. Cam la doi kilometri înainte de sat, a trecut pe lîngă mine, pe motocicletă, *signor carabiniere,* aici de faţă.

Tînărul smead aprobă grav din cap.

— Bine, zise locotenentul şi căzu pe gînduri. Toţi tăceau. Spuneţi-mi, vă rog, continuă el, dacă a sărit din cabină în mers, înseamnă că sus cabina a ajuns goală. De atunci au trecut două ore. Cum de nu li s-a părut ciudat celor de sus? De ce n-au telefonat la hotel? Sau de ce n-a coborît unul din ci?

Winterbourne strînse din umeri. Locotenentul se întoarse spre hotelier.

— Nu ştiţi?

Hotelierul îi aruncă lui Winterbourne o privire încărcată de ură.

— De unde să ştiu? izbucni el furios.

— Eu nu ştiu, zise locotenentul şi în aceeaşi clipă văzu că un necunoscut se ivise pe drumul care ducea spre hotel. Era un bărbat scund, îndesat, în pantaloni de munte şi bocanci cu ţinte şi păşea grăbit spre micul grup.

— Cine e? întrebă locotenentul.

Căpitanul se uită la noul venit.

— Cred c-o să aflăm de ce cei de sus, la observator, nu s-au mirat cînd au văzut cabina goală, zise. E administratorul.

— Nu. Eu lucram în magazie. Scoteam conservele din lăzi. N-am auzit soneria, zise administratorul. La staţie s-a dus doamna Skeet.

— Şi dînsa nu s-a mirat cînd a văzut cabina goală?

— Şi-a închipuit că a fost o glumă, răspunse administratorul.

— Dar uşa cabinei trebuia să fi fost deschisă?

— Era deschisă. Tocmai de aceea şi-a şi închipuit doamna Skeet că domnul Winterbourne i-a făcut o farsă, cum i-a mai făcut o dată, mai demult.

Locotenentul, fără un cuvînt, se întoarse spre englez.

— N-a fost nici o farsă atunci, zise Winterbourne. Alice şi cu mine voiam cu adevărat să mergem sus. Dar, în ultima clipă, ne-am răzgîndit, am uitat să semnalizăm şi am sărit din cabină. Pe urmă, n-am mai prins-o. Cabina pornise şi au tras-o sus goală.

— Aşa… Locotenentul se întoarse din nou spre administrator. Atunci, dumneavoastră de ce-aţi coborît, dacă aţi crezut că e vorba de o farsă?

— Fiindcă m-a trimis domnul profesor, care era totuşi îngrijorat. Întîi a vrut să telefoneze, dar la hotel suna în- tr-una ocupat.

Locotenentul îi aruncă o privire aspră hotelierului. Îşi amintise de receptorul de pe pupitrul de la recepţie. De receptorul scos din furcă.

Hotelierul se uita cu jale la femeia moartă şi pe obraji i se prelingeau lacrimile şiroaie.

În cabină, atenţia locotenentului fu atrasă de banchetă. Cabina era mică, servea probabil numai pentru nevoile observatorului şi fusese dereticată şi vopsită cu grijă de curînd. Ferestrele parcă erau de cristal atît erau de curate, clanţele de alamă sclipeau aurii. Bancheta era şi ea proaspăt vopsită; era plasată de-a lungul întregului perete din spate şi era rabatabilă. Cînd locotenentul o ridică, apăru un spaţiu gol, destul de mare, îşi zise bătrînul criminalist, ca să poată ascunde chiar un om în toată firea.

Cabina îşi începu ascensiunea spre Piscul Balaurului. Se înghesuiră înăuntru toţi patru – locotenentul Borůvka, căpitanul Bramante, administratorul observatorului şi Zu- zanka, care se temuse să rămînă singură jos, între străini, cu care nici măcar nu se putea înţelege. Locotenentul, ca să evite privirea ironică a criminalistului italian, prefera să se uite fix pe fereastră, ţinînd strîns mîna Zuzankăi.

Jos, sub ei, sălbaticul peisaj alpin se deplasa încet. O vreme apropiat, cînd ajunseră deasupra văii fatale, se desfăcu brusc într-o prăpastie ameţitoare. De-acolo de sus, văzură desluşit drumul, platoul de piatră, porţiunea acoperită de nisip. Trecură apoi deasupra serpentinei şi a şeii muntoase, şi înălţimea scăzu din nou; „Felicia” roşie se ivi şi ea la vedere, aidoma unui strop de sînge pe un covor cenuşiu. Încet-încet, se apropiau de Piscul Balaurului.

Acesta se înălţa acum drept în faţa lor, ameninţător: un turn de piatră despicat la vîrf, închipuind două turle gotice încremenite intr-un spasm monstruos. Zuzanka simţi că i se taie răsuflarea şi îşi încleştă şi mai tare mîna de cea a tatălui.

Dar locotenentul, departe de a se fi lăsat impresionat de terifianta frumuseţe a peisajului, era interesat de cu totul altceva.

— Butonul ăsta la ce serveşte?

Indică un buton roşu de pe peretele cabinei.

— E butonul de semnalizare. Cînd vrei să urci sus, apeşi pe butonul ăsta.

— Intr-altfel nu se poate semnaliza?

— Nu. Numai de aici, din cabină. Şi numai dacă ai cheia cabinei.

Cabina se înfundă într-un nor rarefiat, şi după ce îl străbătu, urcă mai departe scăldată în razele limpezi ale soarelui. La răsărit, pe bolta necuprinsă, de un albastru limpede, undeva în jos, se profila în depărtare dantelăria de piatră portocalie, albă şi galbenă a lanţului muntos la poalele căruia se afla Cortina d'Ampezzo. Cabina intră în umbra Piscului Balaurului, care se interpusese între ea şi soare.

— Ce ordine e aici în cabină, constată locotenentul. O curăţaţi des?

— Nu prea, răspunse administratorul. Dar acum s-a terminat sezonul. În timpul sezonului, mai vin din cînd în cînd în vizită la domnul profesor diverşi prieteni de-ai lui. La sfîrşitul sezonului, pun întotdeauna cabina la punct.

— Aţi pus-o la punct de curînd, nu-i aşa?

— Alaltăieri, preciză administratorul. Vopseaua de pe banchetă abia s-a uscat.

Locotenentul Borůvka se trase fără voie mai încolo.

— Nu vă temeţi, colega, zise căpitanul Bramante. La noi, accentua el, vopselele se usucă repede.

— Da. Vopselele da, zise locotenentul şi se uită trist în ochii căpitanului. Se întoarse spre administrator. Cînd a fost ultima oară doamna Winterbourne sus, la observator?

— Cînd? Administratorul îşi încreţi fruntea. Staţi puţin. Ieri n-a mers nimeni cu funicularul, alaltăieri l-am vopsit. Aşa e: acum trei zile a fost dînsa la noi ultima oară.

Ajunseseră foarte aproape de vîrf. Vedeau cum se apropie de ei staţia de comandă, care înghiţea cablul bucată cu bucată. Lîngă staţie se afla un bătrîn lat în umeri, cărunt, cu barbă şi cu capul descoperit. Vîntul puternic, care aici, la înălţimea de aproape trei mii de metri, probabil nu se potolea niciodată, îi răscolea sălbatic părul argintiu.

Cînd cabina se opri, – bătrînul, văzînd pe căpitan că deschide uşa, se

sperie şi întrebă tulburat:

— Căpitanul Bramante? S-a întîmplat ceva?

Căpitanul lăsă capul în jos, cu un aer tragic:

— N-a fost o farsă, domnule profesor…

— Dumnezeule! strigă bărbatul cărunt. Alice…

— Da. Şi-a luat viaţa.

Bătrînul nu rosti niciun cuvînt. Întoarse privirea spre stîncă. Locotenentul Borůvka se uită şi el în aceeaşi direcţie şi ce îi fu dat să vadă îl făcu să uite, pentru o clipă, toate celelalte. De după stîncă, îşi tăcuse apariţia o femeie tînără în pantaloni de schi şi într-o scurtă de blană ruginie. Avea părul roşu şi ochii verzi. Nu putea să aibă mai mult de douăzeci şi cinci de ani şi era dintre acele femei în faţa cărora locotenentul era incapabil să găsească alt subiect de conversaţie în afară de starea vremii.

— Audrey, rosti bătrînul şi glasul i se frînse. Alice… şi-a luat viaţa.

— Oh! făcu femeia cu o compătimire nesinceră, convenţională. *That's too bad !*[36]

După ce intră în camera de zi a observatorului, locotenentul constată că bătrînul, de fapt, nu era propriu-zis bătrîn. Avea cel mult cincizeci de ani; impresia de moşneag venerabil i-o dădea barba colilie şi coama *à la* Einstein, femeia cu păr roşu era soţia sa.

— Ţineam foarte mult la Alice. Era o femeie rară, plăcută şi îngrozitor de bolnavă. Cancer la stomac, spuse el cu tristeţe. Ştia. Era mult prea inteligentă ca să i se poată ascunde.

— Aţi cunoscut-o cînd a devenit soţia lui Winterbourne sau o cunoşteaţi dinainte? întrebă locotenentul.

— Păi… rosti încet profesorul şi privi spre soţia lui.

— *Newer mind, Johnny* [37]–, zise roşcata. Spune.

Profesorul oftă.

— Am cunoscut-o o dată cu Winterbourne, în timpul războiului. Eram înrolaţi amîndoi în trupele de *commandos,* şi Alice, ei bine… oftă stăpînit, ca un adevărat englez… cred că James şi cu mine eram ceea ce

[36] E îngrozitor

[37] Nu face nimic, Johnny

se numeşte rivali. Alice venise în Anglia cu corpul auxiliar feminin american. Ei bine… l-a preferat pe James. Am rămas însă, toţi trei, buni prieteni.

În observator stărui cîteva clipe tăcerea. Locotenentul Borůvka medita asupra enigmaticului caracter britanic, pe care îl considerase întotdeauna o născocire a autorilor de romane umoristice. Dar iată că profesorul şi soţia sa şedeau, în faţa lui, nemişcaţi, cu chipurile absolut inexpresive. Umbra moartei nu le tulbura calmul.

Cel puţin în aparenţă.

— Veneau des aici? întrebă locotenentul.

— Da, dar numai de doi ani încoace. Eu le-am propus. Alicei îi plăcea aici.

— Cred şi eu… făcu bătrînul criminalist, aruncîndu-şi privirea pe fereastră. Afară, oceanul alb se încropise iarăşi. De data asta însă era vălurit, alcătuit din mii şi mii de norişori, din care răsăreau, ici-colo, vîrfurile cenuşii şi portocalii ale stîncilor. E frumos aici. Nici nu-ţi vine să crezi că…

Locotenentul nu-şi termină fraza. Se cufundă în gînduri.

— Şi dumneavoastră… o întrebă el, mai tîrziu, pe Audrey Skeet, după ce rămaseră, numai ei doi, în camera ei, o iubeaţi şi dumneavoastră?

Roşcovana îl atinţi drept în ochi. Ai ei erau la fel de luminoşi ca cei ai locotenentului, şi bătrînul criminalist nu fu în stare să suporte o privire chiar într-atît de identică cu a lui. Clipi.

— Nu, răspunse roşcata. Nu o iubeam. Nu aveam de ce. Sau credeţi că ar fi trebuit să am?

— Nu, nu cred, zise locotenentul. Cînd a ajuns cabina la staţie, eraţi singură?

— Da.

— Cabina a sosit cu uşa deschisă?

— Da. Am crezut că Jackie mi-a făcut iarăşi o glumă proastă.

— Jackie?…

— Winterbourne.

— Aha! Nici administratorul, nici soţul dumneavoastră nu erau de faţă?

— Nu. Soţul meu era la observator, iar administratorul trebăluia în magazie. Descărca nişte lăzi sau aşa ceva.

— Ce-aţi făcut, cînd cabina a sosit goală?

— Cum v-am spus, am crezut că e o glumă. M-am înfuriat. M-am dus la bucătărie să spăl vasele. E imposibil să găseşti o servitoare care să-ţi vină aici. Nevasta trebuie să facă tot…

Ironia din cuvintele din urmă nu se adresase de data asta locotenentului Borůvka. Dar cui oare? îi trecu acestuia prin minte.

— Şi pe urmă?

— Cam după jumătate de oră, a venit soţul meu în bucătărie. I-am spus şi lui.

— Ce anume?

— Despre cabina care a venit goală. Despre păcăleala lui Jackie. Numai că el a intrat la idei, a încercat să telefoneze la hotel…

— … şi era ocupat. Asta ştiu.

— Atunci, ce altceva aţi mai vrea să aflaţi?

Locotenentul privi pe fereastră. Printre norişorii albi, plana, dintr-o parte într-alta, o pasăre mare, cu penajul sclipind în soare.

— Prin urmare, pe doamna Winterbourne n-o iubeaţi… rosti el. Dar pe domnul Winterbourne?

Aruncă o privire iute spre femeia cu părul roşu. În ochii doamnei Skeet se aprinsese o luminiţă verde, rea.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Mă gîndesc, zise locotenentul, urmărind din priviri zborul păsării, care, cu o, siguranţă ancestrală, plana deasupra vîrfurilor de stîncă, expunîndu-şi la soare burta cenuşie, mă gîndesc dacă nu cumva pe doamna Winterbourne n-o iubeaţi fiindcă, pe vremuri, soţul dumneavoastră voise să se însoare cu ea, sau… ştiu eu, din vreun alt motiv.

— Vă gîndiţi cam prea departe! rosti tăios frumoasa doamnă Skeet. Aceasta e de altfel manierea de a gîndi a tuturor poliţiştilor. N-o iubeam, fiindcă, pur şi simplu, nu-mi era simpatică.

— Şcuzaţi-mă. Locotenentul mai urmări o clipă zborul păsării, pînă ce dispăru între stînci. Apoi schimbă subiectul: Funicularul poate fi dirijat numai de aici, de la staţie?

— Da. Frumoasa femeie căzu pe gînduri, apoi făcu o grimasă. Din interiorul cabinei nu poate fi pusă în mişcare, dacă la asta vă gîndiţi.

— Da. Chiar la asta mă gîndeam, zise încet locotenentul, după care întrebă repede: Cît timp ar dura drumul pe jos de aici pînă la hotel?

— Pe jos? Ce idee! De ce credeţi că avem funicular?

— Într-adevăr! Pe jos, nu merge. Singura posibilitate rămîne deci funicularul.

— Nu-i mai puţin adevărat că dacă aţi fi alpinist, spuse femeia batjocoritor, v-aţi putea da drumul cu coarda de pe peretele estic pînă jos, pe şosea.

— Aha!

— Dar pentru asta ar trebui să aveţi coardă, spuse roşcata cu ironie neascunsă. Sau ar trebui s-o împrumutaţi de la administrator.

Coarda? Sigui ca da. Am una în şopron, se miră administratorul.

— E acolo?

— Bineînţeles, Veniţi să vedeţi.

Coarda era acolo, în şopronul de lîngă turla observatorului, agăţată într-un cîrlig. Locotenentul privi în jur. Observă că şopronul nu se vecie nici din magazie, nici de la staţia funicularului.

— Spuneţi-mi, întrebă, eraţi singur în magazie? Profesorul Skect nu era cu dumneavoastră?

— Ce să caute acolo? Era la observator.

— De ce v-aţi apucat să despachetaţi conservele tocmai astăzi? Se terminaseră proviziile la bucătărie? Sau de ce?

— S-or fi terminat pesemne. Nu ştiu. Doamna Skeet mi-a spus să le despachetez. Ea e cea care găteşte.

Locotenentul căzu pe gînduri. Pe urmă, spuse:

— Bine. Cît timp aţi stat în magazie?

— Pînă cînd a venit profesorul şi mi-a spus să cobor în vale.

— Aşa că atunci cînd a sunat soneria, pe care din magazie n-aveaţi cum s-o auziţi, la staţie s-a dus doamna Skeet, şi din momentul acela, cel puţin o jumătate de oră, dumneavoastră trei nu v-aţi mai văzut unul pe celălalt?

— Păi… nu ne-am văzut.

— Interesant, făcu locotenentul. Mulţumesc.

În timp ce locotenentul îşi continua ancheta, căpitanul Bramante şi profesorul Skeet luaseră ca pretext tragica moarte a doamnei Winterbourne pentru a lansa atacul asupra unei sticle pîntecoase de whisky scoţian. Cînd intră locotenentul în încăperea observatorului, nivelul lichidului din sticlă coborîse simţitor şi ochii negri ai poliţistului italian pluteau în lacrimi ca două măsline în ulei.

Dar sosirea locotenentului îl înveseli pe loc.

— Cu ce îi pot fi de folos colegului cehoslovac? întrebă. Să arestez pe cineva? Să zdrobesc nasul cuiva cu un pumn?

— Cum credeţi dumneavoastră, zise locotenentul rece. Eu m-aş mulţumi dacă aţi fi atît de bun şi aţi dispune să fie luate amprentele digitale din cabină. Şi dacă le-aţi compara cu amprentele digitale ale profesorului Skeet, ale soţiei sale, ale administratorului observatorului, ale domnului Winterbourne şi ale hotelierului din vale.

Căpitanul îşi ciocăni fruntea.

— Ah! Cogeamite funicularul l-aţi scăpat din vedere, şi acum alergaţi după fleacuri. De ce să iau amprentele?

— Vă rog s-o faceţi.

— Înţeleg. La dumneavoastră, toată lumea e suspectă. Oricare cetăţean e suspect. Nimeni n-are voie să facă decît ce i se ordonă. La noi, poţi face tot ce nu e interzis prin lege. Nimeni nu e suspectat. Nu putem lua amprentele fără motiv bine întemeiat. Iar eu… căpitanul desfăcu larg braţele şi ridică teatral din umeri – nu am motive să-l suspectez nici pe domnul profesor, nici pe doamna Skeet, nici pe administrator, nici pe hotelier, nici pe domnul Winterbourne. Numai pe răposată o suspectez, rîse el zgomotos. Ştiţi de ce anume?

Locotenentul se uită cu dezgust la colegul său. Optsprezece ani de contact apropiat cu cadavrele nu izbutiseră să-i transforme pielea obrajilor în epidermă de elefant.

— Ştiu, făcu mohorît. De sinucidere.

— Exact! jubilă căpitanul. Iar dumneavoastră suspectaţi pe alţii de crimă! Eu însă pe cei vii n-am niciun motiv să-i suspectez. Suspectez numai cadavrul.

O idee străfulgera mintea locotenentului. Fu ca un şoc, ca o lovitură

în moalele capului.

— Atunci, ştiţi ce? spuse. Daţi dispoziţie să fie luate numai amprentele digitale ale cadavrului…

Ideea îl amuză pe căpitan.

— Colega vrea să demaşte cadavrul? Colega vrea să dovedească vinovăţia cadavrului în ce priveşte sinuciderea?

— Nu, rosti locotenentul Borůvka glacial. În ce priveşte crima.

Căpitanul se înveseli şi mai tare.

— Numai că, la noi, dactiloscopia e lichidată! La dumneavoastră, poate că nu. În ţările înapoiate, criminalii sunt şi ei încă nişte înapoiaţi – nu poartă mănuşi. Doamna Winterbourne e din Statele Unite ale Americii. Doamna Winterbourne nu purta mănuşi. Deci: doamna Winterbourne nu poate fi asasinul! În ţările civilizate, domnule coleg, asasinii poartă mănuşi!

Peste faţa rotundă a locotenentului trecu o expresie de tristeţe.

— Da, zise. Chair aşa e, poartă mănuşi.

Mai tîrziu, la hotel, locotenentul ceru să i se aducă o hartă a regiunii. Patronul, care tot nu-şi venise în fire, scotoci îndelung în biroul lui pînă ce izbuti să descopere o hartă veche militară, fiindcă locotenentul refuzase hărţile tipărite colorate, înţesate cu desene de hotele, animale de pădure şi trambuline de schi. Luă harta şi se retrase într-una din camere. Rămase acolo întreaga după-amiază, storcîndu-şi creierii, aplecat deasupra hărţii.

Zuzanka, care, ca niciodată, păstra tăcerea, se ghemuise într-un fotoliu rotund, lîngă fereastră, şi se uita afară. Nu îndrăznea să-şi tulbure tatăl. Era pentru prima dată cînd dovedea o asemenea sfială faţă de el.

Se întunecase, şi locotenentul tot mai stătea cu nasul în hartă. De studiat, nu mai putea s-o studieze, fiindcă uitase să aprindă lumina. Pe moţul lui ciufulit, căzu întîi, strecurîndu-se prin fereastră, lumina tulbure a amurgului timpuriu de toamnă, iar mai apoi sclipirea portocalie-trandafirie a vîrfurilor de stîncă învăpăiate de soarele în asfinţit. În cele din urmă, se lăsă întunericul, şi pe pătratul ferestrei

rămase să se profileze doar coafura tapată a Zuzankăi. Deasupra capului fetei, aidoma unui luceafăr deosebit de strălucitor, pîlpîia, undeva pe piscul Balaurului, o luminiţă singuratică: observatorul.

Locotenentul se ridică şi trecu la fereastră. Îşi aşeză mîna durdulie pe umărul fetei. Zuzanka înălţă spre el ochii de un verde deschis.

— Ai găsit, tăticule?

— N-am găsit, zise trist locotenentul. Cred că ştiu cum s-au petrecut lucrurile, dar există ceva care nu se potriveşte.

— Ce anume?

— Ei! Locotenentul făcu un gest de lehamite, apoi îşi aminti unul din principiile sale în materie de educaţie: Uite ce este, Zuzanka, ştii că nu discut niciodată cu tine despre munca mea. Poţi să mă întrebi despre tot ce vrei, dar pentru treburile astea eşti încă prea mică.

— Tăticule… Zuzanka se ghemui la pieptul tatălui ei. Cadavrul l-am descoperit împreună, aşa că şi eu sunt implicată în cazul ăsta, nu? Şi pe urmă, eu…

Se opri brusc.

— Ce-i cu tine? întrebă locotenentul, neliniştit. Urechea sa era prea exersată cu nuanţele tonului Zuzankăi, ca să nu-şi dea seama că fata se pregăteşte să-i comunice un lucru pe care, în mod normal, i l-ar fi ascuns.

— Nimic, nimic…

— Cum adică, nimic? Totuşi, mi se pare că vrei să-mi spui ceva!

— Ai să te superi, tăticule…

— Păi, dacă e ceva urît, am să mă supăr! rosti el aspru, anulîndu-şi însă imediat efectul cuvintelor dinainte printr-o alta frază: Ştii doar cum mă supăr ori de cîte ori faci ceva ce nu se cuvine..

Zuzanka, ştiind într-adevăr cît de inofensiv se supără taică-său, îi dădu drumul, fără să se lase prea mult rugată:

— Voiam doar să-ţi spun că şi-aşa citesc întotdeauna rapoartele despre cazurile pe care le anchetezi, cînd le aduci acasă, să le corectezi noaptea. De exemplu, înainte de a veni încoace, am citit raportul despre criminalul acela care a comis patru crime din sadism…

— Zuzanka! gemu criminalistul. As… astea sunt secrete de serviciu. Şi, în general, n-au ce căuta în mîna copiilor!

— Lui Pepicek nu-i povestesc nimic! i-o tăie, jignită Zuzanka, căci, fireşte, nu se punea pe acelaşi plan cu fiul în vîrstă de zece ani al locotenentului. Şi dacă îţi spun, o fac numai ca să ştii că nu sunt o naivă. De exemplu, ştiu că procuristul ăla de la casa de economii de pe Václavské Náměstí şi-a tăiat nevasta bucăţi şi a ars-o în soba din bucătărie. Iar voi aţi crezut că a fugit în străinătate, aşa că nici nu l-aţi cău…

— Stai puţin! protestă locotenentul. Nu le încurca. Pînă la urmă, l-am prins!

— Da. Numai că dacă nu l-ar fi apucat o criză de apendicită şi n-ar fi început să delireze în timp ce era adormit pentru operaţie..

— Tot l-am fi prins! Pentru asta n-aveam nevoie de niciun fel de crize de apendicită. Noi…

— Ştiu, tăticule, ştiu! Zuzanka se ghemui şi mai strîns lîngă tatăl ei. Aşa încît acesta n-avu cum să observe luminiţele ironice din ochii verzi, ca de pisică, ai fetei. Ştiu cît de abil l-aţi descoperit, de exemplu, pe asasinul acela din Vinohrady, tipul acela, necrofilu care şi-a omorît nevasta şi pe urmă a…

— Sfinte Dumnezeule, copilule! răcni disperat locotenentul, ocarîndu-se în sinea lui fără menajamente pentru neglijenţa cu care îşi ţinea hîrtiile acasă. Stai puţin! Hai mai bine sa-ţi spun cum văd eu cazul ăsta…

Se duse la masă, aprinse lampa.

— Uită-te. Întinse pe masă harta militară, scoase din valiza deschisă un blocnotes şi schiţă la repezeală un plan.

— După acest domn coleg italian, începu el să explice, doamna Winterbourne s-ar fi sinucis. Dar dacă am şi eu o idee cît de cît vagă în materie de sinucideri, atunci ştiu că o femeie bogată şi care, după toate aparenţele, a trăit toată viaţa ei răsfăţată, care are noptiera plină de stupefiante, nu se sinucide sărind din funicular. O femeie care ştie ce înseamnă durerea, nu riscă să se schilodească, o femeie ca ea…

— … ia o doză letală de barbiturice, încheie Zuzanka fraza în locul lui.

Locotenentul, surprins de o exprimare atît de ştiinţifică în gura fiicăsii, renunţă la tonul oratoric şi didactic pe care-l folosise pînă atunci.

— Aşa e. Ai dreptate, zise. De aceea, cred ca din funicular a aruncat-o cineva.

— Cum?

— Exact: cum? Păi, uită-te şi tu. Oricum aş întoarce-o, reiese că n-a putut s-o facă singur. Avea nevoie de un complice.

— Tăticule!

şosea asfalt.

drumul spre hotel

1) observatorul
2) stația de sus a funicularului
3) depunerea de nisip
4) aici se afla cadavrul
5) răspîntia dinaintea hotelului
6) hotelul
7) stația de jos a funicularului
8) Castell Giorno

funicularul

şosea practicabilă

potecă turistică abruptă

— Da, da… Nici mie nu-mi place versiunea asta. Complici la crimă îşi iau, în general, criminalii profesionişti…

— Ori, să zicem, doi tineri căsătoriţi, atunci cînd vor să scape de socru, pentru ca…

— Da, o întrerupse locotenentul. Dar acum, să ne concentrăm asupra cazului nostru. Cineva a aruncat-o pe doamna Winterbourne din cabină, numai că pe urmă a trebuit să iasă din ea, în aşa fel încît să nu fie văzut de cei de sus, de la staţie. Altfel, avea nevoie de un complice. Iniţial, am crezut că poate fi manevrată cabina dinăuntru, Winterbourne putînd în felul ăsta să se urce în funicular cu nevastă-sa, să stopeze cabina, să-i dea brînci neveste-sii, să se întoarcă jos şi să trimită iarăşi cabina sus.

— Oricum li s-ar fi părut suspect celor de la observator!

— Exact. De aceea am exclus posibilitatea asta. Dar iată cum s-ar mai fi putut petrece lucrurile, fii atentă: funicu- larul l-a pus în mişcare doamna Skeet, care, de dimineaţă, i-a spus administratorului să se ducă să despacheteze cutiile de conserve din magazie, în felul acesta, el nu mai poate auzi soneria, înţelegi?

— E clar, zise Zuzanka. Doamna Skeet e o femeie frumoasă, Winterbourne e şi el un tip bine, numai că dînsa, fiind măritată…

— Chiar aşa! făcu locotenentul. Zău, nu ştiu, Zuzanka, dacă e cazul să discut cu tine asemenea lucruri. Dar ştii că în viaţă…

— Las’ că ştiu! Doamna Winterbourne pesemne că a mirosit ceva şi l-a ameninţai pe domnul Winterbourne că îşi modifică testamentul… Sunt sigură că şi-a făcut testamentul, de vreme ce ştia că nu mai are mult de trăit. Iar lui Winterbourne nu-i convenea să…

— Cam aşa ceva, încuviinţă locotenentul, trist. Văd că ştii destule despre treburile astea, cu toate că eu…

Numai că pe Zuzanka n-o interesau părerile tatălui despre părerile ei. Ardea, toată, de pasiune detectivă.

— Aşa trebuie să fi fost! Deci, Winterbourne a aruncat-o pe doamna Winterbourne din cabină, a dat semnalul pentru doamna Skeet, ea a oprit funicularul şi l-a trimis în sens opus. Odată ajuns jos, Winterbourne a coborît şi a întins-o spre Giorno!

— Da. Posibil este. Numai că va trebui să şi dovedim. Dacă Bramante mi-ar permite sa le iau tuturor amprentele digitale…

Locotenentul se posomorî. În clipa aceea, suna telefonul.

Locotenentul, abătut, ridică receptorul. Din depărtare, îi ajunse la ureche un glas slab, deformat, dar bătrînul criminalist îşi dădu seama din prima clipă că la celălalt capăt al firului se află căpitanul Bramante. Acesta renunţase la germana lui stîlcită şi din tonul lui dispăruse orice urmă de ironie sau de veselie bahică. Era, dimpotrivă, foarte grav acum.

— Daţi-mi voie să vă cer scuze, domnule coleg, rosti căpitanul în receptor. Sper că nu sunteţi supărat pe mine pentru glumele proaste pe care le-am făcut…

— Cu plăcere, răspunse locotenentul Borůvka, căruia nu-i veni în minte nicio altă frază în germană. Ce-aţi descoperit? Ascultă îndelung, mohorît, explicaţiile date de glasul slab din depărtare, şi pe măsură ce asculta, chipul i se întuneca tot mai tare.

În sfîrşit, închise telefonul şi se întoarse spre Zuzanka care îl privea cu ochi lacomi.

— Au făcut examenul dactiloscopic, zise. Pe clanţa cabinei sunt cîteva amprente. Se văd foarte clar, fiindcă clanţa a fost lustruită de curînd. Tăcu. Amprentele doamnei Winterbourne nu se află printre ele.

— Dar asta… asta înseamnă… şopti Zuzanka, că doamna Winterbourne nici n-a mers cu funicularul! Mănuşi nu avea, aşa că ar fi trebuit să…

— Da, aprobă din cap locotenentul. Sau a mers, şi asasinul avea mănuşi. În încăpere stărui, cîteva clipe, o tăcere de- săvîrşită.

— Sau poate că nici nu purta mănuşi. Se baza pe faptul că pe clanţă sunt tot felul de amprente. A ameţit-o cu o lovitură în tîmplă, unde se mai lovise şi de dimineaţă, a deschis uşa şi i-a făcut vînt. În mod sigur, s-a bazat pe amprentele de pe clanţă. În starea aceea de surescitare, a omis faptul că, în urmă cu două zile, cabina a fost vopsită şi curăţată…

— Winterbourne! Striga Zuzanka.

— Poate. Căpitanul Bramante va veni încoace, să ia amprentele digitale ale lui Winterbourne şi ale hotelierului. Şi ale celor de sus, de la observator.

— Ale lor, de ce?

— Fiindcă mai exista şi alte posibilităţi. Din păcate, toate presupun

colaborarea a cel puţin doi făptaşi. Să ne gîndim: doi dintre cei trei de la observator puteau, de exemplu, să fie înţeleşi între ei. Tot timpul cît a urcat funicularul şi încă aproape o jumătate de oră după aceea, toţi trei s-au aflat în locuri diferite şi n-au ştiut unul de altul. Lucrul acesta îl confirmă atît administratorul, cît şi doamna Skeet. Unul dintre făptaşi ar fi, în mod obligatoriu, doamna Skeet. Al doilea, fie soţul ei, fie administratorul. Bineînţeles, nu ştiu ce anume l-ar fi determinat s-o facă. Dar ştii, Zuzanka, dacă ar fi să-ţi povestesc cît de neverosimile sunt uneori mobilurile crimelor…

— Da! De pildă, individul, paznic la o uzină, care avea numai un metru şi patruzeci şi şapte înălţime şi care a tras în strungarul acela, pe care nici nu-l cunoştea, numai fiindcă îl văzuse îmbrăţişînd o fată, şi ea necunoscută…

— Da, şi altele la fel, o întrerupse locotenentul. Pe scurt, oamenii sunt capabili să săvîrşească o crimă pentru te miri ce tleac, doar să li se ofere prilejul. Să admitem că doamna Winterbourne a ajuns pînă sus, unul dintre făptaşi i-a dat cu ceva în cap şi a ameţit-o, a coborît cu funicularul o bucata de drum înapoi, a aruncat-o şi s-a întors la staţie, iar pe urmă doamna Skeet ne-a spus că a crezut că a fost o glumă. Şi aşa s-ar fi putut petrece lucrurile. În versiunea asta, asasinul a mizat în mod sigur pe faptul că poliţia va înghiţi ipoteza sinuciderii. Toată lumea ştia că doamna Winterbourne este bolnavă incurabil…

Tăcu. Zuzanka îşi ţinea răsuflarea. Locotenentul continuă

— Mai există şi o a treia posibilitate. Dar asta chiar că e fantastică.

— Spune-mi-o, tată! Cam în genul, nu-i aşa, în care a tras balerina aceea printr-un…

— … ventilator. Da, ştiu. Mereu am parte de cazuri dintr-astea, pe care nu le crede nimeni că s-au petrecut cu adevărat. Ceilalţi colegi ai mei sunt mai norocoşi. Lor le pică numai cazuri de omor cu lovituri date în cap cu ciocanul, numai chestii dintr-astea…

— Da. Ca…

— Da… Locotenentul se grăbi s-o întrerupă, căci, la fel ca mulţi alţii, prefera să-şi păstreze iluzia despre ignoranţa scumpei sale odrasle, decît ca aceasta să-i confirme nişte adevăruri care apoi să-i dea de gîndit. Dar versiunea asta ar fi cea mai fantastică din toate cu cîte am avut de-a face

pînă acum.

— Hai, tăticule, spune-mi-o!

— Ţi-aminteşti de cazul de la stîncile Prachovské? Se opri brusc. De fapt, nu ţi-am povestit…

— Cazul acela, cînd asasinul şi-a făcut vînt de pe o stîncă pe alta, pe coardă?… Dumnezeule! Zuzanka îşi duse palma la gură. Te gîndeşti.. La urmele alea. Urmele acelea, ca în povestirea lui Capek!

Locotenentul încuviinţă din cap şi se aplecă deasupra hărţii. Căpşorul tapat ai Zuzankăi se aplecă alături de al lui.

— Platoul nisipos se află la poalele versantului estic al Piscului Balaurului, pe unde, am aflat, se poate coborî cu coarda. Adu-ţi aminte de bancheta din cabină. E destul loc sub ea ca să se poată ascunde un om.

— Ah! Zuzanka duse din nou palma la gură.

— Aşa… Pe de altă parte, hotelierul declară că le-a servit Winterbournilor micul dejun şi imediat după aceea s-a dus să se plimbe. A plecat înaintea lor, înţelegi. Tot el a scos receptorul din furcă. Şi tot el a scornit şi minciuna aceea cum că pe frigul de azi dimineaţă ar fi stat nu ştiu cîtă vreme pe bancă, să se uite la una din ferestrele hotelului, unde o vedea pe cameristă. Prostii! Prostii! De altfel, l-a contrazis şi camerista.

— Nu uita că ea nu-l poate suferi!

— Ai spirit de observaţie, o lăudă locotenentul. Dar de ce nu-l poate suferi? Fiindcă, probabil, hotelierul a trăit cu ea. Pînă ce a apărut doamna Winterbourne. S-a îndrăgostit de dînsa, ceea ce a trezit, fireşte, şi ura cameristei.

— Crezi ca a omorît-o camerista?

— Nu… Locotenentul tresări, surprins. Rămase cîteva clipe pe gînduri, dar apoi clătină din cap. Nu, n-ar fi putut s-o facă. În schimb, hotelierul…

— Dar el… pentru ce motiv ar fi?… Aha! Doamna Winterbourne n-a vrut să se culce cu el!

— Ce vorbă e asta! Locotenentul se înfurie. Ce înseamnă să se culce!

— Păi, înseamnă…

— Ştiu eu foarte bine ce înseamnă! Dar asemenea expresii, în gura

unei fete tinere…

Urmă o întreagă prelegere despre vocabularul pe care se cuvine să-l folosească o fată. Sub raport lingvistic, acest vocabular ar putea fi asimilat, în cel mai bun caz, cu limbajul doamnelor din a doua jumătate a secolului al nouăsprezecelea.

După ce ascultă, smerită, morala pînă la capăt, Zuzanka luă din nou cuvîntul:

— Prin urmare, tu crezi că hotelierul s-a vîrît sub banchetă, după ce, în prealabil, a scos telefonul din furcă, pentru ca cei de la observator, intrigaţi, să nu poată chema hotelul şi el, între timp, să-şi asigure un alibi; pe drum a aruncat-o pe doamna Winterbourne, s-a ascuns din nou sub banchetă, şi cînd doamna Skeet a plecat la bucătărie, a ieşit… Coarda o avea la el, sau a luat-o de la administrator… Cît de lunga e coarda asta?

— Fantastic, nu? oftă locotenentul. Pare imposibil. Cu coarda poţi coborî stînca etapă cu etapă, dacă cunoşti terenul.

— Urmele nu erau prea departe de stîncă?

— Nu ştiu. Trebuie să mergem sa ne uităm rnîine, cînd n-o mai fi ceaţă…

— Sau a coborît cu coarda numai o porţiune şi pe urmă a sărit. Oamenii pot sări de la nişte înălţimi incredibile. Odată, Olda…

Se opri brusc.

Dar locotenentul adulmecase urma.

— Care Olda? Filfizonul acela de la Asociaţia voluntară pentru apărarea patriei? Špaček, sau cum îl cheamă?

— Acela, bîigui Zuzanka, care se fîstîcise.

— Derbedeul acela cu care ţi-am interzis să ai vreo legătură…

— Da, da, acela, Olda Špaček, ţi-am spus doar… Dar, crede-mă, n-am niciun fel de legături cu el. Atîta doar că… Dumnezeule, tată! Şi Zuzanka, pe neaşteptate, scoase un strigăt atît de pătrunzător, încît locotenentul se răsuci ca fulgerul, cu pumnii încleştaţi.

Dar nu se afla nimeni în spatele lui. Liniştindu-se, se întoarse din nou spre Zuzanka, care, de tulburată ce era, gîfîia aproape. După cîteva clipe, îşi reveni şi zise cu glas întretăiat:

— Tăticule, ascultă…

Locotenentul o ascultă atent timp de cîteva minute. Afară, se stîrnise vîntul; şuiera, mugea, îşi făcea de cap. Steaua luminoasă a observatorului nu se mai vedea, o perdea neagră de nori o acoperise. Dar în ciuda vremii urîte, cînd Zuzanka termină ce avea de spus, locotenentul porni la drum, prin noaptea neagră, şi îi îngădui şi fetei să-l însoţească.

Se întoarseră abia peste două ore. Dar nici acum nu zăboviră prea mult la hotel. Locotenentul chemă la telefon, din holul hotelului, observatorul. Îi răspunse Skeet. Locotenentul îl anunţă că vrea să-l viziteze neîntîrziat. Plecă apoi, împreună cu Zuzanka, spre staţia funicularuîui, şi prin noaptea neagră ca cerneala şi răscolită de vînt, porniră să urce amîndoi spre Piscul Balaurului, care, după ce ajunseră deasupra norilor şi se apropiară de el, le răsări în faţă, în bătaia lunii, – aidoma unei fantasme dintr-un coşmar. Locotenentului, care stătea cu nasul lipit de geamul rece al cabinei, chiar aşa îi şi apăru – ca o fantasmă dintr-un vis înfricoşător, halucinant, dar nu mai puţin logic, perfect logic… Către logica visului acesta îl conduseră relaţiile, interzise de el – şi deie Domnul să fi fost numai camaradereşti! — ale fetei sale cu un anume filfizon din Praga.

La scurt timp după plecarea locotenentului şi a Zuzankăi în prima lor expediţie tainică nocturnă, intră în hotel, ca o furtună, căpitanul Bramante. Cu o lipsă de delicateţe la care nu te-ai fi aşteptat din partea acestui poliţist italian atît de afabil, îi trezi pe Winterbourne şi pe hotelier şi le luă la amîndoi amprentele digitale. Din exces de zel, i le luă şi cameristei, se urcă în maşină şi, cu toate că vîntul se înteţise între timp, porni cu toată viteza pe şosea, la vale, îndreptîndu-se, prin Castell Giorno, spre oraş.

La vreun ceas de la plecarea spre Piscul Balaurului, locotenentul şi Zuzanka se întoarseră cu funicularul la hotel. Îi însoţea şi astronomul cu părul cărunt. Fără să piardă timpul, se înfundară din nou, toţi trei, în umbrele nopţii. Porniră în sus, pe drumul care ducea la hotel, şi la raspîntie, o luară pe cărarea turistică, spre Castell Giorno.

La ora opt dimineaţa, cînd căpitanul Bramante, ameţit de nesomn şi

pradă unei dispoziţii din cele mai proaste, reveni la hotel, cei trei îl aşteptau în hol. Împreuna cu ei se aflau şi hotelierul, Winterbourne şi camerista, cea din urmă cu o figură îngheţată. Căpitanul îl lua pe locotenent deoparte şi, îi comunică cu glasul înăbuşit:

— Am făcut comparaţiile dactiloscopice. Pe clanţa dinafară se află amprentele administratorului, ale doamnei Skeet şi ale mele, pe cea dinăutru ale administratorului şi ale mele.

— Dar ale lui Winterbourne?

— Ale lui Winterbourne, nu. Mai sunt cîteva, neidentificate. Probabil ale dumneavoastră – dacă ne-aţi permite, mai tîrziu, ca să fie îndeplinite toate formalităţile…

— Nu va fi nevoie, zise întunecat locotenentul. Asasinul era dintr-o ţară civilizată. Lucra cu mănuşi.

Porniră apoi spre locul unde, în ajun, fusese găsită doamna Winterbourne, moartă. Toţi, cu excepţia lui Skeet, pe care locotenentul, din motive cunoscute numai de ei doi – şi, bineînţeles, şi de Zuzanka – îl lăsase la hotel.

În Dolomiţi se făcuse o splendidă zi de toamnă. Soarele strălucea ca un bec de magneziu mare, atîrnat sus de tot pe boltă. La piciorul Piscului Balaurului, care se ridica spre cer ca o torţă portocalie, locotenentul Borůvka explica grupului adunat în jurul său ipotezele sale iniţiale cu privire la crimă.

— Dar toate variantele acestea, conchise, implicau existenţa unui complice. În afară de ultima, aceea cu asasinul ascuns sub banchetă şi coborîrea cu coarda, care putea fi bine atribuită domnului Faggioli.

Hotelierul, pentru a nu ştiu cîta oară în decursul expunerii, se apucă să protesteze pe un ton plîngăreţ.

— Liniştiţi-vă, rosti locotenentul. În cele din urmă, fiica mea mi-a sugerat altă idee – şi astfel mi-am adus aminte de unele fapte, care au confirmat apoi justeţea ipotezei. Prima dintre acestea… Locotenentul privi spre Winterbourne; acesta păstra un calm cu adevărat englezesc. Nu cu mult timp în urmă, s-a mai întîmplat o dată, să ajungă cabina goală sus. Doamna Skeet a considerat că e vorba de o glumă proastă. Dumneavoastră ne-aţi explicat că aţi sărit din cabină şi n-aţi mai apucat

să daţi semnalul de oprire.

— Aşa s-a întîmplat într-adevăr, spuse Winterbourne.

— Se prea poate. Al doilea argument l-am descoperit noaptea, asta, sub un bolovan, lîngă drumul acela turistic abrupt, pe care nu se poate circula cu maşina, dar care scurtează considerabil drumul spre Castell Giorno. Care îl scurtează în asemenea măsură, încît îl poţi întîlni pe *îl carabiniere* la distanţa de un kilometru de sat, oeea ce echivalează cu o oră de mers încet pe şosea…

Căpitanul Bramante tresări şi holbă ochii la Winterbourne.

Winterbourne aprobă din cap, în tăcere.

— Al treilea argument, continuă locotenentul Borůvka, îl va proba prietenul dumneavoastră profesorul Skeet, cu care aţi făcut împreună războiul. La *commandos*, dacă nu mă înşel?

— Nu vă înşelaţi, rosti la fel de calm Winterbourne.

— Prietenul dumneavoastră Skeet, continuă locotenentul, se urcă chiar în clipa asta în funicular şi îi va semnaliza soţiei sale, care se afla sus. Acum, doamna Skeet pune motorul în mişcare. Foarte curînd, vom vedea cabina…

Tăcu. Toţi cei prezenţi întoarseră capetele spre muntele din faţa Piscului Balaurului, pe povîrnişul căruia era înfipt pilonul cel mare al funicularului. După vijelia din noaptea trecută, adia un vînticel rece, bolta, albastră ca sineala, parcă ar fi rost măturată. De sus – sau din depărtare – se auzea vag bîzîitul unui motor. Sau poate că nu era decît o iluzie auditivă.

În schimb, pata roşie care apăru din spatele pilonului şi se apropie de ei nu era o iluzie optică. Avansa, prinsă de cele două cabluri, la o înălţime ameţitoare deasupra văii de piatră.

— Uitaţi-vă cu atenţie, rosti încet şi cu adîncă tristeţe locotenentul Borůvka. Cabina se apropia, acum se afla chiar deasupra lor. Şi deodată, din ea se desprinse o pată întunecată. Vreo cîţiva dintre cei de faţă se porniră să ţipe speriaţi: era un corp omenesc, care cădea drept în jos, spre ei.

Locotenentul Borůvka îşi mută repede privirea, pe rînd, de la unul la altul din cei de faţă. Doar doi erau calmi: Zuzanka şi Winterbourne. Dar locotenentul ştia precis că există o deosebire esenţială în calmul celor

doi. Zuzanka era într-adevăr calmă. Winterbourne făcea eforturi să se păstreze calm.

Bătrînul criminalist privi spre corpul care cădea. Acum însă nu mai cădea. Plutea în văzduh, şi deasupra lui, pe fondul bolţii albastre, înflorise o floare mare, albă, ce semăna cu un ghiocel de munte gigantic, cu caliciul întors spre pămtnt. Cobora, încet, spre platforma nisipoasă, de sub Piscul Balaurului.

Uitîndu-se la ea, o tristeţe fără margini puse stăpînire pe sufletul locotenentului. Se întoarse spre Winterbourne. Căpitanul Bramante îl imită. Muşchii de pe obrazul lui Winterbourne se încordară, ochii săi cenuşii se aţintiră neclintiţi în ochii locotenentului, alunecară apoi spre căpitan şi din nou spre locotenent.

— *Yes,* rosti calm Winterbourne. *That's how I did it.* Frază pe care, mult mai tîrziu – acasă, la Praga – Zuzanka i-o traducea în cehă lui Oldrich Špaček, filfizonul din echipa de paraşutişti a Asociaţiei voluntare pentru apărarea patriei, nu prea corect, prin cuvintele: Da, asta este aşa cum am făcut-o.

În ciuda senzaţiei plăcute pe care i-o dădea soarele italian de octombrie, încălzindu-i trupul dolofan, locotenentul Borůvka era pradă unei vii nemulţumiri. Se afla pe malul mării, tolănit într-un şezlong vărgat, şi semăna mai mult ca oricînd cu o băşică cu moţ zburlit în creştet. Din şezlongul lui, se uita încruntat la Zuzanka, care se zbenguia pe plajă împreună cu doi domni. Zuzanka purta un bikini minuscul, de-a dreptul scandalos, pe care reuşise să-l ascundă de ochii tatălui ei pînă aici, la Veneţia. Cel mai vîrstnic dintre cei doi domni purta un şort-Bermuda pînă la genunchi şi o bluză pe care erau imprimate capetele de titlu ale celor mai faimoase ziare de senzaţie din întreaga lume; cel mai tînăr, un slip albastru ca peruzeaua. Săltau în văzduh o minge cu dungi roşii şi albe, şi plaja răsuna de clinchetul rîsului fetei. Locotenentul Borůvka considera cu totul nelalocul ei comportarea celor doi domni, îndeosebi a celui mai în vîrstă, care trecuse de multişor de prima şi chiar de ultima tinereţe şi îi putea fi foarte bine Zuzankăi bunic. Era încredinţat că la fel gîndeşte şi tînăra şi fermecătoarea doamnă care şedea alături de el, într-un alt şezlong, şi pe care se căznea s-o distreze din cînd în cînd, într-o engleză din cele mai stîlcite, conversînd cu ea despre vreme. Căci doamna era soţia bătrînului zglobiu în şort-Bermuda.

Locotenentul Borůvka şi Zuzanka îşi petreceau zilele concediului lor în Italia în calitate de oaspeţi ai acelei doamne şi a soţului ei, domnul Greffi. Greffi era văr cu răposata doamnă Winterbourne, şi drept recunoştinţă faţă de locotenent, fiindcă îl descoperise pe ucigaşul rudei sale (într-adevăr, Winterbourne îşi omorîse soţia – fără ca doamna Skeet să ştie – fiindcă se temuse de o schimbare a testamentului), îi invitase la reşedinţa sa din Veneţia. Era, asemeni multor altora stabiliţi la Veneţia, cetăţean al Statelor Unite, de unde însă, din motive destul de obscure, după douăzeci de ani de fructuoasă activitate comercială,

fusese nevoit să-şi ia tălpăşiţa. Pentru cei din Italia rămăsese învăluit în mister caracterul însuşi al activităţii sale comerciale din America; conaţionalii săi mai răi de gura (şi mai puţin bogaţi) făceau chiar unele aluzii la legăturile pe care le-ar fi avut Greffi cu o anumită organizaţie din Chicago, Illinois, ai cărei membri manipulau mai degrabă arme decît mărfuri, dar pe faţă nu îndrăznea nimeni s-o spună. Cert este că veselul şi sprintenul bătrîn era plin de bani, şi tocmai acest lucru li-l arăta cu ostentaţie oaspeţilor săi din Cehoslovacia. Greffi avea, dintr-o primă căsătorie, şi un fiu, un băiat chipeş şi bine clădit; de curînd, avînd în vedere înclinaţiile acestuia pentru jocurile de noroc (şi mai ales lipsa sa de talent pentru acest soi de jocuri), îi tăiase subvenţia lunară, trimiţînd tuturor cămătarilor mai cunoscuţi din Europa o înştiinţare cum că nu recunoaşte obligaţiile financiare ale fiului său. Şi, în sfîrşit, mai avea un *palazzo* splendid pe Canale Grande şi o soţie, a doua, care-i putea fi fiică nu numai lui, dar chiar şi mult mai tînărului locotenent Borůvka. Iată de ce, îşi repetă locotenentul în sinea sa, cu siguranţă că doamnei îi displace profund comportarea soţului ei, care, acolo, pe plajă, se întrecea în zburdălnicie cu tînărul în slip de culoarea peruzelei, fiul unui oarecare Alfieri, prietenul lui Greffi.

Soarele cobora încet spre turla catedralei San Marco. După cîteva tentative nereuşite, locotenentul se lăsă păgubaş să-i mai comunice *signorei* Greffi că vîntul care sufla dinspre mare începuse să fie cam rece; urmărea acum o altă scenă de pe plajă. Un domn corpolent, în pantaloni albi, o domnişoară nu mai puţin corpolentă într-un costum de baie *deux-pièces,* o altă femeie, de vreo treizeci de ani, trupeşă şi foarte atrăgătoare, un tînăr prezentabil şi muşchiulos, care semăna îndeaproape cu tînărul Alfieri prin contrastul dintre frumuseţea fizică şi acel fluid spiritual cam lînced ce emana din el, veneau în goană spre ei, fugărind un băieţel neastîmpărat, care într-una din mîini ţinea o păpuşă slută, cu părul roşu, iar în cealaltă o sticlă de coniac franţuzesc, şi urla ca din gură de şarpe. Pînă în prezent, băieţelul izbutise să scape de urmăritori, şi ori de cîte ori cîştiga un avans sau se refugia în vreun loc unde era mai greu să fie prins, trăgea, hlizindu-se răutăcios la ceilalţi, cîte o duşcă zdravănă din sticlă.

Locotenentul Borůvka oftă şi încercă s-o informeze pe vecina sa de

şezlong că şi el are un băiat de aceeaşi vîrstă. (Vecina dădu din cap, zîmbi şi spuse că şi ea e de părere că la noapte va ploua. În consecinţă, locotenentul îşi îndreptă din nou atenţia spre tristul spectacol de pe plajă; urmăritorilor băieţelului li se adăugaseră între timp Zuzanka şi cei doi domni veseli cu mingea pestriţă, aşa că, în cele din urmă, băieţelul fu prins şi predat părinţilor pentru a i se aplica corecţia cuvenită. Părinţii erau domnul cel gras şi frumoasa cea trupeşă în vîrstă de vreo treizeci de ani.

Pînă ce gondolele străbătură distanţa de la Lido la palatul domnului Greffi, băieţelul mai fu pedepsit de cîteva ori, dar fără să vădească semne de îndreptare. Locuiau – el, părinţii lui, precum şi domnişoara cea grasă, pe numele ei Isabelle di Campiano, logodnica tînărului Marcello Greffi – în palatul Greffi, tot în calitate de invitaţi ai bogătaşului italo-american. Pe puşti îl chema Cesare Larina şi printre poznele lui din ziua aceea se numărau: vărsarea ciocolatei de dimineaţă în fîntîna arteziană din holul cel mare al palatului Greffi; aşezarea unei pioneze pe scaunul domnişoarei di Campiano; legarea clopoţelului – prin care locatarii palatului erau chemaţi la masă – de coada terierului Boston Einstein, proprietatea doamnei Larina; furtul coniacului franţuzesc, pe care tatăl său, angrosistul Farina, îl ascunsese sub şezlong, şi consumarea, fără permisiune, a unei doze respectabile din sticlă; muşcarea de deget a domnişoarei cehe, în momentul cînd îl prinsese, atît de tare, încît îi dăduse sîngele; înţeparea din răzbunare sadică a balonului roşu cu dungi albe (act care avusese parte de aprobarea secretă a locotenentului Borůvka, căci astfel luase sfîrşit zbenguiala cam deşănţată a Zuzankăi cu bătrînul în şort-Bermuda şi cu tînărul în slip de culoarea peruzelei); şi, în sfîrşit, chiar în faţa palatului, zvîrlirea păpuşii slute, un suvenir foarte la modă la Veneţia, în apele nu tocmai curate ale canalului. Păpuşa se scufundă încet, în timp ce o palmă sonoră răsună pe obrazul prigonitorului ei, corpolentul domn Farina nemaifiind capabil să-şi păstreze cumpătul din punct de vedere pedagogic. Păpuşa cea pocită se mai răsuci de două ori sub apă, apoi, prinsă în vreun vîrtej din adîncuri dispăru, spre surpriza şi jalea băieţelului, care îşi regreta acum, dar prea tardiv, gestul. O clipă mai tîrziu, gondola trase la scara palatului Greffi, şi serviabilul majordom îl

ajută pe locotenent, care nu se simţea prea sigur pe picioarele sale, să păşească pe pămîntul de o stabilitate relativă şi el.

Corpolentul domn Farina nu întîrzie sa regrete gestul pripit şi crud; era vădit că urletele de neînchipuit ale scumpului său băieţel îi sfîşiau literalmente inima simţitoare de părinte. În cele două ore care trecuseră de la întoarcerea de la Lido şi pînă la dineul de gală, băiatul mai izbutise să cadă şi în bazinul fîntînii arteziene, drept care trebuise să fie dus din nou sus şi schimbat, dar cu toate astea, la masă, domnul Farina îl mîngîia cu duioşie pe cap, iar pe genunchi, Cesare ţinea o altă păpuşă la modă, şi mai slută, dacă e de închipuit aşa ceva, decît cea care se scufundase în undele întunecate ale lui Canale Grande. Şi ca şi cum acest dar, menit sa-i cîştige iertarea odraslei sale, n-ar îi fost: de ajuns, duiosul părinte şi om de afaceri îşi hrănea fiul cu mîna lui, îndopîndu-l cu cele mai alese delicatese de pe masa îmbelşugată, delicatese pe care puştiul i le indica el însuşi cu degetul lipicios, căci fiind prea mic nu putea ajunge la ele. Iar locotenentul Borůvka se gîndea posomorît în ce mod bizar sînt educaţi copiii în Italia.

În seara aceea, *dinner*-ul avea un fast deosebit. Participau la el nu numai cel mai bun prieten al lui Greffi, domnul Alfieri, care venise însoţit de fiul său, ci şi oaspeţii domnului Alfieri, un oarecare domn de Cervi cu soţia, pe care Greffi o cunoscuse pe vremuri în America. Dar principala atracţie şi centrul atenţiei întregii societăţi era Zuzanka Borůvková, care, cu o graţie de pisică, strălucea, în lumina lumînărilor scumpe de ceară, cu un negrăit farmec blond; căruia, după cum se ştie, nu-i rezistă nici un italian şi viceversa. Farmecul acela insolit era accentuat şi mai mult de splendoarea unei elegante toalete de seară, strînsă pe talie, toaletă căreia femeile din Cehoslovacia îi spun „rochiţa”, cusută cu atîta măiestrie de doamna Borůvková, încît *madame* Farina, o adevărată competenţă în materie, nu se îndoise nicio clipă că este o creaţie a lui Schiaparelli.

Succesul fiicei sale în societate nu-l bucura însă din cale-afară pe locotenentul Borůvka. Mai degrabă îl umplea de anxietate, justificată şi de prezenţa tînărului care, în locul slipului de culoarea peruzelei, purta acum un soi de uniformă marinărească, şi mai ales de cea a bătrînului care schimbase şortul-Bermuda cu un smoking alb, dar, din cauza asta,

nu-i dădea mai puţin insistent tîrcoale Zuzankăi. Aşa se explica şi faptul că conversaţia locotenentului în engleză era mai haotică ca oricînd. Oricît se strădui, nu izbuti să exprime cît de cît inteligibil ideea pe care intenţionase s-o aducă la cunoştinţa doamnei de Cervi că în sufragerie domneşte o răcoare plăcută, nici că în Cehoslovacia, pe vremea asta, e destul de frig (informaţie hărăzită doamnei Farina), nici că în Italia, în comparaţie cu patria sa, vremea e mult mai blîndă (observaţie destinată domnişoarei di Campiano); mai mult, nu reuşi să traducă inteligibil nici una dintre cele cinci idei referitoare la fenomene meteorologice, prin care ar fi dorit să atragă atenţia deosebit de fermecătoarei doamne Greffi. Iar după ce, mai tîrziu, o surprinse, fiind desigur neobservat, de după un paravan, şi fără voia sa, pe acea preafrumoasă doamnă mustrînd pe cineva – fără doar şi poate pe veselul ei soţ – pentru ceva, care, din frîntura de frază prinsă din zbor, putea fi rezumat aproximativ astfel: „cocheteria cella ragazza ceca“, renunţă să se mai aventureze în noi conversaţii şi se aşeză mohorît pe marginea bazinului mare din mijlocul holului, de unde ţîşnea, cu un susur liniştitor, o fîntînă arteziană şi începu să contemple plafonul de sticlă. Trufaşul stăpîn al *palazzo*-ului îi explicase, chiar în acea după-amiază, că în engleză i se spune *falling light* – lumină căzătoare – şi că se numără printre caracteristicile clasice ale arhitecturii palatelor veneţiene. Neavînd altceva mai bun de făcut, admira plin de tristeţe elementul acela de arhitectură clasică şi, prin sticlă, stelele argintii îi făceau cochet cu ochiul.

Îl smulse din meditaţie o ceartă violentă, care acoperi murmurul liniştitor al artezienei. Se ridică şi privi spre masa de la celălalt capăt al holului. Domnul Greffi-senior şi domnul de Cervi stăteau faţă în faţă, ca doi cocoşi, stacojii la chip şi mult aplecaţi înainte. Se menţineau în această poziţie absolut neverosimilă nu fiindcă asupra lor n-ar mai fi acţionat legile gravitaţionale, ci fiindcă fiecare dintre ei era ţinut de braţ de cîte doi domni: domnul Greffi de fiul său şi de domnul Farina, domnul de Cervi de domnul Alfieri şi de majordomul cel zîmbitor, care însă, în această împrejurare, arbora o figura gravă. Pe canapeaua din colţ zăcea domnişoara di Campiano, leşinată, în jurul ei agitîndu-se cele

trei doamne, iar între cei doi rivali, care erau roşii ca focul la faţă, ţopăia băieţelul cel obraznic, rîzînd nepărtinitor de amîndoi deopotrivă. Zuzanka şi Alfredo Alfieri stăteau stingheriţi deoparte. Cei doi combatanţi lansau cuvinte din cele mai sonore şi, fără îndoială, suculente, din care, însă, locotenentul Borůvka nu pricepea o boabă.

Dar nici nu se străduia să priceapă, mai ales că nici n-avea la îndemînă pe cineva care să-i slujească de tălmaci. Datorită ieşirii temperamentoase a celor doi foşti afacerişti din Chicago, serata luă sfîrşit, şi locotenentul n-avu nici un motiv să regrete faptul; răsuflă uşurat cînd putu s-o conducă pe Zuzanka, înainte ca fata lui să fi apucat să dispară cu unul dintre bărbaţii focoşi care se ţineau după fustele ei, în vreunul dintre nenumăratele cotloane ale palatului, în siguranţa luxosului apartament pentru oaspeţi ce le fusese destinat.

Afară, domnul de Cervi tot mai vocifera încă, plin de furie, şi cînd locotenentul se aplecă pe fereastra sa de la primul etaj apucă să-l mai vadă în gondola care se îndepărta; deşi tînarul Alfieri îl ţinea, ameninţa cu pumnii spre ferestrele etajului doi al palatului Greffi. De la etajul superior, răsuna în noaptea umedă, înstelată, glasul la fel de furios al domnului Greffi, multiplicat în ecouri de faţadele colorate ale palatelor înşirate de-a lungul canalului şi pe care jucau reflexele apei şi ale felinarelor ce se legănau la prora gondolelor negre plutind pe ea încet, visător şi fantomatic.

Locotenentul Borůvka trase jaluzelele, se întinse sub baldachinul de mătase şi încercă să adoarmă. Nu izbuti însă. Din camera alăturată, prin pereţii de piatră, ajungea pînă la el sforăitul sonor şi neîntrerupt al domnişoarei di Campiano.

Dar acesta nu era singurul zgomot care tulbura tăcerea nocturnă a bătrînei case: în liniştea holului, fîntîna arteziană susura lin şi multă vreme se mai auzi şi scrîşnetul unor chei răsucite în broască – era bătrînul majordom, care încuia cu grijă toate nenumăratele intrări ale locuinţei domnului Greffi.

Cînd, în sfîrşit, se înstăpîni liniştea, un strigăt disperat îi cutremură pe locatarii vechii reşedinţe, atît pe cei ce dormeau, cît şi pe cei ce vegheau. „Ajutor!“ striga din răsputeri un glas de bărbat, şi pe scările de

marmură răsuna strident zgomotul unor paşi grăbiţi.

Locotenentul, care, ca şi alţii de altfel, era treaz, sări din pat. Zuzanka, în schimb, nu se trezi din somnul sănătos al celor şaptesprezece ani ai ei. De aceea, locotenentul deschise cu grijă uşa şi se furişă pe coridorul luminat tulbure cu lumînări de ceară. Văzu un domn corpolent, într-o haină de casă fîlfîitoare, venind în goană drept spre el; striga într-una: „Ajutor!“ şi fiecare pas al său răsuna ca o împuşcătură, căci picioarele dolofane îi erau încălţate în nişte papuci care clempăneau.

— Ce s-a întîmplat? întrebă locotenentul, în engleză, cel puţin după părerea sa. Domnul cel corpolent se opri ca lovit de trăsnet, îşi rostogoli spre locotenent ochii înspăimîntaţi şi zise, întinzînd mîinile înainte ca pentru a se apăra:

— Nu, nicidecum! Vă înşelaţi! Nu l-am omorît eu!

Se ivi deci necesitatea trezirii Zuzankăi. Vrînd-nevrînd, locotenentul se duse s-o scoale, dar o sili să îmbrace peste pijamaua cochetă, cu pantaloni trei-sferturi, halatul alb de baie. Zuzanka, cu engleza ei, doar în parte însuşită la şcoală, în rest, şi în mod mult mai temeinic, deprinsă datorită studierii pasionate a textelor cîntecelor *beat* de la radio Luxemburg, îl eliberă în fine pe tatăl ei din izolarea lingvistică în care era obligat să se complacă în palatul Greffi. Şi locotenentul îi fu sincer recunoscător (alt motiv de recunoştinţă faţă de fiica lui nu-şi amintea să mai fi avut cîndva), mai ales că spaima subită, la ora trei dimineaţa, a domnului cel gras începuse să-l intereseze la culme.

De fapt, nici n-ar fi avut nevoie – cel puţin la început – de engleza Zuzankăi ca să afle ce se întîmplase; în camera de la etajul doi a stăpînului casei, unde domnul Farina, tremurînd din tot corpul, îl conduse ţinîndu-l de mînă, situaţia i se înfăţişă fără echivoc de la prima privire. Bătrînul, care, nu mai departe decît în după-amiaza aceea, ţopăise atît de vioi, se potolise definitiv. Zăcea întins pe jos, în mijlocul dormitorului mobilat în cel mai ales stil veneţian – dormitor pe care însă nu-l împărţea cu soţia sa; smokingul alb îl înlocuise, cu puţin înainte, cu o pijama galbenă ca lămîia şi cu un halat verde ţipător. Holba ochii, în care se citea o expresie de groază, spre tavanul acoperit

cu stucaturi aurii şi scotea limba vînătă, umflată, la lustra veneţiană.

— Mă duceam… mă duceam la nevastă-mea, bîiguia înspăimîntatul domn Farina – şi Zuzanka, pe cît o ajutau şi pe ea puterile, traducea – cînd, deodată, mi s-a părut că-l aud pe domnul Greffi horcăind. Am bătut la uşă, dar nu mi-a răspuns nimeni. Sfinte Dumnezeule! Poate că ar fi trebuit să intru, dar o discreţie firească m-a împiedicat s-o fac. Cînd m-am întors, am bătut din nou şi nici de data asta nu mi-a deschis nimeni… am intrat… şi…

Locotenentul se aplecă deasupra cadavrului. Pe gîtlejul acestuia se vedeau clar urmele unor degete. Ale unor degete foarte puternice, foarte viguroase. Se încleştaseră în gîtlejul bătrînului cu atîta forţă, încît urmele se învineţiseră instantaneu. Treabă de bărbat, îşi spuse locotenentul şi privi în jur. Cocorul răvăşit şi prosopul ud care de bună seamă căzuse din mîna victimei – uşa de la baie era deschisă şi în baie curgea încă apa – aceste două indicii arătau că avusese loc o luptă. Da, treabă de bărbat, îşi repetă locotenentul.

În cameră mai era şi a doua uşă deschisă: o portiţă metalică prevăzută cu un zăvor ce putea fi manevrat numai dinăuntru. Lumina lustrei cădea pe o scară îngustă, în spirală.

— Unde duce scara asta? îi întrebă locotenentul pe majordom.

— În hol, răspunse domnul bătrîn.

Făcea eforturi să se stăpînească, dar era vădit că soarta veselului său stăpîn îl răscolise.

— În cel în care se află fîntina arteziană?

— Da.

— Şi stă întotdeauna aşa, larg deschîsă?

— Nu. Domnul o încuia întotdeauna pe dinăuntru. Cu zăvorul.

Locotenentul privi din nou în jur. Dormitorul nu prezenta alte semne de dezordine. Patul bătrînului era făcut, dar neatins. La căpătîiul fotoliului mare din colţ era aprinsă o lampă; pe o măsuţă, în faţa fotoliului, se afla o mapă cu hîrtie de corespondenţă, un stilou şi un tub de medicamente deschis. Locotenentul îl luă în mînă. Erau somnifere.

Se răsuci pe călcîie şi intră în baie. Apa tot mai curgea cu zgomot din robinetul deschis. Îl închise îngîndurat. Ceva scrîşni sub tălpile lui. Se

apleca şi ridică de pe jos un ciob de sticlă. Privi atent în jur. Pe pardoseala de marmură se întindea o băltoacă de apă şi în ea se aflau cioburile unui pahar spart.

Se îndreptă din spinare şi se uită îngîndurat la domnul Farina.

— De fapt, n-am fost la nevastă-mea, bîigui încurcat domnul cel gras. De obicei nu mă duc la ea, dar… nu puteam dormi… am băut cîteva pahare de vin în plus în seara asta, şi, înţelegeţi, vinul trezeşte poftele, chiar dacă eu, cum să vă spun, nu mai… Am ciocănit la uşa ei, dar n-a răspuns… uşa era încuiată… am ciocănit un timp, pe urmă m-am gîndit că e obosită şi doarme şi m-am întors în camera mea.

— Şi, pe drum, l-aţi auzit pe domnul Greffi gemînd?

— Nu încă. După ce m-am întors în dormitorul meu, am stat să mă uit puţin pe fereastră şi pe urmă am simţit nevoia să mă duc la toaletă. Am ieşit deci încă o dată pe coridor şi am pornit-o înapoi, şi chiar atunci, cînd am trecut de colţ…

Domnul cel gras se opri brusc.

— Aţi auzit?…

— Nu, încă nu. Am văzut… deşi lumina era slabă… dar cum am trecut de colţ, am zărit la capătul opus al culoarului o siluetă care a dispărut după celălalt colţ, pe coridorul care duce spre camera domnului Greffi.

— V-aţi dat seama cine era?

— Era un barbat, spuse domnul cel gras, şovăind.

— L-aţi recunoscut?

— N-aş putea să jur…

— Nici nu e nevoie. Cine era?

— Cred că era domnul… Greffi.

— Greffi? Asta înseamnă că, cu puţin timp înainte de a fi ucis, a fost undeva.

— Nu, nu, nu! Domnul Farina îşi agită mîinile mici. Nu domnul Greffi-*senior.* Domnul Greff-*junior !*

Locotenentul se uită la cadavrul bătrînului, la gîtul lui livid pe care erau întipărite urmele vinete ale unor degete. Ale unor degete puternice, de om tînăr.

— Şi pe urmă? întrebă.

— Pe urmă am cotit după al doilea colţ, şi cînd am trecut pe lîngă uşa domnului Greffi, am auzit horcăitul acela. Am ciocănit, după cum v-am spus, dar dinăuntru nu mai răzbatea nici un zgomot. M-am dus atunci la toaletă, cît am stat acolo, am recapitulat situaţia şi am ajuns la concluzia că nu e exclus ca domnului Greffi să i se fi făcut rău – m-am gîndit, printre altele, la un infarct, Doamne fereşte! şi corpolentul domn Farina îşi duse temător mîna la inimă. Şi cînd am ciocănit din nou şi tot nu mi-a răspuns… amuţi, arătînd din cap spre cadavru.

Locotenentul îl lăsă să plece şi privi îngrijorat spre Zuzanka. Dar, după experienţa din Dolomiţi, se părea că fata devenise insensibilă la asemenea lucruri. Se aplecase curioasă deasupra cadavrului, cercetînd urmele negre ale degetelor care îl strangulaseră, şi tatăl, preocupat de soarta fiicei sale, îşi zise că de fapt cariera de detectiv e cel puţin la fel de onorabilă ca şi aceea de actriţă de cinema, pe care se decisese Zuzanka s-o urmeze şi că, la urma urmei, e şi mai bine retribuită. Aşa încît lăsă deoparte orice scrupule şi se adresă majordomului prin gura Zuzankăi:

— Ai încuiat casa peste noapte?

— Da, domnule.

— Nu putea să intre sau să iasă nimeni?

— Exclus, domnule. Casa n-are decît două intrări, amîndouă sunt încuiate şi cheile sunt la mine, domnule. Am încuiat chiar şi fumoarul, domnule, de unde se poate ieşi pe terasă, fiindcă uşa terasei am lăsat-o deschisă, ca să se aerisească fumoarul. Aşa procedez întotdeauna cînd avem lume mai multă, domnule. În ce priveşte ferestrele de la parter, toate au gratii. Podul e încuiat în permanenţă şi se descuie numai cînd trebuie să luăm ceva de acolo.

— N-ai auzit nimic suspect?

— Nu, domnule.

Locotenentul îşi mai roti o dată privirea prin dormitor şi se îndreptă spre fereastră. Obloanele erau ridicate. Locotenentul se aplecă în afară. Dedesubt, sclipeau undele negre ale canalului, pustiu la ora aceea, şi felinarele de pe stîlpii debarcaderelor împrăştiau o lumină tulbure. La intrarea principală a palatului Greffi, se legănau trei gondole, amarate

toate trei. Locotenentul privi spre casa de alături, din dreapta. Nu, pe acolo n-ar fi putut pătrunde nimeni, faţada era perfect neteda, lipsită de statui sau alte ornamente, iar ferestrele cele mai apropiate se aflau la o distanţă de cel puţin cinci metri. La fel şi în partea stîngă. Privi, plin de speranţă, de cealaltă parte a canalului, dar rămase dezamăgit. Chiar în faţa palatului, se ridica o biserică. Probabilitatea ca tragedia nocturnă din dormitorul lui Greffi să fi avut vreun martor întîmplător se dovedea nulă.

Tocmai de aceea, reluă interogatoriul majordomului:

— Spune-mi, de ce s-a certat aseară domnul Greffi cu domnul de Cervi?

— E vorba de o ceartă veche, domnule, spuse sec majordomul. Datează încă din vremea cînd domnul mai avea întreprinderea din Chicago, domnule.

— De ce se certau?

— Din cauza unei coroane, domnule.

— O coroană?

— O coroană mortuară, domnule. La moartea unui prieten de afaceri, domnul Dillinger[38], domnul i-a trimis o coroană foarte scumpă. Cea mai scumpă dintre toate coroanele trimise cu ocazia aceea, domnule. Dar domnul de Cervi nu recunoaşte acest lucru şi susţine că cea mai scumpă coroană dînsul o trimisese. Desigur, e ridicol, domnule.

— Într-adevăr! Pentru un fleac ca ăsta…

— Nu asta am vrut să spun, domnule. Ridicolă e pretenţia domnului de Cervi că ar fi trimis o coroană mai scumpă decît a stăpînului meu. Domnul de Cervi era proprietarul unei întreprinderi mult mai mici decît a noastră. Pierderile sale în oameni însumau doar şase bărbaţi pe an, domnule. Pe cînd noi, bănuiesc, înregistram pe an douăzeci şi şapte-treizeci şi doi de morţi şi douăzeci de răniţi, domnule!

— Aha! făcu locotenentul şi renunţă să mai ceară alte amănunte cu privire la cearta celor doi, oameni de afaceri. Căzu pe gînduri. Majordomul rămase cîteva clipe neclintit, apoi tuşi şi zise:

— Dacă îmi permiteţi, domnule…

— Te rog.

[38] Faimos gangster american

— Aveţi cumva vreo bănuială?

Locotenentul Borůvka îl privi cu asprime.

— Dumneata ce crezi? zise. O femeie nu putea s-o facă —doar dacă e luptătoare de profesie. Cu toată vîrsta înaintată, domnul Greffi era un om foarte voinic, şi pe urmă, uită-te la urmele astea. Nici domnul Farina n-a fost – pe de-o parte, s-ar fi ferit să dea alarma, şi pe de alta, e prea gras pentru ca să fi fost în stare de o asemenea ispravă, înţelegi. Dînsul… Mă refer la…

Şi după ce Zuzanka îi explică gîndul tatălui ei, majordomul se declară de acord:

— Înţeleg, domnule. Vă exprimaţi eufemistic.

— Cam aşa ceva, zise locotenentul. Rămîne tînărul Greffi, el şi cu domnul Farina sunt singurii bărbaţi din casă care intră în consideraţie. Căci eu n-am făcut-o.

Majordomul îşi drese glasul. Părea jignit.

— Pe mine, domnule, nu mă consideraţi bărbat?

— Ba da, sigur că da, se grăbi locotenentul să se scuze. Numai că o crimă care se respectă nu poate fi comisă de unul dintre slujitori. Aşa ceva nu se face, nu intră în regula jocului…

— Vă mulţumesc, domnule, zise majordomul, uşurat. Înseamnă deci…

— Da. Trimite-l aici pe domnul Marcello Greffi şi cheamă poliţia. Casa însă las-o încuiată!

— Recunoaşteţi, prin urmare, că dumneavoastră sunteţi persoana pe care a văzut-o domnul Farina pe coridor? îl întrebă locotenentul, cîteva clipe mai tîrziu, pe tînărul smead, care intrase în încăpere, suspect de palid la faţă. Tînărul Greffi îmbrăcase un halat de casă înflorat. Nervos, clipea într-una din ochi.

— Sigur că recunosc. Eu eram. Nu puteam dormi.

— Cînd aveţi insomnie, obişnuiţi să vă plimbaţi pe coridor?

— Nu. Mă întorceam…

Tînărul se întrerupse în chip suspect.

— Nu cumva din camera tatălui dumneavoastră? îi propuse locotenentul o soluţie.

— Nu. Din… fusesem în fumoar. Am fumat, ca să mă calmez.

— De ce să vă calmaţi?

— De fapt, nu ca să mă calmez. Ca să… pur şi simplu mi-a venit chef să fumez…

— În camera dumneavoastră nu fumaţi?

— Nu. Adică… uneori da… alteori nu…

— Uneori da, alteori nu, îl îngînă locotenentul batjocoritor. Nu vi se pare ciudat că tocmai azi, la ora trei dimineaţa, v-a venit ideea să vă duceţi pînă jos, în fumoar?

— Ce să fac… Asta e realitatea… am fost în fumoar. Era o noapte atît de rece… vreau să spun caldă.

Tînărul dădea din colţ în colţ.

— Noaptea a fost rece, rosti locotenentul în englezeşte, după care puse să i se traducă următoarea frază: Vă rog să-mi spuneţi de unde a-ţi luat cheia de la fumoar?

— Cheia? Ce nevoie aveam de cheie?

Locotenentul, fără să scoată o vorbă, se duse la uşa, o deschise şi privi în lungul coridorului. Îl zări pe majordom, înconjurat de oaspeţii răposatului, îmbrăcaţi în haine de casă pestriţe, care îl ascultau cu lăcomie. Stăteau cu capetele îndreptate înainte, sorbind fiecare cuvînt de pe buzele majordomului. Cînd locotenentul deschise uşa, săriră la o parte, cu un aer vinovat.

Locotenentul îl chemă din nou pe majordom în dormitor şi, după ce acesta intră, îl întrebă:

— I-ai deschis astă-noapte fumoarul domnului Greffi?

— Nicidecum, domnule.

— Ce aveţi de spus? se adresă locotenentul lui Greffi.

— Eu… n-am de spus decît atît… că fumoarul era deschis.

— Ne putem convinge…

— Nu, nu-i nevoie! izbucni Greffi. Vă cred.

— Da? lungi locotenentul cuvîntul. Eu însă nu vă cred pe dumneavoastră. Unde aţi fost? întrebă el şi-i făcu semn majordomului să plece.

Tînărul Greffi spuse zdrobit:

— Pe coridor. Mă plimbam pe coridor… şi… fumam…

Era evident că îşi dădea şi el seama cît de neconvingător sună cuvintele sale. Duse mecanic mîna la gît şi îşi freca mărul lui Adam. Locotenentul se încruntă:

— Aveţi datorii? se răsti el la tînăr.

Greffi tresări, se uită cu ochii holbaţi la criminalist şi aprobă din cap.

— Averea tatălui dumneavoastră vă revine, prin testament, dumneavoastră?

— Numai jumătate. Jumătate primeşte soţia lui.

Tînărul Greffi îşi îndreptă rugător mîinile spre locotenent:

— Nu l-am omorît eu! Îmi dau seama că nu mă credeţi, dar nu l-am omorît eu! Consideram că e un risc prea mare… aş fi fost primul suspectat… adică… se corectă el repede, nici nu m-am gîndit vreodată la aşa ceva! Eu nu sunt un ucigaş!

Locotenentul Borůvka îl măsura încruntat.

— Zău? întreba el încet. Atunci, unde aţi fost astă- noapte?

Înainte ca tînărul Greffi să poată răspunde, cineva ciocăni la uşă.

— *Signore tenente,* murmură grăsulia domnişoară di Campiano. Trebuie să vă spun ceva. Ceva important şi… întoarse spre Greffi o privire îndrăgostită. Şi strict personal!

La un semn pe care-l făcu din capul său rotund locotenentul, Greffi dispăru cu foarte mare plăcere.

— *Signore!* Domnişoara îşi apăsă amîndouă mîinile, împreunate ca pentru rugăciune, pe sînii măreţi. Locotenentul îi studie mîinile, ca toate celelalte atribute fizice; şi mîinile domnişoarei di Campiano depăşeau dimensiunile feminine obişnuite.

— *Signore!* repetă domnişoara, pe acelaşi ton rugător. Dumneavoastră îl suspectaţi pe logodnicul meu de paricid…

— De ce anume? întrebă Zuzanka.

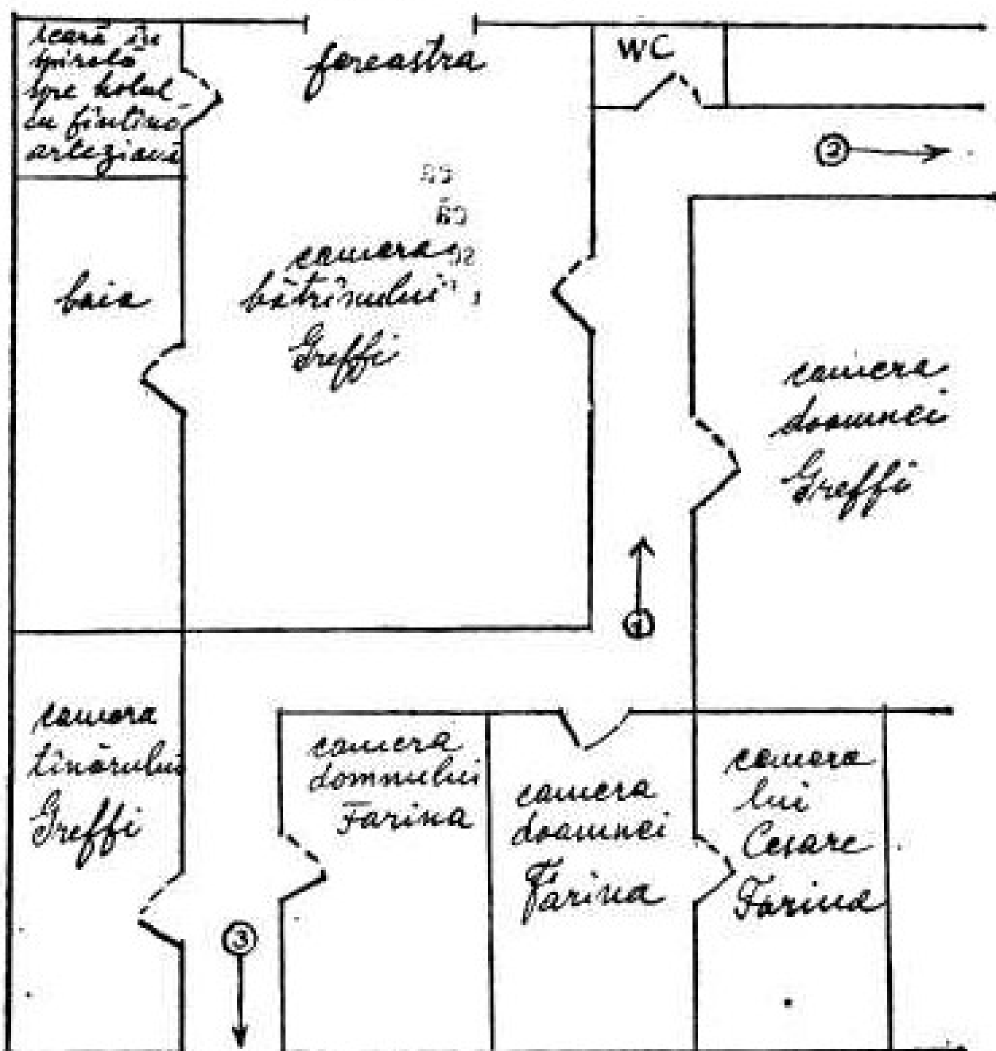
— Ştiţi! Şi domnişoara îşi desfăcu larg braţele, într-un gest teatral. Palmele ei mari îi aminteau locotenentului de palmele unui anume individ, un bărbat din Stèchovice, cu care acesta astupase, din păcate cu succes total, gura soa- cră-si şi ca urmare mai scotea şi-n ziua aceea minereu la ocna din Přibram.

— Ce ştiţi? întrebă el.

— Că îl suspectaţi pe Marcello că şi-ar fi ucis tatăl. Aşa zicea majordonul. Dar nu l-a omorît el! Pot s-o dovedesc!

— Da?

Canale Grande

① - locul în care domnul Farina l-a zărit pe tînărul Greffi și direcția în care mergea acesta

② - pe aici se merge spre scara din dos care dă în holul de la parter

③ - pe aici se merge spre scara principală care dă în holul de la parter

— A fost la mine! Toată noaptea! Pînă în clipa în care ne-a trezit strigătul domnului Farina! Domnişoara plecă ruşinată privirea. Dar vă rog să fiţi discret. E penibil pentru mine… dar să nu vă gîndiţi la nimic rău, suntem logodiţi de cinci ani… Se îmbujoră şi tăcu. Locotenentul o măsură îndelung, îngîndurat şi plin de tristeţe. Rememora o serie de fapte petrecute în noaptea aceea, anterioare crimei: în primul rînd, zgomotele care tulburaseră liniştea nocturnă a palatului; scrîşnetul cheilor în broaşte, susurul fîntînii, respiraţia zgomotoasă a corpolentei domnişoare… Oare ce făcea în camera ei tînărul Greffi, dacă sforăitul acela aproape inuman îl împiedicase şi pe el, pe locotenent, să doarmă, între douăsprezece şi jumătate, cînd se culcase, şi pînă la trei, cînd nu din voia sa părăsise patul?

Dar, în definitiv, în realitate ce făcuse tînărul Greffi?

Dincolo de fereastra dormitorului începuse să pîlpîie o lumină palidă, tulbure, iar capetele sfinţilor gălbui de pe faţada bisericii de peste drum se înconjuraseră de aureole. Se crăpa de ziuă. Locotenentului îi veni o idee.

O asigură pe voluminoasa domnişoară di Campiano că nu are niciun motiv de temere şi o împinse politicos pe uşă afară. Nu chemă pe nimeni înăuntru. Luă de pe măsuţa domnului Greffi o hîrtie de scrisori şi un creion şi, cu una şi aceeaşi idee în minte, schiţă la repezeală planul etajului al doilea al vechiului palat.

Stătu cîtva timp concentrat asupra planului, plimbîndu-şi de colo-colo degetul pe foaia de hîrtie. Pe Zuzanka, care voia să ştie ce face, o repezi spunîndu-i că e prea tînără pentru asemenea treburi. Deodată, se ridică sprinten şi ieşi pe coridor.

La apariţia lui, locatarii palatului, care discutau neliniştiţi pe coridor, amuţiră brusc. Şase perechi de ochi se pironiră asupra locotenentului. Într-una din ele, locotenentul citi o conştiinţă încărcată.

Mobilizîndu-şi toate cunoştinţele de engleză, ceea ce îi provoci o mare încordare a spiritului, se adresă doamnei trupeşe, deosebit de atrăgătoare, îmbrăcată într-un capot chinezesc:

— *Signora,* veniţi, vă rog, cu mine în camera dumneavoastră.

— Da, zise doamna Farina, ştiam: Luigi a telefonat la poliţie.

Drept care, în ciuda faptului că era mult prea tînără pentru asemenea

treburi, o nouă intervenţie a Zuzankăi deveni de neînlăturat.

Cu toate acestea, în dormitorul doamnei cu capot chinezesc, locotenentul se răzgîndi din nou şi îi porunci Zuzankăi să aştepte acolo, iar el o trase pe femeia cea trupeşă şi atrăgătoare în camera de alături, unde băieţelul cel obraznic dormea un somn dulce strîngînd la piept pocită păpuşă la modă. De sub patul băieţelului ieşi, somnoros, terierul Einstein, privindu-l surprins pe locotenent.

Locotenentul îşi mobiliză încă o dată precarele sale cunoştinţe în materie de limbă engleză şi rosti cît putu mai rar:

— *The murderer is Marcello Greffi!*[39]

Frumoasa doamnă păli.

— De ce mi-o spuneţi mie?

Locotenentul îşi încreţi fruntea şi, cu mari eforturi, reuşi să încropească încă o frază:

— Chiar nu ştiţi de ce?

După anevoioasa rostire a acestor cuvinte, chipul locotenentului împrumută expresia de adîncă tristeţe şi lehamite a terrierului Einstein de la picioarele sale. Doamna lăsă capul în jos.

— *Yes,* murmură ea ştiu. A fost la mine.

În pătucul lui, Cesare se zvîrcoli, şi păpuşa cea slută căzu fără zgomot pe covorul gros. Locotenentul o ridică. Era umedă; probabil în urma căderii băieţelului, înainte de cină, în bazinul din hol. Îl aţintea pe locotenent cu un singur ochi, urduros, de sticlă, cu luciu opalin.

— Da, am fost la ea, bolborosi Marcello. Dar n-o să spuneţi nimănui, nu-i aşa?

— Cînd aţi plecat? răspunse locotenentul tot printr-o întrebare.

— A ciocănit cineva la uşă… ea… ea s-a temut că e soţul ei…

— Mulţumesc, puteţi pleca, zise locotenentul. Fraza aceasta o aşteptase, şi acum ştia că, spre deosebire de domnişoara di Campiano, doamna Farina spusese adevărul.

Dar, în cazul acesta, cine îl ucisese pe zglobiul bătrîn, de vreme ce Marcello era singurul bărbat din palat care dispunea de forţa fizică necesară?

---

[39] Asasinul este Marcello Greffi

Logic, n-ar fi putut s-o facă decît în răstimpul, destul de scurt şi agitat, dintre momentul în care domnul Farina îl zărise pe Marcello Greffi dînd colţul coridorului şi cel în care, întorcîndu-se de la toaletă, ciocănise pentru a doua oară la uşa victimei.

Locotenentului lucrul acesta i se părea însă incredibil.

Le ceru tuturor să se întoarcă în camerele lor, şi se retrase el însuşi, împreună cu fiica sa, în apartamentul ce le fusese rezervat. Dincolo de geamuri, ziua înainta. Sfinţilor de pe faţada catedralei de vizavi nu li se mai vedeau acum doar aureolele din jurul capetelor, ci erau vizibili în întregime, în fastuoasa lumină galben-aurie a zorilor ce se ridicau deasupra canalului. Primele bărci cu motor cu lapte, pîine şi fructe brăzdau apa canalului. La una din ferestrele palatului lipit de biserică, un motan negru, cu blana lucioasă şi bine hrănit, îşi făcea atent toaleta de dimineaţă.

Locotenentul avea sentimentul că îi scăpase un element esenţial. Ce anume, nu ştia. Era vorba, fără doar şi poate, de un indiciu în aparenţă insignifiant, de imaginea rece, obiectivă, a unui lucru văzut în treacăt, dar pe care conştiinţa îl înregistrase involuntar. Şi care acum îl obseda. Cu jumătate de glas, locotenentul se apucă să înşire cuvinte fără noimă. Nu erau însă chiar cu totul lipsite de noimă. Cîndva, demult, la cursul de psihologie, li se pomenise despre descompusul savant Freud, şi teoriilor acestuia le fusese opus exemplul luminos al cîinilor nu ştiu cărui academician, cărora li se provocase reflexul de salivare; după curs, locotenentul Borůvka, ghidîndu-se după principiile dialecticii înseşi, care recomandă, după cum se ştie, confruntarea directă a tezelor antagoniste, căutase în biblioteca Direcţiei Miliţiei tomul intitulat *Introducere în psihanaliză.* Lectura acestuia îi oferise multe clipe de uimire secretă, căci ea îl făcuse să înţeleagă o serie dintre cele mai tainice impulsuri ale sufletului său, frămîntat de atîtea tendinţe obscure; tot în cartea aceea citise şi despre metoda asociativă pentru readucerea în memorie a unor lucruri aflate în pragul dintre conştient şi subconştient.

Iată de ce, acum, îşi îndreptă privirea spre fiica sa, care răpusă de atitea impresii adormise pe patul aşternut, şi mormăi:

— Zuzanka, Zuzanka – fetiţă – păpuşă – băieţel — băieţel – păpuşă –

ah!

Şi scoţînd această exclamaţie teatrală, sări din fotoliu.

Zuzanka se trezi.

Se frecă la ochi şi gînguri:

— Tăticule, ce s-a întîmplat?

— Nimic. Aşteaptă-mă aici!

Şi ieşi valvîrtej din cameră.

Dădu buzna în odaia băieţelului şi se repezi la patul acestuia. *Madame,* care se odihnea, alături, prăbuşită, într-o postură cît se poate de decorativă, într-un jilţ stil *Renaissance,* tresări speriată şi gemu

— Tot nu vă ajunge? Mai vreţi ceva?

— *Yes. Police comes*[40], rosti locotenentul ca un somnambul, apucă păpuşa slută, şi dintr-o dată, orice altceva încetă să mai existe pentru el. Îşi biciui memoria. Nu. În timpul cinei, nu se uitase mai atent la păpuşă – dar primei păpuşi, celei care se scufundase în canal, îi lipsea, întocmai ca şi acesteia, un ochi!

Se răsuci – păpuşa îi căzu din mînă – şi se năpusti pe uşă afară, ca apucat.

Străbătu în goană coridorul şi dispăru pe uşa dormitorului victimei.

Ajuns acolo, se aplecă, ridică de jos prosopul ud şi dădu fuga în baie.

Aceasta era, în întregime, îmbrăcată în plăci de faianţă roz, şi pe cuierul cromat atîrnau alte două prosoape, cu dungi roz şi albe.

Dar prosopul pe care îl ţinea în mînă era colorat cu buline de un verde-pal…

O dată mai mult, locotenentul se răsuci pe călcîie ca un somnambul şi se năpusti afară ca nebun.

— Zuzanka! strigă el nerăbdător din pragul camerei sale: Zuzanka, îmbracă-ţi…

Tînărul Greffi, care asculta avid de după colţ, nu mai apucă să audă ce anume să îmbrace fiica locotenentului, fiindcă acesta trînti uşa în urma sa. De altfel, chiar dacă ar fi auzit, n-ar fi priceput. Cu fata sa locotenentul Borůvka vorbea în cehă.

[40] Da. Vine poliţia

Cînd la vreo jumătate de oră după aceea, sosi în sfîrşit, somnoroasă, şi poliţia, căpitanul rotofei care conducea echipa observă că pe marginea bazinului din hol stau un bărbat cu faţa rotundă şi cu un moţ ciufulit în vîrful capului şi o fata tînără, în halat de baie alb. Bărbatul se uita îngîndurat la terrierul mic din faţa sa, care, cel puţin în momentele acelea, îi semăna izbitor, şi peste cei trei, prin plafonul de sticlă, se prelingea, trandafirie, „lumina căzătoare”. Căpitanul îşi aţinti ochii pe piciorul zvelt şi fermecător al fetei, care, prin despicătura halatului, era vizibil pînă mai sus, de genunchi. Era gol, şi arunca şi el, în semiobscuritatea încăperii, o licărire trandafirie. Şi fiindcă acel destoinic criminalist stărui prea mult cu privirea asupra acelui picior, nu observă că fata, în chip cu totul inexplicabil, poartă pe cap o caschetă de baie.

În cele din urmă, află că bărbatul cu faţa rotundă este colegul comunist, pe care presa, după cazul din Dolomiţi, îl făcuse celebru, şi de aceea nu avu nimic împotrivă să-l lase să părăsească pentru scurt timp palatul Greffi. Cîteva minute mai tîrziu, gondolierii ce se găseau pe Canal Grande la ora aceea, putură să-l urmărească, amuzaţi, pe locotenent, cum, încruntat, se luptă cu încăpăţînarea, manevrînd o singură vîslă lungă, ca să îndrepte gondola neagră cu prora aurită în direcţia soarelui care răsărea şi pe al cărui glob de foc se profila, fastuoasă, silueta palatului Alfieri.

Se vede treaba că vîsla era murdară, fiindcă primul lucru pe care îl ceru locotenentul majordomului somnoros fu să-i permită să se spele pe mîini. Majordomul îi conduse în baia de marmură şi, după cum i se poruncise, se duse să-şi trezească stăpînii.

Lucru de mirare, o dată ajuns în baie, pe locotenent îl părăsi dorinţa de a se spăla pe mîini. Gînd majordomul se întoarse ca să-l anunţe că e aşteptat în hol, îl surprinse pe bătrînul criminalist uitîndu-se, cu nemăsurată tristeţe, la cele două prosoape albe cu buline verzi-pal ce atîrnau în cuier, de parcă ar fi vrut să le hipnotizeze.

Sau invers, de parcă bulinele acelea, verzi, de culoarea ochilor fiicei sale, l-ar fi hipnotizat ele pe el.

Ştirea îl zdrobi pe domnul Alfieri-senior, dar şi mai tare păru să-l afecteze pe fostul companion de afaceri al zglobiului răposat. Domnul de Cervi îşi ridica braţele lungi spre cer, şi cu degetele sale osoase, se apucă să-şi smulgă de pe creştet ce brumă mai rămăsese dintr-un păr cîndva abundent…

— Dumnezeule! Dumnezeule! strigă el disperat. Fecioara Maria! Isuse Cristoase! Pe toţi sfinţii! Nu e cu putinţă!

Locotenentul, care nu se înduioşa nici un moment însă, îl lăsă în grija soţiei sale, cu o comportare mult mai calmă şi mai demnă. Tot în grija ei îl lăsă şi cînd se urcară cu toţii în gondolă, cu care ocazie locotenentului îi alunecă piciorul. Acest incident fu cît pe ce să pună capăt în mod tragic excursiei sale în Italia, căci bătrînul criminalisţ ştia să înoate doar atît cît se cere pentru obţinerea insignei de bună pregătire fizică. Domnul de Cervi, de care se agaţă în ultima clipă şi care, în consecinţă, căzu el în canal în locul locotenentului nu ştia, după cum se văzu îndată, să înoate de loc. Capul lui chel dispăru sub apă în secunda, următoare, şi numai o coloană de bule de aer mai arăta că nici sub apă preacucernicul domn nu conteneşte, să invoce cerurile. Din fericire, majordomul nu îşi pierdu cumpătul şi îl ridică cu vîsla în gondolă. Aşa că plecarea trebui să fie amînată pentru ca *signor* de Cervi, care era completamente distrus, să-şi poată schimba veşmintele.

În holul cel mare, în jurul bazinului dreptunghiular, se afla adunată întreaga societate care benchetuise acolo cu o seară în urmă. Lipsea doar bătrînelul care, nu mai departe decît în ajun, mai ţopăia încă pe plajă, bătînd mingea. Îl substituiau însă căpitanul cel rotofei şi suita sa. Căpitanul n-avea motive să fie prea vesel. După o cercetare sumară, dar temeinică, nu aflase nimic încurajator, şi acum arunca priviri amărîte spre locotenentul Borůvka, spre *madame* Farina şi Marcello Greffi.

— Nicidecum, spuse posomorît locotenentul, ca şi cum i-ar fi citit gîndurile. *Signor* Marcello nu şi-a ucis tatăl. O ştiţi şi dumneavoastră.

Şi cum căpitanul îşi mutase privirea pe un al patrulea, pe domnul Farina, locotenentul adăugă repede:

— Şi fiindcă eu îl cunosc pe făptaş, *signor* Marcello nici nu va avea nevoie să probeze un alibi. De aceea, vă rog să nu-l treceţi în procesul-verbal. Doar suntem gentlemeni…

Din fericire, corpolentul domn Farina nu înţelese, probabil fiindcă asculta mult prea încordat. În schimb, atrăgătoarea doamnă Farina privi recunoscătoare spre locotenent. Acesta îi răspunse cu o privire mustrătoare, posomorîtă.

— Toate uşile erau închise pe dinăuntru cu cheia sau cu zăvorul, ferestrele de la parter au gratii, la etajele de sus e exclus să se ajungă din clădirile vecine. Prin urmare, ne găsim din nou în faţa enigmei tipice a camerei încuiate, rosti locotenentul. Toate soluţiile posibile ale acestei enigme au fost epuizate, deşi soluţia căutată era obligatoriu una dintre ele. Ucigaşul, continuă el, trebuia să fie un bărbat. Un bărbat puternic, solid. Unul singur din palat intra în consideraţie. Dar acesta, după cum ştiţi, n-a comis crima.

Cei prezenţi aproape că nici nu mai suflau. Terierul Einstein deschise botul şi scoase o limbă roz.

— Aşadar, trebuie să fie cineva care a intrat aici venind de afară, continuă locotenentul. Dacă îmi permiteţi, voi întrerupe pentru cîteva clipe expunerea, ca s-o trimit pe fiica mea să-mi aducă ceva.

Făcu un semn cu capul şi Zuzanka, care era încă îmbrăcată în halatul alb de baie, se ridică şi ieşi graţios pe uşa principală. Căpitanul privi mirat în urma ei.

— Ce anume… dădu el să zică, dar locotenentul îi făcu semn cu mîna să aibă răbdare. În hol domnea o tăcere mormîntală. „Lumina căzătoare”, palidă şi rece, cădea pe suprafaţa bazinului. Cineva oprise fîntîna arteziană; nici un val nu încreţea suprafaţa netedă ca sticla, acoperită de pete de ulei în toate culorile curcubeului.

Locotenentul se întoarse încet, ostentativ, spre bazin. Părea că-i invită şi pe toţi ceilalţi să-l imite. Semicercul de chipuri se urni, şi suprafaţa lichidă, uleioasă, al cărei fund cobora destul de mult sub nivelul podelei, ajunse punctul de interferenţă al tuturor privirilor.

O mişcare se produse sub apă. După cîtva timp, se ghici un corp lung, alb, vrîstat de două dungi înguste, roşii şi cu o pată de asemenea roşie la una din extremităţi. Apoi, suprafaţa apei se încreţi, şi o fată zveltă, fără să fie slabă, într-un minuscul bikini roşu şi cu o caschetă de baie roşie, se săltă peste marginea bazinului şi îşi scoase de pe faţă ochelarii de scafandru.

Măcar că atenţia căpitanului rotofei nu era îndreptată în primul rînd spre chipul fetei, nu-i fu greu să recunoască totuşi în ea pe fiica criminalistului ceh.

Cineva dintre cei de faţă scoase un geamăt.

Era Alfredo Alfieri, care, după exemplul domnului de Cervi, se apucă apoi să-şi smulgă părul din cap.

Fata în costumul de baie roşu se întristă aproape la fel de tare ca şi tatăl ei.

— Da, îi explica, cîteva zile mai tîrziu, locotenentul fiicei sale, cu un glas cam nesigur, pe cînd străbateau în „Felicia" cea roşie, obligaţi din minut în minut la viraje periculoase, şoseaua pustie din Dolomiţi, de data asta în sens invers. Da. Păpuşa m-a condus la ideea asta. Cesare o scăpase în canal, în faţa palatului, şi nu i-o pescuise nimeni. Şi cu toate astea, noaptea, o avea la el – şi era udă! Adu-ţi aminte că Cesare, înainte de cină, căzuse în bazin. Aşa mi-a trecut prin minte bănuiala că între bazin şi canal există o legătură. Lucru pe care tu l-ai verificat.

— Da, sughiţă Zuzanka. Locotenentul, ocrotit de liberalismul legilor italiene, cumpărase pe drum o sticlă de Chianti şi Zuzanka se servise din belşug din băutura respectivă, pe care nu o bea însă pentru prima oară, cum îşi închipuia, în mod greşit, locotenentul. Cu atît mai puţin bănuia că, spre deosebire de patrie, aici, în Italia, Zuzanka băuse ca să-şi înece amarul. Putea… putea să treacă pe acolo şi un elefant, zise fata, sughiţă şi adăugă: Bineînţeles, cu condiţia să ştie să înoate.

— Pe urmă, lucrurile au început să se lămurească de la sine. Prosopul ud din dormitorul bătrînului domn nu semăna cu prosoapele din baie. În schimb, am găsit cîteva identice în baie la Alfieri. Cineva din casa lui Alfieri îl adusese deci cu el – probabil într-o pungă de plastic – ca să se usuce cînd va ieşi din bazin. Nu voia să lase urme. Mai apoi însă, luptîndu-se cu bătrînul Greffi, l-a scăpat pe jos, şi fiindcă tocmai ciocănea domnul Farina la uşă, şi-a pierdut cumpătul, a uitat de prosop şi a fugit. Domnul de Cervi nu putea să fie, fiindcă nu ştie să înoate. De-aceea l-am şi aruncat în apă, ca să mă conving.

Tăcu, căci trebuia să fie atent la volan; nu prea reuşea să menţină maşina în jumătatea din dreapta a şoselei, despărţită prin două linii albe,

groase.

— Pe urmă, am găsit punga de plastic la tînărul Alfieri. O avea legată cu o sfoară în jurul taliei, dar în timpul luptei, bătrînul Greffi a agaţat-o cu inelul lui, a rupt-o şi prosopul a căzut. Interesant e că abia după aceea mi-a venit în minte o observaţie a doamnei Greffi, pe care am auzit-o de după paravan.

— Ce observaţie? sughiţă Zuzanka.

— Îi reproşa cuiva că prea cochetează cu fata cehă… adică cu tine, adăugă locotenentul, dintr-o dată sever. Şi avea dreptate! Zuzanka, să nu te mai prind că te porţi vreodată aşa cum le-ai purtat atunci pe plajă şi nici costumul ăla de baie să nu-l mai văd pe tine!

— L-am comandat special pentru Italia, zise Zuzanka abătută. Ce vină am eu că ei nu mă lăsau în pace?…

Locotenentul voi să remarce plin de venin că nu i se prea păruse s-o fi deranjat faptul că nu era lăsată în pace, dar renunţă.

— Am crezut, zise, că doamna Greffi îl ceartă pe bărbatul ei şi în gîndul meu o felicitam. Dar pe urmă… Locotenentul tăcu şi se posomorî. Pe urmă mi-am dat seama că vorbise cu Alfredo Alfieri. Era amantul ei, spuse cu un glas tragic, şi fiindcă în Italia divorţul nu e posibil, Alfieri s-a hotărît… să ucidă.

Rămaseră un timp tăcuţi. „Felicia” biruia cu vrednicie o pantă abruptă.

— Cine şi-ar fi închipuit că e capabil de aşa ceva? medită cu glas tare locotenentul. La început, mi-a fost chiar simpatic – exceptînd, bineînţeles, felul cum se purta cu tine – ca pe urmă să constat că nu e decît un ucigaş oarecare, un individ abject.

Tăcu. Stîncile dantelate de deasupra Cortinei se înălţau peste pîclele toamnei.

— Poate că nu e un om chiar atît de rău, murmura Zuzanka. Cu siguranţă că a iubit-o grozav, dacă din cauza ei… Glasul i se frînse. Locotenentul aruncă spre fiică-sa o privire de şoim. Ochii verzi ai Zuzankăi pluteau în lacrimi. Fata oftă.

— E un ucigaş, rosti sever bătrînul criminalist.

Zuzanka, pesemne că nu-l auzi.

— Tăticule, crezi… crezi, zise ea printre sughiţuri, că o să-l

spînzure?

Locotenentul încetă iarăşi, pentru cîteva clipe, să acorde atenţie şoselei şi întoarse privirea spre fată. Pe obrajii bucălaţi ai acesteia se prelingeau lacrimi fierbinţi, lăsînd în urma lor dîre lucioase, şerpuitoare. Locotenentul îşi văzuse ultima oară fata plîngînd în felul ăsta atunci cînd îi interzisese orice legături cu un anumit tînăr paraşutist.

Se încruntă, se concentra asupra şoselei cenuşii şi se hotărî să fie dur. Dar, pe urmă, inima lui bună îl făcu, ca de atîtea ori pînă atunci, să piardă încă o bătălie în necurmatul şi zadarnicul război pedagogic pe care-l purta cu faţa lui.

— Nu, mormăi. Din păcate, sunt convins că nu. În Italia, nu eşti trimis la spînzurătoare pentru o crimă pasională…

Miji ochii şi privi ţintă la şoseaua ce gonea sub roţile maşinii, ca să nu vadă cum ochii verzi ai Zuzankăi se întorc spre el, încărcaţi de speranţă şi recunoştinţă.

Sezonul paradelor modei era în toi. Ale celei de primăvară. Ca în fiecare an, doamna Lucie Borůvková apelase la serviciile casei de mode Rosemblum spre a-i coase fiicei sale, Zuzanka, un fleac oarecare, o bluză înflorată de data asta, şi cele două sute de coroane pe care le plătea pentru că recurgea la forţele ultracalificate ale renumitei case de mode urmau – la fel ca în fiecare an – să-i aducă un cîştig înzecit.

Căci doamna Borůvková era ea însăşi cusătoreasă. Diplomă, e adevărat, nu avea, în schimb manifesta un talent deosebit pentru această îndeletnicire. Să notăm, spre exemplificare, că rochia de seară pe care i-o cususe în mare graba Zuzankăi anul trecut fusese considerată, în cercurile opulentei nobilimi italiene, drept un model creat de Schiaparelli, după cum compleul, cusut într-ascuns (soţul ei habar n-avea că se ocupă cu aşa ceva; îşi procura în felul acesta, ca multe alte femei cehe, un venit suplimentar ilicit) pentru soţia unui oarecare diplomat francez de la ambasada din Praga, trecuse la festivalul filmului de la Cannes drept ultima creaţie a casei Dior.

Dar orice talent are nevoie de surse de inspiraţie, şi acesta era motivul pentru care doamna Borůvková zvîrlea, an de an, cîteva suţare pe tejgheaua salonului Rosemblum. Căci salonul organiza, exclusiv pentru clientela sa, prestigioase parade ale modei. Acolo puteau fi văzute superbele modele de care erau lipsiţi muritorii de rînd la marile parade de la Lucerna[41] şi contemplarea lor avea asupra capacităţii creatoare a doamnei Borůvková un efect asemănător cu cel al marihuanei, îi dădea adică frîu liber fanteziei. Tot acolo, pe de altă parte, puteau fi admirate şi cele mai frumoase manechine, şi acesta era motivul pentru care locotenentul Borůvka îşi însoţea întotdeauna soţia la aceste evenimente mondene.

De data aceasta, de asemenea, era instalat în rîndul întîi şi,

[41] Sală din Praga

prefăcîndu-se că se plictiseşte de moarte, sorbea din ochi acea perindare de excepţionale frumuseţi. Într-o parte a podiumului, chiar deasupra lui, stătea o femeie din categoria acelora denumite în jurnalele de mode „femeie mai plină”, care nu ostenea să-i arunce locotenentului priviri din cele mai elocvente, dar pe care el o ignora total, după cum nu acorda atenţie nici explicaţiilor ei de strictă specialitate, destinate publicului feminin şi caracterizate prin bizara acţiune a unei legi lingvistice necunoscută deocamdată ştiinţei, după care, în anumite împrejurări, toate substantivele, aproape fără excepţie, se transformă în propriile lor diminutive. Astfel, pentru doamna aceea durdulie nu existau lucruri ca „rochie”, „fusta”, „bluză”, „ciorapi”, „pantofi”, ba nici chiar, „soţ” sau „bărbat”, ci numai şi exclusiv „rochiţă”, „fustiţă”, „bluziţă”, „ciorăpei” şi „pantofiori”, precum şi „soţior” şi „bărbăţel”.

O lege similară îşi exercită înrîurirea, printre altele, şi asupra limbajului chelnerilor, dar locotenentul Borůvka nu la asemenea lucruri se gîndea. Atenţia sa era îndrepjtată în întregime spre rochiţele prezentate, sau mai degrabă spre fetiţele pentru care prezentarea acelor rochiţe constituia profesia de bază sau cea secundară.

Nu era singurul; publicul acelei manifestări culturale cu caracter strict feminin era presărat cu un număr surprinzător de mare de bărbaţi, numai în parte soţiori. Majoritatea erau bărbăţei de alt tip şi în alt gen de raporturi cu cuconiţele pe care le însoţeau.

Un asemenea bărbăţel şedea chiar lîngă locotenent. Lucru ciudat, era singur, şi diminutivul nu i se potrivea de fel. Avea pe puţin doi metri înălţime şi mai bine de un metru lăţime. Cu toate astea, locotenentul nu l-ar fi luat în seamă, dacă portarul nu l-ar fi chemat pe culoar, la telefon, tocmai în timpul prezentării unui model de costum de baie; ridicîndu-se, găliganul îi acoperise pentru un moment perspectiva şi, în plus, îl călcase pe picior, dîndu-i astfel criminalistului posibilitatea să-i evalueze greutatea la circa un chintal. După cum se văzu ulterior, toate aceste observaţii involuntare îi folosiră locotenentului întrucîtva.

În momentul în care recîştigă vizibilitatea asupra podiumului, pe care tocmai se răsucea o brunetă fermecătoare, într-un complet de plajă, doamna durdulie îi adresă un zîmbet atît de semnificativ, încît observă şi doamna Borůvková. Doamna durdulie privi iute spre sală şi anunţă că

manechinele vor prezenta acum cîteva lucruşoare de plajă. „Ca prim model, zise, veţi vedea un costumaş din două piese, din danteluţă roz, indicat îndeosebi pentru fetele mai tinere.“ Locotenentul înghiţi în sec, tulburat, surprinse în preajma lui un soi de foiala nervoasă, de aceea simula un căscat plictisit. Muzicii intime care se revărsa de undeva, din nişte difuzoare mascate, îi luă locul un *slow-rock* ameţitor, şi sala, în aşteptarea lucruşoarelor din două piese, amuţi.

Dar nu apăru nimeni. Doamna durdulie îşi prelungi profesional zîmbetul, dindărătul acestuia însă îşi scoaseră curînd cornițele mînia şi nerăbdarea. Muzica intimă fu reluată, dar perdeaua de catifea de după care ieşeau manechinele stăruia să atîrne nemişcată.

Muzica se amesteca acum cu zumzetul slab al glasurilor contrariate ale publicului. Zîmbetul de pe faţa doamnei durdulii se stinse încet, aproape imperceptibil, iar doamna Borůvková se apucă să discute pe şoptite cu Zuzanka.

— Vă rog să aveţi un minuţel de răbdare, grăi dulce doamna durdulie, îndreptă spre locotenentul Borůvka o privire de scuză şi dispăru în spatele perdelei de catifea. Zumzetul din sală se înteţi.

Trecu un minut, trecură două, trei. Numai muzica, din nou ameţitorul *slow-rock,* continua netulburată. Locotenentul Borůvka se foia nerăbdător pe scaun.

În sfîrşit, perdeaua de catifea se dădu deoparte, dar spre dezamăgirea lui nu o fată tînără în costum de baie fu cea care apăru, ci din nou doamna durdulie. Faţa ei nu mai era împodobită de acel zîmbet profesional. Dimpotrivă. Avea întipărită pe ea o expresie, de groază.

Făcu un semn cu capul spre locotenent, şi cum acesta se uită de două ori în jur, să vadă cui îi face semn, întrebă şuierător:

— Domnule inspector… vreţi să veniţi o clipă?

Criminalistul se căţără pe podium şi se pierdu printre cutele perdelei. Sala îngheţase.

După cîteva clipe, apăru din nou, îşi drese glasul şi se adresă sălii, care păstra o tăcere mormîntală.

— Rog să nu părăsească nimeni încăperea. Rămîneţi cu toţii pe locurile dumneavoastră!

În spaţiul strîmt în care se retrase apoi, se afla victima. Zăcea cu faţa

în jos, sub o oglindă, şi era îmbrăcată într-un costum de baie *deux-pièces,* din dantelă roz. De sub omoplatul stîng ieşea mînerul unui pumnal din acelea care se găsesc de vînzare în magazinele sportive. Mînerul era înfăşurat într-o batistă violetă, care atîrna cu un capăt pe spatele fetei şi se îmbibase în parte de sînge. Totuşi, monograma era vizibilă într-un colţ: J.N.

Locul dramei era despărţit de restul încăperii prin perdele de pînza grosolană. În două părţi, acestea erau fixe – în spatele lor se aflau alte cabine similare – în celelalte două părţi, atîrnau libere; prin stînga, se trecea în vestiarul din spatele scenei, iar prin dreapta, în atelier.

Doamna durdulie îl aştepta pe locotenent în vestiar, împreună cu maistrul-şef al salonului, doi croitori, o coafeză, cele cinci manechine rămase în viaţă şi şase croitorese. Pe cei doi pereţi laterali şi la mijloc se întindeau cuiere lungi, încărcate de rochii aşezate pe umeraşe, iar în faţă atîrna perdeaua de catifea care despărţea încăperea de podium. În timpul paradei, atelierul din dreapta era gol, nu se lucra în el, fiindcă toţi erau ocupaţi pînă peste cap cu treburile din spatele scenei.

Locotenentul cercetă posomorît cabinele, foarte asemănătoare cu nişte cabine de ştrand. Apoi se întoarse brusc şi intră în vestiar.

— Unde e telefonul?

Doamna durdulie înaintă din mijlocul grupului.

— Vă rog să veniţi cu mine. Am un telefon în birou, dar e mai aproape cel de pe coridor.

Păşi în faţa locotenentului de-a lungul cabinelor manechinelor şi, cînd ajunse în dreptul ultimei cabine, se opri, dădu la o parte perdeaua de pînză şi o ţinu ridicată ca să treacă locotenentul. Locotenentul trecu înainte şi se trezi în atelier. La dreapta, se afla un perete cu o uşă, pe care doamna o deschise. Chiar în faţa acelei uşi, pe o poliţă de pe perete, se găsea telefonul.

În timp ce vorbea, locotenentul observă că în partea aceea uşa nu are clanţă, ci doar un buton; deci, din partea aceea, nu putea fi deschisă fără cheie.

Intră, după aceea, în biroul directoarei casei de mode Rosemblum, Dagmar Králová, doamna cea durdulie. Luă loc şi făcu faţă cu stoicism torentului ei de cuvinte; privirile arzătoare cu care îşi însoţea doamna

durdulie vorbele se făcea însă că nu le observă. În loc să trezească în el vreo înflăcărare amoroasă, interesul ce i-l manifesta doamna aceea de vîrsta lui mai degrabă îl mîhnea. Aştepta impacientat sosirea tovarăşilor de la miliţie.

— Cred, domnule inspector, că aş putea să vă fiu de mare folos la descoperirea asasinului. Aceasta fiind o întreprindere în care majoritatea lucrătorilor sunt femei, pot spune că-mi cunosc bine salariatele. Nimic nu scapă instinctului meu.

— Obişnuiesc să mă bazez pe logică, declară locotenentul.

— Bănuiesc însă că, în practica dumneavoastră, cazul de faţă e un caz oarecum neobişnuit. Nici nu ştiţi cît de îndeaproape vă urmăresc activitatea!

— Cum aşa?

Doamna se plesni cu Mîna ei grăsuţă peste gură.

— Poate că nu fac bine că vă spun, dar dumneavoastră n-o să mă trădaţi, nu-i aşa? Sora mea e măritată cu un judecător şi îmi împrumută – soţul ei nu ştie! — *Buletinul criminalistic.* Acolo găsesc foarte des relatări despre splendidele dumneavoastră succese.

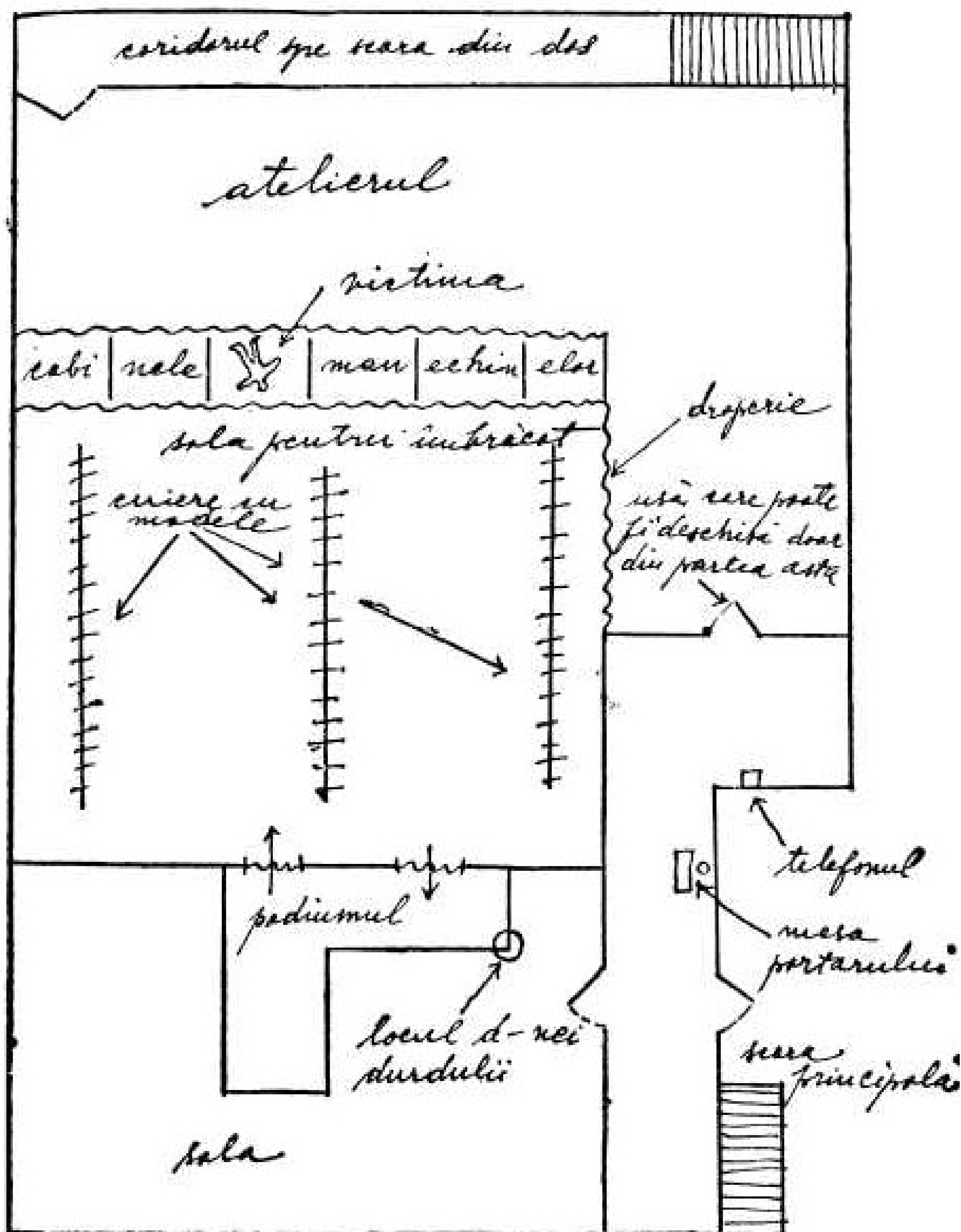
— *Buletinul criminalistic* nu e roman poliţist, zise locotenentul întunecat. Şi nicio revistă destinată publicului.

— Ştiu, zise doamna şi îşi aşeză mîna dolofană pe încheietura mîinii locotenentului. De altfel, pot să vă ajut nu numai cu instinctul meu de femeie, ci şi cu logica bărbătească de care vorbeaţi. Ascultaţi! Mă ascultaţi?

Locotenentul aprobă din cap. Avea în faţă planul salonului Rosemblum şi, în timp ce doamna vorbea, îşi îndreptă atenţia asupra lui.

— Pe Marcela putea s-o omoare numai cineva care se afla în vestiar sau în atelier, şopti conspirativ doamna. De fapt, e o singură încăpere mare, pe care cabinele pentru manechine şi perdelele o împart provizoriu. După prezentarea modelelor, toate astea se scot şi rămîne un singur atelier mare, cu două uşi. Una în spate, care dă spre scara de serviciu şi care era încuiată. Pe cealaltă, am ieşit cînd ne-am dus la telefonul de pe culoar. Dar aceea…

Planul salonului Rosenblum

— Eu, zise doamna zîmbind. Cheia de la uşa dinspre scara de serviciu o au şi cîţiva lucrători ai atelierului. Bineînţeles, nu personalul administrativ. Numai că, în momentul critic, toată lumea se afla în vestiar. Înţelegeţi, în timpul prezentării, fiecare abia îşi mai vede capul de treburi şi, din păcate, nu-i rămîne timp să se uite la ceilalţi, să vadă ce fac. Fiecare manechin – sunt în total şase – are la dispoziţie, pentru ca lucrurile să meargă strună, o croitoreasă care o ajută să se dezbrace şi să se îmbrace. La noi, fetele se schimbă în cabine. În alte locuri, continuă ea pe un ton indignat, în alte locuri fetele se schimbă în prezenţa salariaţilor bărbaţi, dar eu nu admit la noi aşa ceva. De-aceea am pus să se facă aceste cabine improvizate, chiar dacă, întrucîtva, ne complică existenţa.

— Adică, tuşi locotenentul, în alte locuri doamnele nu se jenează?

— Cum să zic, zîmbi doamna cu îngăduinţă, unele nu. Dar aici, la mine, nu admit aşa ceva. Pe de o parte, din motive principiale, zise ea pe un ton sever, pe de alta, din motive speciale – şi tocmai aceste motive speciale cred că au jucat un rol important în cazul de faţă. Dar mai întîi să vă descriu cum se desfăşoară lucrurile, aici, în culise, în cursul unei parade a modei.

Locotenentul aprobă din cap şi urmări degetul doamnei durdulii, care-i arăta pe plan:

— Iată cum se procedează: manechinul vine de pe podium pe aici, intră în cabina ei, unde croitoreasa o aşteaptă’ cu modelul următor. O ajută să se dezbrace, pe urmă să se îmbrace şi atîrnă modelul prezentat pe unul dintre cele trei cuiere mari de aici… Doamna indică pe plan trei linii haşurate, două de-a lungul celor doi pereţi laterali ai vestiarului, a treia la mijloc. Între timp, manechinul termină operaţia îmbrăcării – îşi pune pălărioara, încalţă pantofiorii sau îşi pune mănuşile – şi pe urmă iese din cabină în vestiar, unde unul din maiştri îi verifică toaleta şi ţinuta, iar coafeza îi aranjează părul. Acum e gata pregătită şi trece pe aici, pe după cealaltă perdea, pe podium. Totul trebuie să meargă după ceas. Aşa fiind, înţelegeţi – doamna se apleacă spre locotenent, cu un aer confidenţial – nimeni n-are timp să se ocupe de ceilalţi, în afară de cei cu care lucrează direct…

— Înţeleg, zise locotenentul. Dar în momentul crimei, fata aceea,

Marcela, îşi punea un costum de baie…

— Da, şi tocmai de-aceea a rămas singură în cabină mai mult decît celelalte. Trebuia să se dezbrace la… doamna se îmbujora – în sfîrşit, trebuia să se dezbrace de tot şi, pe lîngă asta, ca să îmbrace un costum de baie, nici n-avea nevoie de ajutorul croitoresei. Tocmai acesta e elementul important în… cum se zice, deducţia mea? Sau se zice altfel?

— Deducţia, zise locotenentul rece. Şi care e, mă rog, deducţia dumneavoastră?

— Cineva, doamna ridică, plină de importanţă, glasul, cineva ştia că Marcela va rămîne mai mult timp singură în cabină. Deci, acest cineva cunoştea programul paradei. *Ergo:* era probabil unul dintre salariaţii atelierului. *Ergo:* în momentul critic, trebuia să se afle în vestiar.

— Hm…

— Acolo, cum vă spuneam, lumea abia îşi mai vedea capul de treburi. Putea să plece numai cineva a cărui muncă nu e direct legată de schimbarea modelelor sau de adusul rochiilor, de aranjatul coafurilor sau de verificarea toaletelor manechinelor. Putea să treacă pe aici, pe după perdeaua asta, în atelier, arătă ea pe plan. Ocolind cabinele, putea să intre pe din dos, în oricare dintre ele.

Doamna îşi compuse o figură misterioasă şi îşi aşeză din nou, spre marea neplăcere a locotenentului, mîna grăsulie pe încheietura mîinii sale.

— Şi acum e momentul să mă refer la motivele acelea speciale pentru care mă opun cu hotărîre ca manechinele mele să se schimbe în prezenţa bărbaţilor. Miji ochii. E vorba de maistrul-şef, un specialist în adevăratul înţeles al cuvîntului; a învăţat meseria la Viena, la Londra, la Paris şi anume la Dior. Dar, din fire – doamna îşi subţie buzele sever – un crai fără pereche, un individ fluşturatic, pe deasupra şi gelos. Se ţine scai de orice femeie chiar cînd e îmbrăcată, darămite cînd o vede doar în combinezon!

— Zău? făcu locotenentul, în expectativă.

— Aşa e cum vă spun! Multe dintre fetele noastre au avut tot felul de neplăceri cu el, unele chiar aici, la serviciu. Înţelegeţi acum de ce am stăruit întotdeauna să nu se renunţe, în niciun caz, la cabine. Şi acum, fiţi atent, vă rog: maistrul acesta – îl cheamă Fendrych – i-a dat tîrcoale,

şi e puţin spus că i-a dat tîrcoale Marcelei. Numai că pe Marcela n-o interesa de loc, dar chiar de loc, persoana lui, ştiţi?

— Ştiu. Adică nu ştiu… zise locotenentul posomorît.

În clipa aceea, se deschise uşa şi în prag apăru, într-o proastă dispoziţie vizibilă, adjutantul Málek. Venit, cu echipa locotenentului, la locul crimei.

Proasta dispoziţie a adjutantului îl miră pe locotenent. Adjutantul jubila ori de cîte ori se ivea ocazia să ancheteze o crimă nouă, frumoasă; în afară de asta, după cum se preciza şi în dosarul său de la cadre, avea cea mai justă atitudine faţă de muncă. Iată de ce, locotenentul avea motive să fie surprins văzîndu-l indispus.

Înţelese numaidecît pricinile proastei dispoziţii a lui Málek. Ele erau scrise pe faţa unui alt membru al echipei, adus în mod excepţional în vederea unor eventuale percheziţii corporale asupra salariatelor salonului, şi anume pe faţa încordată, ofensată, a tinerei miliţiene cu coc maiestuos. Venise ea în locul tovarăşei Jebavá, care era în concediu de naştere. Locotenentul omisese să-i caute o înlocuitoare acesteia din urmă, aşa încît fetei, care pînă atunci făcuse numai munci de birou, de dactilografă mai ales, i se ivise un prilej neaşteptat. Nimeni, nici măcar locotenentul n-avea de unde să ştie cît tînjise ea după un asemenea prilej şi cît-de rău o nimerise adjutantul Málek cu cîteva clipe în urmă, în maşină, cînd încercase s-o cuprindă pe după mijloc.

Din ziua în care fata, cam cu un an în urmă, îşi făcuse apariţia la secţia de criminalistică, adjutantul se afla într-o ofensivă perpetuă. Încununarea eşecurilor sale o constituia însă cocul măreţ al fetei, podoabă demnă de tot respectul şi purtat cu încăpăţînate de posesoarea lui, în ciuda faptului că adjutantul nu ostenea să-l ponegrească. Împodobea – sau urîţea, depinde din ce unghi era privită chestiunea – capul fetei din clipa aceea îndepărtată şi parcă ireală cînd locotenentul Borůvka, brusc îngîndurat, uitase ce dictează şi îi spusese absent: „Pieptănătura asta îţi stă bine! Aşa să te piepteni!“

Uneori, chiar şi atîta e de ajuns pentru a decide soarta unui om. Fata se pieptănă în continuare aşa chiar şi după ce locotenentul – în urma unei aventuri nebuneşti, al cărei deznodămînt era destul de puţin

cunoscut, dintr-o noapte ameţitoare de primăvară, noapte petrecută de ea, singură, la vinăria „La motan” – încetase să-i mai adreseze vreo frază asemănătoare, limitînd raporturile dintre ei la dictarea unor fraze bombastice şi încîlcite, presărate cu un număr intolerabil de construcţii pasive şi alte germanisme. Iat-o deci apărînd acum în pragul uşii, în eleganta ei bluză neagră, încheiată pînă sub bărbie cu năsturei albi, şi aţintindu-şi asupra locotenentului ochii fermecători, puternic rimelaţi… Poate să fi fost de vină ochii aceia, încadraţi ca într-un chenar de doliu, poate cocul, poate bluza neagră cu năsturei albi – locotenentul ducea de-atîta amar de vreme o luptă disperată cu vîrsta critică şi era nevoit să recunoască tot mai făţiş că din această hărţuială el ieşea învins – cert este că, din clipa în care fata se ivi în uşă şi pînă la încheierea cazului manechinului ucis, creierul locotenentului rămas tot timpul învăluit într-un soi de pîclă. Şi aşa se face că prima misiune pe teren a fetei coincise cu unica împrejurare în care locotenentul dovedi o incapacitate totală, cu totul surprinzătoare la el…

Dar în momentul acela, se înţelege, nu bănuia cum se va desfăşura ancheta, aşa încît se îndreptă spre locul crimei cu un aer marţial.

Cercetarea locului crimei nu aduse date deosebite. Se constată că victima murise instantaneu, vîrful pumnalului pătrunzîndu-i direct în inimă; că lovitura fusese aplicată cu forţă, aşadar, după toate probabilităţile, de mîna unui bărbat voinic; că pe mînerul pumnalului nu se afla nicio amprentă digitală, asasinul înfăşurîndu-l într-o batistă violetă, pe care însă, lucru de necrezut – pesemne cuprins de panică sau fiindcă nu era întreg la minte – o lăsase la locul crimei, în ciuda faptului că era brodată pe ea monograma J.N.

Poşeta victimei conţinea obiectele obişnuite: o agendă cu un număr normal de adrese, în majoritate de domni, un ruj de buze, o pudrieră, o pensulă mică pentru vopsitul genelor şi un mic flacon de parfum *Chanel;* o batistuţă de mătase; un portmoneu cu douăsprezece coroane şi şaptezeci şi cinci de haleri; o legătură de chei pe un inel; o cheiţă separată; un pachet început de *chewing-gum* american cu gust ds mentă, marca *Chicletts;* o brichetă şi un pachet de ţigări marca *Partizan,* un tub de tablete al căror efect medical îi fu comunicat locotenentului la ureche

de bătrînul medic legist Seifert şi, în sfîrşit, o scrisoare de dragoste cu un cuprins destul de interesant:

„Marcelo nu mai fi supărată mias pune capăt zililor al tău Pepa"[42]

Din lectura ei, locotenentul deduse prompt şi cu glăs tare că o scrisese un bărbat, şi anume unul nu prea cult.

— Care e numele de botez al domnului Fendrych? întrebă.

— Josef, se grăbi să-i satisfacă curiozitatea doamna durdulie, care citise scrisoarea peste umărul locotenentului. Şi făcu din cap un gest plin de tîlc.

— Trimiteţi-l sus, la mine, zise locotenentul şi se întoarse în biroul doamnei durdulii.

Din momentul acela pîcla din capul locotenentului începu să acţioneze nociv; dovadă că acesta n-avea nici o îndoială că foarte curînd va opera o arestare.

Maistrul Fendrych făcea parte din categoria acelor domni cărora jurnalele de modă le atribuie acelaşi epitet ca şi doamnelor mai pline. În plus, era foarte chel şi avea nişte buze pofticioase, veşnic umede. Şi tremura tot, de frică.

— Ce-am făcut? bîigui el neajutorat. Tocmai beam…

— Ce? i-o tăie locotenentul, în acelaşi timp cu fata de la miliţie, care întrebă aspru:

— Unde?

Locotenentul o privi mustrător. Nu-i plăcea să se amestece cineva în interogatoriul lui. Ca urmare a acestei priviri, pîcla se îndesi.

— Bere, răspunse speriat domnul cel rotofei, adică în colţ, lîngă cuier, se corectă el galant, întorcîndu-se spre fată. O ascunsesem acolo.

— Martori aveţi?

— Păi… nu cred să am. În timpul paradei, e balamuc curat, tovarăşe. Dar ce nevoie am de martori? Ce motiv aş fi avut s-o… între Marcela şi mine nu era absolut nimic…

— Asta nu din meritul dumneavoastră, nu-i aşa? întrebă, plină de rîvnă, fata.

Locotenentul mîrîi nemulţumit.

— Ce vreţi să spuneţi… domnişoară? întrebă domnul cel rotofei, cu o

---

[42] Diminutiv de la Josef

voce de muribund.

— Vreau să spun… începu fata, dar locotenentul o întrerupse, cu glasul ridicat:

— Domnişoara vrea să spună… tovarăşa vrea să spună că de vă ţineaţi de capul victimei, şi asta de mai mult timp. Că aţi ameninţat-o, aruncă el la întîmplare, iar fata îi vîrî maistrului sub nas scrisoarea găsită în geantă.

— Asta ce e? se răsti ea plină de zel.

Maistrul se uită la scrisoare şi se văzu că i-a căzut o piatră de pe inimă.

— Aha! Şi dumneavoastră credeţi că eu am scris-o?

— Dar cine?

— Asta nu ştiu. Cine ştie? S-ar putea s-o fi scris boxerul.

— Care boxer? strigară locotenentul şi fata într-un glas, uitîndu-se lung unul la celălalt; locotenentul nervos, fata cu un zîmbet de scuză.

— Campionul de categoria grea, Nesetril. În timpul paradei, şedea în rîndul întîi. Chiar lîngă dumneavoastră, tovarăşe… tovarăşe prefect…

— Tovarăşă, croncăni, cu o infatuare de-a dreptul dezgustătoare, locotenentul Borůvka, în timp ce aşteptau sosirea boxerului, fii aşa de amabilă şi nu te mai amesteca în interogatoriul meu!

— Voiam să vă ajut, zise fata, smerită. Am citit în manualul miliţianului că interogatoriul încrucişat reprezintă cel mai eficient tip de interogatoriu.

— Cînd voi avea nevoie de un interogatoriu încrucişat, o să apelez la tovarăşul adjutant, că de-aceea e aici. Dumneata, zise locotenentul pe un ton superior, vei fi utilizată pentru treburi mai puţin calificate, atunci cînd va fi cazul.

Fata lăsă capul în jos, şi cocul cel frumos străluci scurt pe dinaintea ochilor locotenentului. Se încruntă şi îl trimise pe sergentuI-major şef Šinták să se ducă să vadă de ce întîrzie Nesetril atît.

Cînd fu, în cele din urmă, adus – îl depăşea cu un cap chiar pe lunganul de Málek – boxerul se comportă într-un mod cel puţin ciudat. Spre a se elibera de complexul de inferioritate provocat, de diferenţa de înălţime, locotenentul se ridică în picioare şi îl luă din scurt pe găliganul

care tocmai dădea să ia loc:

— Dumneata aveai legături cu Marcela Linhartová? Namila, pe al cărui chip turtit nu se ivi niciun semn de emoţie, răspunse calm:

— Îhî. Şi mai am încă.

În vremea asta, frămînta în mînă o batistă mare, verde, pe care o puse apoi pe masă, în faţa lui. Într-unul din colţurile batistei se desluşea clar o monogramă: J.N.

Locotenentul se uită la Málek. Acesta dădu din cap şi se răsti la boxer:

— Nu mai ai! Marcela Linhartová a fost omorîtă!

Dacă scontase pe efectul psihologic al acestui atac crud, rezultatul îi întrecu aşteptările. Namila deschise gura, închise ochii şi se prăvăli de pe scaun ca un sac de cartofi, cu o expresie neidentificabilă pe figură.

— Asta aş putea s-o iau drept mărturisire, rosti cinic Málek, în vreme ce fata se pleca deasupra matahalei leşinate.

— Că a ucis-o? întrebă mirat sergentul-major-şef.

— Da, zise locotenentul. Poate.

Fata îşi înălţă spre el capul.

— Ba nu, zise. N-a omorît-o el. Era numai foarte îndrăgostit de ea.

Intervenţia fetei avu darul să-l irite pe locotenent. Rosti cu un glas behăitor:

— Destul, tovarăşă! Păstrează-ţi părerile pentru dumneata! Ţi-am spus să nu te amesteci în interogatoriul nostru!

— Dar eu…

O pornire inexplicabilă, pe care nici măcar el n-ar fi putut-o defini, îl aduse pe locotenent în culmea furiei. Fără să-şi dea bine seama cum şi în ce fel, adoptă cel mai antipatic dintre tonurile posibile şi formulă o întrebare pe care se prea poate să n-o fi adresat nimănui, niciodată, în toţi cei aproape optsprezece ani de carieră:

— Ştii ce e acela un ordin? behăi el.

Fata luă poziţia de drepţi. Năstureii albi de pe plastronul negru sclipiră, şi din colţul unuia din ochii atît de frumos rimelaţi ţîşni o lacrimă.

— Ştiu, tovarăşe locotenent.

— Atunci, retrage-te! Ajută-le tovarăşilor să întocmcascăj inventarul obiectelor găsite asupra victimei!

Reglementarul „să trăiţi!“ răsună mai degrabă ca un sunet nearticulat.

Adjutantul Málek îndreptă spre locotenent o privire poncişă. Apoi întoarse lacom ochii după silueta zveltă în bluză neagră, care dispărea pe uşă.

Boxerul se ridică în capul oaselor, şi locotenentul, a cărui furie ajunsese aproape de demenţă, se repezi să-l ia la rost.

Cele aflate îl înfuriară şi mai tare; asta fiindcă se vădi că, după toate probabilităţile, fata avusese dreptate.

Căci boxerul – în pofida unor indicii superficiale – nu părea să fie el asasinul Marcelei. Da, avusese legături cu ea, inclusiv fizice, după cum specificase la o întrebare a locotenentului. Da, batista violet cu monograma J. N. Îi aparţine; nu ştie cum a ajuns în cabină. Pesemne că a pierdut-o sau i-a împrumutat-o Marcelei, fiindcă ea uita adesea să-şi ia batista şi pe urmă trebuia să i-o dea pe-a lui. De altfel, batistele astea tot de la ea le primise. Ea pusese să-i brodeze monograma pe ele. E adevărat, se certau din cînd în cînd, dar n-a ridicat niciodată mînă asupra ei, asta nu. Ştia că putea s-o vateme, fiindcă are o putere pe care uneori nici el nu şi-o poate stăpîni, e campion republican la categoria grea, şi la toamnă urmează sa fie trimis la Olimpiadă.

Cum s-au petrecut lucrurile în timpul paradei? Păi, portarul l-a chemat la telefon. Cine îi căuta? Nu ştie. Cînd a ajuns la aparat, da, la cel din nişa de pe coridor, n-a răspuns nimeni. A aşteptat cîtva timp – cît anume? Nu ştie, dar mult. Păi, foarte mult. Era curios să afle cine îl caută. Repeta într-una: Alo! Alo! Pe urmă, celălalt a închis. Nu, n-a spus nimic. A închis. El a mai stat cam un minut, tot repetînd: Alo! De ce? Păi aşa, ca sa fie sigur. Da. Da. Domnul inspector are dreptate, era inutil, dar nu şi-a dat seama pe loc. De obicei, el îşi dă seama de cîte un lucru abia cu o clipă mai tîrziu.

Aşa, şi pe urmă s-a întors în sală, şi acolo i s-a spus să nu plece. Aşa că n-a plecat. A rămas.

Depoziţia boxerului fu confirmată aproape în întregime. Portarul, e

adevărat, nu-l văzuse în timp ce stătea la telefon, şi nici nu-l prea auzise. La început, da, l-a auzit rostind de cîteva ori: Alo! Alo!, dar nu repeta decît asta, aşa că portarul nu l-a mai ascultat. Dacă a spus şi altceva, nu ştie. Are impresia că a tăcut, căci multă vreme a fost linişte, dar pe coridor e şi un difuzor şi portarul a ascultat muzica pînă în clipa cînd a început gălăgia în sală şi el s-a dus să vadă ce se întîmplă…

— Şi în tot timpul ăsta, domnul Nesetril a stat la telefon?

— Probabil ca da, răspunse portarul nesigur. Cred că da. În orice caz, pe lîngă mine n-a trecut. A venit cînd eu eram în sală. S-a întors abia după mine.

În ciuda ezitării portarului, locotenentul consideră că şi acest punct al depoziţiei boxerului, la fel ca toate celelalte, este verificat.

Ca toate celelalte, în afară de unul.

Cea mai bună prietenă a victimei, Jarmila Hezounková, declară că victima i se plînsese de boxer. Spunea că e gelos, certăreţ, şi cu toate că trăia cu ea, nunta o amîna mereu. Odată, Marcela venise la probă cu monoclu la ochi, nu un monoclu adevărat, tovarăşe locotenent, o vînătaie în jurul ochiului, şi după insistenţe îndelungate, îi mărturisise ei, Jarmilei, că i-a făcut-o Pepa, fiindcă pe stradă îi intrase ceva în ochi şi Pepa a crezut că îi făcuse cu ochiul cîntăreţului acela, Matoušek, care se nimerise să treacă tocmai atunci pe lîngă ei.

Ce-i drept, boxerul negă că el ar fi fost autorul vînătăii, care, după el, apăruse fiindcă Marcela „căzuse pe ochi”. Dar din ce pricină căzuse, şi unde, şi cum, nu-şi mai amintea, aşa încît, considera locotenentul, se putea spune că de fapt recunoscuse.

Fireşte că în felul acesta – din punctul de vedere al locotenentului – cădea şi afirmaţia boxerului cum că n-ar fi ridicat niciodată mîna asupra victimei.

Recunoscu că amînase nunta în repetate rînduri, dar se justifică spunînd că voia întîi să cîştige medalia de aur la Olimpiadă şi „să i-o aducă Marceluţei, aşa, ca dar de nuntă.”

La această explicaţie, locotenentul se mulţumi să se strîmbe, şi se strîmbă şi mai tare atunci cînd boxerul, ca să întărească veridicitatea acelei poveşti, adăugă că „îndatoririle conjugale nu sunt recomandabile în perioadele de antrenament serios”. „Atunci, cum se explică, după

cum declară domnişoara Hezounková, că în această perioadă de antrenament intens, te ţineai tot timpul de capul răposatei?” întrebă el sarcastic, şi boxerul, incapabil de o minciună mai subtilă, în loc să nege pur şi simplu afirmaţia imposibil de dovedit a Hezounkovăi, lăsă capul în jos, recunoscînd astfel – din punctul de vedere al locotenentului – şi a doua circumstanţă agravantă.

Totuşi, pentru moment, crima nu putea fi pusă pe seama boxerului. Uşa care despărţea nişa cu telefonul de atelier nu se putea deschide fără cheie. Şi nu se găsi vreo cheie nici la boxer, nici la vreunul dintre cei de faţă, nici în vreuna dintre încăperi, oricî de temeinic fură cercetate. Cheie aveau doar portarul, durdulia doamnă directoare şi maistrul croitor-şef.

Şi nici pe seama maistrului croitor-şef nu putea fi pusă; între timp, făcuse rost de doi martori. Mai bine zis, de două martore: amîndouă susţineau că în momentul critic observaseră cum maistrul se cinsteşte dintr-o sticlă aflată pe podea, îndărătul cuierului. Una dintre martore era o croitoreasă bătrînă şi cocoşată, a doua un manechin, o fată tînără şi frumoasă, cu trăsături de japoneză. Niciuna, nici cealaltă nu-l prea convinseră pe locotenent şi înfăţişarea lor atît de diferită îi fu suspectă din capul locului, dar nu putea dovedi că avea de-a face cu nişte martori mincinoşi. De aceea, reveni la întrebarea anterioară – în ce fel ar fi putut pugilistul să facă rost de cheia de la atelier.

Nu ajunse la niciun rezultat, drept care se cătrăni şi mai tare. Furia şi-o vărsă tot pe fata de la miliţie; seara tîrziu, după ce încheiaseră cercetările la salonul de mode şi coborau pe scări de la etajul întîi la parter, nefericita se găsi să-l întrebe pe portar, cu de la sine putere:

— Spune-mi, te rog, tovarăşe, unde duce scara asta?

Şi arătă o scară îngustă, din holul blocului, vizavi de scara principală, care se pierdea undeva în spatele cabinei telefonice.

— Sus, în clădirea vecină.

— Nu duce cumva… începu fata, dar locotenentul o apostrofă cu o vehemenţă de-a dreptul cazonă, încît abia afară, pe trotuar, i se mai domoliră bătăile inimii.

Primul lucru care le sări în ochi în garsoniera manechinului ucis fu un anunţ mortuar, rezemat de oglinda măsuţei de toaletă. Textul era în germană şi aducea la cunoştinţa tuturor prietenilor şi cunoştinţelor că la Viena murise, în vîrstă de şaizeci de ani, un oarecare domn Anton Streytschek, patronul unei fabrici de dulciuri. În calitate de urmaşi erau trecuţi salariaţii fabricii. De ce expusese manechinul anunţul acolo, era greu de spus. Şi cel mai puţin indicat s-o ghicească era locotenentul, a cărui pîclă de pe creier luase proporţiile unui veritabil *smog*[43] londonez. Adjutantul Málek bănuia că e vorba de vreun turist străin, pe care, după cum se exprimă el, răposata „îl agăţase pe undeva, probabil la hotel «Yalta»”.

Altminteri, în materie de elemente suspecte, locuinţa nu cuprindea nimic altceva în afară de vreo alte cîteva scrisori de dragoste de-ale boxerului, cele mai multe scrise la supărare şi toate pline de cele mai variate greşeli de ortografie şi gramatică. Pesemne, boxerul simţea nevoia să corespondeze cu iubita lui doar atunci cînd era certat cu ea. Din acest punct de vedere, nu constituia o excepţie… Printre scrisorile acelea se afla şi una care le dădu de gîndit anchetatorilor.

Marcelo, suna scrisoarea respectivă, *dacă măi faci odată atuncea pe ceam mai scump că te omor Pepa.*

Atuncea fusese scris iniţial cu *i,* dar mai pe urmă boxerul schimbase i în *e.*

Adjutantul fluieră şi se uită semnificativ la locotenent. Locotenentul îi răspunse cu o privire la fel de semnificativă. Fata, care în febra cercetărilor se învăpăiase în obraji, nu se putu stăpîni nici de astă dată şi făcu imprudenţa să-şi exprime punctul de vedere.

— Asta nu înseamnă nimic, gîngăvi ea. Sigur n-a ucis-o el.

Locotenentul trecu de la tonul de infatuare dezgustătoare de pînă atunci la unul de ironie dulceagă:

— Pot îndrăzni să întreb cărui fapt îi datorăm această certitudine.? Deşteptăciunii femeieşti sau prostiei femeieşti?

Fata cea zeloasă înghiţi în sec. Respira anevoie. Se înroşi, ochii săi căpătară o strălucire suspectă. Dar apoi, îşi luă inima în dinţi şi făcu un lucru pe care, faţă de şeful ei, nu-l mai făcuse niciodată: se arătă

[43] Ceaţă amestecată cu funingine, caracteristică Londrei

ofensată.

— N-aveţi decît să-i spuneţi cum vreţi, tovarăşe locotenent Borůvka, rosti ea, tremurînd de încordare. Dar lucrul asta se citeşte pe nasul lui turtit…

— Ce spirit de observaţie grozav! replică locotenentul şi izbucni într-un hohot de rîs de-a dreptul respingător. Nimic nu-ţi scapă: nici chiar faptul că boxerul are nasul turtit!

— À *propos* de nas, i-o tăie fata. Am citit deunăzi în dosarul Mědilek…

— Nu văd legătura, o repezi locotenentul. Nu-i plăcea să i se amintească de cazul Mědilek. Interogase atunci, timp de trei zile şi trei nopţi, un pensionar surd, care se jura pe toţi sfinţii că nu ştiuse nimic despre cadavrul vecinei sale, cu care împărţea aceeaşi căsuţă de la periferie; cadavrul îl descoperiseră nişte muncitori care în fiecare dimineaţă, în drum spre lucru, treceau prin faţa casei şi cărora li se păruse suspect mirosul cumplit care răzbătea dinăuntru. Cînd locotenentul ajunse la locul crimei, era tît pe ce să leşine din cauza duhorii; cadavrul intrase într-un stadiu avansat de descompunere. Cu toate astea, moşneagul cel surd pretindea că habar n-avusese că vecina lui era moartă, că, ce-i drept, i se păruse lui suspect că nu aude radioul din apartamentul vecin, dar o pusese pe seama surzeniei. După ore întregi de interogatoriu, de-a lungul cărora utilizase toate subtilităţile deprinse din experienţă şi din studiu în ce priveşte tehnica întrebărilor încrucişate, locotenentul aduse, în cele din urmă, pe tapet şi argumentul duhorii aceleia, care era cu neputinţă să treacă neobservată! O păstrase pînă în ultimul moment, ca pe un atu, aşteptîndu-se ca, după această performanţă de logică, moşul să se dea bătut şi să facă mărturisiri complete. Se înşelase. Moşul se strîmbă, arătă spre nasul său mare, roşu, borcănat şi declară: „De la cinşpe ani nu mai am miros!“ şi îşi probă afirmaţia cu certificat de la medicul legist. Mai tîrziu, se descoperi că pe babă o omorîse un negustor ambulant de articole textile.

Acesta era motivul pentru care locotenentul protestă vehement împotriva citării cazului Mědilek *à propos* de nasul boxerului. În adîncul sufletului, simţi un nou val de ură, dar şi de admiraţie pentru năstureii albi.

— Ei bine, continuă rece fata, constat după nasul lui că e un om de treabă… Pe lîngă asta: dacă ar fi vrut cu adevărat s-o omoare, atunci s-ar fi ferit s-o ameninţe în scris – aşa ceva e absurd în cazul unei crime premeditate, şi crima aceasta e clar că a fost premeditată. Dar, admiţînd chiar că i-a scris după conceperea crimei, în niciun caz nu i-ar fi scris că are de gînd s-o omoare!

Tot ce-i putu spune locotenentul fu un dulceag:

— De unde ştii?

— Ştiu, i-o tăie fata. Poate că ştiu din proprie experienţa.

— Ai omorît vreodată pe cineva?

— Încă nu, rosti fata şi îi aruncă locotenentului o privire pătrunzătoare, lipsită de orice echivoc.

Într-o străfulgerare, criminalistul intui de ce o urăşte atît de tare: era o chestiune de dialectică. Se încruntă şi se grăbi să se întoarcă la scrisorile de dragoste ale boxerului.

Nu mai găsi în ele nimic susceptibil să schimbe în vreun fel sau altul profilul cazului. Îi mai rămînea să afle cum făcuse boxerul rost de cheia de la atelier şi unde o ascunsese după crimă.

Şi totuşi, încă înainte de a părăsi garsoniera, pe cînd şedeau în jurul unei măsuţe rotunde şi meditau la efuziunile acelui suflet simplu, dar în mod evident pasional, cazul luă o întorsătură neaşteptată.

Sergentul-major-şef Šinták introduse în cameră un bărbat, care declară că aflase despre cele petrecute şi vrea să depună, voluntar, mărturie. Cunoştea un amănunt care, poate, nu era lipsit de însemnătate.

Nu era. Din depoziţia martorului, reieşi că, în seara dinaintea crimei, în garsoniera manechinului ucis izbucnise o ceartă violentă. Într-atît de violentă, încît martorul, care locuia chiar deasupra, fusese silit să bată de cîteva ori cu coada măturii în podea, pentru ca cei de dedesubt să se certe la un diapazon mai rezonabil. De ce se certau, nu ştia. Nu se înţelegea nimic. Dar trebuie să fi fost ceva grav, căci zbierau ca ieşiţi din minţi.

— V-aţi putut da seama cine erau cei ce se certau?

— Curtezanul domnişoarei, domnul Nesetril, spuse martorul, fără ezitare. Campionul republican la categoria grea…

— Asta ştiu, îl întrerupse locotenentul. Şi mai cine?

— Domnul conferenţiar Linhart, vărul domnişoarei.

În seara aceea, fata mai făcu o tentativă de a zvîrli un vreasc pe focul mocnit al anchetei, ca să risipească în felul acesta lamentabila ceaţă care îi răpea locotenentului luciditatea ce-l caracterizase în alte ocazii. Locotenentul o jignise, şi totuşi o întrista gîndul că poate niciodată între ea şi şeful ei nu va mai domni acea atmosferă, atît de dragă ei, de prietenie tandră, colegială. În maşină, în drum spre comisariat, rosti moale, pe un ton călduţ, neoficial, de care locotenentul îşi amintea cu regret:

— Tovarăşe locotenent, permiteţi-mi să vă pun o întrebare…

Şi tocmai fiindcă îşi amintea atît de bine de acest ton şi mai ales fiindcă îl regreta atît de mult, locotenentul nu ezită s-o repeadă şi de data asta, răstindu-se pe acel ton infatuat, dezgustător de-a dreptul:

— Ce mai vrei?

— Cred c-ar fi bine, zise fata, smerită, să punem să se ia amprentele digitale de pe telefonul de jos, de la intrarea clădirii în care se afla salonul Rosemblum.

Vocea smerită a fetei îl înfurie şi mai tare pe locotenent, ceea ce îl făcu să treacă de la tonul plin de îngîmfare la unul ironic-dulceag, şi mai respingător decît cel dinţii:

— De ce, mă rog? Holmes în fustă ce eşti!

Răbdarea acelei fete atît de răbdătoare şi de cumsecade avea şi ea o limită!

— De-aia, îl repezi la rîndul ei. Din prostie femeiasca!

Şi îşi jură pe ce avea mai sfînt că nu va mai interveni în ancheta aceea.

Sau, în orice caz, nu cu ştirea locotenentului.

Confruntarea dintre iubitul manechinului ucis şi vărul ei, care avu loc noaptea tîrziu, nu făcu decît să întărească bănuiala locotenentului. În consecinţă, dădu ordine severe să fie căutată în continuare cheia ipotetică peste tot, inclusiv în sistemul de ventilaţie şi în cel de canalizare al clădirii.

Sub aspect fizic şi spiritual deopotrivă, cei doi bărbaţi care făceau

obiectul confruntării erau leit David şi Goliath. Conferenţiarul Linhart era un domn mărunţel, nervos şi foarte ager la minte, campionul la categoria grea era, nimic de zis, cam cu treizeci la sută mai înalt, dar în ce priveşte spiritul nu manifesta nimic care, cu cea mai mare bunăvoinţă, să poată fi numit isteţime.

Cearta din seara trecută fusese provocată de faptul că victima se plînsese vărului ei de comportarea grosolană a logodnicului şi mai ales de pretextele pe care le scornea acesta pentru a amîna mereu căsătoria. Boxerul negase şi de astă dată, aducînd justificări foarte neplauzibile pentru faptele ce i se imputau. În schimb, declaraţiile conferenţiarului nu puteau fi puse la îndoială, fiindcă coincideau întru totul cu depoziţia Hezounkovăi.

Conferenţiarul îl invitase pe boxer la o discuţie în locuinţa fetei; fata neavînd părinţi, se considera, într-un fel, tutorele ei. Cînd, aseară, îi reproşase cumnatului său *în spe,* cu tot calmul cuvenit, greşeala de care se făcuse vinovat faţă de verişoara sa, precum şi alte greşeli, boxerul se enervase în raport direct proporţional cu justeţea reproşurilor. Negase că s-ar fi purtat brutal, pentru că îndată după aceea să-şi manifeste brutalitatea prin fapte – fata, dînd să spună şi ea ceva, el îi dăduse brînci, gata s-o răstoarne pe studio… Amînarea căsătoriei o explicase prin povestea cu medalia de aur de la Olimpiadă, pe care, chipurile, voia s-o aducă Marcelei ca dar de nuntă.

Atunci urmase lovitura de teatru: logodnica îl întrerupsese plină de venin, spunînd că medalia ar putea să i-o aducă cel mult ca dar de botez, fiindcă aflase la policlinică, în dimineaţa aceea, că va avea un copil. Lucru de mirare: ştirea nu-l făcuse pe boxer să cadă în genunchi, să-şi ceară iertare cu lacrimi în ochi şi să promită că va solicita la primărie termenul cel mai urgent posibil pentru căsătorie. În loc de asta, se înfuriase şi mai rău şi îşi învinuise logodnica de infidelităţi numeroase şi des repetate. În momentul acela intervenise pentru prima oară vecinul de sus cu coada măturii. Conferenţiarul Linhart, deşi altminteri manifesta un respect, izvorît din prudenţă, pentru forţa fizică a logodnicului verişoarei sale, îndrăznise să ridice glasul, spre a apăra onoarea rudei sale, fără alt rezultat decît că şi boxerul ridicase glasul (în acel moment se produsese cea de a doua intervenţie a vecinului) şi îl

apucase pe conferenţiar de gît cu atîta putere, încît îi lăsase o vînătaie mică, pe care omul de ştiinţă se grăbi să o arate anchetatorilor. Adăugă că încercase să strige după ajutor şi că în gînd îşi şi luase adio de la viaţă, cînd, spre marea lui surprindere, a treia intervenţie a vecinului de deasupra se dovedi salvatoare. Boxerul, brusc calmat, îl aruncase cu un aer jignit pe conferenţiar pe canapea, lîngă verişoara sa, şi plecase încruntat. Pe urmă, pînă către miezul nopţii, conferenţiarul se străduise să-şi liniştească verişoara, care, trezită din semileşinul provocat de brutalitatea logodnicului, făcuse o criză de nervi.

Boxerul, zdrobit, recunoscu totul. Adăugă doar că, încă în drum spre casă, încercase aspre mustrări de conştiinţă, că toată ziua următoare îi telefonase logodnicei, care însă refuza să vină la telefon, şi că în cele din urmă, în disperare de cauză, venise la parada modei, unde portarul, care nu bănuia nimic, îl lăsase să intre. Intenţia lui era să încerce să se împace şi, spre a întări împăcarea, avea de gînd să anunţe data irevocabilă a căsătoriei; chiar în după-amiaza aceea, fusese la primăria din Oraşul Vechi şi i se fixase data.

A doua zi dimineaţa, locotenentul află că în privinţa asta boxerul spusese purul adevăr. Adjutantul Málek interpretă însă fixarea datei căsătoriei în defavoarea boxerului. Rîvna aceasta în ce priveşte urgentarea căsătoriei, la fel ca şi misterioasa chemare telefonică (după toate probabilităţile, aranjată dinainte de boxer) le explica, nici mai mult, nici mai puţin, ca fiind o încercare de a crea un alibi atît psihologic cît şi practic, şi le declară drept noi dovezi în sprijinul tezei premeditării, o premeditare rafinată. Boxerul, trăsese concluzia Málek, nu era atît de prost pe cît voia să pară, iar locotenentul, după alte cîteva consideraţii dintre cele mai nebuloase, se alătură opiniei adjutantului.

Fata de la miliţie nu se mai amestecă în desfăşurarea cercetărilor.

Sau, cel puţin, nu cu ştirea locotenentului.

Ceaţa nu se ridicase nici peste noapte. Locotenentul îşi petrecu noaptea într-o stare de veghe întreruptă de scurte vise erotice, al căror obiect, însă, nu era cîtuşi de puţin doamna durdulie, care, în ziua următoare, pe la ora unsprezece dimineaţa, pătrunse în biroul său. Iată de ce locotenentul o întîmpină politicos, dar nu mai mult decît atît.

— Dragă domnule inspector! ciripi doamna durdulie, şi pe locotenent

îl învălui o adiere sufocantă de parfum, de parcă în birou ar fi intrat un grup întreg de turiste moscovite. N-o să vă supăraţi dacă o să-mi iau permisiunea să vă critic niţel?

— Poftim, zise locotenentul răspicat.

— N-aveţi pic de încredere în mine! îl ameninţă doamna cu degetul, şăgalnic. Fendrych e încă în libertate!

— Care Fendrych? întrebă locotenentul încurcat, căci în ultima jumătate de oră se gîndise la cu totul alte lucruri decît la crima aceea.

— Ah, glumeţule! Fendrych *al nostru!* Maistrul-şef!

— Hm, el… se încruntă locotenentul. Are alibi. A fost văzut, în perioada critică, bînd bere.

— Sper că nu vă referiţi la mărturia nenorocitei ăleia de Boženka Smetanová? Dragă domnule inspector, ăsta e un caz tipic de iubire platonică! Boženka, sărmana, îl divinizează! S-ar arunca şi-n foc pentru el. După mine, ăsta nu-i de loc un alibi!

— Independent de ea, l-a văzut bînd şi… Locotenentul se uita în hîrţoagele deasupra cărora, cu cîteva clipe înainte, visase să facă o nouă excursie la Veneţia, dar nu însoţit de Zuzanka: Lucie Helebrantová, manechin.

Doamna durdulie rîse dispreţuitor.

— Helebrantová? Dragă domnule inspector, dar e acelaşi lucru!

— Cum adică, acelaşi lucru?

Doamna zîmbi într-o manieră mistică.

— Ah, mă tem că lucrurile care se abat de la o logică riguroasă nu vă sunt prea clare…

— Îmi sunt destul de clare, se încruntă locotenentul, şi m-aş declara satisfăcut cu ele. Dar, din păcate, nu constituie o dovadă.

— Nu? Şi dacă v-aş spune că, puţin timp înainte de… de întîmplarea aceea cumplită, Marcela mi-a mărturisit că e însărcinată?…

— V-a mărturisit dumneavoastră? Aveaţi relaţii chiar atît de apropiate?

Doamna lăcrimă. Mai bine zis, se făcu că îşi şterge cu batista o lacrimă, cu mare grijă să nu-şi deranjeze rimelul din jurul ochilor perfizi.

— Am iubit-o pe Marcela ca pe fata mea. Pe lîngă asta, Marcela era

prietenă cu Yvonka. Yvonka e fiica mea, singurul lucru care mi-a rămas de la răposatul meu soţ. Fluturarea batistei marcă o nouă lăcrimare. De aceea mi-a şi mărturisit. Era, biata de ea, atît de nervoasă din cauza asta, că – ştiu, n-ar trebui s-o spun, dar dumneavoastră sunteţi un om distins şi aveţi toată înţelegerea pentru mizeriile omeneşti – ce mai încoace-încolo, m-a rugat să-i aranjez… ştiţi dumneavoastră. Nu voia să se afle, fiindcă nu logodnicul ei era tatăl…

Doamna lăsă ochii în jos, oftă şi adăugă:

— Femeile o duc greu pe lumea asta.

Locotenentul roşi.

— După dumneavoastră, tatăl era Fendrych?

— După ea, rosti doamna pe un ton tragic.

— Şi nu se putea să fi avut copilul cu Nešetřil?

— Cu mogîldăul ăla de om? se miră doamna. Domnule inspector, de el n-ar fi trebuit să se ascundă. Ar fi luat-o imediat de nevastă. Umbla după ea ca un căţel.

Locotenentul clipi din ochi şi scutură din cap. „Ceva se potriveşte şi ceva nu se potriveşte, îşi spuse el. De unde o fi ştiind femeia asta că victima era însărcinată? Fetele de felul Marcelei nu se laudă cu aşa ceva. Şi odată ce-i spusese boxerului în ce stare se află, e puţin probabil să-i fi cerut, în acelaşi timp, anumite servicii directoarei sale. Dar atunci, de unde ştie? De la Yvonka? În ce-l priveşte pe boxer, e posibil ca fata să-i îi spus fără să vrea, din enervare, în timpul certei.”

— Nu înţeleg totuşi de ce n-a aruncat paternitatea pe capul lui Nešetřil, întrebă el, dacă, după cîte spuneţi, trăia în acelaşi timp şi cu el? Pe boxer nu l-ar fi dus probabil mintea să se îndoiască de paternitate, dacă, aşa cum ziceţi, alerga după ea ca un căţel. „E clar, îşi răspunse el însuşi în clipa următoare. Nešetřil e de părere că îndatoririle conjugale nu sunt indicate în perioada antrenamentului. Poate că el spune adevărul, şi nu Hezounková, poate că o respingea pe Marcela, nu se ţinea de capul ei, şi atunci ar fi putut să-şi dea uşor seama că nu-i copilul lui. Se vede treaba că şi-a şi dat!

Aceasta era o explicaţie logică. Numai că doamna avea la îndemînă altă explicaţie, de natură ceva mai mistică.

— Prietene, rosti ea cu glasul coborît şi insinuant. Zău că nu

cunoaşteţi sufletul femeilor! Lui Fendrych i-a cedat! Omul ăsta e un diavol, exercită o fascinaţie de-a dreptul supranaturală asupra femeilor… asupra anumitor femei, mai ales asupra celor prea tinere. Aproape toate îi cedează. Şi pe urmă toate, fără excepţie, îl urăsc.

— Zău?

— Credeţi-mă! Pe cînd la Nesetril era vorba de dragoste! Doamna pronunţă acest cuvînt romantic cu un D mare, îndulcit. Iar Marcela era prea cinstită ca să-i facă una ca asta băiatului ei de zahăr, ursuleţului ei cel blajin…

Locotenentul roşi, şi din dorinţa de a-i impune femeii din faţa lui prin vasta sa experienţă zise:

— Hm, ce-i drept, eu cunosc femeile sub diferite aspecte, dar…

— Ah! Doamna strînse pleoapele şi încleşta degetele locotenentului. Sunt convinsă că le cunoaşteţi! O femeie simte asta. Din dumneavoastră emană ceva… ceva…

— Ce? întrebă locotenentul, năuc.

Doamna repetă interjecţia de adineaori, după care explică:

— Nobleţe… putere de voinţă… bunătate… virilitate… nu ştiu…

— Păi… nici eu nu ştiu, zise încurcat locotenentul.

— Eu însă ştiu! Nu vă daţi seama cît de mult doresc să stau o dată de vorbă cu un bărbat ca dumneavoastră, şi despre alte subiecte decît crima asta. Sunt o femeie singură, şi adesea mi se întîmplă să nu am cui cere un sfat… dumneavoastră m-aţi putea sfătui…

— Ori de cîte ori aveţi nevoie, adresaţi-vă nouă, zise locotenentul. De-aceea suntem puşi aici.

— Ah… de ce pluralul ăsta, dragă domnule inspector… sau pot să vă spun prieten?

— Cum doriţi. Aşadar, dumneavoastră credeţi că Fen- drych…

— Daţi-l încolo de Fendrych!

Sună telefonul. Málek era cel ce telefona, ca să anunţe că mai întîrzie, fiindcă n-a terminat încă interogatoriul prietenelor victimei. Locotenentul îi spuse că e-n regulă. Închise şi o anunţă pe doamna durdulie că e chemat la o consfătuire urgentă.

Doamna se ridică. Un nou val de parfum îl ameţi pe locotenent.

— Am să mai vin. Am să vă procur noi dovezi împotriva lui

Fendrych. Vin curînd. Şi după ce îl demascăm, sărbătorim împreună evenimentul. Îmi făgăduiţi?

— Da, rosti cu un glas stins bătrînul criminalist. Fără doar şi poate…

Strîngerea de mînă fu un poem. După ce o văzu plecată, locotenentul dădu mirat din cap, de parcă nu şi-ar fi crezut urechilor. Sau mai degrabă ochilor, fiindcă în clipa următoare se lăsă pe vine şi se uită, prin gaura cheii, pe coridor. Doamna durdulie păşea cu eleganţă spre scară, dar, la un moment dat, se opri brusc. Se întoarse, duse mîna la coapsă şi se apucă să pipăie ceva. „Jartiera”, îşi spuse în gînd experimentatul locotenent. Parcă vrînd să-i confirme supoziţia, doamna îşi ridică fusta, pe care o lăsă însă numaidecît în jos, căci de după cotul coridorului se ivise sergentul major-şef Šinták, care se fîstîci şi o ocoli cu o plecăciune adîncă. Doamna privi în jur, observă la stînga o uşă şi intră hotărîtă înăuntru. Locotenentul ştia că e uşa de la toaletă.

Cineva tuşi în spatele lui. Se îndreptă iute din şale, şi se întoarse. Era funcţionara. Purta iarăşi bluza cea neagră cu năsturei albi şi în mînă ţinea un dosar. Se vede treaba că intrase neobservată din biroul de alături.

— V-am adus stenogramele dactilografiate, tovarăşe locotenent, anunţă ea în poziţie de drepţi.

— Pune-le pe masă, rosti criminalistul cu demnitate, şi cînd fata se execută şi se întoarse tristă să, plece adăugă: Stai puţin. Spune-i tovarăşului Šinták să se ducă imediat după Fendrych.

Fata tresări. Părea că în sufletul ei se dă o luptă. Întoarse spre locotenent ochii ei mari şi murmură:

— Vreţi să-l arestaţi, tovarăşe locotenent?

— Nu-i treaba dumitale, răspunse acesta, cu o trufie abjectă.

Fata şovăi din nou. Rosti încet de tot:

— Dacă vreţi să puneţi să-l aresteze, cred c-ar trebui să mai aşteptaţi puţin…

— Crezi? o întrerupse locotenentul cu o ironie lîncedă.

— Da. Fiindcă au ieşit la iveală… fiindcă s-ar putea să iasă ia iveală lucruri care…

— Uite ce este, tovarăşă! Da. Au ieşit la iveală anumite lucruri! Chiar adineaori au ieşit la iveală unele lucruri care mă determină să mai

discut o dată, temeinic, cu Fendrych!

— Vă referiţi la ce v-a zis Králová asta despre…

Locotenentul se sperie. În sufletul lui se strecură bănuiala neagră, năucitoare, că femeile ar fi intr-adevăr dotate cu anumite puteri speciale, probabil extrasenzdriale…

— De unde ştii ce mi-a spus Králová?

Fata lăsă ochii în jos.

— Am auzit. Ea…

— Cum ai auzit?

Gestul plecării ochilor risipi pe loc teoria despre puterile extrasenzoriale.

— Prin uşă. Eu…

— Aşadar, dumneata asculţi pe la uşi?

— N-am ascultat. Dar izolaţia uşii e proastă, tovarăşe locotenent. Se aude tot.

— Dacă lipeşti urechea de uşă, nu-i aşa?

— Nu, e suficient să stai lîngă uşă…

— Şi de ce stăteai acolo?

— Vă aduceam stenogramele…

— Vasăzică le-ai adus, dar de fapt stăteai la uşă, aşa-i? Ai auzit tot?

— Nu voiam să vă deranjez…

Locotenentul pufni cu răutate. Urmă un minut de tăcere ofensată. În cele din urmă, fata îşi luă inima în dinţi:

— Králová asta îl urăşte pe Fendrych. De-aceea îl acuză pe el că ar fi comis crima.

— De unde ştii?

— E destul să auzi cum vorbeşte despre el… şi cum încearcă să vă sedu… în sfîrşit, cum vrea să vă influenţeze…

— Aha! se înfurie locotenentul şi se înroşi ca un nap purpuriu. Tot logică femeiască, nu? Logică fără argumente! Doar aşa, simplu: e destul să asculţi, ca să ştii tot! Numai că, tovarăşă dragă, behăi el, şi cuvîntul „dragă” o duru pe fată cel mai tare, aici, la secţia de criminalistică, noi nu ne putem îngădui să ne conducem după logica femeiască! Aici, la secţia de criminalistică, trebuie să ne conducem după logica aristotelică!

Pentru o clipă, cultura clasică a locotenentului îi tăie fetei respiraţia.

N-auzise în viaţa ei de logica aristotelică. După cum n-avea de unde şti nici că, în săptămîna aceea chiar, cînd Zuzanka îl rugase s-o ajute la economie politică (în expunerea căreia profesorul Nevlídny făcuse o incursiune în propedeutica filozofică), locotenentul îşi storsese îndelung şi zadarnic creierii ca să descopere unde e eroarea în silogismul:

Tot ce are aripi zboară.
Struţul are aripi.
Deci, struţul zboară.

Dar fiindcă locotenentul tăcea mînios, cu faţa întoarsă spre fereastră, privind ţintă faţada bisericuţei Sfîntului Sidoniu (fata nici nu bănuia ce rol trist jucase în viaţa ei sfîntul acela antipatic, determinînd o cotitură în purtarea locotenentului faţă de ea), şi nu-i ordona să plece, îşi mai luă o dată inima în dinţi şi zise:

— Ştiu, tovarăşe locotenent, că nu vă puteţi baza pe o simplă părere. Dar există şi uşa din spatele atelierului. Oricine ar fi putut să…

Locotenentul se întoarse spre ea cu o mină ameninţătoare şi fata amuţi.

— Iar te amesteci în anchetă, zise locotenentul, dar dînd cu ochii de năstureii albi, uită pe loc ce voise să spună. Închise ochii şi îşi aminti: Da, pe uşa din dos putea să intre oricine. Oricine ar fi avut cheia. Numai că opt salariaţi au cheia. Şi fiecare dintre ei are o groază de cunoştinţe. Pe rînd, tovarăşă, o să-i interogăm pe rînd. Dar imperativul vremii noastre, dacă n-ai aflat încă, este economia. Iar noi avem în vedere doi tipi foarte suspecţi, în legătură cu care deţinem dovezi că au ameninţat-o pe victimă, respectiv că s-au ţinut de capul ei şi au profitat de ea, şi cu care, cu amîndoi sau cu fiecare în parte, victima aştepta un copil!

Confruntată cu o asemenea enigmă ginecologică, fata voi din nou să intervină, dar un nou produs al marii erudiţii a locotenentului o lăsă cu gura căscată:

— *Entia non sunt multiplicanda praeter necessitatem*![44] behăi bătrînul criminalist, la care fata replică smerită;

— Ce înseamnă asta?

— Asta înseamnă… Locotenentul se opri brusc. Se numeşte…

[44] Entităţile nu trebuie multiplicate peste ceea ce este necesar

Cuţitul lui Occam[45].

— Occam ăsta a fost un asasin?

— Occam a fost un filozof din… a fost un filozof antic.

— Nu înţeleg, zise fata, distrusă.

— Asta înseamnă… în sfîrşit, e ca şi cum aş spune pe limba noastră: De ce să procedăm simplu, cînd se poate complicat?

— Înţeleg. Cu toate astea, eu cred că n-ar fi atît de complicat… şi nici neeconomic…

Locotenentul, care fusese cît pe ce să fie prins cu ocaua mică, încercînd adică să treacă bruma de cunoştinţe clasice ce-i mai rămăsese în minte drept o vastă erudiţie în domeniul filozofiei scolastice, izbucni:

— Bineînţeles! Pentru logica femeiască nimic nu e complicat! Logica femeiască! Bieţii de noi, ăştia de la secţia criminalistică, suntem prea proşti pentru ea! răcni el. Ştii ce, tovarăşă? Cred c-ai face mai bine să-ţi ceri transferul în echipa care urmăreşte hoţii de buzunare de la Bilá Labut'! Ascultă sfatul meu! Acolo ai avea grijă de sacoşele muierilor. Pentru aşa ceva cred că sunt suficiente capacităţile dumitale criminalistice. Aici vei încerca în curînd să introduci ca metode de lucru telepatia, sau spiritismul, sau alte asemenea cuceriri ale logicii femeieşti!

Această jignire, pentru a doua oară în ultimele douăzeci şi patru de ore, întrecu limita de răbdare a fetei. Îi sări ţandăra:

— Iertaţi-mă, tovarăşe locotenent, dar cîteodată e nevoie şi de logica mea femeiască, mai ales atunci cînd logica dumneavoastră aristocratelică e în suferinţă!

Se răsuci din călcîie şi, fără să fi primit ordin s-o facă, se îndreptă spre uşă. Se gîndi s-o trîntească în urma ei, dar îi lipsi curajul şi se mulţumi s-o închidă într-un mod mai energic.

Faţa rotundă a locotenentului Borůvka rămase să strălucească aidoma unui burduf cu vin roşu.

O clipă mai tîrziu, intră în birou adjutantul Málek, obrajii acestuia prezentînd şi ei o tendinţă accentuată spre culoarea roşie.

— Ce fată neobrăzată! îşi vărsă năduful locotenentul. Ştii ce mi-a spus? Dar lasă că-i…

[45] Occam William (c. 1300 - c. 1350) filozof şi teolog englez medieval

Málek însă îl întrerupse.

— Josef, rosti el glacial, după părerea mea, n-ar trebui să amesteci în problemele de serviciu… ezită – aventurile tale personale…

— Personale? Eu? Ce-ai spus?

— Nu te mai preface! Şi-aşa vorbeşte tot tîrgul..

— Ce vorbeşte?!

— Păi, despre asta, rosti Málek dur, şi în glasul lui se putea desluşi o gelozie turbată; cu un minut în urmă, încercase o dată în plus s-o cuprindă pe fata ofensată pe după mijloc, şi roşeaţa unuia dintre obrajii săi roşii nu se explica numai prin influenţa unor factori psihici. Că îţi înşeli nevasta cu tovarăşa noastră de aici!

— Asta-i culmea! Eu… în faţa acestei uriaşe nedreptăţi întreaga fiinţă a locotenentului se răzvrăti. Eu mă abţin… de un an încheiat… şi drept răsplată…

— Te abţii cam prea ostentativ, zise sarcastic Málek. Prea ostentativ o repezi pentru orice tîmpenie. Prea bate la ochi!

— Dar eu…

— Pot să-ţi spun doar atît: că e un camuflaj cam prea primitiv!

Camuflaj! Vasăzică aşa îl răsplătea lumea pentru eforturile lui de a-şi păstra cinstea conjugală?! Locotenentul era copleşit de atîta nedreptate.

— Chiar tu te-ai găsit să vorbeşti, Pavele! replică el jignit. Crezi că eu nu văd nimic? Că nu te-am văzut cum îi faci ochi dulci? Că n-am băgat de seamă cum o vrăjeai la maşina de scris, sunt patru zile de-atunci? Chiar tu te-ai găsit să-mi faci morală, Pavele?

— Da, chiar eu, zise Málek. Nu uita că eu sunt holtei, iar tu eşti însurat. Tată de familie. Şi n-aş putea spune că morala noastră nouă, socialistă…

— Pavele! Aşa cum există un Dumnezeu..

— Dumnezeu nu există! replică adjutantul, perfect informat.

Argumentul îl doborî pe locotenent.

— Între noi nu e nimic, rosti răguşit. Pavele, îţi jur…

— Apă de ploaie, i-o tăie sec Málek. Dar nu te teme! Nu-ţi fie teamă! *Eu* am caracter. *Eu* n-am să-i spun nimic neveste-tii. Şi acum, ascultă. Uite-aici interogatoriile pe care le-am luat la salonul Rosemblum.

Stenogramele interogatoriilor se dovediră cu totul lipsite de interes, dar locotenentul oricum nu le-ar fi luat în seama. Năstureii albi, reproşurile adjutantului, cazul însuşi, ce se împotmolise, toate acestea nu făceau decît să îndesească pîcla amorfă din capul său, şi bătrînul criminalist începuse să mediteze cît se poate de serios la o plecare de bună voie din lumea aceea ce se dovedea atît de ingrată faţă de meritele sale morale.

De aceea, nu-i făcu nicio plăcere cînd, la ora trei după-amiază, doamna cea durdulie îşi făcu din nou, marţială, apariţia în biroul său, de data asta însoţită de o croitoreasă cu faţa plină de coşuri.

— Prietene, îi şopti dulce doamna, strîngîndu-i stăruitor mîna în mîna ei. V-ara promis dovezi noi, iată că le-am adus. Ce ziceţi de mine?

Locotenentul nu răspunse.

— Despre ce e vorba? zise el sec şi se uită spre martoră.

— Spune, Alenka, ce-ai văzut alaltăieri după-masă? Martora trase aer în piept şi-i dădu drumul, de parcă ar fi debitat o lecţie învăţată pe de rost:

— Marcela Linhartová l-a respins pe domnul Fendrych.

— I-a ars o palmă, zîmbi doamna. Şi ce-a zis domnul Fendrych?

— A zis: „Asta n-am să ţi-o iert; eşti o…” Martora îşi înghiţi vorba.

— Ce anume?

— A folosit o expresie necuviincioasă, zise doamna durdulie. Alenkăi îi e ruşine s-o repete.

— Ce expresie necuviincioasă? Depoziţia trebuie să fie precisă şi completă!

— I-a spus… Martora tot nu-şi găsea curajul, şi pînă să apuce să dezvăluie ce expresie scîrboasă folosise domnul Fendrych la adresa victimei, uşa se deschise brusc şi susnumitul domn se ivi în persoană în prag.

— Pardon! făcu.

— Ce căutaţi aici? se răsti la el locotenentul.

— Am fost convocat…

Locotenentul îşi aminti că, de dimineaţă, îi dăduse fetei nişte instrucţiuni în sensul acesta. Le îndeplinise, şi locotenentul nu-şi putea scoate din gînd că probabil o făcuse din rea-voinţă…

— Ah, aşa! Desigur, zise. Poftiţi.

Domnul cel rotofei intră, şi locotenentul observă că doamna durdulie se întunecă la faţă. În urma domnului rotofei intră un domn mai uscăţiv.

— Dumneavoastră ce căutaţi aici?

— Dînsul e martorul meu, îl scuză domnul Fendrych. Tot în legătură cu berea. Şi el m-a văzut ieri, pe cînd beam berea. Ba chiar i-am dat şi lui să tragă o duşcă.

— Cum se face că nu l-aţi menţionat din primul moment ca martor?

— Eram atît de tulburat, că nu m-am gîndit la el. Mi-am amintit doar de domnişoara Smetanová şi de domnişoara Helebrantová…

— Se-nţelege! strecură doamna printre dinţi. Croitoreasa plină de coşuri, speriată, se făcu ghem în fotoliu.

— Dispunem de o mărturie împotriva dumneavoastră, rosti sever locotenentul Borůvka. Cu o zi înainte de crimă, victima v-a pălmuit şi, ca urmare, dumneavoastră aţi proferat ameninţări la adresa ei.

— Dar n-a-fost nimic serios! gemu domnul cel rotofei. Am spus-o numai aşa, într-o doară. E un fel de-a vorbi. Staţi să vă explic!

— În plus, tovarăşa aici de faţă – locotenentul arătă cu un semn din cap pe doamna durdulie — ne-a adus la cunoştinţă un element referitor la victimă şi la dînsa. Eraţi în relaţii intime, fapt care nu a rămas fără urmări…

Domnul cel rotofei tresări puternic, după care se uită încruntat la doamna cea durdulie.

— Eu… eu am fost precaut! Folosesc întotdeauna mijloace de protecţie… se întoarse el spre locotenent. Iar dînsa, oricum, e la vîrsta cînd…

Doamna tuşi.

Locotenentul clipi din ochi.

— Ce vreţi să spuneţi prin *la vîrsta cînd?* zise el. Linhartová nu împlinise încă douăzeci şi doi de…

Domnului cel rotofei i se tăie răsuflarea.

— Eu… şi Linhartová?! Dar… Ea e de vină! răcni el şi se întoarse plîn de ură spre doamna cea durdulie. Ea, ca să se răzbune, tovarăşe prefect! Eu şi Linhartová – vă rog, uitaţi-vă la mine! Am glumit niţel cu ea! Mi-am băgat mîna pe unde nu trebuia! De-asta mi-a şi tras palma!

Pe cînd asta… arătă el spre doamna durdulie, care se făcuse vînătă la faţă. Dacă aţi cunoaşte-o! Femeia asta se dă la toţi bărbaţii care-i ies în cale! Ce-am mai pătimit cu ea! Adică… aşa vine vorba. E un fel de-a vorbi. Cît era ziua de lungă: „prietene" în sus, „prietene" în jos, pînă am căzut mesa. Şi cînd mi-a venit mintea la cap şi i-am spus să se ducă naibii, atunci – nu vă doresc să aveţi parte de scenele pe care mi le-a făcut mie! Iar acum vrea să mi-o arunce în spinare pe nenorocita aia de fată, căreia i-a făcut de petrecanie namila aia, campionul ăla… Auzi, codoaşa dracului!

— Nu permit! protestă doamna cu glas piţigăiat. Mojiciile!

După care, evenimentele se precipitară într-un duel verbal imposibil de reprodus şi pe care locotenentul se strădui zadarnic să-l stăvilească. În cele din urmă, Málek, ajutat de martorul maistrului-şef, se văzu nevoit să-l scoată cu forţa pe culoar pe croitorul zurbagiu.

Locotenentul, care se alesese cu gulerul rupt, se întoarse spre doamnă. Sînii acesteia tresăltau violent, iar machiajul feţei i se cam deranjase din cauza transpiraţiei provocate de enervare.

— Domnule inspector, spre că nu l-aţi luat în serios pe depravatul ăsta…

— Speraţi degeaba! răcni locotenentul, întrecîndu-se pe sine. Ba l-am luat în serios, şi încă cum! Mi-e de ajuns să mă uit la dumneavoastră şi să văd cum mă sedu… cum încercaţi să mă influenţaţi, ca să-mi dau seama ce urmăriţi! Ruşine să vă fie! Sunteţi mama unei fete mari! Iar eu, cu sunt bărbat însurat! Şi dumneavoastră, din cauza poftelor murdare care vă stăpînesc, încercaţi să compromiteţi un om nevinovat, care…

— Nu ştiu dacă *dumneavoastră* vă purtaţi ca un om însurat, replică sec doamna. Am observat eu foarte bine cum vă uitaţi la domnişoara aceea care era aici, cu dumneavoastră…

— N-o amesteca pe ea în treaba asta! izbucni locotenentul. În general, îţi permiţi să observi cam prea multe lucruri care nu te privesc! Ruşine să-ţi fie! Hoaşcă bătrînă ce eşti! Nu mă mir de fel că Fendrych te-a trimis la plimbare! Nu mă mir de fel!

Ultimele cuvinte le strigă în spatele doamnei.

Cu toate că pieptul îi fremăta de enervare, doamna, spre deosebire de

locotenent, păstră aparenţele şi ieşi din birou într-o alură marţială, ca o veritabilă doamnă, deşi de fapt nu era. Sau era. Competenţa locotenentului în materie de doamne era redusă.

Îşi şterse transpiraţia de pe faţa ca o lună şi se lăsă să cadă în fotoliu. După care făcu un gest la care recurgea numai în rarele momente cînd îi era rău de la stomac. Vîrî mîna în ultimul sertar al biroului, scoase de acolo o sticlă de lichior „Taina mănăstirii”, îşi turnă un păhărel şi-l dădu peste cap.

În după-amiaza aceea, mai dădu peste cap încă vreo cî- teva asemenea păhărele. Ancheta, cel puţin aşa i se părea, se împotmolise de-a binelea. Scena provocată de doamna aceea durdulie îl dezgustase. Reproşurile neîntemeiate ale lui Málek treziseră în el o furie neputincioasă. Iar fata în bluză neagră îi stătea pe suflet ca un ghimpe dureros, chinuitor, pe care, după toate probabilităţile, nici cel mai iscusit chirurg nu i l-ar fi putut smulge.

Plecînd de la circă, îşi tîrîi paşii pe străzile Pragăi, pe care începutul primăverii făcea să plutească iarăşi, la fel ca în urmă cu un an, presimţirea miresmelor liliacului, şi intră în barul „Embassy”. Cînd ieşi din bar, presimţirea parfumului de liliac se accentuase simţitor, în raport direct proporţional cu vălul de ceaţă de pe ochii săi şi cu intensitatea deznădejdii accentuate de tentaţia alcoolului, pe care o încercase în momentul cînd abordase tejgheaua barului.

Păşea clătinîndu-se pe lîngă vitrinele mari, luminate, ale magazinului alimentar cu autoservire din colţul Pieţii Václav, şi moţul îi tresălta trist pe capul ca o bilă, căci pălăria şi-o uitase la bar. Trăia un sentiment de înfrîngere totală, pe toate fronturile existenţei, senzaţia unui sfîrşit amar, senzaţia că viaţa, în cei cincisprezece-douăzeci de ani cît se va mai speti muncind pe lumea asta, nu-i mai putea oferi decît dezamăgiri, necazuri şi durere. Privi cu ochi melancolici magazinul luminat şi tresări.

În dreptul unuia din nenumăratele standuri cu conserve remarcase o siluetă binecunoscută. Era întoarsă cu spatele spre el şi stătea în cumpănă între ton în sos tomat şi brînză topită cu legume.

Locotenentul sughiţă – sau să fi fost mai degrabă un geamăt? — o luă la goană, se împiedică, se agăţă de un domn elegant cu o pălărie cu

boruri largi, mormăi ceva în chip de scuză şi trecu ca un bolid pe după colţul Pieţii Václav. O clipă mai tîrziu, îşi tăia drum prin mulţimea care umple de obicei, seara, magazinul cu autoservire, spre standul deasupra căruia mai zărea încă impozantul coc.

Fata se mai afla încă în dilemă, ezitînd între tonul cu, sos tomat şi brînza topită, iar în coşuieţul de sîrmă zăcea singuratic un sfert de pîine uscată. Locotenentul fu zguduit de un imens val de duioşie. Şi de un regret profund. Se apropie pe la spate de fată şi i se adresă răguşit:

— Tovarăşă…

Fata se întoarse, şi pe faţă i se întipări o expresie de spaimă.

— Tovarăşă, eu… dumneata… noi…

— Vă rog, tovarăşe locotenent, să nu vă supăraţi, rosti fata temătoare. Ştiu că nu voiaţi să fie luate amprentele digitale. Dar eu am crezut că…

— La naiba cu amprentele digitale! zise disperat locotenentul. Eu…

— Dar s-a confirmat. Zău!

Tovarăşă! gemu locotenentul. Tovarăşă! Iartă-mă că m-am răstit în halul ăsta la dumneata!

Luară loc apoi, aşa cum ar fi trebuit s-o facă cu un an în urmă, dar cum n-o făcuseră atunci, la o masă în vinăria „La Motan” şi începură să discute despre cazul anchetat. În aparenţă, cel puţin.

— Ai avut dreptate, recunoscu locotenentul spăşit. Era de-ajuns să te uiţi la femeia aia, ca să-ţi dai seama că-l urăşte pe Fendrych.

— El oricum, cel puţin asta e părerea mea, trebuia scos din cauza, zise fata. Doar nu era să aleagă o asemenea ocazie, cînd în orice clipă putea să-l caute cineva!

Locotenentul oftă.

— Ai dreptate. Trebuia să-l elimin de la început. Probabil a făcut-o boxerul, dar, pentru numele lui Dumnezeu, cum a intrat pe uşă?

Întrebarea rămase fără răspuns. Fata mînca cu înghiţituri de păsărică un şniţel natur, comandat de generosul locotenent cu gîndui de a o feri astfel de pericolul de a-şi ruina sănătatea cu ton conservat.

— Nu vă supăraţi, zise fata, dar eu cred că n-a fost boxerul. E o crimă prea rafinată pentru el. Să-şi găsească un complice care să-l cheme ia telefon, pe urmă…

— Dar atunci, cine a fost?

Fata se fistici.

— Ştiţi, cînd aţi pus să se afle cine are cheia de la uşa din dos a atelierului…

— Aşa!

— O avea şi Marcela Linhartová.

— Ştiu.

— Şi… eu am vrut să vă spun, dar nu m-aţi lăsat să vorbesc…

— Nu te supăra, îngăimă locotenentul,

— Nu face nimic. Era chiar cheiţa pe care o avea în geantă, separat, ştiţi? Nu pe inelul cu celelalte chei.

Locotenentul tresări.

— Asta înseamnă că?…

Fata aprobă din cap şi îi dădu răgaz să-şi dreagă singur, cît de cît, reputaţia compromisă. Era, de felul ei, o fată dezinteresată.

— Asta înseamnă, spuse locotenentul, că… stai puţin, să presupunem că ucigaşul o împrumutase de la ea… sau că i-o furase… pusese să i se facă o copie, urmînd ca după crimă să pună originalul la loc în geantă… fiindcă era informat că se ştie că ca, adică Linhartová, o are şi se temea ca nu cumva cercetările… fiindcă ar fi fost percheziţionaţi în primul rînd oamenii cu care fata venea cel mai des în contact…

— Da. Dar n-a avut timp s-o treacă pe inel, lîngă celelalte, aşa că a aruncat-o pur şi simplu în poşetă.

Amuţiră amîndoi. Locotenentul chibzuia cu îndărătnicie, dar pîcla de pe creierul lui nu se destrămase încă de tot. Rosti dezamăgit:

— Vezi că ceva tot nu e în regulă. În răstimpul cît portarul a fost atent la gălăgia din sală, e exclus ca Nesetril să fi putut să se strecoare neobservat pe uşă venind de pe scara principală, să alerge pînă jos, să urce pe cealaltă scară, să descuie pe din dos atelierul, să pătrundă în cabină…

— Fireşte că e exclus! îl întrerupse fata. Şi, în afară de asta, Marcela Linhartová era moartă cînd portarul şi-a părăsit masa ca să se ducă în sală.

Locotenentul se înroşi.

— Ai dreptate! Sunt un… Dar ce-i cu batista? E a lui Nesetril doar! S-o fi uitat acolo? E adevărat că-i cam greu de cap, dar…

— Dar nici aşa de prost nu e ca să lase în urma lui o asemenea carte de vizită, termină fata în locul locotenentului. Tocmai batista m-a făcut să mă gîndesc că cineva vrea să arunce crima pe spinarea lui Nesetril. Şi apoi, telefonul.

— Telefonul?

— Şi anunţul mortuar din locuinţa Marcelei Linhartovd.

— Asta chiar că… Locotenentul nu-şi termină fraza; nici el nu ştia ce voise să spună. Fata continuă;

— Pe Nesetril l-a chemat cineva la telefon. Chiar în momentul săvîrşirii crimei. Sau cu puţin înainte. De-aceea am insistat să se ia amprentele digitale de pe aparatul din holul clădirii. Fiindcă acesta e telefonul cel mai apropiat de locul crimei, vreau să spun, telefonul public cel mai apropiat.

Fruntea locotenentului se acoperi de broboane de sudoare. Pîcla de pe creierul lui se destrăma încetul cu încetul.

— Crezi că…

Fata dădu grav din cap. Cocul din creştet străluci în toată splendoarea sa.

— Da, încuviinţă ca. La telefon era ucigaşul.

— E vorba doar de o simplă formalitate, domnule conferenţiar, rosti, la vreo jumătate de oră după aceea, locotenentul Borůvka în pragul uşii omului de ştiinţă, care nu-şi ascundea furia. Unde aţi fost ieri după-amiază?

— Unde? La cinematograf. De ce?

— Ca să nu existe dubii, nu cumva aţi păstrat bileţelul?

Diminutivul îi aduse aminte locotenentului de doamna durdulie, de aceea se corectă:

— Vreau să spun, biletul de intrare.

— Staţi puţin, zise conferenţiarul şi duse mîna la buzunarul de la piept. Scoase un pumn de bilete vechi, începu să scotocească încruntat prin ele. Iată-l! Cinematograful „Blanik“, ora şaptesprezece treizeci. Rula *Chemarea Vestului.*

— Ah, da, un film interesant, aprobă din cap locotenentul. Dar mai interesantă decît filmul mi s-a părut completarea – cum Dumnezeu îi

zicea? *Singurătatea copiilor,* sau aşa ceva. Nu vă aduceţi aminte? Despre copiii din flori…

— Da. Cam aşa ceva, zise conferenţiarul. Sunt şi eu de părere că e un film reuşit.

Locotenentul se întrista din cale-afară.

Aproape că îi era ruşine că pentru demascarea asasinului fusese de-ajuns un truc atît de vechi!

Faptul fu confirmat, bineînţeles, şi de amprentele digitale ale conferenţiarului, găsite de tînărul de la secţia de dactiloscopie pe receptorul telefonului din holul casei de mode Rosemblum; operaţia o făcuse în afara orelor de serviciu, din pură amabilitate, la cererea fetei cu coc excentric. Făptaşul nu folosise mănuşi în timp ce vorbise de la telefonul public, ca să nu pară suspect, fiindcă era o zi caldă de primăvară. Pe deasupra, se bazase pe ingeniozitatea planului său, şi cînd, după crimă, revenise prin hol, pusese la loc, cu sînge rece, receptorul scos din furca.

În focul interogatoriului încrucişat, conferenţiarul, la început furios, se prăbuşi într-un mod lamentabil şi făcu mărturisiri complete. Cînd verişoara îi împărtăşise necazurile sale, se gîndise că i se oferă un prilej unic. Îl chemase pe Nešetřil „la o discuţie” în garsoniera Marcelei şi, acolo, provocase intenţionat cearta aceea, străduindu-se să fie cît mai zgomotoasă, presupunînd, corect, că astfel va atrage atenţia vecinului de deasupra. Cu aceeaşi ocazie îi subtilizase lui Nešetřil o batistă cu monogramă. Boxerul obişnuia, şi locotenentul avea să-şi amintească acest lucru mai tîrziu, să-şi şteargă palmele cu batista şi pe urma s-o lase pe unde se nimerea. Mai tîrziu, cînd rămăsese să-şi „liniştească”, pînă către miezul nopţii, verişoara, îi furase acesteia cheia de la atelier. Ştia de existenţa ei – verişoara o mai pierduse o dată şi chiar îi dăduse să i se facă o copie după cheia împrumutată de la o colegă. În după-amiaza crimei, aşteptase momentul proprice ascuns în spatele uşii atelierului, de unde se auzea difuzorul care transmitea în culise programul de pe podium. Cînd se apropie rîndul Marcelei să-şi facă apariţia în costum de baie – conferenţiarul ştia că atunci va fi singură în cabina – dăduse fuga jos, şi de la telefonul din hol, îi chemase pe Nešetřil din sală, alergase pe scara de serviciu înapoi la etajul întîi, se

încredinţase că atelierul e gol şi pe urmă toate merseseră strună. Ba chiar se poate spune că şi destinul îi surîsese, fiindcă nu fusese nevoit să-şi aştepte verişoara, cum prevăzuse iniţial. Era în cabină şi tocmai se schimba.

A doua zi, cînd locotenentul Borůvka îi dictă fetei raportul, aceasta se văzu obligată să protesteze aproape la fiecare paragraf, pentru ca meritul descoperirii făptaşului să nu-i revină în întregime ei, deşi adevărul acesta era. Trebui să facă pe urmă – acasă, noaptea şi în deplină taină – un efort stilistic considerabil pentru a suci în aşa fel raportul, încît nu numai să elimine cantitatea obişnuită de germanisme, proprii locotenentului, dar să reiasă din el că cel care îl demascase pe conferenţiarul universitar Linhart nu fusese nimeni altcineva decît iubitul ei şef.

Dar o făcu bucuroasă. Şi cea mai mare recompensă nu fură cele treizeci şi cinci de coroane care i se adăugară, la propunerea locotenentului, la salariul lunar, ci acea intonaţie aproape uitată cu care criminalistul îşi presără raportul rostind fraze care în mod normal nu-şi aveau locul acolo.

— Îţi admir deducţia, spuse, de pildă, acesta. Cu cîtă logică ai stabilit legătura dintre anunţul mortuar şi mobilul crimei, şi anume că Linhart urmărea să moştenească el averea fabricantului austriac, care îi lăsase totul nepoatei sale şi care în afară de cei doi nu mai avea alte rude… Asta zic şi eu logică!

— Nu ştiu dacă e logică, replică fata nesigură. Cred că mai degrabă a fost din cauza zestrei.

— Ce zestre?

— Am şi eu un unchi, zise fata. E scriitor şi bogat, dar altfel, e om de treabă. Josef Kopanec. Eu sunt singura lui ruda în viaţă; el e un burlac bătrîn; şi orice i-aş spune – are nişte concepţii teribil de învechite – el tot îmi adună zestre. Tăcu şi adăugă cu tîlc: Mi-a strîns pînă acum cincisprezece mii.

— Dar ce legă…

— Păi, cînd am văzut anunţul acela, care era semnat numai de salariaţii fabricii şi de nicio ruda, mi-a trecut prin gînd că poate a fost şi

el un unchi de treabă, poate tot burlac şi el, şi că poate şi el i-a strîns Marcelei zestre…

— Minunat! murmură locotenentul. Apoi se gîndi că oricît de minunată era performanţa, cu greu putea fi totuşi încadrată în sfera riguroasei logici aristotelice. Căzu pe gînduri. Să fie totuşi ceva preţios în logica asta feminină, ceva valabil chiar şi pentru ştiinţa criminalistică?…

— Dar eu, oricum, n-o să am nevoie de ea, spuse încet fata.

Locotenentul se smulse din gîndurile sale.

— De ce anume?

— De zestrea aceea. Eu n-o să mă mărit niciodată.

— Ce vorbă-i asta! sări locotenentul, simţind o împunsătura în inimă. O fată atît de inteligentă şi de… îşi adună întreg curajul – şi de frumoasă…

Fata ridică din umeri.

— Dacă n-am noroc la bărbaţi! zise şi, după o clipă, adăugă: Cel puţin la cei care mă interesează… înţelegeţi, tovarăşe locotenent?

Iar a doua zi, locotenentul îşi dădu definitiv seama că logica feminină e un domeniu care lui îi este absolut inaccesibil. Primi o vizită la care nici în vis nu s-ar fi aşteptat: doamna cea durdulie!

Dar nu o jignise de moarte?! O făcuse hoaşcă sau ceva de genul ăsta, fusese atît de enervat că şi uitase. Dar cu siguranţă ceva de genul ăsta, dacă nu şi mai rău.

Şi totuşi doamna intră, se aşeză pe marginea scaunului şi scoase o tabacheră de argint.

— Permiteţi? întrebă.

Îi oferi foc. Ea îşi aprinse ţigara şi, cu degetele nervoase, înmănuşate, începu să se joace cu tabachera.

— Sper, domnule locotenent, că veţi uita cele petrecute aici ieri după-amiază. Vă rog frumos, zise.

— Nu face nimic, răspunse locotenentul, care după seara din ajun era într-o asemenea dispoziţie, încît l-ar fi iertat bucuros şi pe ucigaşul propriei sale mame. Să nu mai vorbim despre asta.

— Eu… Doamna se înecă, şi tabachera de argint căzu pe jos; locotenentul se aplecă galant, o ridică şi o puse pe masă, în faţa

doamnei. Doamna scoase o batistuţă şi îşi suflă delicat nasul.

— Eu… Dar nu vreau să vă reţin. Unei femei… mai ales unei femei singure… nu i se realizează niciodată visele…

Locotenentul mormăi încurcat:

— Dar, stimată doamnă, lăsaţi că… Mai mult nu găsi ce să spună.

— Vă mulţumesc, zise doamna. N-am să uit niciodată.

Se ridică, luă tabachera, o băgă în poşetă şi se îndreptă spre uşă.

Locotenentul, care rămăsese năucit, nu-şi putea da seama ce gest atît de frumos făcuse de i se mulţumea, dar nu stătu prea mult să se gîndească la asta. Porni în pas de dans spre uşă şi i-o deschise vizitatoarei sale. Cînd o închise la loc, dădu încă o dată, nedumerit, din cap şi se aplecă iarăşi spre gaura cheii.

Văzu cum doamna păşeşte elegant pe coridor, cum se uită în jur şi cum, deodată, o coteşte spre toaletă.

Îşi îndreptă spinarea.

„Am înnebunit, se gîndi el. Oare emoţiile să aibă în general efecte fiziologice asupra femeilor – sau să fie tot jartiera?

Nu înţelegea.

Avea să înţeleagă totuşi, dar mult mai tîrziu.

SFÎRŞITUL BĂTRÎNULUI COTOI

Sezonul mieunatului la lună al pisicilor era pe sfîrşite. În noaptea aceea, cocoţat pe hornul de pe acoperişul casei locotenentului Bortivka, un cvartet de cotoi concertase fără oprire, executînd o melopee totodată jalnică şi duioasă şi ţinîndu-l pe locotenent treaz toată noaptea.

Iar în timpul acesta, la celălalt capăt al oraşului, un alt cotoi murea. În chinuri. Se zvîrcolea cuprins de spasme. Urla. Şi se sfîrşi înainte să-i poată veni cineva în ajutor.

Acum – era ora şapte dimineaţa – locotenentul stătea lîngă un pat dublu, răvăşit, pe care, într-o pijama cu dungi albastre şi roşii, se înălţa un morman uriaş de carne – cel ce cu o oră în urmă mai fusese încă procurorul Pavel Hynais. Nu mai rămăsese din el decît un cadavru urît, cu faţa schimonosită de un rictus de suferinţă, dîndu-i o expresie aparte, pe care i-o cunoşteau foarte bine puzderia de răufăcători care avuseseră de-a lace cu procurorul şi diverşi alţii pe care acesta îi punea, cu de la sine putere, pe aceeaşi treaptă cu răufăcătorii. Doar atît că figura procurorului era mai hidoasă ca oricînd şi mai puţin profesională.

Înainte de a muri, procurorul vomitase. Resturile cinei numai pe jumătate digerate murdăriseră pijamaua pe piept şi pe burtă, precum şi feţele albe de pernă şi plapuma.

De deasupra acelui morman de carne îşi îndreptă spinarea bătrînul medic legist Seifert; îl durea mijlocul, se strîmbă şi se uită la locotenent.

— Pare arsenic, dar există cîteva simptome atipice, zise. Va trebui să facem analiza de laborator. Un medic tînăr, de la Spitalul de Urgenţă, care se ţinea deoparte, aprobă din cap zelos.

— Nici mie nu mi s-a părut lucru curat. Cînd m-a chemat doamna, am crezut întîi, din cele ce mi-a spus dînsa, că e vorba de o intoxicaţie cu carne alterata, dar pe urmă…

— Ce v-a spus doamna Hynais?

— Că soţul ei are crampe la stomac şi că se teme să nu fi mîncat pe

undeva ceva stricat.

Locotenentul privi posomorît prin încăpere. Cu excepţia patului răvăşit, peste tot domnea o ordine excepţională. În şifonierul întredeschis se înălţau teancuri de rufărie geometric aranjată, legată cu panglici roz şi albastre. Hainele procurorului erau agăţate în cuier, lenjeria sa era împăturită exemplar pe un scaun. Deasupra patului atîrna un tablou mare, în stil impresionist, reprezentînd o coloană de demonstranţi deasupra cărora flutura un fluviu de drapele roşii. Locotenentul îşi zise că tabloul nu se prea potriveşte cu atmosfera sobră, întunecată a camerei, înţesată de mobilier strălucind de lustruit ce era şi de sticlărie rece.

— Cînd am ajuns, era prea tîrziu, continuă medicul cel tînăr. Viteza de înaintare a bolii mi s-a părut din prima clipă suspectă. De-aceea am şi trimis după dumneavoastră.

— La ce oră v-a chemat? întrebă locotenentul.

— Mi-a telefonat la cinci. Dar eram pe teren.

— Aşa că aici aţi ajuns la…

— La cinci şi jumătate. Din păcate, se isprăvise. Numai că – tînărul medic privi cadavrul – mă îndoiesc că aş fi putut face ceva, chiar dacă aş fi venit la timp. Ce părere aveţi, domnule coleg?

Bătrînii medic legist Seifert aprobă hotărît din cap.

— Am impresia că n-aţi fi putut face nimic, zise el.

Locotenentul rămase tăcut şi, îşi plimbă din nou privirea peste dormitorul rece. Dincolo de fereastra încenuşată de lumina acelei dimineţi ceţoase şi reci, se vedea grădina. O grădină bine îngrijită, cu meri şi cireşi abia înfloriţi, ale căror coroane albe se desprindeau din ceaţă, cu arbori pitici îngrijit legaţi de araci, cu brazde săpate, se vedea numaidecît, de mîna unui om priceput. Fereastra era deschisă. În vila de alături se auzea plîngînd o femeie.

În schimb, femeia bărbatului care zăcea ca un muşuroi diform pe patul răvăşit nu plîngea. Era o doamnă mărunţică, destul de vîrstnică. Stătea în bucătărie, lîngă uşa cu geamlîc ce dădea pe terasă, foarte palidă, şi pe faţa ei alba, ridată, încadrată de un păr rar, cenuşiu, străluceau nişte ochi negri, mari, ca de copil. Locotenentul nu-şi putea da seama ce se ascunde îndărătul lor. Nu se putea citi nimic în ei.

— I-aţi spus domnului doctor, la telefon, că vă temeţi ca soţul dumneavoastră să nu fi mîncat pe undeva ceva. Ce-aţi vrut să înţelegeţi prin asta?

— Am avut la cină muşchi tocat, zise femeia cu un glas slab, parcă temător. Era de ieri, şi mi-a fost frică să nu se fi stricat, fiindcă ieri a fost o căldură…

— Dar aţi mîncat şi dumneavoastră, nu?

— Da.

— Şi n-aţi avut niciun fel de neplăceri?

Femeia făcu semn clin cap că nu.

Adjutantul Málek se apropie de chiuvetă, şi începu să zdrăngăne farfuriile.

— Astea sunt vasele rămase de la cină? întrebă. Nu le-aţi spălat?

— Nu, zise femeia. Voiam să le spăl azi-dimineaţă, dar după…

Málek se uită la locotenent. Locotenentul aprobă din cap. Málek îi făcu un semn sergentului-major-şef Šinták şi acesta se îndreptă spre chiuvetă. Scoase din geantă nişte pungi de plastic şi se apucă să împacheteze în ele, cu grijă şi cu o teamă plină de respect, farfuriile cu resturi de sos şi de ceva negru, care pînă nu demult fusese probabil muşchi tocat.

Locotenentul se uită prin bucătărie. Ca şi în dormitor, şi aici domnea o ordine deplină. Bufetul alb, de modă veche, strălucea ca un altar de biserică.

— Soţul dumneavoastră n-a mai mîncat aseară nimic altceva?

— Acasă, nu, zise nesigură femeia. Dar îi plăcea să guste cîte ceva, în timpul zilei, în oraş.

— Unde?

— În diferite locuri. La snack-barul de la „Alcron”, la „Gurmandul”, la Clubul cineaştilor – nici nu mai ştiu pe unde. Îi plăcea şi… Tăcu.

Locotenentul o îndemnă:

— Şi?…

— Uneori nici nu mai mînca acasă. Şi aseară a lăsat o parte din mîncare. Probabil că iar s-o fi săturat cine ştie pe unde. Îl certam eu, dar degeaba…

Málek tuşi şi se uită semnificativ la locotenent. Dar acesta, absent,

privea pe fereastră,

— Şi ieri cum a fost? întrebă el morocănos. Aţi stat cu el tot timpul mesei?

— Da.

— Nu obişnuia să ia vreun medicament pentru digestie? Nu bea, la cină, nici un fel de alcool?

— Bea bere, zise femeia şi arătă spre sticla goală de pe spălător. Málek o ridică. Pe fund, mai rămăsese un rest nebăut. Adjutantul îi întinse sticla lui Šinták.

— Lua şi doctorii. Le ţinea în buzunarul de la sacou. Avea o digestie grea…

— Şi pentru dormit – nimic?

— Nu. Dormea bine.

Locotenentul îi făcu un semn din cap sergentului-major- şef, şi acesta se duse în dormitor unde, în cuier, atîrna sacoul răposatului.

— În afară de muşchi şi de bere, n-a mai consumat nimic? întrebă locotenentul. N-a mîncat ceva pe ascuns, ca să nu-l vedeţi dumneavoastră? Spuneaţi că aţi stat cu el tot timpul mesei?

— Da, am stat cu el… Femeia tresări. De fapt, am lipsit cîteva momente, m-am dus pînă alături, la telefon. O convorbire interurbană, m-a chemat sora mea din Liberec.

— Cît timp aţi lipsit?

— Cam două, trei minute. Nu mai mult. Soră-mea nu mi-a spus decît că vine sîmbătă şi a închis imediat. Legătura am căpătat-o îndată. Cred că n-am lipsit nici două minute.

— În timpul ăsta, n-ar fi putut să mănînce ceva? Din frigider, de exemplu?

Lemeia ridică din umeri.

— Asta nu ştiu.

— Ca să fim siguri, să ne uităm şi la alimentele din frigider, zise Málek.

Sergentul-major-şef se întoarse din dormitor şi-i întinse locotenentului o sticluţă mică, colorată. Locotenentul se apropie cu ea în mînă de uşa cu geam care dădea pe terasă: era Pepsin pancreolan.

Se uită îngîndurat la sticla pe jumătate goală, şi deodată, o rază

ascuţită de soare îi atinse obrajii. Privi afară. Grădina se dezvelise din aburii ceţii şi florile albe de cireş, aidoma unor roiuri mari de fluturi, parcă înviaseră. Soarele ruginiu al primăverii inundă terasa. Prin grădină trecu în goană o pisică neagră. Locotenentul îşi aminti de concertul nocturn. Oftă, „Dumnezeu ştie de ce, se gîndi el, dar parcă sunt din ce în ce mai multe pisici. Să fie din cauză că pentru ele oamenii nu trebuie să plătească impozit? Sau mai degrabă fiindcă manifestă un mai mare simţ al demnităţii, o mai mare îndărătnicie în conservarea libertăţii, au o viaţă mai tainică decît cîinii? Sau decît oamenii?”

Erau şi aici cu duiumul. După pisica neagră, se ivi alta, albă cu cafeniu, iar undeva, din spatele vilei, răsuna un mieunat furios. Una din micile feline lăsă pe terasa proaspăt măturată produsul prea puţin atrăgător al nevoilor sale fizice, pe care apoi se strădui zadarnic să-l îngroape în ciment. „Sunt animale curate, gîndi locotenentul, cu toate astea, la oraş, nu e igienic să le ţii pe lîngă, casă.” Mieunatul se auzi din nou, şi pisica neagră şi cea albă apărură amîndouă deodată, traversară grădina ca două proiectile vii, şerpuitoare, strecurîndu-se printre arborii pitici şi printre răzoarele greblate şi se făcură nevăzute în coroana albă a unui cireş. Femeia din vila vecină continua să plîngă sfîşietor.

Locotenentul oftă şi se întoarse spre soţia procurorului.

— Cînd au apărut primele simptome?

— Spre dimineaţă. Cam pe la patru şi jumătate, m-a trezit că-l doare groaznic burta şi…

Interogatoriul îl preluă bătrînul doctor Seifert, iar locotenentul se cufundă în gîndurile sale.

Din gîndurile sale îl smulse telefonul. Soţia procurorului se îndreptă automat spre aparat, dar locotenentul o opri şi ridică el receptorul.

— Alo?

O clipă, nu se auzi nimic. Pe urmă, răspunse un glas slab de femeie, şi locotenentul ar fi putut jura că e o fată sau o femeie foarte tînără:

— Aş putea să vă vorbesc? M-am… m-am răzgîndit.

Locotenentul răspunse cu un glas şoptit, nefiresc, răguşit şi sergentul-major-şef Sintak îl privi Márat, căci în mod normal locotenentul nu folosea niciodată un asemenea ton:

— Mă rog.

— Nu… nu sînteţi singur?

— Nu.

— Aţi putea veni la nouă? În acelaşi loc ca şi ieri?

— Bine, zise locotenentul. Dar nu acolo. Veniţi la cafeneaua „Union”, da?

— Da, zise fata. La nouă.

Locotenentul închise.

Málek îl privi întrebător. Locotenentul ridică din umeri şi se întoarse spre soţia procurorului.

— Spuneţi-mi, doamnă Hynaisová, soţul dumneavoastră era procuror; n-a primit cumva, în ultima vreme, scrisori de ameninţare? N-a venit cumva cineva să-l ameninţe?

Aflară că scrisorile de ameninţare apăreau destul de frecvent în corespondenţa procurorului, mai ales cu cîţiva ani în urmă. Pe vremea aceea, le înainta organelor de miliţie, dar fiindcă tot erau anonime şi nici unul dintre expeditori nu încercase vreodată să-şi pună în aplicare ameninţările, după un timp, încetase să le mai acorde importanţă şi, din păcate, se deprinsese să le arunce la coş.

Nici adjutantul Málek nu dădu vreo importanţă acelor scrisori. Pe cînd stăteau în faţa porţii vilei, aşteptînd să se urce în „Volga” miliţiei şi să pornească spre „Union”, îi spuse locotenentului, cu un aer atotştiutor:

— După părerea mea, ea l-a omorît. Şi cred c-a făcut o treabă de cîrpaci, asta fiindcă un creier mărunt de femeie nu e în stare să premediteze prea rafinat o crimă. Alte lucruri poate că da, dar o scrisoare, nu!

Locotenentul ştia prea bine că adjutantul face aluzie la creierul minuscul aflat dedesubtul unui anume coc pretenţios, care constituise, nu mai departe decît în ajun – locotenentul ascultase la uşă – obiectul unei noi altercaţii violente, Dumnezeu ştie a cîta, dintre adjutant şi purtătoarea lui. O urîţeşte într-aşa hal încît, mai mult ca sigur, va muri domnişoară bătrînă, îi prezisese Málek, furios, colegei sale, arătîndu-se pe de altă parte dispus s-o salveze chiar el de acea jalnică soartă. Fata totuşi nu vădise niciodată pînă atunci că ar avea intenţia să rezolve cu

concursul adjutantului problema feciorei sale…
— Da, făcu locotenentul ursuz. Sigur că putea s-o facă. Probabil că şi cazul ăsta se va reduce la găsirea de probe materiale. Ce otravă s-a folosit şi cum a fost procurată. La asta se reduce de obicei anchetarea omorurilor prin otrăvire.
Privi posomorît spre grădina vilei vecine. O doamnă bătrînă, cu ochii plînşi, săpa nişte brazde. Nu erau nici pe departe atît de îngrijite ca brazdele din grădina vilei procurorului.
Adjutantul se uită la ceas.
— Păi, cel tîrziu la prînz, putem avea rezultatele de la laborator, zise.
Era ora nouă fără zece.
Trei minute mai tîrziu, se aflau în cafeneaua „Union". La ora aceea, era goală, cu excepţia unui domn mai în vîrstă, fost deputat catolic, care îşi făcuse obiceiul să vină aici să consume presa străină de orientare comunistă. Locotenentul se aşeză la o masă chiar în faţa uşii şi îşi acoperi faţa cu *Rude Právo.* Málek luă loc lîngă fereastra largă, ale cărei geamuri aveau gravate în colţuri nişte flori, de unde vedea trotoarul din faţa intrării şi pe sergentul-major-şef Šinták, rezemat nepăsător de un felinar.
„Volga" miliţiei era trasă cîţiva paşi mai încolo, pe o străduţă lăturalnică.
La ora nouă şi cinci, o fată intră în cafenea şi privi insistent în jur. Nezărind pe cine căuta, se aşeză nervoasă la o măsuţă din colţul cel mai îndepărtat şi comandă o cafea. Se juca nerăbdătoare cu o mănuşă, arătîndu-i locotenentului, din cinci în cinci secunde, profilul frumos, ori de cîte ori se întorcea să se uite la ceasul de pe peretele din faţă.
Locotenentului fata îi păru cunoscută. Nu-şi putea aminti însă unde o mai văzuse. Apoi, fata însăşi îi confirmă impresia, căci, la un moment dat, cînd, imprudent, puse deoparte ziarul, ochii lor se întîlniră şi fata, încurcată, dădu clin cap în semn de salut. Şi locotenentul îşi aduse aminte. Se ridică şi se îndreptă spre masa ei.
— Bună ziua, domnişoară Pešková. Ce mai faceţi? zise el amabil.
Balerina, căci era într-adevăr prietena Esterei Nakohcová, balerina asasinată la teatrul „Odeon", caz cu urmări atît de decisive în existenţa locotenentului, zîmbi nesigură şi-i întinse mîna.

— Mersi. Aşa şi-aşa, nimic deosebit.

— Aşteptaţi pe cineva? Locotenentul se aşeză lîngă ea.

— Nu. Adică da. Dar cred că nu mai vine.

Aruncă o privire piezişă spre ceasul din perete.

Locotenentul se întrista.

— Nu. Nu mai vine, zise mohorît.

Fata păli. Mîna i se ridică involuntar spre gîtul zvelt.

— El… cineva l-a… a aflat cineva?

Locotenentul îşi pironi ochii trişti, melancolici, asupra fetei.

— Povesteşte-mi tot, zise.

Fata izbucni în plîns.

Cînd, după ce îşi mai veni în fire, îi relată, destul de incoerent, necazul ei, locotenentul îşi dădu seama că e vorba de cu totul altceva decît se aşteptase el.

— Zdárská m-a sfătuit… sora ei a avut un bucluc, ceva cu nişte valută, spuse fata plîngînd cu sughiţuri. Ea m-a sfătuit să-l caut. Aşa că l-am căutat, dar cînd l-am văzut, am… am…

Locotenentul aprobă din cap.

— Preţul vi s-a părut prea mare, rosti el trist.

Fata lăsă capul în jos.

— Da. Dar astă-noapte, m-am gîndit şi, ştiţi… Fratelui meu i-ar fi distrus viaţa. Cel puţin aşa cred… Urmează să dea examenul de admitere la facultatea de ştiinţe economice, şi dacă ar fi fost închis acum…

— Ce-a făcut, de fapt?

— Nimic, domnule locotenent. E încă un copil prost, ştiţi cum e la vîrsta asta. S-au îmbătat undeva, sau cam aşa ceva… sau a fost cu *big beat*-u! la… pe scurt, au făcut praf sala Casei de cultură, şi cînd a venit miliţia, au luat-o la fugă… Nu l-au prins decît pe fratele meu. Şi el zău că nu-i decît un puşti fără minte, n-a fost el de vină…

— Îl iubiţi chiar atît de mult?

— E frăţiorul meu, zise fata tristă. Ştiţi… mama a murit cînd s-a născut el, şi tata… păi, tata şi-a găsit alta… aşa că eu am avut grijă de el. Dar nu sunt eu de vină, adăugă repede că se ţine de prostii dintr-

astea. N-am prea avut timp să mă ocup de el…

— Hynais urma să fie acuzatorul în proces? o întrerupse locotenentul.

— Da.

— Şi… cum v-aţi înţeles de fapt?

— I-am spus c-o să mă mai gîndesc şi o să-l anunţ…

— În privinţa… preţului, locotenentul stătu o clipă să se gîndească cum să formuleze întrebarea aceea delicată, v-a vorbit deschis sau v-a dat doar să înţelegeţi?

Spre surprinderea lui, fata îl privi drept în ochi.

— Mi-a dat să înţeleg… dar, ştiţi, a fost cît se poate de limpede.

— Da, făcu abătut locotenentul.

— L-aţi… l-aţi arestat? întrebă ea. S-a aflat… chestia cu sora Olinei Zdárská?

— Nu, nu-i asta.

Fata se sperie.

— Înseamnă că nu trebuia…

— Nu vă fie frică, zise locotenentul. Nu-i mai puteţi îngreuna situaţia, chiar dacă spuneţi absolut tot.

— Şi cine o să se ocupe de cazul fratelui meu?

— Nu ştiu. El însă sigur nu.

— Va fi dat imediat afară din slujbă clacă…

— Imediat, nu. Dar procuror n-o să mai fie niciodată.

— Nu? şopti fata.

— Nu, zise locotenentul. E mort.

După ce îşi reveni şi din acest al doilea şoc, fata îşi continuă relatarea şi locotenentul constată că tratativele cu procurorul decurseseră pe un plan cît se poate de concret. Era dispus să aranjeze lucrurile în aşa fel, încît fratele să scape cu suspendare de pedeapsă. În afară de asta, era dispus să introducă în sentinţă o frază, cum că acea întîmplare nu trebuie să influenţeze hotărîrea privind admiterea vinovatului în facultate. Toate acestea în schimbul acelui lucru prea bine cunoscut, cu care femeile au făcut comerţ încă din epoca vechiului Babilon.

Se întîlniseră – balerina cu procurorul – la Clubul cineaştilor, unde el

avusese în prealabil o întîlnire cu un regizor şi unde luase pe urmă masa de seară. Fetei discuţia îi tăiase pofta de mîncare, în schimb, procurorului tîrgul în cauză nu-i stricase cîtuşi de puţin apetitul. Comandase – nu mai ştia ce anume comandase – dar fuseseră o mulţime de feluri.

— Nu face nimic, spusese locotenentul. Aflăm noi ce-a comandat.

— Ca să vezi, ce cotoi bătrîn! izbucni adjutantul Málek, în drum spre Club, uitînd în accesul său de furie că relaţiile de prietenie dintre el şi locotenent fuseseră mai degrabă reci în ultimul timp. Josef, ţi-ai fi putut imagina una ca asta? Prostul de mine, am fost întotdeauna convins că judecătorii şi procurorii… ce mai tura-vura, eu îi credeam, pe toţi, curaţi ca lacrima, incoruptibili…

— Oameni sunt şi ei, spuse locotenentul. La fel ca şi noi. Şi uneori e o simplă întîmplare, adăugă, că unul sau altul dintre oameni face ce face…

— Domnul doctor Hynais? căută să-şi amintească chelnerul de la Club. Da, a fost. Vine pe-aici din cînd în cînd, e consultant juridic pentru filmele poliţiste. Ieri, a fost împreună cu domnişoara Pešková. Da, a mîncat.

— Ce anume? Locotenentul privi prin sala în care două fete aranjau mesele. Se apropia. Ora prînzului. Prin ferăstruica deschisă a serviciului, se vedea bucătăria, unde în momentul acela îşi făcea de lucru un ajutor de bucătar cu tichie albă pe scăfîrlie.

— Ce a servit? Staţi puţin. Nota de plată a fost destul de încărcată, reflectă chelnerul. Supă cu găluşte de ficat… biftec tartar… friptură de vacă *à la milanaise*… o felie de tort, bere… şi o cafea.

— Ce fel de bere?

— De Pilsen. A băut două.

Ajutorul de bucătar de dincolo de ferăstruică îl zări pe locotenent şi se uită curios la el.

Prea curios.

Şi nici nu putea să fie ajutor de bucătar. Avea pe puţin treizeci de ani.

Locotenentul rămăsese pe gînduri.

— Puteţi să-mi daţi lista personalului care a fost ieri de serviciu? se

adresă el chelnerului.

Analiza conţinutului gastric şi intestinal dovedi că procurorul fusese otrăvit cu tetraetil de plumb. Probabil cu o doză destul de mică, fiindcă otrava îşi începuse acţiunea letală abia la vreo zece ore după absorbire, presupunînd că fusese absorbită în timpul cinei de acasă. La o doză mai mică, medită locotenentul, nu e exclus să fi acţionat chiar şi mai tîrziu. Şi procurorul s-o fi înghiţit la Clubul cineaştilor.

Această denumire: tetraetil de plumb, trezi în locotenent o amintire veche, asociată cu un soi de coşmar sau cu aşa ceva, n-ar fi putut spune cu ce anume. Încercă să-şi aducă aminte, dar tot ce izbuti să-şi reprezinte în faţa ochilor minţii fu biblioteca cu rafturi negre a procurorului, din biroul mohorît unde, jos, sub cotoarele aurite ale lexicoanelor, zărise nişte volume pestriţe, care nu prea aveau aspect de literatură juridică. Îşi puse în gînd să le cerceteze.

Dar n-o făcu. Analiza resturilor de alimente din vasele luate de pe spălător dăduse rezultate nule: nici urmă de tetraetil de plumb sau de altă otravă.

În consecinţă, locotenentul îşi concentră întreaga atenţie asupra listei pe care i-o dăduse chelnerul de la Clubul cineaştilor şi descoperi un alt lucru, extrem de interesant. Dacă laboratorul de chimie îl dezamăgise, nu acelaşi lucru se putea spune despre secţia Caziere.

Acolo, într-un dosar din anul 1950, figura Otokar Hejda, bucătar, condamnat la doi ani fără suspendare pentru delictul de ajutor acordat la trecerea frauduloasă a frontierei.

Pe bucătarul de pe lista chelnerului îl chema Otokar Hejda.

Studiind atent dosarul, locotenentul constată că de fapt bucătarul executase zece ani de închisoare. La două zile de la punerea în libertate după prima condamnare, în anul 1952, fusese arestat din nou: ascunsese în casa lui uniforma unui dezertor din armată şi o îngropase apoi în parc, sub monumentul Eliberării. Dezertorul fusese prins la graniţă, pe cînd încerca să o treacă fraudulos. Uniforma i-o dăduse în păstrare lui Hejda iubita dezertorului, la care acesta îmbrăcase haine civile. Fiindcă era, într-un răstimp atît de scurt, al doilea delict cu caracter similar, de data aceasta condamnarea fu de cinci ani. După aceea, bucătarul săvîrşi

un delict chiar în închisoare – din dosar nu reieşea clar care fusese tărăşenia – urmat de o tentativă de evadare. *Summa summarum,* toate acestea dăduseră zece ani în cap, abia decretul de amnistie scoţîndu-l pe Hejda din închisoare. Acesta mai făcu apoi doi ani de armată într-un batalion de muncă. Locotenentul citea plin de tristeţe povestea răufăcătorului, avînd tot timpul impresia că îndărătul frazeologiei seci de proces- verbal, îndărătul enumerării fărădelegilor comise se mai ascundea ceva.

Şi mai era un amănunt.

În ambele procese ale lui Hejda, procuror fusese doctorul în ştiinţe juridice Pavel Hynais, despre care se putea deduce – din pedepsele propuse şi reduse de judecător – că se purtase foarte aspru şi intransigent. Aşa că lucrurile începeau să se clarifice.

Sau să se încurce.

— Ascultă-mă, omule! fluieră adjutantul Málek. Din bucătărie se vede perfect cine e în restaurant. Ei, drăcie! Asta înseamnă că ticălosul ăla a făcut-o!

— La cine te referi? întrebă locotenentul Borůvka.

— La Hejda, la cine altul!

— Da, zise trist locotenentul. Dacă se confirmă, ştreangul îl aşteaptă.

— Nici nu merită altceva! izbucni Málek, cunoscut adept al pedepsei capitale, şi, împotriva prescripţiilor, scuipă pe fereastra deschisă a „Volgăi”. Se lăsa seara. Cotoiul ăla bătrîn a fost şi, ei o poamă bună, continuă adjutantul, dar n-are a face, nu trebuie să vedem în el doar omul – nu era cine ştie ce de capul lui – ci de asemeni, şi în primul rînd, funcţia socială, debită el, ca la şcoală. Or, crima asta reprezintă, după părerea mea, un atentat grosolan la funcţia socială şi prin aceasta la întreaga noastră orînduire. E un act de războ…

— Da, îl întrerupse abătut locotenentul Borůvka. Şi mie mi se pare că a fost vizată mai degrabă funcţia decît… Numai că, Pavele… Tăcu.

— Ce voiai să spui?

— Crezi că faptul acesta n-ar putea fi reţinut ca circumstanţă atenuantă? Afectul… reacţia emotivă… pierderea bruscă a lucidităţii… chiar dacă a lovit funcţia socială şi nu omul, ca om…

— Vorbeşti, de parc-ai fi Pythia, mîrîi adjutantul. Cine a lovit? Şi pe

cine?

— Hynais. Pe Hejda, zise locotenentul.

— Înţeleg, îi spunea el, cîteva minute mai tîrziu, pe un ton întristat, bucătarului, care era negru la faţa… Erai tînăr… clar, după lege, a fost totuşi un delict.

— Dumneavoastră n-aţi fi făcut-o? Hejda îl privi cu ură. Dacă aţi fi fost, ca mine, cercetaş de la şapte ani şi dacă ar fi venit la dumneavoastră un prieten, cercetaş şi el, şi v-ar fi spus că trebuie să plece? Şi dacă, întocmai ca mine, aţi cunoaşte Šumava[46] cum vă cunoaşteţi buzunarele?

Locotenentul nu răspunse.

— Dar chestia cu uniforma? întrebă el după o clipă. La asta chiar puteai să chibzuieşti mai bine, nu eşti de părere?

Privirea bucătarului rătăci prin încăpere şi se opri asupra unui cazan mare, lustruit. Dindărătul cazanului se ivi un cap negru de motan. Dar se vede treaba că bucătarul privea de fapt în altă parte, mult mai departe, nu în bucătăria curată lună, aşa că nu-l observă. Îl observase doar locotenentul.

— Atunci, a fost din cauza ei, spuse bucătarul. Ce puteam face? A venit seara la noi, cu sufletul la gură, chiar în ziua în care m-am întors acasă. Era ca ieşită din minţi, cu ochii scoşi din orbite. Spuneţi-mi, ce puteam să fac? Aveam douăzeci şi unu de ani… şi o iubeam.

— Era… era iubita dumitale?

— Nu, A lui Vašek. Cel care a dezertat. Dar eu o iubeam… Şi, în cei doi ani de închisoare, ea, în mintea mea… dumneavoastră probabil nu ştiţi, dar acolo un om trebuie să se gîndească la ceva. Mai cu seamă dacă are nouăsprezece ani.

— Dar zici că ea vorbea nu cu dumneata, ci cu dezertorul acela?

— Aşa e. Numai că mie puţin îmi păsa. O iubeam, ce mai! Şi am vrut să fac ceva pentru ea. Aşa că am îngropat uniforma…

Lăsă capul în jos şi, după o clipă, adăugă!

— Ştiu că dumneavoastră nu mă înţelegeţi. Dumneavoastră, cum să zic, aţi avut noroc.

---

46 Munţi în sud-vestul Cehiei

— Ce vrei să spui? întrebi încet locotenentul.

— Aţi avut noroc că n-aţi fost crescut ca mine, că n-aţi fost cercetaş, că n-aţi crezut în lucrurile în care am crezut eu. Ăsta-i noroc curat. La nouăsprezece ani, nu poate fi vorba nici de vreo vină, nici de vreun merit. De noroc, atîta. De baftă. Da, da, numai că dumneavoastră, pesemne, n-aţi avut niciodată nouăsprezece ani, adăugă el şi tăcu.

Locotenentul nu răspunse. După o clipă însă întrebă:

— Şi dandanaua aceea de la Leopoldov[47], aceea ce-a fost? O chestie cu nişte vin fabricat clandestin?

Hejda rise amar.

— Vin! zise. Cît să umpli un degetar.

— Cum adică? Atunci, de ce…

— Fiindcă era pentru slujba religioasă! izbucni bucătarul, furios. Nu, n-am fost cercetaş catolic, să nu credeţi una ca asta. Mi-e salcîm de religie, şi în Dumnezeu nu cred nici cît negru sub unghie. Dar la puşcărie omul se simte solidar cu toţi ceilalţi. Iar popii de-acolo erau grozav de necăjiţi că nu pot face slujba, fiindcă pentru asta le trebuia fie şi un pic de vin. Aşa că l-am fabricat eu.

— Cum?

Bucătarul se strîmbă.

— I-am sfătuit să ceară bucătăreselor lor de la parohie, sau concubinelor, sau ce naiba le-or fi fiind popilor ălora, să le trimită cozonaci. Asta era permis. Din cînd în cînd, cîte un pachet cu mîncare. Am scos stafidele din cozonaci şi le-am pus să fermenteze. Uite-aşa le-am făcut vin. De sîngele Domnului, sau de ce naiba îşi închipuie ei că beau de fapt.

De undeva din bucătărie ajunseră pînă la urechile lor nişte sunete ciudate, ca horcăitul cuiva care se sufocă. Amîndoi întoarseră capul într-acolo. Pe masa din bucătărie, cu labele din faţă înfipte într-o tavă mare cu carne tocata, stătea un cotoi negru şi gras şi se zbatea sălbatic. Vomita. Cu un gîlgîit surprinzător de omenesc, conţinutul esofagului său ţişni şi rămase lipit pe un tocător de lemn.

— Cîţ! răcni bucătarul, dar nu era nevoie. Motanul o tuli din proprie iniţiativă, ca o torpilă neagră.

---

[47] Închisoare în Slovacia

— Cred că ar trebui să respectaţi mai strict regulile de igienă, zise aspru locotenentul.

— E al portarului, răspunse bucătarul în chip de scuză. Intră aici, scîrba dracului, prin orificiul de aerisire. Sunt mereu cu ochii pe el. Are acolo, în colţ, strachina lui. Îi arunc întotdeauna resturile. Dar… uitaţi-vă. S-a îndopat cu umplutură de caltaboşi şi a vărsat. Vedeţi?

Scoase cu degetele, fără să vădească pic de scîrbă, ceva din vărsătura cotoiului. Locotenentul observă că materia vomitată păstrase exact forma esofagului, căci hrana nu apucase să ajungă toată în stomac.

— Chestia asta li se face în burtă, din cauză că se ling, zise bucătarul. De asta, toate pisicile varsă din cînd în cînd.

Şi ridică ceva în faţa ochilor locotenentului.

Locotenentul se uita.

Era un ghem mic şi negru de păr.

— Să ne întoarcem la oile noastre, rosti răguşit Málek, care, tot timpul interogatoriului, păstrase rezerva. În ce anume ai pus otrava? în biftecul tartar? Sau în găluştele alea de ficat?

— Eu?! Bucătarul holbă ochii. Domnilor! Tovarăşi! Eu să-l fi…? Dar eu sunt bucuros că sunt liber. M-am săturat de puşcărie pînă-n gît! În ochi îi apăru o expresie de groază, de panică. Doar nu era să-mi pun singur ştreangul de gît! Domnilor! Tovarăşi!

Locotenentul Borůvka tresări deodată atît de puternic, încît Málek se întoarse Márat spre el.

Locotenentul, ameţit, se ridică încet şi străbătu bucătăria ca un somnambul.

— Josef, ce-i cu tine? strigă Málek în urma lui, dar locotenentul, fără să spună un cuvînt, ieşi pe uşă, trecu prin restaurant, coborî scările şi, în strada, îi spuse sergentului major-şef Šinták, care lipise călcîiele cu respect, să-i transmită lui Málek că i s-a făcut brusc rău şi trebuie să se ducă la doctor.

Se făcu nevăzut în întunericul, mai dens acum, al străzilor Pragăi, peste care se lăsa un geruleţ de mai.

Dar nu se duse la doctor. Păşea cufundat pe gînduri – pesemne foarte negre, căci faţa lui rotundă aducea mai mult ca oricînd cu o lună tristă –

pe străzile Oraşului Vechi, care răsunau de cîntecele vesele ale celor mai timpurii dintre vizitatorii cramelor. Pe acoperişurile de olane, în noaptea încărcată de miresme, motanii porniţi în nuntire îşi înălţau boturile negre şi roz către o altă lună, mai puţin tristă. De după un horn ce-şi arunca în rotocoale ameninţătoare fumul spre cerul înstelat, se ivi imaginea ispitei însăşi, o pisică cu ochi verzi dispusă să fie mireasă în noaptea aceea. Aidoma lunii care se strecoară printre nori, trecu şi locotenentul, parcă plutind, prin mulţimea veselă ce umplea, ca în orice seară, Piaţa Mică şi se opri în faţa vitrinelor luminate ale magazinului cu articole de fierărie ale casei „La Rott". În vitrine sclipeau crătiţi cromate, forme de cozonaci şi aparate pentru tăiat *knedlíky*[48], foarte asemănătoare cu nişte lire greceşti antice. Locotenentul trecu la vitrina cu unelte de grădinărit. Se uită o clipă, apoi se hotărî şi intră înăuntru.

După o jumătate de oră – la magazin nu era aglomeraţie prea mare – apăru din nou în stradă, cu un pachet potrivit, de formă lunguiaţă, ambalat în hîrtie cafenie, sub braţ şi porni prin noaptea de mai, cu tramvaiul numărul 11, spre Královske Vinohrady.

Cînd ajunse la vila procurorului, se întunecase de-a binelea. Dar era lună, şi faţada joasă a vilei, acoperită de iederă, se desluşea perfect pe strada liniştită.

Locotenentul nu sună. Privi în „dreapta şi în stînga, cu grijă, ca un hoţ, apoi sari gardul, surprinzător de agil pentru corpolenţa sa.

Nimeri în grădina bine întreţinută, care sclipea sub lună, acoperită de picăturile de rouă Vesperală. Dădu ocol, prudent, casei cufundate în somn. Nici o fereastră, nu era luminată. Ajunse în dreptul unei terase joase, care se întindea la înălţimea capului său, ca suprafaţa cenuşie a unui lac de ciment.

Locotenentul scoase batista, întinse braţul şi apucă cu grijă în batistă un obiect ce se afla pe suprafaţa lacului de ciment. Un obiect mic, fragil şi respingător totodată.

Nu se întoarse pe poteca pe care venise şi nici nu sună la uşa casei. Traversă în vîrful picioarelor grădina pînă la gardul care o despărţea de grădina vilei vecine şi, cu aceeaşi agilitate, îl sări şi pe acesta.

---

[48] Tăiţei care se servesc ca garnitură

Se opri într-un colţ al grădinii, lîngă o brazdă proaspăt săpată. Şovăi cîteva clipe. Faţa sa de lună plină luă o expresie de şi mai adîncă tristeţe. Locotenentul oftă şi se apucă să desfacă pachetul. În liniştea nopţii, hîrtia fîşîi supărător de zgomotos, şi locotenentul scoase din pachet o lopată militară, care, în lumina razelor albe, sclipi viu.

Se apucă de treabă.

Operaţia nu dură prea mult. Tăişul ascuţit al lopeţii lovi un corp moale. Locotenentul, fără să se sinchisească că era îmbrăcat într-un costum de culoare deschisă şi că o să-l certe nevasta, îngenunchie, puse lopata deoparte şi lucră un timp cu mîinile.

Lucra cu grijă, cu gingăşie aproape. În lutul reavăn apăru o formă lunguiaţă şi locotenentul se întristă iarăşi. Mîna sa atinse o blană fină, vărgată. Blana unui cotoi. A unui cotoi bătrîn, gras, năpîrlit, care zăcea în lutul acela umed, primăvăratic, întins pe o parte şi cu botul căscat într-un spasm cumplit.

Pe faţa rotundă a locotenentului, expresia de tristeţe era mai accentuată ca oricînd.

Ridică cu grijă, cu duioşie chiar, animalul mort şi îl împacheta în hîrtia cafenie.

Lopata o uită pe brazdă.

— Cum o fi făcut rost de otravă? clatină din cap Málek. Doar tetractilul de plumb…

Locotenentul îi întinse, fără un cuvînt, o cărţulie. Veche, soioasă, nelegată, cu o copertă pestriţă.

— O aveau în bibliotecă, zise. Deschide-o la pagina 131! Apoi tăcu.

Adjutantul citi cu neîncredere titlul: *Crima de la teatru* şi numele dubiosului autor american – Ellery Queen. Apoi începu să citească textul de la pagina respectivă şi faţa i se lungi. Iată ce scria la pagina 131:

„Cum aş proceda dacă mi-ar trebui otrava asta pentru o crima şi n-aş vrea să las urme?“ întrebă Ellery.

Un zîmbet schimonosi faţa uscăţivă a profesorului.

„Tetraetilul de plumb poate fi extras din gaz, din petrol lampant obişnuit!“

„Din gaz! strigă inspectorul. Cine ar mai putea găsi vreo urmă?”

„Tocmai asta e problema, spuse specialistul în otrăvuri. Gaz pot să cumpăr oriunde, dau fuga acasă şi distilez tetractilul de plumb într-un timp record şi cu minimum de efort!”

„Domnule doctor, asta nu înseamnă totuşi că asasinul lui Field avea oarecari cunoştinţe de laborator, că se pricepea la analize?“ îl iscodi, plin de speranţă, Ellery.

„Nu. Orice om care are acasă, un aparat de distilat poate prepara aceastăi otravă, fără sa lase vreo urma. Retractilul de plumb are punctul de fierbere mai înalt decît celelalte componente ale lichidului. Ajunge dacă distilezi totul pînă la o anumita temperatură, *şi ce rămîne e otrava noastră*

Adjutantul lăsă cartea şi păli.

— Vezi, Pavele, zise locotenentul Borůvka, mai degraba abătut decît ironic. Uneori şi unui criminalist îi prinde bine să citească romane poliţiste.

Aşa luă sfîrşit cazul bătrînului cotoi. Analiza vomismentului cotoiului, pe care locotenentul îl luase de pe terasa vilei procurorului, precum şi analiza resturilor de alimente din stomacul pisicii confirmară prezenţa tetraetilului de plumb. E adevărat că natura se străduise să vină în ajutorul bietului animal, dar reflexul vomitiv fusese prea slab. Cotoiul se tîrîse pînă acasă, în bucătăria vilei vecine, şi acolo, sub patul bătrînei sale stăpîne, murise în chinuri groaznice.

Pe văduva aceea bătrînă şi săracă o auzise locotenentul, de dimineaţă, plîngînd atît de sfîşietor. Tot ea fusese aceea care săpase brazda în grădină, dar atunci locotenentul crezuse că îşi sapă grădina. În realitate, asistase la înmormîntarea lipsită de pompă a bătrînului motan.

Soţia procurorului nu întîrzie să mărturisească. Cine ştie ce remuşcări nu părea să încerce. Mobilul crimei fusese simplu: îşi ura soţul. Nu mai putea suporta constrîngerilc morale la care o supunea zi de zi, avea cunoştinţă de aventurile lui, ştia diferite alte lucruri despre el şi se hotărîsc sa treacă la fapte.

Seara, înainte de culcare, spălase cu grijă farfuria procurorului şi pe urmă o mînjise din nou cu sos de smîntînă şi cu resturi de muşchi tocat.

Din cel fără tetraetil de plumb.

Dar destinul, hainul destin se făcuse simţit încă dinainte, în timpul mesei, sub forma telefonului surorii de la Libérée. Lipsise două minute numai, de-ajuns totuşi ca procurorul, sătul pînă-n gît, să arunce pe uşa care dădea pe terasă jumătate din porţia otrăvită.

Tocmai atunci trecea pe sub terasă cotoiul cel bătrîn, atras de nişte străvechi instincte ale trupului, de tenebrele înmiresmatei nopţi de început de primăvară.

Cotoiul se oprise. Măcar că creierul său împîclit de animal era supus în momentele acelea unui alt gen de dorinţe, nu dispreţui nici cina aceea picată din cer.

Aşa se face că procurorul şi cotoiul împărţiseră porţia între ei.

Luna plutea pe boltă, pe acoperişurile Pragăi concerta un cvartet de cotoi, şi locotenentul nu putea dormi.

Iar în vila scundă, acoperită de iederă, spre dimineaţă, un cotoi bătrîn îşi dăduse duhul înainte de a-i putea veni cineva într-ajutor.

Amprenta clară a unui deget mare, mărita la dimensiuni gigantice şi avînd contururile unui nor neregulat, se etala pe ecran, iar cei patru bărbaţi care şedeau în fotoliu dedesubtul ecranului înlemniseră.

În sfîrşit, cel mai tînăr dintre ei, un bărbat destul de chipeş, smead şi cu părul negru, se ridică şi se apropie de fotoliul în care se ghemuise un altul, rotofei, a cărui faţă rotundă strălucea în semiobscuritatea sălii de proiecţie ca un lampion palid.

Tînarul deschise gura, vru să spună ceva, şovăi, ridică mîna, ca şi cum ar fi avut intenţia să-l lovească pe bărbatul dai fotoliu, o lăsă să cadă, şovăi iarăşi, se răsuci din călcîie şi ieşi din încăpere cu paşi apăsaţi.

Trînti uşa în urma lui.

Liniştea de mormînt deveni şi mai adîncă.

Un bărbat înalt, încărunţit, care şedea la mijloc, tuşi şi zise i

— Să fie o greşeală, e…

— Exclus! termină fraza în locul bărbatului chel, care şedea la stînga sa. Dactiloscopia nu poate greşi, nu s-au găsit încă două amprente identice de la două degete mari diferite, în plus, în cazul de faţă e caracteristică şi o cicatrice foarte clară.

Bărbatul încărunţit tuşi din nou şi se întoarse spre cel cu faţa ca un lampion în agonie.

— Şi dumneata, tovarăşe locotenent, continui să susţii că n-ai fost niciodată acolo? Nu cumva… nu cumva ai uitat c-ai fost?

Cel de-a! treilea bărbat tuşi şi zise răguşit:

— Niciodată, tovarăşe maior.

Şi adăugă, dar se opri înainte de a termina fraza:

— Un lucru ca ăsta mi l-aş aduce…

În semiobscuritatea sălii de proiecţie, faţa sa albă ca creta se întunecă uşor.

— Aşadar, tovarăşe adjutant, să recapitulăm exact mersul cercetărilor, îl îndemnă maiorul Kautský pe tînărul cel smead şi îşi frecă fruntea obosită.

— Ieri la opt şi cinci minute ne-a telefonat scriitorul Josef Kopanec, laureat – nu, nu-i laureat, spuse iute adjutantul Málek. Era tras la faţă, trăsăturile i se înăspriseră şi păreau cioplite în piatră acum. Ne-a declarat ca s-a dus în vizită la nepoata lui, colega noastră, şi a găsit-o în nesimţire. Spunea că totul arată că e vorba de o crimă. Ea ora opt şi opt minute, eram acolo. În Pankrác, strada 11 Noiembrie, numărul unsprezece. O garsonieră. Tovarăşa zăcea întinsă la podea, cu faţa în jos; în ceafă avea înfiptă arma crimei: un satîr. Întrucît tovarăşul dr. Seifert a constatat că tovarăşa trăieşte încă, am transportat-o imediat la spital.

Adjutantul tăcu, în faţa ochilor îi apăru din nou scena care, în ajun, zguduise pînă şi inima sa, relativ puţin sensibilă. Satîrul era înfipt în ceafă, drept în mijlocul podoabei capilare despre care adjutantul se exprimase în repetate rînduri că o va face pe purtătoarea ei să ajungă domnişoară bătrînă: în mijlocul impozantului coc, prea bine cunoscut de noi. Tăiase acest ornament în două jumătăţi, care acum atîrnau pleoştite de-o parte şi de alta a capului, năclăite în sînge. Sîngele, întocmai unui nimb al groazei, păta cu roşu-deschis covorul albastru, de jur împrejurul capului fetei, iar într-un colţ al camerei stătea scriitorul, un ins rotofei, care plîngea fără pic de jenă.

— Şi altceva? Vreo urmă de luptă? întrebă maiorul.

— Nu. Se vede că lovitura a fost dată pe la spate, cu totul neaşteptat, reveni Málek la realitate. Ceva mai departe, pe jos, se afla, răsturnată, o tavă cu două ceşcuţe de cafea, vărsate, se-nţelege. De aici, deduc că tovarăşa îl cunoştea bine pe asasin. Venise la ea în vizită, tovarăşa îi pregătise şi o trataţie, şi cînd să i-o pună pe masă, asasinul a lovit-o pe la spate, mişeleşte şi cu brutalitate, cu satîrul, şi a fugit.

— Stai niţel, îl întrerupse maiorul. Parcă ziceai că…

— Rectific! declară adjutantul. Iată ce cred eu, cum cred eu că s-au petrecut lucrurile: nu a fugit: întîi a şters cu grijă toate clanţele şi toate obiectele de sticlă, de porţelan şi cromate şi aşa se face că n-am găsit nicăieri amprente. Numai pe clanţa de la toaletă… Tuşi şi adăugă: Şi

numai una.

— Cum îţi explici lucrul ăsta?

Málek ridică din sprîncene şi rosti glacial:

— După mine, asta demonstrează două lucruri: asasinul era un profesionist; ştia ce pericol reprezintă pentru el amprentele, dar în împrejurările respective – reţineţi că se afla în casa aceea într-o vizită amicală – nu putea purta mănuşi. Deci, după crimă, a trebuit să şteargă urmele posibile. Şi în al doilea rînd: după ce le-a şters, şi-a amintit că uitase ceva la toaletă sau, pur şi simplu, s-a dus calm la closet, şi cînd a pus mîna cu batista pe clanţă, i-a alunecat degetul mare – s-ar putea ca batista să fi fost găurită – şi a lăsat amprenta pe clanţă. De-aceea e numai o amprentă şi numai amprenta degetului mare, a celorlalte nu.

— Profesionist, spui, mîrîi maiorul. Dar nu ne aflăm în America! La noi nu există asasini de profesie, eu cel puţin nu ştiu să existe. Nu mi s-a raportat nimic în sensul ăsta,.

— Nu mă gîndeam la un asasin de profesie, spuse rece adjutantul, după care făcu o pauză de efect. Mă gîndeam la un profesionist care are de-a face cu asasinii…

Maiorul, obosit, se apucă din nou să-şi frece fruntea.

— Tocmai asta refuz eu să cred, zise el exasperat. Aşa dar, dumneata afirmi că între el şi tovarăşa… Nu mi s-a raportat niciodată…

Adjutantul aprobă energic din cap.

— Îl iubea, zise. Şi el a abuzat de acest sentiment. Poate că era într-o situaţie… vreau să spun, într-o asemenea situaţie că trebuia s-o facă să tacă… sau, pur şi simplu, s-au certat şi…

Se opri, căci nu-i venea nici lui să creadă. Maiorul se ridică şi începu să se plimbe agitat prin încăpere. Era un vechi criminalist şi ştia că pe lumea asta totul e cu putinţă; cel puţin în materie de fărădelegi. Dar mai ştia şi că lucrurile sunt în general mai complicate decît apar ele din felul cum le prezintă cineva. Chiar dacă acel cineva e absolut nepărtinitor. Iar chipul împietrit al adjutantului arăta limpede că în cazul de faţă acest cineva e foarte departe de a fi nepărtinitor.

Maiorul se opri şi îl privi sever pe Málek.

— Şi dumneata… zise. Dumitale nu-ţi plăcea tovarăşa?

Tînărul smead se întunecă la faţă. Nu răspunse.

— Ei?…

— Îmi plăcea, rosti răguşit adjutantul. De-asta am să-l şi demasc, oricît nu v-ar veni dumneavoastră să credeţi că el e ucigaşul. Maiorul miji ochii.

— Ea nu te prea plăcea, nu-i aşa?

Málek se crispă, pe urmă dădu moale din cap.

— Dar dumneata îţi dădeai toată silinţa s-o cucereşti, nu-i aşa?

— Da, rosti încordat adjutantul. Numai că Băşică a avut mai mult noroc.

— Cine?

— Locotenentul Borůvka.

— Asta-i porecla lui?

— Da.

— Nu mi s-a raportat niciodată, zise maiorul. Şi, de fapt, nu-mi place cînd tovarăşii îşi dau unii altora porecle batjocoritoare, rosti el sever şi îşi reluă umbletul de la un perete la altul al biroului. Se opri lîngă masă, luă în mînă, gînditor, fotografia mărită a degetului mare al locotenentului.

— Nu s-a mai găsit nicio altă amprentă pe clanţă?

— Nu. Numai un fragment dintr-o amprentă, pe partea dinăuntru a clanţei.. Probabil tot a lui Borůvka. Káral mai lucrează încă la ea.

Maiorul înconjura masa şi se aşeză în fotoliu.

— Trimite-l aici pe Bă… pe tovarăşul Borůvka.

Dar locotenentul nu era de găsit nicăieri. De trei ori fu convocat prin postul de radioficare, şi cum nu se prezentă, pînă la urmă toată lumea intră în panică. Îl căutară în pod, în pivniţă, în toate luminatoarele, prin toate cotloanele birourilor, i se telefona, din cinci în cinci minute, acasă, pînă ce lui Málek îi dădu prin gînd că poate Zuzanka Borůvková nu vrea să i-l dea la aparat şi se duse personal după el. Acasă la locotenent se purtă fără menajamente, încîlcind flagrant prescripţiile de comportare pentru miliţieni. Îl căută prin toate ungherele, deschise chiar şi şifonierele, în cele din urmă i se făcu totuşi milă de doamna Borůvková, care se speriase de-a binelea, şi ca s-o liniştească îi comunică, precizînd că destăinuie un grav secret oficial, că soţul ei dispăruse şi că se

bănuieşte că ar fi fost răpit de agenţii unui serviciu de spionaj străin. Această veste, se-nţelege, o linişti grozav pe doamna Borůvková!

După ce mai întrebă şi la Clubul Ministerului de Interne, unde locotenentul nu mergea niciodată, şi la cafeneaua „Waldek“, unde acesta se întîlnea din cînd în cînd cu foştii săi colegi de la gimnaziul din K., se întoarse la miliţie şi îi raportă maiorului că locotenentul a dispărut fără urmă.

Bineînţeles, dispariţia unei persoane suspectate de crimă nu poate fi considerată, conform tuturor regulilor criminalistica, altfel decît o recunoaştere.

Şi cînd persoana dispărută a comis o crimă din dragoste, cercetările în vederea regăsirii ei încep de obicei în vecinătatea heleşteelor şi a rîurilor.

Aşa se explică faptul că, în ziua aceea, puţin înainte de amiază, o barcă a Securităţii fluviale, încărcată cu o droaie de bărbaţi înarmaţi cu nişte prăjini prevăzute la capăt cu cîrlige şi cu năvoade, porni să plutească pe Vltava în lung şi-n lat, răscolind mîlul de la fund.

Dar pescuitul nu dădu niciun rezultat. Înecatul nu fu găsit.

Nici n-ar fi putut fi găsit. Se afla acolo unde adjutantului Málek – care, în general, suplinea lipsa sa de perspicacitate, prin investigaţii sistematice – nu-i trecuse prin minte să-l caute. În camera numărul 13 a Clinicii de chirurgie, la căpătîiul patului în care zăcea o fată frumoasă şi palidă, cu o faţă minusculă pierdută într-un ghem uriaş de bandaje albe şi în straturi de ghips. Fata era în stare de inconştienţă, locotenentul stătea zdrobit lîngă patul ei, lăsînd impresia că, dincolo de durerea pe care o încerca, e obsedat de un gînd anume.

În realitate, nu se gîndea.

Nu făcea decît să-şi vînture prin minte nişte aduceri- aminte. În toate, fără excepţie, era prezentă fata cea palidă, cu turbanul acela urît ce-i înfăşură capul.

Rămase acolo multă vreme. Medicii veneau, luau pulsul fetei, ridicau din umeri la privirile disperate, întrebătoare ale locotenentului, se adresau în şoaptă surorilor şi plecau. Surorile îi făceau fetei injecţii, plecau şi ele. Locotenentul rămînea pe loc.

Îl găsiră la ora cinci, cînd lui Málek, în sfîrşit, îi trecu prin minte să-l caute şi acolo. Îl duseră la miliţie. Málek uita sa revoce ordinul transmis celor de la Securitatea fluvială, aşa că aceştia îşi continuară toată noaptea, zadarnic, pescuitul macabru.

În timpul acesta, maiorul îl interoga pe locotenent. Locotenentul vorbea cu un glas cavernos, frînt, cum nu-şi amintea nimeni să mai fi avut vreodată.

— Nu ştiu cine a fost, zise locotenentul. O femeie. Mi-a telefonat cu puţin înainte de cinci, spunîndu-mi, că e foarte important…

— De ce nu i-ai spus să vină să discutaţi aici?

— I-am spus. Dar m-a implorat să mă întîlnesc cu ea în particular, că e vorba de viaţa şi… locotenentul şovăi, cinstea unei doamne.

— Şi dumneata te-ai prins! Maiorul clătină din cap necăjit. Auzi, cavaler! Sper că măcar acum te-ai convins că în criminalistică n-are ce căuta cavalerismul…

— Sau inventează! interveni Málek înverşunat. O femeie necunoscută, o întîlnire în grădina de trandafiri din Stromovka, unde chipurile stă şi aşteaptă o oră întreagă, ca să nu vină nimeni – şi între timp cineva îi omoară amanta? Asta sa le-o povesteşti ălora care citesc romane poliţiste, nu nouă!

Locotenentul îşi întoarse ochii deznădăjduiţi spre colegul său mai tînăr.

— Pavele, nu vorbi aşa urît despre ea. N-a fost amanta mea.

— Nu zău! se strîmbă adjutantul dispreţuitor.

— Stai puţin, tovarăşe, i-o tăie maiorul. N-avem nici un motiv să nu-l credem pe tovarăşul locotenent…

— Cum vine asta, nu avem? îl întrerupse Málek, cu obrăznicie, pe şeful său suprem. Tovarăşa îl iubea, ăsta o ştia toată lumea. Au fost văzuţi cel puţin o dată împreună la vinăria „La motan”… Auzindu-l spunînd asta, locotenentul se miră în sinea lui de capacităţile detectivistice ale lui Málek. Săptămîna trecuta, după cazul de Ia casa de mode Rosenblum, a propus să i se mărească fetei leafa cu treizeci şi cinci de coroane pe lună, iar înainte au fost văzuţi flirtînd în timp ce îi dicta rapoartele. Şi tuturor acestor fapte, tuturor acestor evidenţe nu le

poate fi opusă decît simpla sa afirmaţie că o femeie misterioasă l-a convocat, exact pentru momentul crimei, în Stromovka, unde el ar fi aşteptat-o, singur şi fără martori, timp de o oră. Iar în locuinţa victimei se găsesc amprentele lui digitale! Pe oricare altul l-am fi arestat de mult. Iar dumneavoastră pretindeţi că n-avem niciun motiv să-l suspectăm?…

— Linişteşte-te, tovarăşe, zise maiorul. De altfel, şi dumneata ai fost văzut flirtînd… mai bine zis, încercînd să flirtezi cu tovarăşa. Mai mult decît atît, după cum mi s-a raportat, ai luat-o de mijloc, în timpul serviciului, o dată chiar în maşina Miliţiei, şi ea…

— Dar pe clanţă nu sunt amprentele *mele,* i-o tăie Málek. *Eu* n-am fost, în viaţa mea, în garsoniera ei!

Maiorul privi spre locotenent. Dar locotenentul se uita apatic drept înainte, iar pe faţă avea o expresie foarte ambiguă, de perplexitate amestecată cu un soi de scepticism şi cu o profundă tristeţe.

Cineva bătu la uşă. Maiorul deschise. În prag se ivi dactiloscopul Káral.

— Ce este? întrebă maiorul.

— Am adus cea de-a doua amprentă, tovarăşe maior, rosti Kăral încet şi aruncă o privire în încăpere. Aceea deteriorată, de pe partea interioară a clanţei. Am identificat-o.

— Ei bine?

Káral privi din nou în cameră şi şopti:

— Puteţi veni o clipă pe culoar?

După ce maiorul, care se supuse, închise uşa în urma lui, dactiloscopul zise, dar pe un ton, de parcă el însuşi n-ar fi crezut ce spune:

— E amprenta de la arătătorul tovarăşului adjutant Málek,

— Amprenta mea? Nu se poate! strigă mînios adjutantul. E o greşeală.

— Încă nu s-a pomenit ca doi oameni să aibă amprente digitale identice, rosti încet maiorul. Se pare că aţi minţit amîndoi.

— Eu nu! urlă Málek. Pot să jur! Am şi martori! Tovarăşa nu m-a primit nicio… N-am fost niciodată acasă la ea! Pe cuvînt de onoare!

— Şi dumneata? i se adresă maiorul locotenentului.

Locotenentul tresări şi se smulse din gîndurile sale,

— Da, făcu.

— Asta înseamnă că retractezi afirmaţia anterioară, cum că n-ai fost niciodată acasă la tovarăşa?

— Nu, asta nu. Mă gîndeam la altceva. Şi cred că e aşa cum îmi închipui. Am putea să mai proiectăm o dată amprentele?

— Mă rog, făcu maiorul.

Se înapoiară în sala de proiecţii. Pe ecran apăru din nou norul acela suprarealist negru, bizar, cu o cicatrice caracteristică.

— Da, repetă locotenentul posomorît. Observaţi marginile.

— Sunt deteriorate, zise dactiloscopul Kăral. Probabil că atunci cînd făptaşul s-a străduit să şteargă clanţa… Se opri brusc.

— Ai dreptate, rosti trist locotenentul. Şi s-a străduit, nu glumă. Uitaţi-vă: amprenta asta e degradată în toate părţile. Iar aici, la dreapta jos, pe margine, se vede restul unei alte amprente.

— E prea mic, zise dactiloscopul. Oricît am vrea, nu poate fi identificat.

— Probabil că nici nu va fi nevoie, zise locotenentul. Vreau numai să spun că făptaşul şi-a dat toată silinţa să şteargă toate amprentele din jurul amprentei mele, ca să rămînă numai a mea.

— Vrei să spui… începu maiorul.

— Sigur, dădu trist din cap locotenentul. Amprenta asta n-a fost lăsată *după* ştergerea clanţei, ci *înainte* de a fi stearsă.

Maiorul se uită mirat la locotenent, apoi la Málek.

Málek se înroşi, apoi se burzului, gata să se sufoce.

— Asta nu face decît să confirme că ai fost la ea! strigă el furios. Nu schimba nimic.

— Atunci, confirmă că şi dumneata ai fost la ea, zise maiorul, care se zăpăcise de tot.

— Poate, dar eu ştiu că n-am fost, urlă Málek. El însă a fost! El o vizita! A fost văzut! Adică… n-a fost văzut, dar avem amprenta lui, cu cicatricea caracteristică! încheie el disperat.

— Ba nu, Pavele, zise locotenentul. N-am fost la ea. Şi nici tu n-ai fost.

Zicînd acestea, se ridică şi ieşi în tăcere din sala de proiecţie.

În garsoniera fetei, compară îndelung clanţa de la toaletă cu clanţa de la baie. Erau aşezate alături şi erau amîndouă cafenii. Şi cu toate astea, cînd le cercetă mai atent, observă că există o vagă deosebire de nuanţă între ele.

Scoase din buzunar clanţa pe care o deşurubase, înainte de a veni aici, de la uşa care despărţea toaleta de la miliţie de vestibulul unde se afla o chiuvetă.

Nuanţa ei coincidea perfect cu nuanţa clanţei de la WC-ul fetei.

Se întristă de moarte.

Cam la vreo oră după aceea, în biroul în care, cu o săptămînă înainte, maistrul croitor Fendrych se străduise să-şi dovedească nevinovăţia, mai era încă pradă aceleiaşi tristeţi.

— De-aceea aţi lăsat să vă cadă, la mine la Miliţie, tabachera, îi spunea doamnei durdulii, care şedea în faţa lui, la masa acoperită de mostre de stofă şi de corespondenţă comercială. Ştiaţi c-o s-o ridic şi că astfel o să obţineţi amprentele mele digitale. Ca să le comparaţi. Plecînd de la mine, v-aţi dus la toaletă, v-aţi încuiat acolo şi aţi schimbat clanţa din partea dinăuntru a uşii. Prima oară, cînd aţi fost la mine, v-aţi dus la toaletă să vă prindeţi jartiera şi aţi observat ce fel de clanţe sunt acolo. La a doua vizită, aţi adus în geantă o clanţă de schimb. Acasă, aţi comparat toate amprentele. Sunteţi o femeie inteligentă şi sora dumneavoastră e căsătorită cu un judecător. Pentru dumneavoastră n-a fost o problemă să studiaţi bazele comparaţiei dactiloscopice. De altfel, eu am pe degetul mare o cicatrice caracteristică, pe care n-o poate trece cu vederea nici chiar un nespecialist. Pe urmă, aţi şters toate celelalte amprente şi n-aţi lăsat-o decît pe a mea.

Doamna respira iute.

— Şi în cele din urmă, continuă locotenentul, aţi schimbat clanţele din garsonieră. Şi toate astea fiindcă…

Tăcu. Doamna îl privi cu ură.

— Fiindcă m-ai jignit, zise. De-ai şti cît de rău poate jigni un bărbat o femeie! Fiindcă… Şovăi, apoi rosti şuierător; Fiindcă m-ai respins!

— Dar pe fata aceea de ce aţi vrut s-o omorîţi – ea ce vină avea?

întrebă locotenentul care, în unele privinţe, era din cale-afără de naiv.

Doamna se înroşi, apoi se învineţi.

— Fiindcă pe *ea* n-ai respins-o! şuieră. Înţelegi?

Locotenentul se întristă, poate mai tare ca oricine, în viaţă. Căci niciodată pînă atunci greşeala cuiva nu-l lovise mai direct şi mai profund.

La ora nouă seara, pleoapele fetei se mişcară uşor şi ochii ei mari şi negri priviră lumea. Lumea spitalului.

Inima locotenentului batea năvalnic. Medicul, aplecat deasupra bolnavei, răsuflă uşurat.

Ochii negri alunecară pe plafonul alb, apoi priviră în jur şi descoperiră faţa rotundă a bătrînului criminalist. Pe chipul minuscul de sub turbanul diform înflori un zîmbet slab. Buzele se mişcară:

— Tovarăşe locotenent…

— Minunat! făcu medicul. Acum, domnişoară, să faci bine şi să mănînci. Eşti salvată!

— Ştiţi ce a salvat-o? îl întrebă, ceva mai tîrziu, medicul pe locotenentul care strălucea de fericire. Cocul! Izbucni în rîs. Dacă aţi şti de cîte ori nu mi-am spus ce prostii mai sunt în stare să născocească femeile astea – cred că îi lua în fiecare zi cel puţin o jumătate de oră pînă îl pieptăna – dar iată că a meritat osteneala! Dacă n-avea pe cap oroarea aceea, satîrul ar fi pătruns pînă la creier! Avea ascuns în coc un fel de miez de cauciuc spongios – femeile îi zic *toupé,* sau cam aşa ceva, nu ştiu exact. N-are importanţă, în orice caz, prostia aceea i-a salvat viaţa. Şi, îmi pare bine, zise şi se uita la radiografia unui craniu urît. Atît de tînară şi de frumoasă, ar îi fost păcat de ea!

Şi, preocupat de fotografia acelui craniu, ascuns, în realitate, sub o pojghiţă subţire, subţire ca pielea, de frumuseţe, nu observă că pe faţa rotundă a locotenentului se întipărise o expresie de fericire aproape vinovată.

— Splendid! se bucură fata, a doua zi după-amiaza, stînd în pat şi căscînd, într-un chip, cît se poate de fermecător, cu ochii negri la locotenent, care era încruntat, în timp ce în sinea ei se întreba dacă rana

de sub turbanul acela alb nu va lăsa cumva o cicatrice prea mare.

— E groaznic, se-nţelege, dar e splendid cu cîtă rapiditate aţi dedus totul! Asta probabil fiindcă sunteţi atît de cult, tovarăşe locotenent, şi vă pricepeţi atît de bine la femei. Nu o spusese cu ironie.

— Eu? se miră locotenentul. Da de unde! Nu mă pricep. Numai că femeile au constituit întotdeauna – într-un anumit fel – destinul meu!

Fata plecă privirea. Dar locotenentul nu se referise la ce credea ea.

— Datorită lor a trebuit să renunţ la profesiunea mea iniţială, continuă el, de parcă ar fi citit din fişa de cadre, căci mai avea şi acum în prezenţa fetei momente cînd se simţea îndemnat să folosească o terminologie oficială, iar subiectul predilect era starea vremii. Înainte, am fost profesor de educaţie fizică, dar…

Fata, uşor decepţionată, îl privi din nou şi spuse mirată:

— N-am ştiut!

— N-aveai de unde să ştii. Nici nu mă laud cu asta. Dar aşa a fost.

— Povestiţi-mi, vă rog. Vă rog!

Şi fiindcă se simţea complet pierdut, atît de pierdut încît nu l-ar mai fi putut ajuta, chiar dacă preajmă, nici sfîntul Sidonius în persoană povesti:

FURTUL DE LA LICEUL DE FETE

— E mult de-atunci, oftă el. Au trecut – îşi încreţi fruntea – mai bine de optsprezece ani. Totul a început în ziua aceea – cred că era într-o miercuri. Da. Miercuri dimineaţă, în cancelaria profesorilor. Eram prezenţi cu toţii, în afară de profesorul Kotě, care s-a învoit să se ducă li Cáslav, la înmormîntarea bunicii lui, fix la ora opt fără un sfert, aşa cum ne-o cerea directoarea noastră, Ivana Krulisová, căreia fetele (şi, pe la spate, şi noi, profesorii) îi spuneau Ivana cea Groaznică. Era poreclită aşa, pe de-o parte din pricina înfăţişării – deşi femeie, aducea întrucîtva cu un buldog – pe de alta, din cauza discursurilor agitatorice pe care le ţinea împotriva imperialiştilor, revizioniştilor, chiaburilor, cosmopoliţilor şi, în general, împotriva oricăror duşmani de clasă. Dar, în fond, nu era decît un suflet ceh, blînd, într-un trup de cehoaică, hrănit cu *knedlíky* şi plăcinte, şi fetele (ca şi noi, de altfel) o ştiau prea bine şi profitau din plin. De pe urma asta, Ivana cea Groaznică era groaznică numai în teorie: cînd, cam cu o lună în urmă, luasem în discuţie problema admiterii fetelor noastre din clasa a patra[49] la examenul de maturitate şi ne loviserăm de cazul fiicei unui chiabur cu o gospodărie de douăzeci şi cinci de hectare, Ivana umblase, timp de trei zile, ca năucă, de la un for la altul, şi în cele din urmă ne ţinuse, în cancelarie, un adevărat discurs despre Makarenko, pe care îl confunda pe ici-pe colo cu Lisenko, combătînd teoria eredităţii, calificînd-o drept o gogoriţă burgheză, pseudoştiinţifică, arătînd că, după genetica sovietică, trăsăturile caracteristice nu se moştenesc, ci se obţin prin educaţie, întreagă acea prelegere încheind-o cu o metaforă despre copacul tînăr, care e foarte maleabil. Urmarea: fata de chiabur cu douăzeci şi cinci de hectare fusese încredinţată patronajului organizaţiei de tineret din şcoală şi admisă la maturitate.

Asta ţi-am povestit-o doar aşa, ca o completare, Ştii? Aşadar, ne

[49] Ultima clasă de liceu

aflăm în cancelarie şi, în mijlocul nostru, plînge sfîşietor eleva Chocholoušová Jana din a IV-a A, fiindcă cineva i-a furat un caiet cu un plic în care avea 5200 coroane în bani vechi, sumă adunată pentru achitarea costului excursiei organizate de şcoală la carstul morav. Îi uitase, în ajun, în cabinetul de geografie, unde îl ajutase pe profesorul Kotě să controleze legitimaţiile organizaţiei de tineret şi, la ora şase şi jumătate, cînd se întorsese după el, ia-l de unde nu-i! Dumnezeule, ah, Dumnezeule, cinci mii două sute de coroane, ce-o să se facă ea acum? …

Stăm şi ne uităm unii la alţii, conştienţi de gravitatea situaţiei. Ivana cea Groaznică ba păleşte, ba se înroşeşte, se vede de la o poştă că inima ei de mamă sîngerează la fel ca a Chocholoušovei Jana. Eu, cu mîna dreaptă bandajată (mă tăiasem, cu o zi înainte, cu cuţitul de pîine), mă străduiesc să termin cît mai iute de scris planul orei de educaţie fizică al clasei I-a B, fiindcă ieri n-am avut cînd s-o fac, şi mă ascund după *Rude Právo,* ca să nu mă vadă Ana cea Groaznică. Ceilalţi tovarăşi şi tovarăşe au încremenit aidoma grupului statuar al lui Braun din Kuks[50], în poziţii diferite, după firea fiecăruia, iar tovarăşul profesor Semerák, strîns în sacoul său la două rînduri ca un prunc în faşe, spune cu glas sec:

— Va trebui să telefonăm la miliţie.

Ivana cea Groaznică se opuse însă şi nu telefonarăm la miliţie. Acolo, în cancelarie, a improvizat un discurs despre încrederea nestrămutată pe care o are în fetele noastre şi despre numele nepătat al şcolii, iar un sfert de oră mai tîrziu, în sala de gimnastică, unde încăpeau toate cele două sute treizeci şi şase de eleve ale şcolii, a ţinut un alt discurs, care avea ca temă: „în societatea socialistă nu aruncam cu piatra în nimeni!“ şi era menit s-o convingă pe autoarea furtului caietului să-şi recunoască cinstit vina, întrucît societatea noastră oferă oricui posibilitatea să se îndrepte în instituţii speciale, anume create pentru asta. După cum era de aşteptat, nu recunoscu niciuna. Idealismul a fost şi rămîne o concepţie greşită.

Şi iată-ne din nou în cancelarie, arătîndu-ne cu toţii şi mai mîhniţi

---

[50] Castel din Cehia, îa grădina căruia se află cîteva lucrări ale sculptorului Braun

chiar decît înainte. Tovarăşul Semerák propuse să telefonăm la Securitate, la Pardubice.

Înainte ca Ivana cea Groaznică să poată ţine al treilea discurs din ziua aceea, de data aceasta împotriva chemării Securităţii în şcoala noastră, purtătoare a drapelului de şcoală fruntaşă în colectarea hîrtiei vechi, cineva bătu la uşa cancelariei şi Ivana cea Groaznică zise:

— Intră!

Intrară trei eleve din clasa a patra: Chocholoušová, Procházková şi Klímová. Chocholoušová, cu nasul ca pătlăgica, Chocholoušová, preşedinta organizaţiei de tineret din şcoală, şi Klímová, cea mai bună prietenă a Chocholoušoveii, o brunetă frumoasă de optsprezece ani, cu o bluză albă şi un bust fermecător.

— Vă rog, tovarăşă directoare, Klímová… bîigui între sughiţuri de plîns Jana, păgubaşa.

— Ce-ai spus? ţipă Ivana. Tu, Klímová?! Niciodată n-aş fi crezut…

— Nu-i asta, tovarăşă directoare, o întrerupse preşedinta organizaţiei de tineret din şcoală. Klímová n-a sustras banii, în schimb are un frate care a fost pe vremuri detectiv particular la Praga.

Aşa se face că, pe la prînz, şi-a făcut apariţia în liceul nostru de fete fostul detectiv particular. Acum era chelner, serviciul îl începea abia seara, aşa că, primind telegrama, nu i-au trebuit mai mult de două ore ca să vină de la Pardubice. Era un tînăr negricios, leit cu sicilienii din filmele italieneşti, cu nişte ochi cum e cărbunele, cu o mustăcioară şic, pe cap cu o pălărioară cu boruri vărgate, pe care, cînd intră în cameră, nu şi-o scoase, ci doar o atinse, elegant, cu trei degete. Salută răspicat: „Cinste muncii!“ şi la aluziile timide ale Ivanei celei Groaznice, care se îmbujorase toată, că se va revanşa personal, în interesul reputaţiei şcolii – fiindcă… ştiţi… şcoala, fiind instituţie de stat, nu poate… ştiţi… să remunereze persoane particulare… făcu un gest de mărinimie cu mîna şi declară că va întreprinde cercetările pe gratis, spre a apăra onoarea surorii sale.

Asta ne-a lăsat cu gura căscată, fiindcă nimeni pînă atunci n-o bănuise pe Klímová de furt – era doar cea mai bună prietenă a Chocholoušoveii – dar, mai apoi, Ivana ne-a explicat că tovarăşul se gîndise probabil la colectiv, onoarea şcolii fiind adică totodată şi

onoarea surorii sale cu ochi negri.

Şi iată-l pe fostul detectiv particular Jaroslav V. Klíma apucîndu-se de treabă.

Se apucă de treabă chiar la locul delictului, în cabinetul de geografie. Pe mine, ca diriginte al clasei a IV-a A, mă invită să iau parte la anchetă, pe ceilalţi, inclusiv pe Ivana cea Groaznică, îi alungă cu hotărîre, dîndu-le instrucţiuni să reinstaureze imediat în şcoală „regimul normal de funcţionare.

Pe urmă, ceru să fie chemată Chocholoušová.

Chocholoušová veni, se aşeză ca un îngeraş pe marginea scaunului, şi în razele soarelui de martie, care pătrundeau în cabinet prin geamul nu tocmai curat, ochii şi nasul îi străluceau în roşu-carmin.

Detectivul particular Klhna se aşeză în faţa ei, încălecînd un scaun pe care avu grijă să-l întoarcă cu speteaza spre fata anchetată, se sprijini cu coatele de spetează şi îşi împinse pălărioara cu boruri vărgate pe ceală. Apoi îşi descheie şi haina. Mă aşteptam să zăresc sub braţ teaca unui pistol, dar se vede că-l ţinea în altă parte.

— Aşa! strigă el aspru, şi Chocholoušová se sperie atît de tare, că fu cît pe ce să cadă de pe scaun.

— Nu te speria, Chocholoušová, spune-i tovarăşului ce s-a întîmplat ieri, am liniştit-o eu.

Jaroslav V. Klíma şuieră nemulţumit şi îmi aruncă o privire încruntată.

— Ancheta o conduc eu! rosti el tăios, după care se adresă Chocholoušovei: Dă-i drumul! Chocholoušová, cu glasul întretăiat de suspine, se apucă să povestească.

Povesti că abia acasă, cu puţin înainte de şase şi jumătate, îşi dăduse seama că pierduse banii. O luase imediat la goană înapoi spre şcoală. Voia să ia de la portar cheia cancelariei, unde, pe un panou special, erau agăţate cheile tuturor cabinetelor (pînă nu demult, locul lor fusese în loja portarului, dar spiritul treaz şi vigilent al Ivanei se făcuse simţit şi aici), dar portarul mormăisc că „astăzi se interesează cam mulţi” de cabinetul de geografie şi, cu toată sănătatea sa şubredă, o însoţise personal în cancelarie şi de acolo la cabinet. Dar, în cabinet, caietul nu

mai era.

Jaroslav V. Klíma ascultă povestirea încruntat. Cînd fata termină, zise:

— Nu ţi se întîmplă să ai uneori, aşa… nişte stări?

Chocholoušová îi privi temătoare.

— Ce fel de stări, vă rog?

— Aşa… să ai senzaţia… că nu eşti tu…

Chocholoušová rămase tăcută.

— O dedublare, ştii… o dedublare a conştiinţei…

Formulînd aceste întrebări, fostul detectiv particular nu-şi lua o clipă ochii de cobe de pe chipul fetei. Fata se cutremură şi piui:

— Nu ştiu…

— Aha rosti detectivul semnificativ. Interesant!

Mi-am zis că o să fie distracţie, nu glumă, cu Jaroslav V. Klíma.

Apoi, îi ceru Chocholoušoveii să spună repede primele cuvinte care îi vin în minte. Cîtva timp, fetei nu-i veni nimic în minte, apoi încropi următoarea asociaţie de noţiuni – fusta – pantofi – *Bat'a*[51] – criză – capitalism, şi Jaroslav V. Klíma mă privi cu înţeles. După aceea o întreba dacă preferă pisicile sau cîinii şi, în sfîrşit, împrumută de la mine un carneţel, smulse o foaie şi, folosindu-se de cerneala roşie din sticluţa profesorului Kotě, făcu pe ea o pata cu contururi neregulate şi îi ceru Chocholoušovei să-i spună ce imagini îi trezeşte pata respectivă.

— Nu ştiu, rosti fata, abătută.

— Ce senzaţie îţi dă?

Chocholoušová tăcea.

— Niciuna? insistă J. V. Klíma.

— Niciuna.

— Uită-te atent.

Fata se uită atent. Zise şovăind:

— Seamănă cu o…

Jaroslav V, Klíma ridică sprîncenele şi-mi aruncă o nouă privire cu tîlc.

— Cu o… şopti Chocholoušová, păi, cu un fel de… pata de cerneala.

— Ajunge! rosti tăios detectivul.

---

[51] Patronul unei mari fabrici cehe de încălţăminte, între cele două războaie rnondiale

— După diverse alte experimente psihologice de acest gen, o întrebă, în cele din urmă, dacă nu observase ceva suspect în cabinet.

— Cînd am intrat înăuntru, mi s-a părut… spuse Chocholoušová, dar nu ştiu sigur.

— Îţi atrag atenţia că e ca şi cum ai declara sub jurămînt, zise sever detectivul.

— Nu ştiu sigur, o scaldă eleva. Dar mi s-a părut că fuge cineva pe scări în jos.

Jaroslav V. Klíma se ridică, îşi vîrî degetele mari în răscroiala vestei. Soarele de martie îi lumina faţa mica, lunguiaţă. Porni să se plimbe prin cabinet. Apoi, iute ca fulgerul, se întoarse spre elevă şi o pironi cu ochii lui de cobe.

— Erau paşi de bărbat sau de femeie?

— Eu… nu ştiu… răspunse Chocholoušová, încurcată. Cred că erau… s-ar putea să fi fost… şi de bărbat, şi de femeie…

— Interesant, rosti detectivul, brusc îngîndurat, şi trase aer printre dinţi. Foarte interesant! Poţi pleca.

— Vă interesează psihologia? mă întrebă, cînd ramaserăm singuri.

Am dat din cap în semn că nu.

— Pe mine, da, declară Jaroslav V. Klíma. Pentru un criminalist, e foarte important. Şi aşa cum întrezăresc, în cazul de faţă, factorul psihologic va fi hotărîtor. Am supus-o pe anchetată la cîteva teste psihologice. Mi-au spus o groază de lucruri.

L-am întrebat ce anume i-au spus.

— Pentru moment, le păstrez pentru mine, zise detectivul. Fiţi cu ochii în patru. Cazul începe să se contureze.

Apoi ceru să fie chemat portarul.

— Ce-ai vrut să înţelegi prin: astăzi se interesează cam mulţi de cabinetul de geografie? se răsti detectivul la el.

— Păi, înainte de Chocholoušová se dusese în cabinet Celbová din a treia A, zise portarul. A ieşit şi-o încurcătură, aşa c-a trebuit să merg eu să văd ce e.

J. V. Klíma întrebă într-un *falsetto* abia auzit:

— Ce anume să vezi?

— Păi, dacă se pierduse de-adevăratelca cheia.

Aflarăm că, pe la ora şase, eleva Celbová ceruse portarului cheia de la cancelarie. Ea era conducătoarea cercului de marionete al Organizaţiei Tineretului Cehoslovac şi în după-amiaza aceea cercul organizase un spectacol la grădiniţa de copii din localitate. Celbová voia să ducă sacul cu marionete în cabinetul de geografie. Portarul îi dăduse cheia de la cancelarie, dar după vreo cinci minute, Celbová se întorsese, spunînd că cheia nu se află pe panoul din cancelarie, cabinetul de geografie e încuiat şi înăuntru parcă s-ar mişca cineva. Ba chiar i se păruse că ar fi auzit un ţipăt înfundat, foarte neliniştitor. Portarul, de felul lui aplecat spre gîlceavă, pierdu zece minute ca să se certe cu Celbová, susţinînd cu încăpăţînare şi fără nicio legătură cu ce spunea fata cum că profesorul Koté e plecat la Čáslav şi prin urmare nimeni altcineva n-avea ce căuta în cabinet. În ce priveşte cheia, era de părere că Celbová are orbul găinilor, fiindcă nici o elevă nu luase cheia cancelariei, iar tovarăşii profesori, toţi pînă la unul, plecaseră de mult. I-o şi dovedi pe dată, fiindcă atunci cînd, în sfîrşit, se duse cu ea în cancelarie, cheia de la cabinetul de geografie atîrna la locul ei. Sacul cu marionete fu aşezat unde trebuia, iar cabinetul încuiat la loc. După ce-o muştrului pe Celbová, portarul se înapoie la loja lui.

Abia apucase să se instaleze comod în scaun, cu gîndul să-şi fumeze pipa de seară, cînd năvăli ca o furtună Chocholoušová, şi expediţia spre cabinetul de geografie se repetă. Din momentul acesta, declaraţia portarului coincidea întru totul cu povestirea Chocholoušovei. Portarul avusese şi el impresia că aude paşii unei persoane care alerga pe scări în jos.

Dar Jaroslav V. Klíma nu părea să acorde nici o importanţă paşilor.

— Celbová, mormăi el în schimb, îngîndurat. Hm…

Şi o chemă pe Celbová.

Află de la ea exact acelaşi lucru ca şi de la portar şi, în plus, că pata de cerneală îi aminteşte de un norişor, că preferă pisicile cîinilor, că suferă din cînd în cînd de dureri groaznice de cap, dar că n-a avut niciodată un sentiment de dedublare; mai obţinu din partea ei lanţul

asociativ: bărbat – femeie – muncă voluntară. — tata – bătaie, pe care mie, după ce dădu drumul elevei, mi-l caracteriza ca fiind destul de confuz.

— L-aţi observat buzele? mă întrebă. Nici nu se putea să nu le observi. Celbová era cea mai frumoasă fată din şcoală.

— Colţurile lăsate în jos, spuse Jaroslav V. Klíma, posomorit. Trădează o personalitate deficientă. Femeia asta suferă de un complex de inferioritate. E în stare şi de crimă, numai ca să scape de acest complex.

Scoase apoi pipa din buzunar şi se apucă tacticos s-o înfunde cu tutun.

Colţurile lăsate în jos ale gurii elevei Celbová se datorau însă mai degrabă permanentei expresii de dispreţ, folosită de fată ca armă împotriva impertinenţilor de la liceul industrial de alături. Dar despre asta nu l-am informat pe Jaroslav V. Klíma. Oricum, el ar fi respins o explicaţie atît de nepsihologică.

— Şi acum, zise, vom continua ancheta cercetînd la faţa locului.

Se ridică şi se îndreptă spre uşă. Cercetă cu ochii lui negri camera, învăluindu-se în acest timp într-un nor de fum albăstrui. Privirea i se opri pe un dulap încuiat, a cărui cheie o avea numai profesorul Kotě, pe biroul împodobit cu bustul produs în serie al unui om de stat, folosit vreme îndelungată de către muşte în acelaşi scop ca şi tabloul, cîndva celebru, al unui oarecare suveran; pe canapeaua largă, pe care profesorul Kotê, om mai în vîrstă, în loc să-şi pregătească planul lecţiei, obişnuia să tragă cîte un pui de somn ori de cîte ori avea o „fereastră” în orar. Se uită şi la harta mare a republicii, de pe peretele din dreapta, la tabloul lui Emil Holub[52] fugind din faţa canibalilor, de pe peretele din stîngă, şi la fereastra murdară, pe pervazul căreia se afla o sticlă de lapte începută. Pe urmă, netam-nesam, se lăsă pe vine şi se uită sub canapea.

— Aha! strigă şi mă privi cu înţeles, de jos în sus. Făptaşul comite întotdeauna o greşeală, iata axioma sfîntă a muncii detectivului.

Apoi se ridică, se apropie de canapea, îşi ridică puţin pantalonii, întinse pe jos o batistă roşie, se lăsă în genunchi pe ea şi începu să pipăie cu palma sub canapea. Faţa sa mică, lunguiaţă, se înroşi din

[52] Cunoscut explorator ceh (1847—1902).

cauza efortului. Cîte va clipe mai tîrziu însă, îşi rînji satisfăcut dinţii de aur; mustăcioara ca smoala i se zburli uşor.

Pe palma lui cădea, în plin, soarele de martie.

Iar în palmă ţinea o jartieră neagră de damă.

— Da, e imposibil ca făptaşul să nu comită o greşeală, repetă Jaroslav V. Klíma şi baga jartiera în buzunar. Unde locuieşte Celbová?

— Dar asta n-are nicio legătură cu banii, am spus eu uimit.

— Credeţi? rosti Jaroslav V. Klíma ironic. Eu nu cred. Gîndiţi-vă puţin.

Tot drumul pînă la locuinţa elevei Celbovă, m-am tot gîndit, pot spune chiar că mi-am stors pur şi simplu creierul. Dar legătura dintre jartiera neagră şi furtul banilor destinaţi excursiei clasei a IV-a n-am dibuit-o.

Gazdei, care ne deschise uşa, detectivul îi zise laconic:

— Miliţia!

O împinse la o parte şi pătrunse în casă. Gazda se sperie, dar fiindcă mă cunoştea, se mai linişti şi ne conduse în camera subchiriaşelor sale.

Era un fost dormitor conjugal, în care trona un pat dublu mare, cu baldachin.

Văzînd patul acela măreţ, Jaroslav V. Klíma ridică sprîncenele.

— Celbová doarme în patul ăsta?

— Da, domnule sergent, zise văduva.

— Singură?

— Împreună cu domnişoara Karvašová. Locuiesc împreună.

— Interesant, făcu detectivul. Ia ascultă, nu le-ai prins niciodată dormind amîndouă în aceeaşi jumătate de pat?

— Deseori, domnule sergent, răspunse amabilă văduva.

Jaroslav V. Klíma mă ferici cu încă una din privirile sale pline de tîlc.

— De obicei, iarna, domnişoarele nu fac foc peste noapte, continuă gazda, aşa că, spre dimineaţă, se ghemuiesc una într-alta ca să se încălzească.

— Ca să se încălzească, aşa credeţi? spuse detectivul sarcastic, după care o dădu pe gazdă afară din camera.

— Aţi remarcat? mi se adresă mie. Tendinţe lesbiene. Cît se poate de

evidente. Se leagă foarte adesea cu înclinaţia spre furt. Cazul se conturează din ce în ce mai clar.

Privi în jur şi se apropie de şifonier, scoase din buzunar o pereche de mănuşi de piele de porc, şi le puse cu gesturi de ritual şi deschise cu grijă sertarul de sus. Se apucă apoi să cotrobăiasca sistematic în şifonier. Eu şedeam deoparte, fiindcă mă jenam să asist la o cercetare atît de intimă a lenjeriei elevelor mele. Dar J. V. Klíma îşi vedea şi singur de treabă, plin de sîrg. După douăzeci de minute de căutare sterilă, îşi îndreptă satisfăcut spinarea şi se întoarse spre mine, zîmbind.

— Nimic! rosti el victorios.

— Poate că a ascuns banii în altă parte.

— E de la sine înţeles că n-am căutat banii, îmi explică el dispreţuitor. Banii, fără doar şi poate, sunt bine ascunşi undeva *în afara* acestei case. *Banii* n-or să ne scape. Căutam un portjartier negru cu o jartieră lipsă.

Legătura dintre portjartier şi jartiera găsită îmi era foarte clară, dar legătura dintre portjartier şi furt continua sa rămînă pentru mine o enigmă.

— Sunt două posibilităţi, spuse Jaroslav V. Klíma. Sau a observat lipsa jartierei şi a aruncat portjartierul ca pe un obiect *indiscriminant,* sau…

Mă privi triumfător.

— Sau? şoptii eu nervos.

— Sau îl are pe ea! zise el. Un cunoscut truc psihologic. *Corpus delicti* în locul cel mai banal. Cunoaşteţi nuvela *Scrisoarea furată,* a lui Edgar Allan Poe?

Am recunoscut că nu-mi trecuse prin minte. Aş fi vrut să menţionez şi o a treia posibilitate, că acea jartieră să fi făcut parte din portjartierul altei eleve, dar Jaroslav V. Klíma era atît de evident convins de logica de fier a deducţiei sale, încît n-am îndrăznit să-i stric bucuria.

Ne-am întors la şcoală.

În piaţă, am întîlnit-o pe gazda surorii detectivului. Detectivul – pentru prima oară în ziua aceea – îşi scoase ceremonios pălăria cu boruri vărgate şi, grav, o întrebă, mai întîi de sănătate, apoi cum se

poartă sora lui, Lucie. La a doua întrebare gazda se posomorî.

— Din păcate, domnule Klíma, Lucinka s-a cam schimbat,

— Ce-aţi spus? rosti detectivul aspru.

— Are secrete faţă de mine, spuse femeia, care se vedea numaidecît că face parte din categoria gazdelor limbute, şi mă minte.

Jaroslav V. Ritma se încruntă.

— Aşa?

— De cîteva ori, zise gazda, mi-a spus că se duce la o colegă sau la lecţia de engleză, ca pe urmă să aflu că n-a fost nici la colegă, nici la lecţia de engleză. De pildă, chiar ieri. Şi cînd eu o întreb unde a fost şi îi amintesc că aţi încredinţat-o, ca să zic aşa, grijii mele materne, dă din cap şi, imaginaţi-vă, îmi răspunde ca o majoră şi că nu-i treaba mea!

Încruntarea detectivului atinsese maximumul posibil. Negru la faţă, strînse energic mîna gazdei şi spuse:

— Am să trec pe la dumneavoastră spre seară, *madame.* Îi arăt eu ei! Nu vă fie teamă. Acum am o treabă importantă. La revedere!

Ne-am continuat în tăcere drumul spre şcoală. Detectivul privea posomorît înainte, apoi, pe neaşteptate, mă întrebă:

— Dumneavoastră, domnule profesor, n-aţi observat nimic la sora mea?

Am dat din cap în semn că nu.

— N-aţi surprins-o cu vreun tînăr?

— Nu, am zis. Mie mi se pare că e o elevă foarte disciplinată, învaţă bine, educaţia fizică o interesează…

Jaroslav V. Klíma îmi apucă grav mîna, cum făcuse adineauri cu gazda.

— Vă acord puteri depline, zise. Dacă o vedeţi cu vreun băiat, duceţi-o imediat acasă şi anunţaţi-mă. Aranjez eu lucrurile. Cu amîndoi. Vă acord puteri depline.

— Dar… am încercat să protestez, dar detectivul nu mi-a dat răgazul.

— Răspund de ea faţă de memoria regretatei noastre mame. Mi-a încredinţat-o, pe patul morţii, mie. Dac-o fi să-şi piardă cinstea, o omor şi pe ea, şi pe cel care-a sedus-o.

Ochii săi negri aruncau scîntei, şi mi-am spus pentru a doua oară că seamănă leit cu un actor de film italian. Mustăcioara neagră i se zburli.

Mă trecură fiorii. Ajunseserăm lîngă şcoală, cînd detectivul se opri brusc în loc. Şcoala noastră avea în spate o grădină neîngrijită şi, în dreptul ei, strada se bifurca. În stînga, ducea spre intrarea principală, în dreapta ajungea în spatele clădirii, continua de-a lungul grădinii, ducînd spre cartierul vechi al oraşului.

— Grădina asta… făcu Jaroslav V. Klíma, intrigat. Mai există vreo intrare în şcoală?

Am şovăit. Dar, pe urmă, am spus:

— Există. Chiar din grădină. Numai că grădina e înconjurată de un gard de scînduri, care n-are nici o poartă.

— Interesant, făcu detectivul. Haideţi!

În loc s-o luăm spre intrarea principală, am cotit-o la dreapta. Păşeam încet de-a lungul gardului, şi Jaroslav V. Klíma lovea cu pumnii în el. Am nimerit curînd într-o ulicioară strîmtă, – mărginită de gardul grădinii şcolii şi de calcanul unui vechi atelier de frînghii. Norii acoperiseră soarele, şi ulicioara era umedă şi neprimitoare, acoperită de o umbră rece, iar gardul era, din loc în loc, acolo unde lemnul putrezise, acoperit de pete cafenii.

Detectivul se opri lîngă una din ele. Puse mîna pe o scînduri lată şi apăsă uşor. Apoi se întoarse spre mine şi ochii negri îi sclipiră victorioşi.

— Grădina *are* şi o intrare prin spate, rosti el. Apucă cu amîndouă mîinile două scînduri învecinate şi trase de ele. Prin crăpătura triunghiulară, apăru priveliştea grădinii părăginite, năpădită de ferigi. Detectivul se strecură prin crăpătură, dar în clipa următoare începu să înjure furios. Am intrat după el. Şedea în genunchi între ferigi, cu mîna dreaptă la gură.

— Ce-aţi păţit?

— M-am zgîriat, şuieră el. A naibii treabă! Se aplecă, ridică de sub ferigi o piatră verzuie, se apropie de gard şi îndoi din cîteva lovituri cuiul însîngerat, care ieşea ameninţător din scîndură. Apoi privi în jur. De la crăpătura din gard, printre ferigi, pornea o potecuţă abia vizibilă.

— Pe aici au şters-o, zise detectivul, scoase din buzunar batista roşie şi îşi înveli cu ea mîna.

— Cine? am îngătmat eu.

— Făptaşii.

O clipă, am rămas tăcut. Zadarnic încercam să-mi potrivesc gîndurile cu ale lui.

— Deci… deci, n-o mai bănuiţi pe Celbová? am întrebat.

Făcu o grimasă.

— Ba din contra! Mai mult ca oricînd! Poteca asta nu vă spune nimic?

M-am uitat la potecă. Ducea drept spre uşa din spate a clădirii şcolii, care nu se încuia niciodată. Aproape că nici nu se vedea. Zău că nu puteam să-mi dau seama ce îi spunea poteca aceea lui Jaroslav V. Klíma. Mie, hotărît, nu-mi spunea nimic ce ar fi putut să aibă vreo legătură cu furtul de bani din cabinetul de geografie şi cu conducătoarea cercului du marionete.

Am ridicat din umeri.

— Nu sunteţi în stare să deduceţi nimic, nici măcar din nişte urme atît de clare, oftă detectivul. Şi totuşi e limpede ca lumina zilei. Făptaşa a avut un complice. Mă privi compătimitor. E elementar, dragă domnule, continuă. Celbová a luat cheia de la cancelarie, a luat cheia cabinetului, a sustras caietul cu bani, l-a predat complicelui ei, *care venise pe această cale* – arăta potecuţa dintre ferigi – pe urma, a încuiat şi i-a spus portarului povestea cu dispariţia cheii. Alibi, înţelegeţi? Între timp, complicele s-a ascuns cu un etaj mai sus, Pe urmă, cînd portarul a venit în cabinet cu Celbová, complicele – sau complicii, căci puteau fi mai mulţi – au fugit pe scări în jos şi au părăsit şcoala *pe uşa din dos,* prin grădină.

Jaroslav V: Klíma tăcu. De unde ştia Celbová că în cabinet sunt bani? Şi de ce complicii se ascunseseră cu un etaj mai sus, cînd puteau să coboare o dată cu Celbová şi să fugă pe uşa din dos, care nu e vizibilă de fel din loja portarului? Întrebările acestea îmi veniră imediat în minte, dar am considerat că nu e cazul să influenţez un mare detectiv în deducţiile -sale.

Detectivul zise:

— Am nevoie de o ajutoare.

— O ajutoare?

— Da. Va trebui să aflăm care dintre fetele din ultimele două clase

poartă un portjartier negru cu o jartieră lipsă.

„Ei bravo“ mi-am spus eu, şi la gîndul acesta mi s-a cam tăiat răsuflarea.

I s-a tăiat tic bună seamă şi Ivanei, dovadă că s-a înroşit uşor şi a căscat gura. Dar detectivul ţinea morţiş la ideea lui. În cele din urmă, această sarcină i-a fost încredinţată profesoarei de engleză, care avea douăzeci şi doi de ani şi primise de curînd o sancţiune semidisciplinară, fiindcă îi pozase pentru un nud pictorului din localitate, privit chiorîş de toată lumea, considerat a fi un tip lubric şi un modernist periculos.

Controlul avu loc în spatele uşilor închise ale clasei a IV-a. În acest timp, eu şedeam cu detectivul în cabinetul de geografie, ascultîndu-l cum îşi depăna amintirile.

— În branşa noastră, trebuie să ai o capacitate deosebită de a gîndi logic, spunea el meditativ. Logica e totul. Şi pe urma vine *psihologica.* Şi ea e totul. *Psihologica* şi logica, şi mai ales să ştii să observi şi ceea ce altuia îi pare un fleac. Spiritul de observaţie. Asta e totul. Pe vremea cînd lucram la agenţia de detectivi a lui Karlík[53], şeful îmi încredinţa cazurile cele mai complicate. Desigur, era vorba mai ales de delicte sexuale, dar şi de furturi şi altele. Tăcu. De ce fel de delicte sexuale se ocupau birourile particulare de detectivi, ştiam şi eu. Mă gîndeam numai dacă, în codul nostru penal, relaţiile extraconjugale sunt calificate drept delict. Şi mai e ceva, medita în continuare marele detectiv. Îndărătul, celor mai multe dintre crime se afla *sexul.* Nu m-aş mira, zise, scoţînd din buzunar jartiera neagra şi uitîndu-se la ea, dacă s-ar afla şi îndărătul acestui furt.

Răsucea jartiera în mînă, privind-o cu vădită plăcere.

Deodată, făcu una din mişcărjje lui neaşteptate, iuţi ca fulgerul. Tresari, de parcă l-ar fi muşcat o viperă, şi duse jartiera foarte aproape de ochi. Apoi se scotoci nervos în buzunare şi scoase o lupă frumoasă, o lupă reglementară, cu diametrul de aproape un decimetru. Privi prin ea jartiera şi şuieră t

— Pe toţi dracii!

M-am speriat.

---

53 Agenţie de detectivi foarte cunoscută în anii 1930—1939

— Ce este?

— Uitaţi-vă! 1

(Am privit prin lupă. Jartiera avea o cataramă de metal şi în partea de jos a acesteia era gravată o inscripţie, uşor de descifrat cu lupa:

MAIDENSHAPE CORSETS
Pat. Reg. U.S.A.

Detectivului îi sclipiră ochii.

— Înţelegeţi?

— Nu înţeleg.

Jaroslav V. Klíma sări de pe scaun.

— Dar e cît se poate de clar, domnule dragă! Nodul din jurul făptaşului se strîngs! Cercul suspecţilor s-a micşorat de mai mare dragul!

Şi o luă la goană pe culoar.

Pe culoar, ne întîlnirăm cu profesoara de engleză.

— Ei?! întrebă detectivul.

— Nimic, zise profesoara.

— Minunat! exclamă detectivul. E normal, se întoarse el spre mine. Dacă am cerceta toate lăzile de gunoi din oraş, fără doar şi poate că am găsi într-una din ele portjartierul negru cu o jartieră lipsă. Dar nu va mai fi nevoie să facem o treabă atît de obositoare. Haidem!

Şi ne-am dus la cancelarie.

Ivana cea Groaznică privi cu lupa jartiera neagră şi păli.

Detectivul o observa, zîmbind cu tîlc.

— Ei? Ce ziceţi de asta?

Ivana se lăsă anevoie pe un scaun, întoarse spre Jaroslav V. Klíma ochii îngroziţi, albaştri ca albăstreaua, şi şopti:

— Spionaj!

— Da de unde, liniştiţi-vă, dădu din mînă detectivul. Dovedeşte un singur lucru: posesoarea portjartierului are rude în străinătate. La noi nu se vînd mărfuri americane. Daţi-mi dosarele de cadre.

Şi acolo, deasupra hîrtiilor slinoase, strict secrete, avu loc acea cumplită descoperire, care îi tăie răsuflarea chiar şi lui Jaroslav V. Klíma. La un control atent, se constată că, din punctul de vedere al cadrelor, şcoala noastră e curată ca lacrima, căci dintre toate cele două sute treizeci şi şase de eleve una singură avea rude în străinătate:

Lucie Klîmová.

Am încremenit în jurul mesei de conferinţe din cancelarie, învăluiţi într-o tăcere jenantă, eu, Jaroslav V. Klíma şi Ivana cea Groaznică. Pe gîtul uscăţiv al lui Jaroslav V. Klíma, mărul lui Adam se mişca iute, sus-jos. Ivana cea Groaznică roşi. Am aruncat o privire piezişă spre rubrica fatală: *Rude în străinătate* din fişa de cadre a Luciei Klîmovă şi am citit:

Clara Paese — mătuşă
Isabella Francesco — mătuşă
Lucia Petrinelli — mătuşă
Mariucca Franconi — mătuşă
Cesare Franconi — unchi
Benito Franconi — unchi
Carlo Franconi — unchi
Emilio Franconi — unchi
} *New York, SUA*

Am mai aruncat o privire rapidă la rubrica: *Părinţi; Tatăl: Václav Klíma, muzician, mama: Marie Klímová, născută Franconi, decedată.*

Iată de unde proveneau, aşadar, apucăturile italieneşti ale fratelui ei.

Şi ochii săi de italian.

Mă trecu un fior.

Jaroslav V. Klíma şedea nemişcat şi se împurpura de la o clipă la alta tot mai tare.

Ivana cea Groaznică îl privea ţintă, şi în privirea ei citeam mila. Îşi drese glasul şi îşi luă inima în dinţi:

— Poate că e o greşeală la mijloc, tovarăşe…

Dar detectivul sări ca ars.

— Nu-i nicio greşeală! *Porco Dio!* răcni el şi izbi cu pumnul în masa

de conferinţe, într-un mod cu totul incompatibil cu manierele unui detectiv. Propria mea soră! Unde e? Unde e?

Privi sălbatic în jur, de parcă s-ar fi aşteptat ca Lucie Klímová şi fie ascunsă undeva în cancelarie. Apoi, atenţia îi fu atrasă de uşă. Se năpusti spre ea scoţînd un strigăt neinteligibil. Îvana cea Groaznică făcu o încercare timidă de a-l reţine, dar detectivul se smulse şi se repezi spre uşă.

Uşa se deschise şi în cadrul ei apăru un domn cu o servietă. Domnul părea să fie foarte jenat. Din viteză, detectivul se izbi de el. Amîndoi deodată se salutară.

Primul îşi reverii domnul. Se aşeză pe un scaun.

— Pardon, zise şi-i întinse mîna lui Jaroslav V. Klíma, care încă mai era năucit de izbitură. Profesorul Kotě. Trebuie să vă cer scuze. A intervenit o regretabilă greşeală. Banii sunt la mine.

— *Porco Dio!* urlă Jaroslav V. Klíma.

— I-am găsit în cabinet, în momentul cînd plecam, explică încurcat profesorul Kotě. Vă rog să mă iertaţi. Am provocat o groază de neplăceri, dar nu mai aveam timp să aflu ai cui sunt, aşa că i-am încuiat în dulapul meu, ca să nu se piardă. M-am gîndit să-i spun portarului la plecare, dar… nu ştiu cum s-a făcut… că am uitat…

Jaroslav V. Klíma se uita la profesorul Kotě ca la o arătare.

— Slavă Domnului! exclamă fericită Ivana cea Groaznică. Mi-ai luat o piatră de pe inimă, tovarăşe Kotě!

Detectivul bîigui:

— Va să zică nu s-a pierdut niciun ban?

— Din păcate… din fericire, se bîlbîi Kotě, stînjenit, şi se trase cu un pas mai departe de detectiv. Jaroslav V. Klíma se împurpur[şi mai tare. Deodată, duse mîna la buzunar, se apropie de Kotě, îl apucă cu dreapta de cravată, iar cu stîngă îi vîrî sub ochi jartiera neagră.

— Şi asta ce înseamnă? urlă el.

— Asta… asta… va rog, habar n-am, bîigui Kotě, străduindu-se cu amîndouă mîinile sale albe şi dolofane să-şi elibereze cravata din strînsoarea detectivului. Ochii negri ai lui Jaroslav V. Klíma se opriră pe mîinile acelea albe, făcute parcă din aluat, care poate că nu ţinuseră în viaţa lor o unealtă mai grea decît tocul. Detectivul tresări. Le privi

îndelung.

Pe urmă se uită la mine.

Ma trecură fiorii.

Ochii negri ai lui Jaroslav V. Klíma alunecară de la chipul meu la mîna mea bandajată.

Inima mi se opri în piept.

Jaroslav V. Klirna făcu o ultimă mişcare iute ca fulgerul, şi, în ochii mei, cancelaria se lumină de nişte superbe constelaţii roşii, albastre şi mai ales verzi.

— Ai înţeles, desigur… Locotenentul Borůvka şovăi, dar pe urmă, pentru întîia dată de cînd o cunoştea, i se adresă fetei pe numele ei de botez: Eva… Jaroslav V. Klíma a fost un cumnat de treabă, grijuliu şi simpatic, fireşte dacă trec peste faptul că şi după ce Lucie s-a măritat, şi-a respectat promisiunea făcută mamei sale pe patul morţii. Ani în şir, m-a urmărit pas cu pas. Pesemne, n-avea încredere în principiile mele morale.

Locotenentul oftă şi zîmbi stingherit.

— Cinstea surorii lui am salvat-o în cele din urmă eu, la patrusprezece zile după cazul cu jartiera neagră, în biserica parohială sf. Laurenţiu din K. Dar nici gestul acesta nu mi-a putut salva cariera de profesor. A trebuit să părăsesc şcoala şi oraşul şi m-am consacrat unei alte profesiuni, la îndemnul unui camarad de armată – şi poate că la luarea hotărîrii a contribuit un pic şi Jaroslav V. Klíma, care, într-un fel, mă impresionase. La urma urmelor, atunci, îşi rezolvase cazul, chiar dacă era vorba de un alt delict decît crezuse el la început. Am făcut o cerere de angajare în miliţie – se zice că răufăcătorii devin cei mai buni poliţişti – chiar şi întemeietorul profesiunii noastre, celebrul Vidocq, a fost de fapt un condamnat la galere evadat…

Tăcu. Fata privea undeva în gol, în neant. Locotenentul se gîndea cu tristeţe că nu izbutise s-o înveselească cu povestea cazului jartierei negre. Îşi struni emoţia. Luă din nou un ton uşuratic:

— Iată că s-a adeverit şi în ce mă priveşte; am rămas la criminalistică şi n-aş putea spune că n-am reuşit cînd şi cînd să descopăr cîte un infractor. Sper că acum n-o să-ţi faci o părere proastă despre mine. Ştii,

pe vremea aceea eram tînăr, chiar dacă eram profesor, şi mă fermecaseră ochii ei cenuşii şi parcă înrămaţi în negru – atît de negre îi erau genele, ca smoala, ştii. Locotenentul rămase visător cîteva clipe. În familia ei, toţi au ochii negri sau cenuşii şi toţi îi au aşa, parcă înrămaţi în negru. O să-ţi arăt odată nişte fotografii, dacă te interesează.

O privi nesigur, dar ochii fetei, negri şi ei, înrămaţi în negru şi ei, tot în gol erau aţintiţi.

Locotenentul oftă.

— Şi, în sfîrşit, ca să închei: fiindcă nevasţă-mea de astăzi îmi era elevă, era normal să nu ne întîlnim în public, pentru aşa ceva K. era un oraş prea mic. Nu ne rămînea decît cabinetul de geografie, unde colegul Kotě avea o canapea largă, destinată puiului de somn de după-amiază. În ziua aceea, spre seară (dacă-ţi aminteşti, Lucie trebuia să fie la ora de engleză), Celbová s-a apucat să zgîlţîie clanţa şi, natural, noi ne-am speriat şi ne-am aranjat cam în grabă. Atunci şi-a pierdut nevastă-mea jartiera neagră. Abia am apucat să încui şi să agăţ cheia în cancelarie, că l-am şi auzit pe scări pe portar, care se întorcea cu Celbová. Aşa că ne-am ascuns cu un etaj mai sus. Şi cînd cei doi au intrat în cabinet, am alergat iute jos şi apoi am fugit prin grădină, pe unde, de altfel, ne strecurării pe furiş în cabinet. Fiindcă mă grăbeam, mi-am zgîriat mîna de cuiul care l-a rănit mai tîrziu şi pe Jaroslav V. Klíma. Ăsta e de fapt singurul truc de care am uzat faţă de dumneata, Eva, în cursul povestirii. Nu mă tăiasem cu cuţitul de pîine. Cuiul fusese de vină. Aşa, oftă locotenentul, şi după nouă luni – mă angajasem între timp în miliţie – a venir pe lume Zuzanka.

— Dar… zise fata.

— Da?… Locotenentul îşi aţinti întrebător asupra ei ochii mari, de culoarea albăstrelei, parcă ţintuiţi în faţa rotundă ca o lună, deasupra căreia se ridica, pleoştit, un moţ veşnic rebel. Era o poveste veselă, dar pe fată n-o înveselise. Se uita la ol şi o cuprinse mila. Era un om aproape bătrîn. Şi deodată, înţelese tristeţea profundă, nemăsurată a locotenentului, tristeţe ce i se întipărise pe faţă definitiv, nimeni şi nimic nemaiputînd s-o gonească de acolo, şi se întrista şt ea.

— Ce voiai să spui… Eva? întrebă încet bătrînul criminalist.

— Nimic, oftă fata şi îi veni să plîngă. Poate doar atît... că puteţi să

vă consideraţi fericit c-o aveţi pe Zuzanka. E o fată foarte frumoasă.

Pe chipul locotenentului trecu un zîmbet.

Dar fata minţea. Voise să spună cu totul altceva. Numai că, în adîncul inimii, ştia prea bine că n-o să-i spună niciodată locotenentului ce puţin probabil e ca dintr-o femeie cu ochi cenuşii şi un bărbat cu ochi albaştri să rezulte o fata cu ochi verzi ca de pisică…

Praga, 1962-1965.

În seria „ENIGMA"

au apărut:

Guy des Cars	B R U T A
Agatha Christie	CRIMA DIN ORIENT EXPRES
Sébastien Japrisot	COMPARTIMENTUL UCIGAȘILOR
Georges Simenon	COMISARUL MAIGRET A FOST PRĂDAT
Raymond Chandler	SOMNUL DE VECI
Peter Cheyney	CE LE PASĂ DAMELOR!
Per Wahlöö	CRIMA DE LA ETAJUL 31
X X X	ANTOLOGIA „ENIGMA", 2 VOL.
Dashiell Hammett	CHEIA DE STICLĂ

sub tipar:

Ellery Queen	LOVITURA DE GRAȚIE
Gaston Leroux	MISTERUL CAMEREI GALBENE
Boileau-Narcejac	COMPLOT
Noël Calef	ASCENSOR SPRE EȘAFOD
Georges Simenon	MAIGRET ȘI HOȚUL LENEȘ

Editura pentru Literatură Universală

Lei 8,25